دغوايي خيرات

Ketabton.com

ليکوال: منشي پريم چند
سريزه، سمون او راټولونه: صفي الله ملاخېل

۱۳۹۴ لمريز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي خيرات

ليکوال

منشي پرېم چند

پښتو ژباړن

محمد حليم ستانکزی

سريزه، سمون او تولونه

صفي الله ملاخېل

کال: ۱۳۹۴لمريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د غوايي خيرات

ليکــوال: منشي پرېم چند

پښتوژباړن: محمد حليم ستانکزی

سريزه اوسمون: صفي الله ملاخېل

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحريك، فرهنګي څانګه

وېــبپــاڼـه: www.melitahrik.com

ډيـزايـن: ضياء ساپی

پښتی ډيزاين: فياض حميد

چــاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

چــاپکــال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحريك د خپرونو لړ: (۱۱۹)

يادونه: د چاپ حقوق له ملي تحريک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسوليت ليکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يادونه او مننه

له انيس ورځپاڼې د غوايي خيرات ناول د پښتو ترجمې د راټولو او د مقدمې د ليکلو په برخه کې له ما سره ګران استاد سرمحقق زلمي هېوادمل پوره مرسته کړې. ښاغلي استاد دغه ناول د متن د تدوين، تصحيح او د مقدمې د ليکلو په جريان کې ماته لازمې رهنمايۍ کړې دي چې د نوموړي د ارزښتمنو لارښوونو له برکته دا دی د غوايي خيرات ناول پښتو ژباړه د کتاب په بڼه د ادب او فرهنګ مينه والو ته وړاندې کيږي. له ګران استاد زلمي هېوادمل څخه د زړه له کومې مننه کوم.

په درناوي

صفي الله ملاخېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان..مخ

د لاربنود استاد ګزارش..الف

زما خبرې..١

لومړی څپرکی

د منشي پریم چند پیژندنه. ٣

د منشي پریم چند زده کړې...٣

ادبي آثار........................ ....۴

د پریم چند لنډې کیسې او ټولنیز واقعیتونه.....................۶

د پریم چند د لنډو کیسو د لیکنې بڼه.................................. ...١٠

پریم چند او د اردو ژبې نننې لیکوال.................................١١

منشي پریم چند او هندي فلمونه...١٢

پریم چند د اردو ژبې لیکوالو له نظره. ١٨

دوهم څپرکی

دغوايي خیرات لنډه شننه..٢١

د غریبو او ناچاره کورنیو د ستونزو او........ ....٢١

عقایدو او مقدساتو ته احترام.................. ....٢٣

د بیلابیلو ادیانو پیروان سوله ییز ژوند ته رابلل......................٢۴

د ښاري او اطرافي ژوند تفاوتونه........ ....٢۴

پریم چند ته حیا او عزت ډېر ارزښت لري........................ ....٢۴

د کورنۍ دغړو تر منځ نزاکتونه....... ....٢۵

کورنۍ اړیکې.................... ....٢۵

په ټولنه کې د ښځې په رول فلسفي بحثونه...........................٢۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرافاتو پر ضد مبارزه.. ۲۹
د ماشومانو تربیې ته توجه او شخصیت ته احترام................ ۲۹
منشي پرېم چند په مینه کلک باور لري.................................... ۳۰
په ټولنه کې د نارینه او ښځې د رول بیانول........................... ۳۱
پریم چند افغان داسې انځوروي........................ .... ۳۲
بشر دوستي.. ۳۴
د طبي بوټو د درملنې رازونه راښیي.. ۳۵
ښکار... ۳۵
منشي پریم چند د ټولنې د پرمختګ لپاره... .... ۳۶
د فساد غندنه.. ۳۶
د ورزش او ورزشکار ستاینه.. ۳۶
په روشنفکرۍ باور درلودل.. ۳۹
زده کړو ته اهمیت ورکول..... .... ۳۹
مفید او ملي سیاست کول.. .... ۴۰

دریم څپرکی

ژباړه او اهمیت یې............... .... ۴۱
د ادبي آثارو ژباړه ۴۲
د ښه ژباړن اوصاف... .... ۴۴
د ښې ژباړې اوصاف. ۴۵
د پرېم چند خیرات پښتو ژباړې...................................... ۴۶

څلورم څپرکی

د غوایي خیرات....................... .... ۴۸
ماخذونه ۱۸۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملي کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لارښود استاد ګزارش

د تېزس نوم: د منشي پریم چند خیرات

څېړونکی: صفي الله ملاخېل

د څېړنې هدف: د ماسترۍ تحصیلي دورې تېزس

د لیکلو کال: ۱۳۹۴ هـ ش

لارښود: سرمحقق زلمی هېوادمل

د دې تېزس اساسي موضوع، د منشي پریم چند د (خیرات) نومي ناول ټولونه، سمونه او تدوین دی. د دې ناول پښتو ژباړه په ۱۳۷۰ هـ ش کال په اقساطو د انیس په ورځپاڼه کې چاپ شوې وه. ده دا ناول په ډېر کړاو د انیس ورځپاڼې له بیلابیلو ګڼو راټول کړی، سم کړی او بیا یې د ناول بشپړ متن تدوین کړی او په حقیقت کې د دې ناول دا پښتو ژباړه یې تیاره کړې او یو نوی متن یې زموږ فرهنګي حلقو ته وړاندې کړی دی. د انیس ورځپاڼې د یادو ګڼو ـ چې ناول په کې خپور شوی دی ـ د پیدا کېدو تکالیف او مشکلات ښاغلي څېړونکي په خپله سریزه کې ښوولي دي.

له دې سربېره ښاغلي څېړونکي د ناول، د ناول د لیکلو او ژباړې په باب تر ممکنه حده معلومات راپیدا کړي او په مقدمه کې یې راوړي دي. د ناول د ژباړې، د ناول د محتوا د تحلیل او هم په فرهنګ کې د ژباړې پر ارزښت څېړونکي په ځانګړیو څپرکیو کې خبرې کړې دي.

میتود:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منشي پریم چند د خیرات متن د معاصرو اصولو او روشونو سره برابر تدوین شوی دی او په مقدمه کې د شویو تحقیقاتو او مباحثو په بشپړولو کې دا تېزس د تشریحي میتود تابع دی.

نتیجه:

ما چې د دې متن په تدوین، تحلیل او تشریح کې د ده کارونه وکتل، د معاصر تحقیق او تدوین له اصولو سره برابر دي او د ماسترۍ د تحصیلي دورې د یوه تېزس شرایط یې زما په پوهه پوره کړي دي، نو ځکه زه محترم بورډ ته پیشنهاد کوم چې دا تېزس د دفاع غونډې ته وړاندې شي.

په درناوي

سرمحقق زلمی هېوادمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما خبرې

د منشي پرېم چند د غوايي خيرات د ناول پښتو ژباړه په ۱۳۷۰ کال کې د انيس په ورځپاڼه کې خپره شوې وه. دغه ژباړه په يوه مشخص ځای کې خوندي شوې نه وه، بلکې خوره وره وه او علت يې هم دا و چې هغه وخت په افغانستان کې جګړې وې او د انيس اخبار په منظم ډول په هيڅ اداره کې نه و کليکسون شوی. کله چې ما د ماسترۍ د تېزس لپاره دغه موضوع وټاکله نو د ناول تر ټولو مخکې بايد د دې درک معلوم کړی وای چې د ياد ناول پښتو ترجمه بشپړه پيدا کولی شم که نه؟ نو مې يو ځل د کابل عامه کتابخانې ته سر ورښکاره کړ، هلته مې وليدل چې يادې کتابخانه کې د ۱۳۷۰ لمريز کال انيس اخبار په پوره ډول نه دی خوندي شوی، يعنې په هره مياشت کې څو ورځې له خوندي کېدو پاتې شوې، ځکه خو ناول نيمګړی و، زړه مې خفه شو؛ بيا لاړم د انيس ورځپاڼې مرکزي دفتر ته ما ويل هغوی خو به حتماً خپل اخبار په منظم ډول خوندي کړی وي، خو چې هلته لاړم د انيس ورځپاڼې يوه مسوول چې د يوه زوړ مېز تر شا ناست و، کښېنولم او د زړه خواله يې راسره وکړل.

د انيس ورځپاڼې ياد مامور د کيسو په لړ کې راته د کورنيو جګړو په وخت کې د خپل اخبار کيسه وکړه، هغه راته وويل چې د وخت ټوپکسالاران راغلل او موږ ته يې د خلقي او پرچمي په نوم ښکنځلې وکړې، وهل ډبول يې راکړل او د اخبار ټول وسايل او وسايط آن تر ستپلره يې له ځانه سره يوړل او ودانۍ ته يې اور واچاوه.

د انيس اخبار ياد مسوول زياته کړه چې اوس ورسره د حامد کرزي له دورې وړاندې د انيس ورځپاڼې يوه پاڼه اسناد هم نه شته، يوه شوم چې دلته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار ونه شو. خفګان مې ځو چنده شو، ځکه د انیس ورځپاڼې مرکزي دفتر چې زما ترې ډېره تمه کېده هم را سره همکاري ونه شوای کړای.

له دې وروسته راته فکر پیدا شو چې د چاپي رسنیو او اسنادو د خوندي کولو یو بل مرکز د افغانستان د علومو اکاډمۍ کتابخانه ده، په همدې خاطر ځو ورځې وروسته مې دغې کتابخانې ته سر ورښکاره کړ، هلته مې د کتابخانې له یوې مسوولې څخه د انیس ورځپاڼې د ۱۳۷۰ کال کلیکسون وغوښت، هغې راته د یادې ورځپاڼې د اویایم کال درې ټوکه کلیکسون راکښته کړل.

کله چې مې دغلته یاد ناول وکوت ومې لیدل چې د ناول یوه ډېره زیاته برخه خوندي ده، خو یوه ـ نیمه

په دغه ځای کې هم نه ده خوندي شوې، له یوې خوا خوشحاله شوم خو له بلې خوا په دې خاطر اندېښمن وم چې هغه برخې چې دلته هم نه دي خوندي، هغه به څنګه پیدا کړم؟ نو مې ژر ژر هغه برخې چې د علومو اکاډمۍ په کتابخانه کې خوندي وې له ځان سره نوټ کړې، بیا لاړم د کابل عامه کتابخانې ته، هلته مې وکتل چې هغه برخې چې د علومو اکاډمۍ په کتابخانه کې خوندي شوې نه وې، دلته خوندي شوې دي، یو ځل بیا مې د اخبار ټولې ګڼې د تاریخ او ورځو په اساس دقیقې وکتې او پوه شوم چې هیڅ برخه یې کمه نه ده، نور مې نو زړه پوره ډاډه شو او د ناول په راټولولو مې پیل وکړ او دا دی نن مې خپل کار پای ته ورساوه او د غوایي خیرات ناول پښتو ژباړه مې د منشي پریم چند له لنډې پیژندنې سره د یوه اثر په توګه د علم او ادب مینه والو ته وړاندې کړ.

په درناوي

صفي الله ملاخېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منشي پریم چند پېژندنه

دهنپترای چې په منشي پریم چند مشهور و نه یوازې د هند په پراخه خـاوره کـې د اردو ژبې لومړنی کیسه لیکونکی ګڼل کېږي، بلکې هغه د خپلو آثارو په وجه په هنـد کې د اردو ژبې د لنډې کیسې لیکنې ځانګې ته دومره شـتمني ور بخښـلې ده چـې وروسته تر هغه هلته هېڅکله ددغه ادبي ژانر د زوال وېره احساس نه شوه.
غواړم هغه څه چې مې له اردو منابعو څخه د منشي پریم چند ژوند، ادبـي کـارونو او آثارو په اړوند په پښتو ژباړلي دي وړاندې کړم. څو د دغه نامتو لیکوال د نـړۍ لیـد، فکر، ژوند او لیکنو سره یو څه اشنا یي پیدا کړو.

د منشي پریم چند زده کړه:

منشي پریم چند د ۱۸۸۰ عیسوي کال د جولای د میاشتې په یودېرشمه نېټه د هند د بنارس د ښار(۱:ج) څلور کیلو متره لرې د لمهې په کلي کې زیږیدلی دی. د ده اصلي نوم دهنپترای و.(۲: ۴۵۰) د د ه پـلار عجایـب رای د ډاک پـه محکمـه یعنـې پوستي شعبه کې د میاشتې په شل روپۍ نوکري کوله. د پلار له مړینـې څخـه پـه پنځلس کلنۍ کې د (شیوراني) په نامه نجلۍ سره واده وکړ. عجایب رای له اردو ژبې سره ډېره مینه لرله او دغه علت و چې پریم چند ته هم په اول سر کې د اردو پوهه او تعلیم ورکړ شو. دغه پوهنه د پنځو کالو په عمر کې شروع شـوې وه . ابتـدایي درس یې له مولویانو څخه تر لاسه کړ. له هغه نه پس په کاشي کې یې په کـویز کـالج کـې داخله واخیسته او له همدغه ځایه یې د انټرنس امتحان پاس کړ .
د انټرنس په ازموینه کې په ناکامېدو له کالج څخه ووت او د میاشتې په اتلـس روپۍ یې د استادۍ نوکري شروع کړه. پـه ۱۸۹۹ عیسـوي کـال کـې د ښـوونځي د ښوونکي په توګه وګومارل شو چې په هغه زمانه کې د میاشتې اتلس هندي روپۍ یې معاش اخیست.. ورو ورو یې دغه کار پرېښود، بیا سب ډیپټي انسپکټر شو او بیا یې د ډیپټي انسپکټر درجې ته ځان ورساوه، له دې سره سره یې تعلیم هم جاري وساته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شخصي یعنې پرایویټ امتحان په واسطه یې B.A وکړه. په ۱۹۲۲ عیسوي کال کې یې د (جلیان واله) د پېښې او د (عدم تعاون) د نهضت په نتیجه کې له کار څخه استعفا وکړه، ده د خپلو ازادانه خیالاتو له کبله پر ۱۹۲۰ میلادي کال کې سرکاري نوکري پرېښوده او د عدم تعاون په تحریک کې ورګډ شو(۳ : ۱۴۶) او بیا د ۱۹۳۶ عیسوي کال د اکتوبر د میاشتې اتمې پورې په بیلابیلو وختونو کې د مختلفو ورځپاڼو او مجلو په ادارو کې د یو مطبوعاتي کار کوونکي(مطبوعاتچي) په توګه بوخت و.

ده د ماهوري، نس او جایرن نومو مجلو مدیریت وکړ او پر ۱۹۳۹ میلادي کال د یوې مهلکې ناروغۍ جلودر په واسطه په بنارس کې په حق ورسېد.

ادبي آثار:

پریم چند له کوچنیتوب نه د کیسو او ناولونو له لوستوسره شوق درلود . د دیارلسو کالو په عمر کې یې بې شماره کتابونه لوستي وو . د رتن ناتهـ سر شار، مرزا رسوا او د مولانا شرر په تصنیفاتو ډېر مین و، لکه وړاندې مو چې وویل د ده د کوچنیتوب نوم دهنپت رای و ، خو د ده تره به دی د نواب رای په نوم یاداوه. ده لیکوالي په اردو ژبه کې پیل کړې ده او د نواب رای په نوم یې کیسې لیکلې، د ده لومړۍ کیسه " ثنار کا سب سې انمول رتن " د اردو په مشهوره مجله " زمانه" کې پر ۱۹۰۷ میلادي کال چاپ شوې ده . څه وخت چې د ده د اردو ژبې د کیسو یوه مجموعه انګریزي حکومت ضبط کړه، نو ده د پریم چند په نوم ادبي کار شروع کړ او په همدغه نوم یې شهرت وموند.

په هندي ژبه کې دده لومړنۍ چاپ شوې کیسه " پنچ پر میشور" نومېده.(۴ : د) ده په خپل ژوند کې ۳۵۰ کیسې او ۱۳ ناولونه ولیکل . د ده کیسې په " ماسرور مینۍ" چې اته جلده دي او " ګوپت دهن" کې چې دوه جلده دي چاپ شوي دي . سیواسدن، پرتګیا، وردان، نرملا، کرم بهومي، رنګ بهومي، غبن، پریم اشرم، کآیا کلپ او ګودان د ده نامتو او باشهرته ناولونه دي .(۵ : ۱۴۶) د منشي پریم چند د کیسو او ناولونو له مطالعې څخه مونږ دې نتیجې ته رسیږو چې د هغه لوی صفت د نوموړي پراخه خواخوږي او همدردي ده. هغه د فرد لپاره هیڅکله هم بې رحمه نه دی. له ګناه څخه کرکه کوی؛ مګر له ګهنګار څخه نه غواړي نوموړي پوه کړي چې ځان وپیژني او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصلاح وکړي. پریم چند د لیکنو پر مهال هڅه کوي چې ځان له هر ډول افراط څخه ازاد وساتي او پر رښتیاوو او حقایقو ولاړې لیکنې یې کړي دي.(۶ :۲۷۱)

د پریم چند لنډې کیسې، ننداریکونه او ځینې نورې متفرقې لیکنې سربېره پر ادبي ارزښت د زیات تاریخي ارزښت لرونکې هم دي.(۷ : ۱۳۶)

۱ . د پریم چند له داستاني مجموعي چې په ۱۹۰۹ کال کې خپره شوه:

۲ . پریم پچیسي، د کیسو مجموعه(په دوه برخو کې)

۳ . پریم بتیسي، د کیسو مجموعه (په دوه برخو کې.)

۴ . پریم چالیسي؛ د کیسو مجموعه (په دوو برخو کې)

۵ . زاد راه، د کیسو مجموعه.

۶ . دود کي قیمت (د شیدو بیه) د کیسو مجموعه.

۷ . فردوس خیال، د کیسو مجموعه.

۸ . واردات، د کیسو مجموعه.

۹ . اخري تحفه؛ د کیسو مجموعه.

۱۰ . خواب و خیال، د کیسو مجموعه.

۱۱ . خاک پروانه، د کیسو مجموعه.

۱۲ . دیهات کې افساني (د کلي کیسې)

۱۳. میري بهترین افسانې (زما ښې کیسې) په دغې مجموعه کې هغه کیسې شاملې دي چې په خپله پریم چند غوره کړې دي.

۱۴ . باز یافت.

۱۵. خون سفید.

۱۶ . پریم چند کي منتخب بهترین افسانې (د پریم چند غوره شوې ښې کیسې.) دا مجموعه په ۱۹۸۶ عیسوي کال کې د دوهم ځل لپاره په لاهور کې خپره شوې ده.

۱۷ . اسرار محبت؛ د پریم چند لومړنی ناول چې په۱۹۰۹عیسوي کال کې خپور شوی دی.

۱۸ . سیواسدن.

۲۰ . غبن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱. ګودان، په ۱۹۳۲ عیسوي کال کې خپور شوی دی.
۲۲. میدان عمل، په ۱۹۳۲ کال کې خپور شوی دی.

پریم چند سربیره پر دغو آثارو، څو نورې کیسې هم لري چې په ځانګړې توګه د فلم جوړوونکو لپاره کښل شوي دي، څو د هغو پر بنسټ فلمونه جوړ شـي چـې پـه دې برخه کې به وروسته څو خبرې ولرو.

همدا راز ځینې محققین عقیده لري چې د (مسافر) تر عنوان لاندې یـوه داسـتاني مجموعه هم د پریم چند له آثارو څخه ده حال دا چې دغه اثر د منشي پریم چند لـه آثارو څخه نه دی، بلکې د کوم بل لیکوال اثر دی او په مبهم ډول سره د پریم چند د نوم یادونه، د هغه له نوم او شهرت څخه په ګټه اخیستو دلالت کوي.

په مجموعي توګه د پریم چند د لنډو کیسو شمیره دوه سوه پنځه اویاوو ته رسـیږي چې د اردو ژبې ډېر لږ کیسه لیکونکي د کیسو د معیار او شمیر له مخې د هغه سـره سیالي کولی شي.

د پریم چند لنډې کیسې او ټولنیز واقعیتونه:

پریم چند تر زیاتې اندازې له ګورکي او تولستوی څخه متاثر دی. نومـوړي د دولتـي دندې تر پریښودو وروسته د هند د بزګرانو په باره کې لیکنې پیل کـړې. نومـوړي د دغه کار لپاره د کلي ژوند اختیار کړ او د هندي ټولنې نـاوړه رسـم او رواجونـه یـې غندلي دي.(۸: د)

که د پریم چند لنډې کیسې په غور سره ولوستل شي نو لوستونکی په اسانۍ سره په دې حقیقت پوهیدلی شي چې د دغه نومیالي لیکوال ځینـې کیسـې د یـوې اوږدې مودې څخه وروسته نن هم د مطالعې خاوندانو ته په زړه پورې دي.

ځینې کیسې یې د کیسه لیکنې د فن له پلوه دومره بشپړې ښکاري چـې پـر هغـو باندې بل هیڅ شی نه شو زیاتولی. که د پریم چند د لنډو کیسو مجموعو ته نظر وکړو نو دا ټکی جوتیږی چې د نوموړی مجموعې د معیار او کیسه لیکنې د فن له پلوه، سره یو شان نه دي. د بیلګې په توګه د (سوز وطن) د مجموعې د کیسې د کیسه لیکنـې دفن د ادبي معیار په لحاظ د وروستیو مجموعو د کیسو سره زیات توپیر لري او مـوږ نه شو کولی چې د (سوز وطن) کیسې د اوسنیو کیسو په کتار کې شاملې کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (پر بہ پچسي) د مجموعې کیسې د کیسه لیکنې د فن په لحاظ خامې ښکاري، خو کولی شو په هغو کې د لنډې کیسه لیکنې لومړني شرطونه ومومو. په نومـوړو کیسـو کې په کلیشه یي توګه او د رومانتیزم له دایرې څخه ژوند ته نظر شوی دی. د پېښـو تسلسل په کې طبیعي نه، بلکې تصنعي بریښي.

د (پر بہ بتیسي) د مجموعې کیسې هم په همدې بڼه او فورم کښلې شوې دي. خو د مخکینۍ مجموعې د کیسو په پرتله ښې لیکل شوې دي. که له دغو مجموعـو څخـه تېر شو او د (پر بہ چالیسي) مجموعه مطالعه کړو، نو له داسې کیسو سره مخامخ کیږو چې د مخکینۍ مجموعې له کیسو سره زیات توپیر لري او پـه خپلـه پـر بہ چنـد د لیکوالۍ په میدان کې د زیات ریاضت څخه وروسته، نوی د لنډې کیسې لیکنې په فن باندې د منلو وړ حاکمیت موندلی دی. له دغو کیسو نه څرګندیږي چې پر بہ چنـد د مینتوب له خیالي نړۍ څخه راوځي، د ژوند ترخو حقیقتونو ته نظـر کـوي او پـه دې پوهیږي چې نړۍ د شاعرانه انصاف چاپیریال نه دی او ښایي نړۍ د بې عدالتیو ځـای وي. په دې نړۍ کې یو تن د خپل استعداد څخه زیات له هغه څـه نـه چـې زړه یـې غواړي، ګټه اخلي او بل ډېر لږ خپلو هیلو ته رسیږي. یو تن د اړتیا څخه زیات آرامي، سوکالي او خوښي تر لاسه کوي او بل خپله خوله او وینه سره یوه کوي خو بیا هم ډېر لږ مقصد ته رسیږي.

پر بہ چند له دې حقیقت سره اشنا کیږي چې د نړۍ ټولې دوسـتي اخـلاص او مینـه عارضي بڼه لري او انسان د خپلو هیلو، غوښتنو او حسد د لاس آله دی. لنډه دا چـې هغه د ژوند په حقیقت او راز ښه پوهیږي د ریالیزم د سبک د غوره کولـو پـه خـاطر هڅه او هاند کوي او په خپلو وروستیو داستاني مجموعو کې همدغه سبک په پام کې ساتي، خو د پر بہ چند د ذهني ارتقا د لوري د درک کولو په خاطر د هغـه د لومړنیـو کیسو مطالعه هم ضروري انګیرله کیږي.

(راه نجات) او (کفن) د پر بہ چند ریالیستیکي کیسې دي چې پـه کـې د ژوندانـه ترخه حقیقتونه په یو هنري فورم کې انځور شوي دي. د زمانې په تیریدو سره پـر بہ چند د یو مترقي لیکوال په توګه پیژندل کیږي. د مترقي انسان له نظره انسـانان پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فطري لحاظ سره نیک وي. دا د ژوندانه د چاپیریال اغیزې دي چې هغوی د بدیو خوا ته راکاږي.

د (راه نجات) په کیسه کې ښودل شوي دي چې د انسانانو طبیعي او فطري کمزوري د تراژیدیو د رامنځته کیدو سبب کیږي او پر ښم چند د ارواپوهنې د یــو متخصــص پــه توګه، د انسان په باطن کې پټې بدۍ، د تراژیدیو د ایجاد سبب ګڼي د (شیدو بیــه) او (تنګسیا) د هندوانو د عقایدو او دودونو پر اساس کښلې شوې کیسې دي. پــه هغــو ټولنو کې چې د کونډو ښځو دوهم واده نا مناسب ګڼل کیږي او د خلکو د ټیټو پرګنــو سره ناسته ولاړه غوره نه انګیرل کیږي، په هغو ټولنو کې داسې پیښې چې پــه دغــو دوو کیسو کې انځور شوي دي، زیاتې پیښیږي.

دا دوې کیسې څکه د پر ښم چند په اصلاحي کیسو کې شمیرل کیږي چې هغه د خپلو دغو دوه کیسو په وجه د ټولنې د پوهو او باخبرو وګړو پاملرنه د کونډو ښــځو دوهــم واده او د ټولنې د وګړو د پرګنو تر منځ د توپیرونو له منځه وړلو ته اړوي.

«لاتري»، شکوه «شکایت» او «مشر ورور» د پر ښم چند طنزیه کیسې دي. پر ښم چند په خپلو دغو کیسو کې په انساني کمزوریو او نواقصو انتقاد نه کوي، بلکې د خندا او ټوکو سره د لوستونکو پام ورته اړوي. کله چې لوستونکي نوموړو نقصونو ته متوجه کیــږي نو فکر کولو ته یې اړ باسي. لوستونکی به زیات وخت ته اړتیا نه لري څو دا نتیجه تــر لاسه کړي چې انسان په بنستیزه توګه د خطا او نسیان ناروغ دی او د انسان ظاهوري بڼه او باطن سره یو شان نه دی. انسان تل د خپلو عیبونو څخه سترګې پټوي او د نورو د عیبونو په ښکاره کولو پسې لالهانده وي.

ښځه د مېړه پر کړو وړو انتقاد کوي، حال دا چې هغه یې خوښیږي. مشر ورور ځای او بې ځایه پر کشر ورور منت کوي او د قضیې معکوس هم امکان لري او که چیرې ګټــه په منځ کې وي، نو ملګری بل ملګري ته دوکه ورکوي. غرض دا چې انسان دوســتي، نږدیوالی او اړیکې، ډېر ځله یوې نازکې مرحلې ته رسیږي او له منځه ځي. په نړۍ کې داسې پېښې زیاتې رامنځته کیږي او که د دغو پېښو معکوسي پېښې رامنځته شي نو د تعجب وړ بریښي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قزاقي یوه عاطفي کیسه ده، خو له سلګونو حقیقتونو څخه ښکلی، قزاقي د اردو ژبې په کیسو کې یوه نه هیریدونکې او ژوندۍ څېره ده. دغه کیسه د ماشومتوب د دورې د یادونو د رنګ او بوی په لړلو سره لوستونکی د ماشومتوب د زمانې یادونو ته راکاږي. د هغې زمانې یادونو ته چې په هغه کې کاینات مور ته د یوې نــوې تجربــې حیثیــت درلود او هر څه مور ته ټوله خوښي وه.

پریم چند په «لاټري»، « راه نجات»، «تنګسیا»، « د شیدو بیه» او خپلو ځو نوروکیســو کې د خپل ټولنیز ژوند د تیارو کیسه ځانګړی ارزښت لرونکې او د ریالیزم د سبک د یوه غوره بیلګه ده، چې په پوره بې رحمۍ سره د کاغذ پر مخ کښل‌ه شوې ده. دا چې غربت او تنګسیا څومره انسان ټولنې ته بې احساس او خود غرضه وړانــدې کــوي، د کیسې موضوع جوړوي.

په کیسه کې لیدل کیږي چې «ګیسو» او « مادهو» څومره بې رحمه ښکاري، خــو پــه کومه څېره کې چې را انځور شوي دي، حق د هغو په لوري بریښي. د هغوی د خبــرو اترو څخه د لیکوال د ټولنې د خلکو پر دودونو باندې نیش لرونکی طنز وریږي.

« میسر وویل: د مړي د سوزولو لپاره خو مو خس لاس ته راوړل. ما هو وویــل: هلتــه خس زیات شته. اوس باید کفن واخلو.

ـ څه ناوړه دود ! هغه څوک چې په خپل ټول ژوند کې د اغوستلو لپاره کوم شی ونــه موند پس له مرګه باید ورته نوی کفن واخلو.

ـ کفن هم د مړي سره سوزي.

ـ نو څه پاتې کیږي. که همدغه پنځه روپۍ مو د مخه لاسته راوړې وای نو د هغه پــه علاج او دارو درمل به مو مصرف کړې وای»

منشي پریم چند نه یوازې د ژوند تیاره اړخونه، بلکې د ژوند روښانه ګوښې هم پخپلو کیسو او ناولونو کې انځوروي. د هغه په نظر، انســان یــوازې د خپلــو هیلــو، حــرص، غوښتنو او غرض په منګولو کې راګیر نه دی، بلکې د نیکــۍ د احســاس څخــه هــم برخمن دی. دا یو حقیقت دی چې د ژوند په لاره کې په هر قدم کې د خندونو ســره مخامخ کیږو، خو نیک انسانان هم په نړۍ کې شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که داسې نه وای نو نړۍ به د ويرې نه ډک ځای و. مينه او دوستي، فرض پيژندنه، صداقت، رښتينوالی او انصاف به هيڅ موجود نه و، که نړۍ له دومره بديو سره سره، په زړه پورې او د خوښې ځای دی سبب يې دا دی چې نړۍ په بشپړه توګه د تيارو زړونو پناه ځای نه دی، بلکې د هر انسان په زړه کې د نيکۍ او ښيګڼې احساس هم شته. يوازې بايد هغه ولټول شي او په مناسبه توګه سره، روښانه کړای شي. په همدې وجه، پريم چند د ژوند د روښانو ګوښو عکاسي هم کوي.

د «طلوع محبت»، «عيدګاه» او «قزاقي» په کيسو کې د ژوند د روښانه ګوښو انځورونه د لوستونکو مخې ته ايښودل کيږي. داسې ښکاري چې د پريم چند کيسې د لمر او سيوري، خير او شر انځورونه دي. همدې ته بايد رياليزم وويل شي او که نه نو يوازې د ژوند د تيارو ګوښو عکاسي ته رياليزم نه شو ويلی.

د پريم چند د لنډو کيسو د ليکنې بڼه:

د پريم چند د دوه سوه پنځه اويا کيسو د ليکنې سبک او بڼې په باب د معلوماتو ارائه کول څه آسانه کار نه دی په دې ليکنه کې يوازې د هغه د څو لنډو کيسو په باب خبرې لرو چې د هغه د کيسه ليکنې د بڼې او فورم سره مو تر يوې اندازې پورې آشنا کوي.

د پريم چند د « نړۍ قيمتي مرغلره»، «راه نجات»، «عيدګاه»، «دوې خويندې»، «پنچايت»، «طلوع محبت»، «شکوه شکايت» او څو نورې کيسې په ساده بڼه او د بيانيې په شکل کښل شوي دي او په ځينو دغو کيسو کې د کيسو د کرکټرونو او څېرې د خبرو اترو او عمل په لحاظ سره د کيسو په بهير کې ډېره لږه برخه لري. کيسه د خپل ليکوال او ياد کرکټرونو د يوه تن له ژبې څخه بيانيږي، خو له دغو کيسو څخه هره يوه، د ليکنې جلا بڼه لري. د بيلګې په توګه « دخانه داماد» کيسه د بيانيې په شکل پيل کيږي. په منځ کې د فلش بيک « ګذشته نګري» تکنيک ته اوړي او وروسته د بيانيې په شکل پر مخ ځي. د پای نه لږ څه دمخه بيا د فلش بيک تکنيک تعقيبوي.

د « مشر ورور» او « شکوه شکايت» کيسې د واحد متکلم له ژبې بيانيږي. دا کيسې د خپل ليکوال له ژبې څخه نه، بلکې د خپل اتل د کشر ورور او ښځې له ژبو بيانيږي. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

واحد متکلم بیان د پېښو له کړۍ څخه آزاد دی او د ژوند په څېر آزاد تسلسل لـري. په دې وجه زیات حقیقي او واقعي برېښي.

منشي پریم چند خپلې کیسې په موزون او لنډ ډول او هیڅکله د تفصیلونو راوړلو ته تیار او مایل نه دی. د کیسې په بیانولو د جزئیاتو د یادونې څخه یـوازې دومـره ګټـه اخیستې ده چې د پېښو اغیزه یې زیاتوله. د پریم چند د کیسـو پـه لوسـتلو سـره لوستونکو ته دا احساس نه پیدا کیږي چې هغه به د حاشـیو او زوایـدو څخـه ګټـه اخیستې وي.

پریم چند په دې عقیده دی چې لنډه کیسه پرته له پېښو څخه وړاندې قدم نه شـي اخیستی. هغه هیڅکله کیسه په طرحه نه بدلوي او د رواني مسألو په اوږدو تشریحاتو او توضیحاتو، د پېښو د کمښت د جبران هڅه نه کوي. د هغـه د لیـد سـاحه دومـره پراخه ده چې نه پریږدي، د کیسې لوستونکی له هغه نه د باندې قدم کیـږدي. نننـي کیسه لیکونکي هم کولی شي د هغه د کیسو له لوسـتلو څخـه دا زده کـړي چـې د کیسې پلات(ساحه) د کیسې د ملا د تیر حیثیت لري. د حادثو د منطقي تسلسـل د ساتلو نه پرته ښه کیسه لیکل زښت ګران کار دی او که د مطلب بیـانول د حـادثو د تسلسل څخه په ګټه اخیستو سره صورت ونیسي نو لیکوال کولی شي په بري سـره ښه کیسه ولیکي.

پریم چند او د اردو ژبې ننني لیکوال:

پریم چند هغه لیکوال دی چې خپل ځانګړی او د ستاینې وړ ادبي موقف یې تر پایـه وساته. تر اوسه پورې د اردو ژبې هیڅ یو کیسه لیکونکی هغه ادبي موقف ته نـه دی رسیدلی چې پریم چند تر لاسه کړی و. د اردو ژبې هیڅ یو لیکوال په یو وخت کې په کیسه لیکنه او رومان لیکنه کې د پریم چند تر انـدازې پـورې شـهرت تـه نـه دی رسیدلی.

په تیرو وروستیو کلونو کې پریم چند د ادبي ژوند او تخلیقي کارونو پـه بـاب زیـات تحقیقي او تنقیدي کارونه سرته رسیدلي دي او د هند د زیاتو ادبي منتقدینو پاملرنه یې ځان ته را اړولې ده. په دې برخه کې د «منشي پریم چند» تر عنوان لاندې د هند د نومیالي لیکوال « مدن ګوپال» یو تصنیف په تحقیقي لحاظ سره یو ښه اثر دی چـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مستندو مآخذونو څخه په ګټه اخیستلو سره د پریم چند نـړدې د ټولـو کیسـو د کښلو نېټې هم په کې راغلې دي.
« د پریم چند غوره شوې ښې کیسې» د هغه داستاني مجموعې نوم دی چې د ډاکټـر خواجه محمد ذکریا له خوا تصنیف او په ۱۹۸۶ عیسوي کال کې د دوهم ځل لپاره په لاهور کې خپره شوې ده. په دغه کتاب کې د پریم چند پنځه ویشـت کیسـې غـوره شوې دي چې د کتاب په لومړي سر کې د مصنف له خوا د پریم چند د لنډو کیسو یو لنډ جاج هم اخیستل شوی.
په همدې توګه د پریم چند د ژوند او ادبي کارونو په باب د لیکنو په لړ کې د « فلمـي ستاري» د میاشتنۍ مجلې د ۱۹۸۷ عیسوي کال د جنوري د میاشتې په ګڼه کې چې په ډیلي کې خپریږي د « منشي پریم چند او هندوستاني فلمونه» تر سرلیک لاندې د کشمیر د پوهنتون د اردو ژبې د ډیپارټمنټ د استاد ډاکټر برج پریمـي یـوه لیکنـه خپره شوې ده چې د هندوستاني فلمي نړۍ په باب د پریم چند د نظر څرګندونه کوي او د هغه ځینې نور ادبي کارونه راپه ګوته کوي. بده به نه وي چې نوموړې لیکنې تـه هم یو نظر وکړو.

منشي پریم چند او هندي فلمونه:

د هندي فلمي نړۍ له راز راز رنګینیو څخه ډکه ده چې هم یې ډېر ستر ادبي او هنـري خدمتونه سرته رسولي دي او هم یې د لوټماري اسباب راغونډ کړي دي. فلمي نـړۍ دومره زړه وړونکې ده چې هر لیدونکی له لرې څخه د هغې پر ښکلا زړه بایلي. همدا وجه ده چې هر لیدونکی له لیرې څخه د هغې پر ښکلا زړه بایلي. همدا وجه ده چـې سربیره پر نورو خلکو زیات شمیر د قلم خاوندان هم فلمي نړۍ ته مخه کوي. د ادب د نړۍ ډېر ښه او تکړه لیکوال ددغې نړۍ تر مقناطیسي اغیزې لاندې راغلی او خپل هر څه یې له لاسه ورکړي دي. په دغو لیکوالانو کـې د جـوش، سـاغر، کرشـن چنـدر، بګوتي، جچرن ورما، امرت لال ناګر، منټو، عباس، پندرناتهـ اشک، جان نثـار اختـر، مجروح، سردار او کیفي نومونه یادولی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ليکوال فلمي نړۍ ته راغلل، تر يوې مودې پورې پاتې شول او بيا له ناهيليو سره ستانه شول. د اديبانو او شاعرانو په دغې ډله کې د اردو او هندي ژبو د ادبياتو نوميالی او ستر شخصيت پر يم چند هم شامل دی.

پر يم چند د خپل ژوند په وروستيو کلونو کې له مړينې څخه يوازې دوه کاله دمخه په فلمي نړۍ کې قدم کېښود. تر هغه وخت پورې هغه په اردو او هندي ژبو د خپل قلــم جوهر پر نورو باندې منلی و. د هغه ناولونه او کيسې په ادبي کړيو کې هنګامه جــوړه کړې وه.

د ۱۹۳۴ عيسوي کال د جون په مياشت کې پر يم چند د بمبيي په مشــهورې فلمــي کمپنۍ«اجنتا سنيټون» کې د اته زرو هندي روپيو په بدل کې د يوه کلن قرار داد پــر بنسټ فلمي نړۍ ته ور ننووت.

هغه يوازې د يوه کال لپاره قرار داد وکړ. د غږ لرونکو فلمونو زمانه رارســيدلې وه او د فلم جوړولو صنعت يو نوي پړاو ته ننوتی و. « عالم آراء» لومړی غږ لرونکی فلم و. لــه هغه نه وروسته د شيرين او فرهاد، نور جهان، جود ياکرارجه، مآيــا مجنــدر، امــرت، منتن او حاتم طايي په شان تاريخ جوړوونکو فلمونو د هند په سينما کې يو نوی بــاب پرانيست.

د فلمي نړۍ د واک خاوندان د پر يم چند د ادبي حيثيت څخه ښــه خبــر وو. هغــوی غوښتل چې د پر يم چند د استعداد، محبوبيت او شهرت څخه کار واخلي. ګټه ترې تر لاسه کړي او خپلې کڅوړې په روپيو ډکې کړي. هغوی د پر يم چند په شان ليکوالانو ته اړتيا درلوده چې د په زړه پورو او ښو کيسو د ليکلو استعداد ولري، نو ځکه هغوی د پر يم چند په فکر کې شول.

له بلې خوا څخه د پر يم چند اقتصــادي وضــعه هــم ښــه نــه وه. هغــه د خپلــو دوو ورځپاڼو(هنس) او (چاګون) په وجه زيات پوروړی شوی و. په دې هيله چــې يــو څــه پيسې وګټي او د خلکو پورونه ورکړي. فلمي نړۍ ته يې د راتلو پرېکړه وکړه او خپل ملګري سناريو ليکونکي (جيتندر کمار) ته يې په لاندې متن يو ليک وليږه.

« د بمبيي يوه فلمي کمپنۍ بلنه راکوي. د معاش خبره نه ده د قرارداد خبره ده. د کال اته زره روپۍ زه دې حال ته رسيدلی يم چې غواړم د يوه کال لپاره هلتــه ولاړ شــم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به پس له يوه کاله داسې قرارداد وکړم چې درې څلور کيسې ولــيکم او څلــور پنځه زره روپۍ لاس ته راوړم، نو بيا به په هغو روپيو (جاګرن) او (هــنس) دواړه ښــه وچليږي او مالي ستونزې به هم لرې شي. »

د دغه ليک څخه فلمي نړۍ ته د پريم چند د راتــګ مقصــد روښــانه ښــکاري، خــو سربيره پر دې لکه څنګه چې فلم د تبليغ او ترسيل يوه ارزښتناکه او له ځواک څخه ډکه وسيله ده، له دې کبله، د سينما څخه د هر فکر خاوند او د هرې پرګنــې خلــک، چې د ادب له نړۍ څخه ليرې دی ښه ګټه اخيستی شي، نو ځکــه پــريم چنــد هــم غوښتل چې له سينما څخه د خپلو هيلو په تر سره کولو کې ګټه واخلي.

پريم چند د زياتو هيلو سره بمبيي ته راغلی و. هغه د فلم د تخنيک څخه خبر نــه و، نو ځکه په پيل کې يې لوی لوی پروګرامونه جوړول. څو ورځې وروسته چې پريم چند له فلمي چاپيريال سره اشنا شو، نو خپلې ميرمنې(يوراني د يوې) ته يې وليکل: « زه چې څنګه کيسې ليکم، د هغو د تمثيل لپاره داسې کومه ممثله نه شته. زما يوه کيسه دلته د ټولو خوښه شوه، خو د دې ځای ممثلين او لوبغاړي، هغه نه شي لوبولی. د هغې د تمثيلولو لپاره بايد يوه باسواده او تعليم يافته لوبغــاړې وروزلــه شــي. زه خــو بــه همداسې کيسې ليکم. د دغو خلکو د غوښتنې سره يې سم نه شم ليکلی... .»

خو د هغه دا هيله تر سره نه شوه. د وطني نهضت زمانه وه. د مهاتما ګانــدي رهبــري څلورو خواوو ته انګازې خپرې کړې وې. د نورو هيوادونو د جامو څخه ګټه اخيســتل پای ته رسيدلی وو، خو د هيواد په دننه کې په خپله د کورنيــو فــابريکو او کارخــانو خاوندان د خلکو په لوټولو بوخت وو. هغوبه په دواړو لاسونو، شتمني او پيسې زېرمه کولې. د فابريکې د کارګرانو د ژوند وضعه ښه نه وه. د هغوی په معاشونو کې زياتوالی نه رامنځته کيده. له دې کبله اعتصابونه روان وو. کله چې پــريم چنــد د بمبيــي پــر ځمکه قدم کېښود، نو دا تماشې يې پخپلو سترګو ننداره کــړې. د دغــو تماشــو پــه وړاندې د پريم چند عکس العمل دا و چې هغه د «مزدور» تر نامه لاندې يو فلم وليکه، چې په هغه کې د فابريکو پر خاوندانو سخت انتقادي ګــوزار شــوی و او د کــار ګــرې طبقې بده وضعه او بربادي په کې انځور شوې وه. خو د سانسور هيات چې په راس کې يې د فابريکو د خاوندانو د انجمن رئيس(ســرجي) و، نومــوړي فلــم مســترد کــړ. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سانسور د ضربې څخه د خلاصون په غرض فلم جوړوونکي موهن بوټاني، دوه نيم کاله وروسته، نوموړی فلم د (غريب مزدور) تر نامه لاندې وړاندې کړ.

په نوموړي فلم کې د کارګراو د اتحاديې د رئيس رول په خپله پريم چند په غاړه درلود. بوټاني د دغه فلم په کيسه کې څو ځايه لاس وهنې وکړې او د کيسې ځينې برخې يې له منځه يوړې. حسام الدين غوري چې د پريم چند له نږدې ملګرو څخه و، په (پريم سوګ) نومي اثر کې ليکي: « داسې تصور کيده چې د دغه فلم به د فلم جوړولو په تاريخ کې يو نوی باب پيل کړي، خو د فلم په ليدلو سره ټولې هيلې ابو يووړې. دا ځکه چې د ډايرکټر د لاسوهنو په وجه د کيسې ښه بيخې اوښتې وه او هغه خبره په فلم کې پاتې نه شوه چې په کيسه کې وه.»

په خپله پريم چند هم د همدې خبرې په خاطر غمجن و. هغه اعتراف وکړ : « هغو زما کيسې ته بيخي بدلون ورکړی دی. زه به په خپله هم هغه ونه پيژنم....» سربيره پر دغو خبرو کله چې فلم ننداري ته وړاندې شو نو د بمبيي په فلمي کړيو کې يې انګازې جوړې کړې او د هغه وخت د دولت له خوا د نوموړي فلم ښودنه بنده شوه. کله چې د فلم د لاهور په يوه سينما کې ننداري ته وړاندې شو نو کارګران ډلې ډلې ورته روان وو.

د پريم چند زوی« امرت رای» په دې باب داسې وايي:

« په لومړۍ ورځ په زرګونو تنه کارګران د سينما دروازې ته ولاړ وو. تر اوو ورځو پورې همدا حال و. له وېرې څخه د پنجاب حکومت د فلم پر ښودنه باندې بنديز ولګاوه.»

د اتراپرديش په آيالت کې هم همدا حال و. دې لومړنۍ تجربې، پريم چند غمجن کړی و. هغه خپله غلطي احساسوله. په هماغه زمانه کې يې خپلې ښځې (شيوراني ديوي) ته وليکل: « دلته چې هر څه شته هغه د سينما د خاوندانو په واک کې دي... ادب او ليکوال په دې ځای کې هيڅ ارزښت او اهميت نه لري.»

خو اوس دا فکرونه بې ګټې و. د فلمي کمپنۍ د واکمن د غوښتنې په نتيجه کې پريم چند د (شيردل) يا (نو جيون) تر عنوان لاندې خپله دوهمه کيسه وليکه. پريم چند په دغې کيسه کې سياسي معاملې د تاقچې دپاسه کېښودې او د خپل لومړنۍ دورې د کيسو په شان د پخواني هندوستان سندرې يې زمزمه کړې او د شهزاده ګانو زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتوب، قرباني او کلک عزم يې ننداري ته وړاندې کړل، خو دا فلم هم بري تــه ونــه رسيد او د ډايرکتر بې ځايه تصرف د کيسې اصلي بنې ته بدلون ورکړی و. حال دا چې کيسه ډېره ښه کيسه وه. د فلم ناکامي د پر ېم چند زړه ته صدمه ورسوله او هغه ته يو ډول وېره پيدا شوه. کيسه ليکونکي جيتندر کمار ته په يوه ليک کې وليکل: «زه چې د کومې پر ېکړې او کومو هيلو په خاطر دلته راغلی وم، داسې ښکاري چې له هغوی نه يوه هيله هم نه پوره کيږي. داسې پرېښي چې زه خپل ژوند تباه کــوم....» او د پــر ېم چند هيلې په ايرو بدليدلې.

په هغه وخت کې پر ېم چند پر خپل سيواسدن(بازار حسن) ناول باندې د فلم جوړولو اجازه ورکړې وه او مهالکشمي سينيټون په فلمي ستوديو کې د (بازار حســن) فلــم جوړ کړای شو، چې په بدل کې يې پر ېم چند ته پنځلس سوه يا دوه زره روپۍ ورکړی شوې.

کوم وخت چې نوموړي فلم ننداري ته وړاندې شو نو پر ېم چند يو ځل بيــا ونــه شــو کولی د نوموړي فلم په وجه ځان نورو ته ور وپيژني. ځکه هغه مايوسه شو، خو لا تــر اوسه د فلم له منګولو خخه نه و آزاد شوی. په دغه دوران کې د هغه پر يــوې هنــدي کيسې (تريا چرتر) باندې د فلم جوړولو کار پيل شو.

نوميالي ډرامه ليکونکي امتيا علي تاج، نوموړې هندي کيسه په اسانه اردو ته واړولــه او دا کسيه د (سوامي) تر نامه لاندې وړاندې شوه. د دغه فلم ډايرکټر(کــارګردان) او مرکزي ستوري يې (ستاره) او (جي راج) وو.

پر ېم چند په بمبيي کې د خپلې څو مياشتنۍ اســتوګنې پــه دوران کــې د بمبيــي د تصنعي فلمي نړۍ څخه بېزاره شوی و او له هغه ځايه تېښتې ته تيــار و. پــر ېم چنــد حسام الدين غوري ته په يوه ليک کې ليکلي چې : « په سينما کې د اصلاح هيله بــې ځايه ده. دا صنعت د شراب خرڅولو د دندې په څېر د پانګوالو پــه انحصــار کــې دی. هغوی په دې هکله غور نه کوي چې فلمونه د خلکو پر ذوق باندې څه اغيــزه کــوي، هغوی يوازې د خپلو پيسو په فکر کې وي. لوڅه نڅا، ښکلول، پر ښځو باندې د نارينه وو غورځنګ دا هرڅه د هغوی پر وړاندې روا کارونه دي. ما ښه فکر کړی دی. لــه دې دايرې څه دباندې وتل راته مناسب دي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هر څه د پرېم چند لپاره د زغم وړ نــه وو. د خپــل قلــم د آزادۍ د مبــارزې ســره جوخت د ظلم، نا انصافۍ او جبر پر ضد استعمال کړی و. هغه د ټولنیزو دردونو د علاج کولو غوښتونکی و او په دې لاره کې يې د خپل قلم په ذریعه مبارزه کوله.

پرېم چند غوښتل چې له فلم څخه په استفادې سره هم هماغه کار ســرته ورســوي چې د خپل قلم په وجه يې سرته رساوه. هغه د انساني ژوند په ښو او لوړو کــړو وړو مین و، نو ځکه يې غوښتل چې د ادب نړۍ ته بیرته وګرځي. هغه خپل ملګري حسام الدین غوري ته په دې باب ولیکل: « زه خو په ژوند کې د يوې نوې تجربې د تر لاســه کولو په خاطر د يوه کال لپاره دلته راغلی وم، د مې په میاشت کې به دغه موده هــم پای ته ورسیږي. زه به خپل وطن بنارس ته بیرته ولاړ شم او د پخوا په شان به خپــل ژوند په ادبي کارونو تېر کړم.»

په همدې وجه کوم وخت چې نورې فلمي کمپنۍ هغه ته بلنې ورکړې، نو پرېم چند د هغوی بلنې ونه منلې. نامتو فلم جوړوونکي(هنس رای) هغه ته ویلي وو چې: ((که نه غواړې په بمبیي کې واوسیږې، نو له بنارس څخه خپلې کیسې راولیــږه.» خــو پــرېم چند دغه پیشنهاد هم قبول نه کړ. د هغه هیلې له خاورو سره یو شوې وې او هغه پــر خپلو کړو پښیماني احساسوله.

سر بیره پر هر څه، په هغه زمانه کې او له هغه نه په وروسته زمانه کې د پرېم چنــد د قلم جادو پر فلمي نړۍ ښه وچلیده. لکه څنګه چې د هغه په ژوند کې د هغه د کیسو موضوع ګانې غلا شوې او په هغو باندې فلمونه جوړ شول. د پــرېم چنــد لــه مړینــې وروسته هم، موهن بوټاني، د هغه پر (چوګان هستي) ناول باندې یو فلــم جــوړ کــړ. نوموړي ناول د خپلې زمانې دوران جوړوونکی ناول و. خو د ناول څو کرکټرونه ترې نه و ایستل شول او د هغه اصلي روح له منځه یوړل شو، نو ځکه فلم بریالی نه شو. څــه موده وروسته د پرېم چنــد د (دوبیــل) یعنــې دوه غوایــان د کیســې پــر بنســټ د (هیراموتی) په نامه یو فلم جوړ کړی شو. د هند د سینما پخوانۍ بریالۍ څېرې بلراج ساهني، نیرو پارای او جینت په خپلو ماهرانه فنکاریو سره نوموړی فلم زیات ښــکلی کړ. فلم زیات بریالی شو. په وروسته کلونو کې د هغه د څو نورو ناولونو پر اساس څــو فلمونه جوړ شول چې د «غبین» او «ګودان» نومونه يې د یاودنې وړ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن ورځ د هند فلمي نړۍ زياته پرمختللې ده. د موضوع او تخنيک په لحـاظ هنـدي فلمونه يوه نوي پړاو ته رسيدلي دي، خو بيا هم نن د پرم چند پر کيسو باندې د داسې فلمونو د جوړولو اړتيا شته، چې په هغو کې ټول هند د خپلو ټولو خوښيو هيلو او ماتو سره په سترګو کيږي.

له سياسي او ټولنيزو مسايلو څخه که تير شو نو د پريم چند په کيسو کې د انسـاني اروا په زړه پورې ځانګړتياوې تصوير شوي دي. په هر حال د دې خبرې اړتيا شته چې د پريم چند پر کيسو باندې د فلمونو جوړولو لپاره د پريم چند پـه شـان بـې ريـا او خواخوږی انسان بايد منځته ته راشي چې د هنر او انسان سره مينه ولري. پريم چند د يوه کال لپاره له هندي فلمونو سره و، خو هغه څه چې هغه هندي فلمونو ته ورکړي دي له هغه نه انکار نه شو کولی.

پريم چند د اردو ژبې ليکوالو له نظره:

پريم چند د اردو ژبې د لنډې کيسې ليکنې د پيل کوونکي په توګه پيژندل شوی دی. د هغه لومړنۍ کيسه «غالب ګومان» په ۱۹۰۱ عيسوي کال کې خپره شوې ده. بې ځايه نه ده چې په بنسټيزه توګه پريم چند رياليست ليکوال ګڼل کيـږي. دا ځکـه چـې د خپلې زمانې هغه تضادونه چې په هندي ټولنه کې موجود وو، ښه درک کړي وو او لـه هغو څخه په راپيدا شويو کړو وړو اغيزو او محرکو ځواکونو ښه پوهيده. هغه له يـوې خوا د انګريزي استعمار پر ضد د ملي آزادۍ پـه مبـارزه کـې د يـو ملـت پـالونکي شخصيت په توګه ګډون درلود او له بلې خوا يې د يو حساس فنکار په توګه د وروسته پاتې پرګنو د بدې وضعې ننداره کوله. هغه د حقيقت پيژندونکو سترګو خاوند و. پريم چند د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په دوران کـې د هنـد د کليـوالي ژونـد د مطالعې وخت تر لاسه کړ، نو ځکه هغه د يو رياالست ليکوال په څير د خپل چاپيريال انځور ګري پيل کړه او په دې توګه يې په اردو لنډو کيسو کـې د حقيقـت ليکنـې او رياليستيکو افکارو بنسټ کيښود.

که د پريم چند لنډې کيسې مطالعه شي نو په لومړنيو کيسو کې به يې يو پرمختيايي څرنګوالی احساس شي. د هغه د لومړنيو وختونو په ليکنو کې بـه د خيـالي افکـارو اغيزې ووينو چې وروسته بيا ورو ورو لږ شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدغې زمانه کې ډېرو نورو ریالیستو کیسه لیکونکو د هغه تـر اغیـزې لانـدې کیسې هستې کړې. شوکت صدیقي چې د اردو ژبې په مترقي لیکوالو کې یو پیژندل شوی او منل شوی نوم دی د پریم چند په باب داســې وایــي: « مترقیتــوب د کــومې عقیدې نوم نه دی. په هر ځای کې چې ادبیات ټولنیز واقعیتونه انځــور کــړي، هلتــه مترقي افکار خامخا موندل کیږي. پریم چند له پیل څه ټولنیزو مسایلو تــه پاملرنــه کړې ده او د ټولنیزو واقعیتونو د انځورګرۍ په وجه یې په اردو کیســه لیکنــه کــې د واقعګرایي بنسټ ایښی دی. هغو مترقي کیسه لیکونکو چې لــه پــریم چنــد څخــه وروسته ډګر ته راووتل، د هغه په وضعه شویو عنعنو او ځانګړتیاوو یــې عمــل کــول کیدای شي چې ځینې لکوال د زیات تنقیدي بصیرت ښتن وي. د کیسې لیکنې په تخنیک کې لوی لاس ولري او د موادو او اسلوب له امتزاج څخه د ښــکلا نــه د ډکــې انځور ګرۍ ځواک ولري، خو له پریم چند څخه د لومړیتوب ویاړ بل هیڅوک تر لاسه کولی نه شي.»

ویل کیږي چې پریم چند له ۱۹۳۰ عیسوي کال څخه وروسته سوسیالیزم تــه مایــل شوی و. د هغه په وروستیو لیکنو کې د خیالي نړۍ څخه د هغه د راوتلو او د مســایلو په اړوند د ریالیستیکي نظریې د څرګندونو بیلګې لیدلې کیږي.

شوکت صدیقي په دې باب خپله یوه مرکه کې چې په ۱۹۸۶ کال کې خپره شــوې ده داسې وایي: «د هغه په سیاسي فکر کې ښه بدلون پیل شو و او پــه کیســو کــې یــې انقلابي تمایل راڅرګند شوی و. خو لکه څنګه چــې د وروســتیو کلونــو د ریالیســتو لیکوالو په کیسو کې د سوسیالیزم روښانه پلوي شوې وه، د غه شان د پریم چند پــه لیکنو کې نه وه شوې. د پریم چند په لیکنو کې د بنګال د فکري او سیاسي نهضتونو اغیزې په روښانه توګه شته. هغه د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په دوران کې له کلیوالي ژوند سره ښه اشنا شو او د هیواد کرنیز اقتصاد تضاد یې ښه درک کړ. هغه د عامو خلکو او بزګرانو د ژوند ستونزې، ربړونه او ترخې په ښه توګه احساس کولې او د همدغو تر خو د یوې بلګې انځور د هغه په (کفن) نومي کیسه کې هم موندل کیــږي پریم چند په دې کیسه کې د وروسته پاتې پرګنو دغه تریخ حقیقت په څرګنــد ډول بیان کړی و چې: « د ژوند ناخوالې او لوږه تش لاسي انسانان له داسې سختو حــالاتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره مخامخ کوي چې هند د خپلو نړدو خپلوانو کفن خرڅوي او په پیسو یـې خپلـې ګېډې مړوي.

دا کیسه یوازې د عیني حالاتو انځور ګري نه ده، بلکې په هغـې کـې دغـه بنسـتیز حقیقت ته هم یوه اشاره شوې وه چې:

«آزادي، د مجبورۍ د احساس کولو نوم دی.

له پریم چند څخه وروسته یو زیات شمیر نوي مترقي لیکوال لکه کرشن چندر، منټو، بیدي، عصمت، سدرشن، علي عباس حسیني، اعظم کریوي، فاشي عبدالغفار، سهیل عظیم ابادي او نورو د پریم چند د حقیقت لیکنـې او ریالیسـتیکو افکـارو پیـروان ښکاري.... »(۱: ج ــ هـ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم څپرکی

غوايي خيرات لنډه شننه

پر ېم چند په خپل د غوايي خيرات نومي ناول کې د يوې غريبې او محکومې کورنۍ ژوند په خورا لوړ هنري انداز سره انځور کړی دی. پر ېم چند په دغه ناول کې د ټولنې زيات دردونه، ښکلاوې، اميدونه، دودونه، خوشحالۍ او نور مسايل په ښه ډول بيان کړي دي.

نوموړي د غريب او مالدار، د لوستي او نالوستي، د منطقي او غير منطقي، د ښځې او نارينه، د خور او ورور، د اولاد او والدينو، د بزګرانو او لوستو، د عادي خلکو او روحانيونو، د ښځې او مېړه، د عاشق او معشوق، د ښار ي او کليوال او د ټولنې د ګڼو قشرونو تر منځ اړيکې کټ مټ انځور کړي دي او چې کله يې سړی ولولي فکر کوي چې هر څه يې په مخ کې واقع شوي.

دی ټول کرکټرونه په ډېر ښه شان لوبوي او انسان د هنر په مزه او خوند پوه کوي. د غوايي خيرات د ټولنې واقعيتونه بيانوي او د ښو او بدو اړخونو په اړه خلکو ته د هنر په واسطه نصيحتونه کوي.

د دې لپاره چې د پر ېم چند د غوايي خيرات لنډ جاج واخلو، لازمه ده چې په منظم ډول د هرې موضوع په اړه لنډ غونډې بحث وکړو او پوه شو چې نوموړي د ټولنې بيلابيل مسايل په کوم انداز بيان کړي دي.

د غريبو او ناچاره کورنيو د ستونزو او دردونو بيان:

هوري رام يو غريب او د ټولنې تر ټولو ټيټې درجې انسان دی. ښځه يې دهنيا نوميږي، د سونا او روپا په نومونو دوه لوڼې او د ګوبار په نوم يو زوی لري. د ده ژوند له ګڼو ستونزو سره مخ دی. هوري رام يو صادق او وفادار انسان دی چې تل د خپل بادار لپاره په صداقت سره کار کوي. دی خپله په قرضونو کې ډوب دی او لګيا دی په خپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکه کې کار کوي او حاصل يې له خپل بادار سره ويشي، دی هغومره ترې اخلي چې يوازې ژوند يې پرې تېر شي.
هوري رام که څه هم نادار دی او د غريبې کورنۍ مشر دی، خو له بلې خوا قـوي او د لوړ عزم څښتن دی، نوموړی لوړ صبر لري او په دې هيله ژوند کوي چې يوه ورځ بـه يې ژوند ښه شي او په کومو قرضونو کې دی تر ستوني غرق دی، هغه به ادا کړي.
نوموړی په هندي ټولنه کې د بادار رول مهم بولي او وايي چې که چيرې بادار يې غصه شي نو ممکن د مزدور ژوند پای ته ورسيږي، خو دی تر اخيري شيبې کوښښ کـوي چې بادار خوشحاله وساتي.
خو کومه ټولنه چې پر يې چند انځور کړې ده، د غريب انسان ژوند د خانانو لپاره هيڅ ارزښت نه لري. نوموړی پوهيږي چې د ټولنې شتمن په ټولنـه بانـدې راج چلـوي او خلک تر خپل اسارت لاندې ساتي، ځو په خپله لوړ ژوند ولري. خو نوموړی په دې باور دی چې که چيرې خلک وغواړي نو خپل ژوند بدلولی شي او د بادار له بنـده ځانونـه خلاصولی شي، خو دغه چاره هم يو څه کار او زيار ته اړتيا لري.
د ده د ناول يوه برخه دلته د مثال په توګه راوړم:
((ګوبار چې لا تر اوسه پورې غلی و ويې ويل: «ولې دومره ډېر خپل ځان د بـادار پـه مخکې ټيټوې؟ څه فرق کوي؟ که چېرې موږ په اجاره کې ډېرته پاتې شو، ناظر لا نـور هم موږ ته ښکنځل کوي او موږ تحقيروي. موږ لا تر اوسه پورې هم اجباري کـار تـه ګومارل کيږو او د نورو کسانو په شان مجبور يو تحفې هم يوسو. هغه ته غـوړه مـالي کول موږ ته څه ګټه رسوي؟»
هوري هم همدا ډول فکر کاوه. خو په دې فکر کې شـو چـې د ګوبـار د سرکشـۍ او بغاوت مخه ونيسي. ويې ويل: «که چيرې موږ داسې چلند ونه کړو ژوند به له بـد نـه خورا بد شي، خدای موږ مريان پيدا کړي يو او مجبور يو چې له خپل قسمت او برخه ليک سره سازش وکړو. زه د بادار ديدار ته ځم ځو خپل هدف ته ورسيږم. سر خو مې په درد نه دی. د هغه کتنه آسانه نه ده. کله کله مخکې له دې نه چې هغه ما ور وبولي ګړۍ ګړۍ انتظار باسم. کله کله په بده ژبه راته وايي نه».))

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقايدو او مقدساتو ته احترام:

پر ېم چند په د غوايي خيرات ناول کې مذهبي مسايل هم ځای کړي او په ټولنه کې د دين او عبادت ځای يې مهم بللی. نوموړی وايي، چې عبادت انسان ته سکون ورکوي. ده په ټولنه کې د روحانيونو کرکټر مهم انځور کړی او د يوې ټولنې خير او شر يې له دغو کسانو سره تړلی دی. پر ېم چند باور لري چې که چيرې ديني عالمان او روحانيون وغواړي کولی شي يوه ټولنه سمه يا غلطه رهنمايي کړي، خو په لوړ هنر سره وايي چې که چيرته روحانيون وغواړي تر نورو قشرونو زيات کولی شي ټولنه له شر څخه په امن کې وساتي او ټول خلک خير ته راوبلي.

مثال يې د داتادين چې روحاني شخصيت دی راوړم: (داتادين را نږدې شو: «بولا، دا څه خبره ده؟ تا غوايان را خلاص کړل او هغه چوپ پاتې شو. آيا همداسې د ده چوپ پاتې کيدل و چې ته دومره زړه ور شوې؟ موږ پخپلو کارونو لګيا وو. که چيرې هوري فقط يوه اشاره کړې وای، ستا د بدن هر وېښته به مو در نه راشکولی وای. که نه غواړې چې ستونزه راپيدا شي، نو همدا اوس غوايان بيرته ورستانه کړه، ته شرم نه لرې؟»)

بل ځای راځي: (داتادين خپله ملا نيغه کړه او په هيجان سره يې راټوپ کړ او ويې ويل: «د څه لپاره منتظر ياست؟ ويې وهئ. دی څنګه جرآت کوي چې زموږ له کلي نه غوايان بوزي؟»)

پر ېم چند د نړۍ د ټولو خلکو عقيدو ته احترام لري او په دې باور دی چې د هرې عقيدې خلک محترم دي.

دلته يو بل مثال راوړم: (په يوه ځای کې هوري رام د غوا په اړه بولا ته داسې وايي:«زه يوه غوا نه شم اخيستلی. په يقيني ډول چې تاسو ډېر نيکمرغه ياست چې د يوې غوا خدمت کوئ. زه آن خوشايي بودولی نه شم. څومره سپکاوی دی چې په يوه داسې لويه کورنۍ کې لکه زموږ غوا نه شته.»

بل ځای وايي: «هوري غوا ته په ځير ځير کتل او هک پک پاتې و، تا به ويلی رب النوع بڼه بدله کړې ،نو له همدې کبله غوا د ده کره راغله، څو د ده کور سپېڅلی کړي، څه عالي او ښه بخت!»)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې تر څنګ مسلمان او اسلام ته هم پوره احترام لري.

د بیلابیلو ادیانو پیروان سوله ییز ژوند ته رابلل:

نومونړي د اسلام، بودیزم او د نورو ادیانو تر منځ یـووالی غوښــتی او د ټولــو ادیــانو پیروانو ته یې ور پوهولې ده چې د یو بل عقایدو ته احترام وکړي د انسان او اشــرف المخلوقاتو په توګه یو بل ته احترام وکړي.

د ښاري او اطر افي ژوند تفاوتونه:

معلومه خبره ده چې د ښار او اطراف ژوند زیات تفاوتونه لري. پر ېم چند د ښــاري او کلیوال ژوند ټول اړخونه په ډېر عالي ډول انځور کړي دي. نومونړي دا منلې ده چــې د کلي خلک له زیاتو ستونزو سره لاس او ګریوان وي، د پرمختګ لپاره یــې ډېــره لاره پاتې وي، محکوم وي او ان په دې فکر کې وي چې له لوړې مړه نه شــي، خــو د ښــار خلک تر کلیوالو او اطرافیانو ښه ژوند لري او د دې ترڅنګ ورته د پرمختــګ زمینــه برابري وي، د ښار خلک کولی شی علم وکړي، فرهنګي فعالیتونه تر ســره کــړي او د نسبتاً اسانه او مسلکي ژوند له لارې خپله ډوډۍ وګټي.

نومونړي د کلي او د ښار د ژوند تر منځ تفاوتونه او نزاکتونه په خورا ښه او له هنر څخه په ډک انداز سره انځوروي او کوم تفاوت چې په علمي او فرهنګي لحاظ د دغــو دوه حوزو تر منځ په طبیعي ډول موجود وي، هغه ښیي.

پر ېم چند ته حیا او عزت ډېر ارزښت لري:

د حیا، شرم او عزت اهمیت په ډېر ښه شان سره بیانوي. نومونړی په دې ښه پوهیږي چې انسانان په طبیعي ډول حیاناک دي او دغه حیا د انسان مقام لوړوي او په انساني ټولنه کې یې د عزت سبب ګرځي. نومونړی خلکو ته پوهوي چې تل حیا وکړي او خپل عزت په هر ډول چې وي وساتي.

مثال: (لکه چې هوري رام بولا ته وایي: «زما میرمن ستا په باره کې ډېر ښه نظر لــري. هغه وایی چې دې داسې حیاناک سړي ډېر کم لیدلي دي چې له هغې ســره د خبــرو کولو په وخت کې سترګې ښکته اچوي او یو ځل هم سر نه راپورته کوي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لوړې ستاينې بولا ډېر اوچت کړ او ويې ويل: «يو شريف سړی تل ښځو ته د خپلو لونړو په شان ګوري. هغه نارينه چې ښځو ته په شهواني ســترګو ګــوري د وژل کېــدو لايق دي.»)

د کورنۍ دغړو تر منځ نزاکتونه:

پر بېم چند د کورنۍ د غړو تر منځ نزاکتونه په دومره عالي ډول بيان کړي، چــې پــه لوستو سره يې لوستونکی ځان په همغې فضا کې احساسوي او فکر کوي چې هر څــه د ده په مخ کې روان دي، لکه چې د هوري له خوا د غوا اخيستلو د ده ورونــو(هيرا او سوبا) باندې بد لګيدلي وو او دوی فکر کړی و چې هوري په شريک کور کې لــه دوی څخه پيسې پټې کړي دي او په بيلتون کې يې ورباندې غوا اخيستې ده.
کله چې هوري غوا واخيسته ټول کليوال يې ليدو ته راغلل، خو هيرا او سوبا مــخ ور وانه راړوه، د هوري رام ښځې دهنيا د دوی د دغه کار په اړه وايي: («زر کرته مې درته ويلي چې زما په مخ کې د هغو نومونه مه اخله. ټول کلی راغی، دوی نه! آيا دوی ډېــر لرې ژوند کوي؟ آيا پښې يې په نکريزو سرې دي؟»
بل وخت هيرا د کينې له وجې د هوري غوا ته کوم څه ورکوي او غوا مري، دهنيا چې کله پوه شي چې هيرا غوا وژلې داسې وايي: («نه، نه، دا واقعيت نه لــري. هيــرا پــوچ خولی دی، خو سپک او ټيټ سړی نه دی.»
هوري «ما په خپلو سترګو وليد ستا پر سر زه قسم خورم.»
«تا هغه وليد، رښتيا وايې؟ څه وخت؟»
«کوم وخت چې زه د سوبا له کوره را روان وم ومې ليد چې دی غوا تــه نــږدې ولاړ و. هغه وويل چې راغلی و څو لږ اور زموږ له نغري نه واخلي. موږ خبرې ســره وکــړې او چلم مو يو ځای وڅکه. زه داسې ګومان کوم کلــه چــې زه د ســوبا کــره وم ده غــوا مسمومه کړې وه او راغلی و چې ووينې غوا مړه ده او که لا ژوندۍ پاتې ده.»)

کورنۍ اړيکې:

د کورنۍ، منشي پر بېم چند د ورونو، مېړه او ښځې، والدينو او اولادونــو او خونيــدو او ورونو او نورو غړو تر منځ اړيکي ډېرې ښې درک کړي او پوه دی چې د کورنۍ غــړي څومره د يو بل خيال ساتي او څومره د يو بل لپاره مضر تماميږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(بولا چې هوري ته له ورونو نه د بیلتون خاطرې او یادونه ور تازه کړل په زړه سـوانده یې وویل: «دې بیلتون اورمرو ته ډېر ځورولی یې. تا خپل ورونه لکه خپل زامن لـوی کړل.»

هوري په نیولي غږ وویل: « وروره، ډېر ځوروونکی حالت و، ما داسې احساس وکړ چې ملا مې ماته شوې وي. افسوس چې دا بیلتون زما په ژوندوني کې پېښ شو. هغه ورونه چې ما ورته خپله ځواني قربان کړې وه، زما په سختو دښمنانو بدل شـول او بیلتـون ټول په ډېر یو بې ارزښته موضوع باندې منځته راغی.»

په ټولنه کې د ښځې په رول فلسفي بحثونه:

د پر بم چند د غوايي خیرات د ښځو د موجودیت په اړه فلسـفي بحثونـه او دا چـې ښځه کولی شي په ټولنه کې فعاله ونډه ولري یا ونه لري، مخـالفین او مـوافقین یـې ښودلې او دا یې ثباته کړې ده، چې په ټولنه کې د ښځو د کار او فعالیت پـر وړانـدې سختې ستونزې شته او ډېر داسې کسان پیدا کیږي چې په ټولنه کې د ښـځو پـراخ حضور نه شي زغملی.

پر بم چند په د غوايي خیرات کې د ښځو له حقونو څخه کلکه دفاع کړې او د ټـولنې دغه قشر یې د ټولنې د پرمختګ لپاره مهم بللی، نوموړی په دې باور دی چـې بایـد ښځو ته په ټولنه کې پوره ونډه ورکړل شي، څو له نارینه وو سره یوځای اوږه په اوږه کار وکړي او ټولنه پرمختګ خوا ته رهنمایي کړي.

کوم رول چې پر بم چند په ټولنه کې ښځو ته ورکړی، تر اوسه هم په ډېرو ټولنو کـې نه دی ورکړل شوی. لا هم ښځې د خپلو حقونو د لاسته راوړلو په خاطر مبارزه کوي او له نارینه وو څخه خپل حقوق غواړي.

پر بم چند د ښځو له هغو حقونو څخه چې په غربي نړۍ کې ورته ورکول شوي، ناراضه دی او په خورا عالي هنر سره یې دا ثابته کړې ده چې په لویدیځه نړۍ کې له ښـځې څخه د وسیلې په توګه ګټه اخیستل کیږي، چې دا د ښځې ارزښت او مقام تـه ضـرر رسوي. خو کوم حقونه چې دغه قشر ته په ختیځو ټولنو کې ورکړل شوي، دا هم کافي نه بولي او ټینګار کوي چې باید ښځو ته په ټولنه کې د تحصیل او کار زمینـه برابـره شي، څو ټولنه په مناسب ډول پرمختګ وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د پرېم چند په د غوايي خيرات کې تر ډېره مرد سـالارانه او پدرسـالارانه فضا جاري ده، خو د دې تر څنګ يې د ښځو رول ته هم ډېر اهميت ورکړی .

مثال: (فيلسوف هغه څوک ساروج چې خپلې خور ته د احترام نه پرته غلی ناسته وه، ونه شوای کولی نور زغم وکړي او ځان ونيسي. هغې نارې کړې: «مــورږ د رای ورکولــو حق غواړو. د نارينه سره برابر !»

د هال له هرې ګوښې نه په لوړ اواز همدا خبره تاييد شوه: «هو. مورږ د رای حق غواړو!» اون کارناتهــ ودريد او په لوړ اواز يې نــارې کــړې: «مــړه دې وي د ښــځو د نهضــت دښمنان!»

مالتي خپل لاس پر مېز وواهه: « نظم. نظم! هغه کسان چې غواړي وينا وکړي وروسته به موقع ورکړل شي.»

مهتا وويل: «د رای حق د نوي عصر مود دی. دا يو ســراب دی. ټګــي او چلبــازي ده. څوک وايي چې ستاستو شخصيت بشپړ رول نه شي لوبــولی. ځکــه چــې ستاســو د فعاليت ساحه محدوده ده؟ مورږ مخکې له دې نه چې هر څه و اوسو. لومړی تــر ټولــو انساني موجودات يو. زمورږ ژوند په کور کې پيل کيږي. همدلته ده چې مورږ نــړی تــه راځو او روزل کيږو. همدلته ده چې د ژوند له مهمو مرحلو نه تيريږو. که چيرې دې ته محدوده ساحه وايي. زه نه پوهيږم چې کومې ساحې ته نامحدوده وويل شــي. تاســو غواړئ دا فابريکه ودروئ چې د انسان سرنوشت په کې ټاکل کيږي او جوړيږي او هغو فابريکو ته منډه واخلئ چې هلته انسان ټوټې ټوټې کيږي او وينې يې زيښبل کيږي؟»

ميرزا نارې کړې: «دا د نارينه وو استبداد او ظلم دی چې په ښځو کــې يــې د بلــوا او راپاريدنې روحيه خلق کړې ده.»

مهتا ځواب ورکړ: «زه موافق يم. نارينه د ښځو په مقابل کې له ظلم او بې عدالتی نــه کار اخيستی دی. مورږ بايد خپله بې عدالتي له منځه يوسو نه دا چې کوچنی د حمــام له اوبو سره يوځای ايسته وغورځوو.»

مالتي وويل: «ښځې حقوق غواړي د دې لپاره چې له هغو نه په ښې ګټې اخيستو سره وکولی شي د نارينه وو مخه ونيسي څو د دوی حقوق تر پښو لاندې نه کړي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا ځواب ورکړ: « په دې نړۍ کې ستر حقوق د خدمت او فداکارۍ له لارې لاس تـه راغلی دي. او تاسو همدا اوس د دې حقوقو څښتنان یاست. د رای ورکولـو حقــوق د هغو په پرتله کم ارزښته دي. زه ډېر خواشینی شم چې وایم زموږ ښځې غرب خپـل ایډیال ګرځولی دی. هلته ښځې د خپل پت او عزت له مقام نه رالویدلې دي. هغه نوره د کور میرمن نه ده. بلکې د ځان ښودنې او ننداري یوه ټوټه ده. د جایزې نندارتون او د ساتیرۍ او خوشحالۍ وسیله ده. په غرب کې ښځه غواړي چې ازاده و اوســي څـو وکولی شي د ژوند تر اخیرنۍ حده پورې خونـد واخلــي، خــو جســماني خوشــحالي هیڅکله زموږ د ښځو ایډیال نه دی ګرځیدلی، راځۍ هغه شیان را واخلو کوم چې په غربي کلتور کې ګټور دی. تل د یوه او بل کلتور تر منځ راکړه ورکړه نه شته. خــو پــه پټو سترګو د نورو پیښې کول د اخلاقي کمزورتیا او افلاس نښه ده. د غرب ښځې نور نه غواړي چې د کور د میرمنو په حیث پاتې شي. کله چې زه تعلیمیافتــه ښــځې پــه غرب کې وینم چې په ښکاره سره د خپل بدن لاسونو پښو ښکلا او طلسم ننداري ته ږدي. د دوی لپاره خواشینی کیږم. د جذباتو او پاریدنې لپــاره د دوی لوالتیــا د دوی سترګې دومره پټې کړې دي چې نور د حیا په باره کې فکر نه شي کولی. د ښځو لپاره تر دې نه لوی اهانت بل نه شته.»
مهتا خپلې وینا ته دوام ورکړ:« دا یوه دسیسه او توطیه ده چې د نارینــه وو لــه خــوا تنظیم شوې ده، هغه نارینه چې د جنسي تمایلاتو لاره تعقیبوي لکه غــوایي چــې د نورو په کروندو کې خوشې شي او هر شي چې پر مخه ورشي حملــه پــرې وکــړي. د نارینه وو دسیسه پخوا غبر کې بریالۍ شوې ده. هلته ښځې انځور شوې نانځکې دي. زه شرمیږم چې دا ناوړه باد اوس په هند کې په لګیــدو پیــل کــړی، څــو د تــوبې او فداکارۍ عنعنه له منځه یوسي. تعلیمیافته ښــځې پــه خــاص ډول ډېــر ژر پــه دې ناروغتیا اخته کیږي. د کورنۍ میرمنې ایډیالونه له لاسه ورکوي او خپل ځانونه په بې مناسبه پټنګانو بدلوي.»
ساروج په قار سره خپل اواز پورته کړ: « موږ د نارینه وو سلا مشورې نــه غــواړو. کــه نارینه غواړي آزاد و اوسي، موږ هم غواړو. زموږ نجونې نور نه غواړي واده ته حرفــوي بنه ورکړي. وروسته له دې نه مینه به د واده یواځینی اساس وي!»

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هرې خوا نه. په خاص ډول مخکې کتارونو نه چې هلته میرمنې ناستې وې ډېر لاسونه پړکیدل.)

د خرافاتو پر ضد مبارزه:

په د غوايي خيرات نومي ناول کې تر ډېره د ټولنې په ناوړه دود، دستور او خرافاتو باندې تمرکز شوی. په دې ناول کې د کلي محافظه کار او د پرمختګ ضد کسان هم انځور شوي چې رواج ورته تر هر څه مهم وي، چې د دغه اهميت له امله ډېرې غلطې پرېکړې هم کيږي.

مثال: د ګوبار له اشتباه وروسته، جونيا چې بارداره هم وي، د ګوبار دوی کور ته راځي او هلته ورته د هوري او دهنيا له خوا د خواخوږۍ او بشر دوستۍ په وجهه پناه ورکول کيږي، خو دغه کار د جونيا د کورنۍ او نورو کليوالو له خوا غندل کيږي او له هوري رام څخه په کلکه غوښتل کيږي، چې جونيا له کوره بهر کړي، خو هوري او دهنيا دغه کار ته په هيڅ قيمت نه حاضريږي، نو هماغه وي چې د کلي خلک دوی پر ضد راټوليږي او دوی په نغدي او غير نغدي ډول جريمه کوي، څو خپل رواج تر سره کړي: (نوکي رام د رای ناظر يو خانداني او ستر برهمن و. هغه د ټاګور په دې نظر باندې چې دا موضوع رای ته ورسول شي، داسې فکر وکړ چې دا کار د ده پرستيژ ته سپکاوی ګڼل کيږي. هغه شاوخواته وکتل او ويې ويل: «رای ته د تګ لپاره هيڅ اړتيا نه شته. زه له دې سړي سره پوهيږم. راځئ چې په هغه باندې د سلو روپو جريمه ولګوو. دی به خپله دا کلی پرېږدي. په عين حال کې به زه د هغه د ځمکې د قبضه کولو لپاره اسناد جوړ کړم.»

ښايي دا موضوع يو څو ورځې ځنډيدلي وای، خو د جونيا کره په هغه شپه يو زوی وشو. بله ورځ د کلي خلک په بېړه سره راټول شول او جرګه يې جوړه کړه. په جرګه کې ډېرو خلکو ګډون کړی و. هوري او دهنيا هم را احضار شول. د جرګې پرېکړه اعلان شوه چې هوري دې سل روپۍ نغده جريمه او دېرش مونده غله ورکړي.)

د ماشومانو تربيې ته توجه او شخصيت ته احترام:

پر ېم چند د ماشومانو معصوميت ته احترام کوي، دوی د ټولنې تر ټولو معصوم قشر بولي او د کورنۍ مشرانو ته توصيه کوي چې له ماشومانو سره مينه وکړي، د دوی تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځ توپير قايل نه شي او ټولو ته يو شان مينه ورکړي، دروغ ورته ونه وايي او د کومو مسايلو په اړه چې ماشومان پوښتنه کوي، هغه ورته په سمه توګه توضيح کړي. دغه برخه يې د آدابو او د ماشومانو د شخصيت جوړونې لپاره ښه بيغام لري: (په دې وخت کې روپا خپل پلار ته مخ ور واړاوه او ورته ويې ويل: «کاکا، سونا تل ما ځوروي. وايي چې هغه سره زر ده او زه يوازې سپين زر. زه غواړم خپل نوم بدل کړم.»
هوري ځان په قار وښوده او ويې ويل: «سونا ولې دې خپله خور ځوروې؟ سره زر يوازې د نمايش لپاره وي. خو سپين زر زموږ په کار دي. که چيرې سپين زر نه وي دوی روپۍ جوړولی شوای؟ راځه راته ووايه؟»
سونا ژر تر ژره ځواب ورکړ: «بې له سرو زرو نه موږ پيزوان، غاړه کۍ او بنګړي جوړولی شو؟»
ګوبار، روپا ولمسوله: «سونا ته ووايه چې سره زر د وچو او رژېدلو پاڼو رنګ دی. خو سپين د لمر په شان روښانه دی.»
سونا چې له خپل دريځ نه وانه وښته ويې ويل: «خو ناوې تل يو ژيړ ساري اغوندي. آيا د دوی کله هغې ته سپين ور اغوندي؟ »
روپا په بې وسۍ سره پلار ته وکتل. هوري بې حوصلې شو او سر يې وخوځيد. ويې ويل: «سره زر د بډايانو لپاره دي او سپين زر زموږ غوندې خلکو لپاره. موږ اوربشې خورو او بډايان غنم. اوربشو ته د غلو دانو سلطان وايو او غنمو ته نوکر. زموږ لپاره، سپين زر د فلزاتو پاچا دی او سره زر يې نوکر.»

منشي پريم چند په مينه کلک باور لري:

پريم چند مينه پيژني، بلکې په مينه عقيده لري او هر انسان ته په خپل لوړ هنر سره مينه ور زده کوي او ورته وايي چې په ژوند کې مينه وکړي، خو بايد هر څه په چوکاټ او د ټولنې له نزاکتونو سره په تمامه معنا برابر وي، يعنې داسې مينه ونه کړي چې د شرم سبب يې ورګرځي.
دی په يوه برخه کې د ګوبار او جونيا د مينې چې د يوې اشتباه له امله د دواړو ژوند تريخيږي، ګوبار کلی پريږدي او تبنتي، خو جونيا د ګوبار دوی په کور کې له يو عالم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملامتیو سره مل ژوند کوي، ځکه نور ورته په خپله ټولنه کې د افتخار ژوند کولو لپاره هیڅ ځای نه و او نه هم چا ورته اهمیت ورکاوه.
مثال: (دهنیا پر نمجنو وښو کښیناستله. هغې وویل: «ګوبار زمونږ نوم پر زمکه وهلــی. له هغه څه چې ډاریدم، لکه چې په واقعیت بدل شوي دي.»
هوري: « څه پېښه شوې ده؟ آیا هغه له چا سره شخړه کړې ده؟»
« ښه به دا وي چې له هغې کوډګرې نه وپوښتې!»
«کومه کوډګره؟ ته لېونۍ شوې یې؟ ولې معما وایې؟»
«جونیا، هو څوک؟»
«جونیا دلته ده؟ د پنځو میاشتو کوچنی یې په نس کې دی او ګوبار ورک شوی.»)
په ورته وخت کې دورغجنې، کاذبې او یوازې په شهوت ولاړه مینه غندي او د دغــې مینې کوونکي په خپل هنر سره ملامتوي: (جونیا: ګوباره، داتادین (پنــډت) وړانــدې راته ویې ویل: « زما ملکې، جونیا هره ورځ ته لرې تښتې، ښایست دې زمــا زړه وړی خو نن ته زما یې. جونیا، زما ملکې، زما خپلې، که په خپل مین لږ څه مهربانه شــې، ستا به هیڅ شی کم نه شي. په دغه خوارکي باندې هم لږ زړه سوی وکړه. خدای ته به څه ځواب ورکړې که له تا نه وپوښتي: «ما تا ته دومره زیاته ښکلا درکړې وه او تــا آن په مهربانۍ سره هم یوه برهمن ته ونه کتل.» وغږیږه، زه یو برهمن یم، ستا یوې خبرې ته تږی. زه هره ورځ پیسې صدقه او د غوایي خیرات ور کوم. دا ستا د ښکلا د غوایي خیرات او صدقه ده چې زه یې نن در نه غواړم. »
خو داتادین د جونیا له خوا په لوښي باندې په سر ویشتل کیــږي او ســبا تــه یــې د میرمنې په وړاندې ورته جونیا وایي: « پنډت جي، د پرون په باره کې دې ښــځې تــه ووایم؟ »
خو پنډیت سر پر زمکه مښوده، وزګروید: « زما عزت ستا په لاس کې دی. که چیــرې زما ښځه خبره شي، ما به مړ کړي.»

په ټولنه کې د نارینه او ښځې د رول بیانول:

پریم چند په ټولنه کې د ښځې او نارینه رولونه هم په ډېر ښه شان سره بیان کړي او دا یې هم ښودلي چې ښځه د دریمې نړۍ په هیوادونو کــې د دوهــم درجــه انســان

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیثیت لري. په دغو ټولنو کې ښځې د نارینه تر امر لاندې وي او آن زموږ د ټولنې په شمول په یو شمیر ټولنو کې ښځې تر بیلابیلو فشارونو لاندې وي، لکه یو ځــای کــې چې هوري خپله ښځه وهي ډبوي: (هوري ورته ګواښ وکړ: «دهنیا، تا ته اخطار در کوم که چیرې ... .»
دهنیا چې له قار او غضب نه خوټیده، په خپلو خبرو یې ټینګار وکــړ: «ځــو چــې دی بندیخانې ته بو نه ځم، زه آرام نه شم کولی. هغه باید درې کاله تیرې میده کړي. درې کاله. او کوم وخت چې له بندیخانې نه راوځي، دا د بې حسه ککرۍ خاوند باید زیارت ته لاړ شي څو د خپلو ګناهونو جبیره وکړي.»
سهار حالات خراب شوي وو. هوري د خپلې ښځې په وهلو پیل وکړ او هر کــَـرَت بــه چې هوري پرې حمله کوله، هغې د ښکنځلو په ویلو خپل غچ اخیسته. نجونو د خپــل پلار په پښو کې ځان ور نښولی و او ګوبار خپله مور پټه کړې وه. خو هر کــَـرَت بــه چې دهنیا خپل مېړه ته ښکنځل او بد رد ویل، هوري به ګوبار پورې واهه او ځــو نــور ګوزارونه به یې پرې ور حواله کړل.)
پریم چند په دې باور دی چې د ټولنې محکومې ښځې هم کولی شي پرمختګ وکړي. مثال: (د بریښ مسوول مدیر وویل: «هغه وختونه تېر شوي دي چې کولی مــو شــوای ښځې په اسانۍ سره تېر باسو.»)

پریم چند افغان داسې انځوروي:

پریم چند د افغانانو ژوند هم انځوروي، یو افغان چې وسله لري او پــه ناخــاپي ډول د هندوستانیانو په منځ کې راپیدا کیږي. یو بدمعاش او زړو ویــونکی. د پــریم چنــد د غوایي خیرات له دغې برخې څخه داسې ښکاري چې د هنــد خلــک افغانــان د زور ګویانو او ټوپک خوښوونکو په توګه پیژني.
که څه هم افغانانو د تاریخ په اوږدو کې په هند کې پاچاهي کړي او د هند د تمدن یوه زیاته برخه د افغان شاهانو سره اړیکه نیسي، خو دا چې ولې نوموړی افغانان د ټوپک خوښوونکي او ټوپکمار په توګه انځوروي، ممکن په دغــه هیــواد کــې د افغانــانو لــه تاریخي جنګونو څخه یې الهام اخیستی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر ېم چند افغان داسې انځور کړی دی: (دوی د دوسیهرا محفل ته د تلو لپاره تیار وو چې یو افغان ناڅاپه کوټې ته راننووت. ده چې لوړه ونه، پراخه سینه، اوږده بر ېتونه او سرې سترګې درلودې، پراخه کمیس او پرتوګ یې اغوستي وو. د هغه ســرو زرو پــه رنګ پر خامک دوزي واسکټ باندې کتار وزمه له ورایه پر ېښیده، ټوپک به یې پر اوږو پروت و او توره یې په خوا کې ځوړنده وه. هغه لکه تالنده او بر ېښنا وغوړ یده.

افغان وویل: « خوځیږه مه! زما ملګري لوټ شوي. ستاسو مشر چیرته دی؟»

رای وړاندې راغی: « څه خبره ده؟»

افغان د ټوپک کنداغ پر غولي په زوره وواهه: « خبره؟ ستاسو له سړو نه یوه زمــا لــه ملګري نه چې د یو کور خوا ته روان و زر روپۍ لوټ کړې دي. »

ټول محفل بې سده، ګنګس او ګیچ شو. د پیغلې مالتي کړتې او پړتې ویــل لــه یــاده وواته، د ښاغلي کهنه پښې ولړزیدې.

رای وویل: «موږ غله نه یو. موږ ټول دلته ښه خلک سره راټول شوي یو. زه د اسامبلې غړی یم. دا میرمن چې دلته وینې یوه ډاکټره ده، له لکنهو نــه راغلــې. مــوږ پــه دې موضوع هیڅ خبر نه یو. ښه به دا وي چې پولیس ته راپور ور کړې.»

خان خپله پونده پر زمکه ووهله :« د چرګ او د غوایي کیسې مه راته کــوه. زه کــولی شم د اسامبلې غړی داسې تر پښو لاندې اوړه کړم. بې له خدایه له هیچا نه ډاریــږم. ماته مې پیسې راکړه. زه د چتیاتو زغم نه لرم.»

حالات په خرابیدوو، هیڅ کوم نوکر هم نږدې نه و. میرزا وویل: «ما باید خپله تومانچه له ځان سره راوړی وای.»

خان نارې کړې: «تاسو ته اخطار در کوم پیسې راکړئ، که نه دا ټول کلی به لوټ کړم څوک جرآت لري چې زما په مخکې ودریږي؟»

رای نارې کړې: «هوري پولیس، پولیس!»

خان یو وارې هوري ته ټوپک ونیو: «ونه خوځیږې خوګه، کنه مړ کوم دې.»)

له بده مرغه چې افغانان تر اوسه هم په جګړه کې ښکیل دي، خو لــه نیکــه مرغــه د افغانستان او هندوستان خلک په بیلابیلو برخو کې ټینګې اړیکې لري او دغه اړیکې په صداقت ولاړې دي، لکه د مهاتما ګاندي او خان عبدالغفار خان باچاخان تــر مــنځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوستانه او صميمي فضا وه، دواړه د عدم تشدد د فلسفې سرلاري دي او افغانان وياړي چې له هند سره د خان عبدالغفار خان په وخت کې جوړو شويو اړيکو ته ادامه ورکوي.

بشر دوستي:

د غوايي خيرات تر ټولو زياته برخه بشر او بشر دوستۍ ته وقف شوې ده، په حقيقت کې د ټول ناول اصلي برخه د انسان او بشر د خير لپاره نصيحت دی او ظالمانو ته توصيه کوي چې پر مظلومانو ظلم ونه کړي، خانانو ته وايي چې له غريبانو سره مرسته وکړي، لويانو او والدينو ته پر کشرانو او ماشومانو د شفقت لارښوونه کوي. پوهو او د درک خاوندانو باندې لازم بولي چې له ناپوهو کسانو سره ځانونه برابر نه کړي، د چارواکو ته ورښايي چې له خپل واک نه غلطه ګټه پورته نه کړي.

لکه چې په ښکار پسې وتلي مالتي او هيرا سره يوه ښځه مرسته کوي: (مهتا کښيناست او د هغې (مالتي) سر يې په خپلو لاسونو کې کلک ونيو. په ماهرانه ډول يې په ګوتو کېښوده. هغې خپلې سترګې پټې کړې وې.

هغه ځوانه ښځه چې لاسونه يې په اوړو خيشته وو او سترګې يې له دوده سوځيدې، راغله مالتي ته يې وکتل او ويې پوښتل: «په دې څه شوي؟»

هيرا «سر يې ډېر خوږيږي.»

«نيم سر يې که ټول؟»

«هغه وايي چې نيم سر.»

«ښۍ خوا که کيڼه؟»

« کيڼه خوا.»

«زه به څه شی راوړم.»

مهتا هغه وليدله چې غوښدۍ ته پورته شوه. د يوې نانځکې په شان ښکاريده. مالتي سترګې پورته کړې. «دا چاينکه چېرته لاړه؟»

«هغه تللې چې ستا د سر د خوږ لپاره څه راوړي.»

هغه ځوانه ښځه راښکاره شوه، يو بوټۍ يې په لاس کې نيولی و. ويې ويل: «ومې مونده. اوس به درمل جوړ کړم. تاسو چيرې ځئ؟ د مرغۍ غوښه تياره ده. اوس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چپاتي پاخه کړم. ميرمن کولی شي شيدې راواخلي. مازيګر چې هوا لـړه سـړه شـي لاړشي.»)

د طبي بوټو د درملنې رازونه راښيي:

په پورته بحث کې د بشري تجربې حقيقت هم جوتيږي، بشر د تاريخ په اوږد کې تـر ننه پورې له بوټو څخه د درملو لپاره ګټه پورته کړې ده. طب او درمل پوهنه تر زياتې اندازې په بوټو باندې تجربې کوي او له هغه څخه د انسانانو لپاره درمل جوړوي.

بل ځای داسې راغلي:(يو کليوال په لاره تيريده، يوه ټوکرۍ يې پر سر وه، کهنه هغه ودراوه او ترې نه ويې پوښتل: « په ټوکرۍ کې دې څه شی دي؟ »

کليوال اريان پاتې شو. په خواره ژبه يې وويل: « باداره کوم مهم شی نه دي. د بوټو څو پاڼې او ريښې دي، بازار ته يې د خرڅلاو لپاره وړم.»

کليوال هغه ته خپل(درملو دکان) محتويات ور وښودل. عادي بوټي وو چـې کليـوال يې په عطارانو باندې په ډېره ټيټه بيه خرڅوي، هغه يوه ريښه راواخيسته او ويې ويل: «مُسکن دی. دومره ګټه لري چې يو خوراک يې تبه، د زړه ټکـان، ټـوخی او بواسـير تداوي کوي او دا هم اغيزمنه ده، د بواسير او د نس د بادو لپاره ... .»

رای ترې نه پوښتنه وکړه :«دا څځلې څه کوې؟»

کهنه په موسکا شو: « زه به يې په سرو زرو بدلې کړم. زه کيمياګر هم يم.»

« دکيمياګرۍ نوی راز په څه کې دی؟»)

ښکار:

په د غوايي خيرات کې يوه برخه ښکار ته هم ځانګړې شوې ده، څو نږدې دوستان د ساعتيرۍ لپاره له ښاره بهر يوې درې ته د ښکار لپاره ځي. په دغه برخـه کـې هغـه انډيوالان چې يو بل ته زيات نږدې دي، ځي او ښکار کوي. د دوی موخه يوازې ښکار نه وي، بلکې د دوستانو تر منځ د صميمي فضا پياوړې کول او د هوا بدلول دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منشي پریم چند د ټولنې د پرمختګ لپاره د بیــان آزادي حیــاتي بولي:

پریم چند د یوه ریالیست لیکوال په توګه د بیان په آزادۍ کلک باور لــري او وایــي چې رسنۍ او د بیان ازادي کولی شي ټولنه په سم لوري ته بوزي.
پریم چند په دې عقیده دی چې که چیرته په یوه ټولنه کــې د مطبوعــاتو آزادۍ تــه احترام وشي، نو د ډیرو ستونزو ته به رسیده ګي وشي، د خلکو ستونزې به د مسوولینو غوږنو ته ورسول شي او چارواکو ته به له خپل واک څخه د ناوړه ګټه اخیستو زمینــه برابره نه شي.

د فساد غندنه:

پریم چند د ټولنې د یوه رهنما په توګه فساد که په هر ډول او هره کچه وي، غندي او دغه پدیده د ټولنې لپاره تباه کوونکې ګڼي، نوموړی په خپل عالي هنر سره خلــک د فساد پر ضد هڅوي او په یوه صف کې یې دروي، څو له خپلې ټولنې څخه دغه نــاوړه او زشته پدیده ورکه کړي.
نه یوازې هندیان، بلکې نور ملتونه هم کولی شي د پریم چند له آثارو څخه د خپلــې ټولنې د اصلاح لپاره ګټه پورته کړي.

د ورزش او ورزشکار ستاینه:

لکه څنګه چې ټولو ته جوته ده چې ورزش د انسانانو روغتیا ته ګټه لري او دوامــدار ورزش کول د دې سبب کیږي چې انسان په ټولنه کې لــه هــر ډول بــدبختیو څخــه وژغورل شي. پریم چند هم په خپل د غوایي خیرات کې انسانان ورزش ته رابولي، څو یوه روغه انساني ټولنه جوړه شي.
(میرزا او مهتا خپل کالي سره وایستل او میدان ته سره ووتل. هــر یــو د مســابقې د لیکې خوا ته ودریدل. ننداره چیانو پر دې بې مهارته او بې خونده نندارې باندې غوغا جوړه کړې وه. دوی لاسونه پړکول په پیسو باندې شرطونه وهل. یوه به ویل: « زاړه بابا ته ګوره څنګه په نخرو راځي! »

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل به ویل: «او آبلې خوا ته هغه ګوره. هغه باید د هغه مشر ورور وي. د دوی هډوکي لا تر اوسه پورې د پولادو په شان دي. ښایي دوی په ژوند کې دومره غوړي خوړلي وي لکه چې مور اوبه څښلي دي!»

د مهتا ټیم بد حال درلود. له نیمایي نه زیات د هغه لوبغاړي مړي شوي وو. مهتا هیڅکله د کبادي لوبه نه وه کړې.

میرزا د لوبې په هر اړخ پوهیده. مالتي په عصبانیت سره رای ته وویل: « مهتا ښه لوبه نه کوي.»

رای د هغه مداخله ژر په خوښې سره ومنله، هغه له ځای نه راپورته شوه: « زه پوهیږم چې میرزا یو پیاوړی لوبغاړی دی.»

کهنه وویل: « ولې مهتا له مخکې نه فکر ونه کړ. هغه له خپل ځان نه احمق جوړوي.»

مالتي وویل: «په دې کې څه حماقت دی؟ اخر یوه لوبه ده.» یو څو شیبې غلې شوه، بیا یې وویل: « آیا په دې لوبه کې د تفریح وخت نه شته؟»

کهنه وویل: «چارت ته ګوره! له میرزا سره مسابقه هغه فکر کاوه چې دا به هم د فلسفې د درس په شان اسانه کار وي.»

مالتي بیا وویل:« آیا دوی تفریح نه لري؟»

کهنه وځوروله:« لوبه ژر پای ته رسیږي. دخندا ور هغه وخت ده چې میرزا دی ښکته او پورته کش کړي، سر دې په زمکه ووهي او په زوره دې راپورته کړي.»

مالتي د بدخویی له مخې وویل: «تا سره څوک خبرې کوي؟ ما له رای نه پوښتنه وکړه. آیا هاف ټایم شته؟ »

هغه ځواب ورکړ: « نه، زه فکر نه کوم.»

هغې وویل: «د مهتا په ټیم کې چې په وروستیو پینځو ولاړ و یوازې شل کسه ژوندي پاتې وو. د لوبې په وروستی برخه کې هیجانات زیات شول. نندارچیانو د لوبې اخرینۍ نتیجې ته په بې صبرۍ سره را نږدې شوي وو او یو څو شیبې وروسته مهتا یوازینی ژوندی پاتې و. د ټیم سرنوشت په ده پورې تړلی و. دی مجبور و چې د دښمن کمپ ته لاړ شي، د دښمن لوبغاړي ګیر کړي او بیرته خپلې لیکې ته ځان راورسوي. هر څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبغاړي چې دی ګیر کړي، هغوی مړه کیږي او که چیرې روغ رمټ خپلې خوا ته راستون شو، په هماغه اندازه د ده د ټیم لوبغاړي بیر ته ژوندي شمیرل کیږي.»

د ټولو سترګې مهتا ته وې. هغه په آرامۍ سره د دښمن د کمپ خوا ته لاړ. خلک ډیر هیجاني شوي وو، خو د دښمن لیکې هماغسې ټینګې ولاړې وې او له هغو نه تیریدل اسانه کار نه و. دا هیله چې ښايي د خپل ټیم یو څو کسه بیا ژوندي کړي نه وه پاتې. میرزا ټوپ وواهه، هغه له ملا نه ونیو. مهتا په نا امیدۍ سره ورغبښت او میرزا یې د لوبې لیکې ته راکش کړ. په عین حال کې د میرزا د ټیم غړو ناڅاپه پرې ورټوپ کړ او هغه یې په بېړه ونیو. مهتا لا تر اوسه هم پر زمکه اوږد غورځیدلی و. بیا یې خوښې هڅه وکړه چې د لوبې اساسي لیکه ماته کړي. که چیرې ده دغې لیکې ته ځان رسولی وای، د خپل ټیم پنځوس کسه یې بیا را ژوندي کول. خو دی یو انچ هم وړاندې نه شوای تللی. میرزا یې پر شا ناست و. مالتي په خواشینۍ سره هغوی ته ورغله او ويې ويل: « میرزا خورشید، دا ښه کار نه دی. لوبه خلاصه شوې ده.»

میرزا د مهتا اورمیږ ټینګ کړ او ويې ويل: «زه به يې تر هغو پورې پرې نه ږدم، څو چې دی ووايي، لوبه يې بايللې ده. دی ولې نه وايي چې ما بايللې ده؟»

مالتي چې نږدې راغله ويې ويل: «دومره بې رحمه او سخت زړه مه اوسه. ته خو نه غواړې چې دی په زوره ماتې ته اړباسې؟»

میرزا چې د مهتا پر شا شلم ناست و ويې ويل: «زه د قواعدو سره سم لوبه کوم. هغه ته ووایه چې ووايي ما بايلوده، بیا به یې خوشې کړم.»

مهتا هڅه وکړه چې ځان پورته کړي او په چل ول ځان خلاص کړي. میرزا د هغه اورمیږ ښکته خوا ته پورې واهه . مالي هڅه وکړه چې میرزا کش کړي.

هغې وویل: «دا لوبه نه ده وحشت دی.»

ناڅاپه تا به ویل چې کومه معجزه وشوه میرزا پراخ پر زمکه راولوید او مهتا د لیوني په شان د اساسي کرښې خوا ته وځغاسته. ننداره چیانو خپلې خولۍ هوا ته پورته واچولې. هیڅوک پورته نه شو چې حالت څنګه سرچپه شو.

میرزا، مهتا راپورته کړ او دا بریالی قهرمان یې قرګاه ته بوته. نن د مهتا ورځ ده.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په روښنفکرۍ باور درلودل:

په ټولنه کې د نورو اقشارو تر څنګ روڼ اندي هم شته، خو دغه قشر ډېر کــم دی او که چیرته ټولنه کې روڼ اندي زیات شي له هر ډول ستونزوڅخه په اســانۍ ژغــورل کیدای شي.

ارواښاد شمس الدین مجروح روڼ اندي داسې راپیژني: ((د روشنفکر اصطلاح نن په شرق او غرب کې ډېره معمول ده. خو آیا د دې اصطلاح په توضیح او تعریف چا فکــر کړی؟ غواړم دا اصطلاح لنډه توضیح کړم.

روشنفکران په سیاسي او علمي مسایلو کې له چا څخه په پټو سترګو تقلید نه کوي. روشنفکر ټولنیز تعاملات او خرافات په منتقدانه نظر ګوري، پر هغو بحث کوي، یا یې ردوي او یا یې د اصلاح لپاره هڅه کوي.

روشنفکر استدلال او منطق ته زیات اهمیت ورکوي او خپل احساســات کنټرولــوي، ډېرلږ احساساتي او عصباني کیږي . عجولانه قضاوت او نتیجه ګیري نه کوي. د نــورو په انتقاد نه خفه کیږي، د فرد لیاقت او صلاحیت ته زیاته اهمیت ورکوي او پلرنی نوم او نښان نه مني. مذهبي، قومي، نژادي، ژبني او نور تعصبات غندي او د بیان او فکر په آزادۍ باندې عقیده لري، د نورو د فکر او نظر آزادۍ ته احترام لري، د ازادۍ غوښتنه خپله ایډیولوژي بولي او له متعصبو دولتونو سره مبارزه کوي.(۹ : ۲۷۷ ـ ۲۷۹)

د پربم چند په د غوایي خیرات ناول کې هم په روښنفکرۍ باندې باور لیدل کیږي او د ټولنې ټولو وګړو ته په یو ډول پوهوي چې هر ډول تعصبات لرې پریږدي او د ټولنې د اصلاح او امن لپاره رشنفکرانه سلوک خپل کړي.

زده کړو ته اهمیت ورکول:

(کاول درې لوڼې درلودې او غوښتل یې چې دوی په انګلستان کې زده کړه وکــړي. د نورو شتمنو په شان دی هم په دې باور و چې انګریزي زده کړه یو سړی بیخي بدلوي ښایي انګلستان اقلیم په دې کار کې څه رول ولري، وایي د سړي ذکاوت زیاتوي. خو د ده د دې ارزو له درې برخو نه دوه برخو یې تحقق ونه موند. مالتي لا په انګلســتان کې وه چې په ژوند کې معیوب وه، ګونګۍ هم شوه. د خبرو کولــو د تــوان لــه لاســه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکول په دې مانا و چې د ژوند د معشیت او کاروبار سره هم خـداى پامـاني وکـړه. دعایداتو انډول یې له خرڅ سره برابر و. د بدې ورځې لپاره سپما د هغې عادت نه و. نتیجه دا شوه چې دوی په دې څو وروستیو کلونو کې مازې خپله ګوزاره کولـه یـانې خوله او لاس و د کورنۍ د خرڅ ټول بار په مالتي باندې پروت و په میاشت کې د هغې له څلورو تر پنځو سوو روپو عاید سره د لوړې سطحې ژوند اوس ممکن نه برېښـیده. خو دی په یو ډول سره د هغې د دوو خونیدنو د زده کړې خرڅ برابراوه.

شپه وه خو هوا تر اوسه پورې هم توده وه. مالتي او خویندې یې په چمن کې ناسـتې وې. د چمن واښه د نه پاملرنې له امله مړاوي او وچ شوي وو، ځاى ځاى واښه دومـره وچ شوي وو چې خاوره ورڅخه را پورته کیده. مالتي وویل: « آیا باغوان د چمن ساتنه او پاملرنه نه کوي؟»

دوهمې خور ساروج وویل: «هغه ټول وخت ویده وي. هغه تیار دی چې د هغو کارونو د نه اجرا کولو لپاره چې باید کړي یې وي شل دلیله درته ووایي.»

ساروج په اجتماعي علومو کې د لیسانس زده کړه کوله. هغه د لـوړ قامـت خاونـده، ډنګره او نرۍ او په طبیعي ډول ژر خوابدې کېدونکې وه. په هر شي باندې شکمنه وه. ډاکټرانو ورته ویلي وو چې زیات فکر ونه کړي او غرنیو سیمو ته لاړه شي، خو کورنۍ یې دومره پیسې نه درلودې چې دا هلته ولیږي.)

مفید او ملي سیاست کول:

پریم چند سیاست د ټولنې د خلکو د ژوند مهمه برخه بولي او دا راپوهوي چـې کـه چیرې یوه ټولنه پیاوړي او واقعي خدمتګار سیاستمداران ولـري، نـو کـولی شـي د پرمختګ لپاره چټک ګامونه پورته کړي او دغه ډول سیاسي قشر ټولنـه لـه سـترو بحرانونو ژغوري.

دا سمه ده چې په یوه ټولنه کې ډېر کسان دي چې ځانونه سیاستوال بولي، خو واقعي سیاستمدار هغه دی چې د ملي سیاست په چوکات کې د یوې ټـولنې د ټولـو وګـړو لپاره کار وکړي نه د قومي، سمتي، مذهبي او ژبنیو تعصباتو په اساس، ځکه دغه ډول سیاست کول ټولنه د نیکمرغۍ پر ځاى بدبختیو په لور بیایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريیم څپرکی

ژباړه او اهمیت یې

تر جمه یا ژباړه په لغت کې: ترجمه د عربي ژبې مصدر کلمه ده چې د تفسیر له یـوې ژبې څخه بلې ژبې ته د یو مطلب د انتقالولو، د چا سیرت، اخلاقو او نسب د ذکر کولو په معنا ده.
ژباړه په لغت کې اړولو ته وایي، یعنې له یوې ژپې نه بلې ژبې ته د ویناوو او مفـاهیمو اړولو ته ژباړه وایي. هغه څوک چې ژباړه کوي ورته ژباړونکی ویل کیږي.
ژباړه په اصطلاح کې: ژباړه په اصطلاح کې د مبدا د ژبې لغاتو او مفاهیمو ته د مقصـد په ژبه کې د دقیقو او نږدې معادلو لغاتو او مفاهیمو پیدا کول او لټول دي، په دې شرط د ویونکي اصلي مطلب ته زیان ونه رسیږي او د هغه علم په کې حفظ وي.
د ژباړې اهمیت: نن هغه وخت نه دی چې زموږ نیکونو او غور نیکونـو پـه کـې ژوند درلود،نن د کمپیوټر او انټرنټ دور دی، د عصري او موډرنې ټکنالوجۍ عصر. نو ځکـه په کار ده چې د نړۍ له اوچت او چټک یون سره ځان غاړه غړۍ کړو او هڅه وکړو چې له دې یون نه په شا پاتې نه شو.
نننۍ نړۍ سره له دې چې پرمختللي او لویه ده، له دې ټولې لویۍ او پراخـوالي سـره سره د یوه واړه استوګنځي حیثیت لري. نن که د نړۍ په ختیځ او یا لویدیځ کې کومه څېړنه، اختراع او یا نوی کشف کیږي نو په څو شیبو کې له ټولې نړۍ سره شریکیږي، دا چې څنګه دومره په سرعت خپریږي او تر هر چا رسیږي همـدا پوښـتنه زمـوږ د لیکنې اصلي برخه ده چې پوهیدل یې پرته له ځنډه شونی بریښي دا ځکه چـې نـن هغه عصري ټکنالوجي زموږ ملګرتیا کوي، خو شرط یې دا دی چـې مـوږ لـه خپلـې مورنۍ ژبې څخه پرته په بله کومه نړیواله ژبه هم پوه و اوسو او وکولی شو د هغې مبدا ژبې مفاهیم را واخلو او په خپله ژبه یې واړوو او د هیواد د ټول ولـس تـر غـوږه یـې ورسوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په نړۍ کې داسې څوک نه وي چې همدا د را اړولو فن یا مهارت یــې زده وي، نــو ناشونی بریښي چې همدا مدرنه ټکنالوجي هم زموږ په درد وخوري. له همدې ځایــه ده چې موږ په ژباړه او د ژباړې په اهمیت او ضرورت ښه پوهیدلی شو. هغه هیوادونــه چې په ذهني او فکري لحاظ وروسته پاتې دي او غواړي چې په عقیــدوي، فکــري او علمي لحاظ د هغو هیوادونو پیروي وکړي چې په دغو ساحو کې پرمختللــي دي. نــو وروسته لازمه ده چې لومړی د هغو په ژبه ځان پوه کړي او بیا په دې توګــه د هغــوی عقاید، افکار، خیالات، د علومو او فنونو په بیلابیلو برخــو کــې تجربــې، نظریــات او اختراع ګانې د خپلو خلکو لپاره په خپله ژبه راواړوي او ځان او ولس پرې پوه کــړي. که ژباړه او ژباړن نه وای د نورو قومونو او ملتونو له حالاتو څخه د خبریدو امکانات به نه وو، ځکه پرته له دې چې ژباړې ته مخه کړو بله لار نه لرو؛ نو ویلی شو چې په یــوه ټولنه کې د تجربه لرونکي ژباړونکي او ژباړل شویو آثارو مجودیت اړین دی.

د ادبي آثارو ژباړه:

د علومو لمن ډېره پراخه شوې ده او د نړۍ ټول علوم په بیلابیلو څانګو وېشل شوي، په دغو څانګو کې له ډېرې زمانې راپه دیخوا د ژباړې بهیر روان دی او د هر مســلک متخصصین په خپله برخه کې ژباړه کوي، په همدې ډول ادیبان او فرهنګیان هم پــه خپله برخه کې لګیا دي ژباړې کوي، زما په نظر تر ټولو ښکلې ژباړه ادبــي ژبــاړه ده، ځکه ژباړن کولی شي تر ټولو ښکلي او مناسب لغات د خپل ذوق مطابق وټاکي او پــه مقصد ژبه کې یې وکاروي په دې ډول ژباړه کې ژباړن د لفظي او معنوي ښایستونو په کارونه کې خلاص لاس لري، خو شرط دا چې د مبدا د ژبې محتوا او مفهــوم پــه کــې ورک نه کړي، ځکه په هر ډول ژباړه کې ژباړن د امانتدارۍ د اصل په رعایتولو مکلف دی، په ادبي ژباړه کې له همدې کبله له یوه متن څخه څو ډوله ژباړه تر لاسه کیــږي، دا ځکه چې هر ژباړونکی یې په خپل فکري طرز ژباړې او خپلې خپلې موخې ترې تر لاسه کوي او د کره کتونکو لپاره د کره کتنې لاره اواروي.

د شعر ژباړه: د شعر د ژباړې په اړه دوه نظره وړاندې شوي دي، د یوه نظــر پلویــان د شعر ژباړه نه مني او دا ناشونی کار بولي، خو د دوهم نظر پلویان بیا دا نــه منــي چــې ګواکې شعر نه ژباړل کیږي، دوی په دې عقیده دي چې شعر له وړاندې ژباړل شــوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړل کيږي او بيا به هم وژباړل شي او د دې ادعا د ثابتولو لپاره د بې شمـاره هغـو کسانو نومونه او شعرونه بادوي چې له مبدا نه مقصد ژبې ته ژباړل شوي دي. حقيقت هم همدا دی چې شعر د ژباړې وړ دی.

د شعر ژباړونکی باید پرته د مقصد د ژبې د تشبیهاتو په لطافت، د استعاراتو په رمز، د کنايو په روح او نور فنونو او همدا شان د ويونکي په ليکنه او ژبه ښه برلاسی وي او بيا په ډېر مهارت د هغه شعر خپلې ژبې ته واړوي. له بلې خوا دا ليکوال او مولف تر منځ همغږي، ګډ فکر، ګده عقيده هم د ژباړونکي په کار مثبتـه اغيـزه ښـندي او ژبـاړن هڅوي څو د مولف د مقصد په اړولو کې بريالی شي.

د شعر په ژباړه کې باید لاندې ټکي په نظر کې ونيول شي:

۱. د شعر ژباړونکی باید شاعر وي او شعر پيژندونکی ، د شعر خوښوونکي شعر نه شي ژباړلی.

۲. د شعر ژباړه د ښکلا او امانت د پارادوکس د حل لپاره يوه هڅه ده. دا کار يو عجيبه طبيعت لري، نه دې پريږدي چې له موضوع ووزې.

۳. د محتوا، قالب، جوړښت او مناسبه ژبه ټاکل د شعر په ژباړلو کې لوړه هڅه ده، خو انتظار مه لرئ چې په هماغه کچه چې د مبدا په ژبه کې ورته قالب محتوا، جوړښت او ژبه ټاکل شوې د مقصد په ژبه کې يې هم ورته ومـومي. د بيلګـې پـه توګـه د يـوه عروضي شعر ژباړه په عروضي بڼه کله کله خوږه او زړه راښکونکې نه وي او کله داسې هم پيښيږي چې يوه عبثه هڅه وبلل شي.

۴. د شعر ژباړونکی باید د شعر د ژباړې په وخت کې له وړاندې ځان ته ژبنـی قالـب جوړ نه کړي، يوازې بايد د ښکلا امانت خيال وساتي، ځکه که موږ هڅه وکړو چې يـو داسې شعر چې د مبدا ژبه يې رسمي او فصيح وي د مقصد په ژبه هم پـه رسـمي او فصيح ژبه وژباړو نو ښه تر ښه او که يو داسې شعر چې په سيمه ييزه ژبه ليکل شوی وي او موږ وغواړو چې هغه ته رسمي ژبه وټاکو، نو عبث زيار دی او ښه پايله نه لري.

۵. په شعر کې کلمه يوازې د مانا د ښندلو دنده نه لري، بلکې د وينا طرز ته هم اعتبار وربخښي. دا چې شعر هنر دی او ماده يې لفظ، نو د هنر ماده هم موسيقي ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو شعر په همدې اعتبار د کلام موسقي بللی شو. شاعر الفاظ د خپلې خوښې او سليقې په اساس سره را نغاړي، څو له دې ډول نظم او ترتيب څخه هغه زړه ښکونکی نغمه تر لاسه شي چې د شاعر په ذهن کې ده. نو شعر د الفاظو د ټاکنو او غوره کولو هنر دی له دوه بيلو اړخونو څخه يو معنوي اړخ او بل ظاهوري اړخ. ژباړن ته په کار ده چې همدې ټکی ته په پام د يوه شعر د ژباړلو په وخت کې د هغه شعر د الفاظو د معنوي معناوو د موندلو تر څنګ د الفاظو آهنګينې برخې ته هم پام واړوي او داسې الفاظ ورته وټاکي، څو د شعر د معنا تر څنګ د هغه آهنګ ته هم زيان ونه رسيږي.

د ښه ژباړن اوصاف:

لکه څنګه چې يو ښه ليکوال ځانته خپلې ځانګړې او اوصاف لري، يوه ښه ژباړونکی هم د يو شمير اوصافو لرونکی دی. تر هغه پورې چې د يوه ژباړن په وجود کې دا اوصاف نه وي او له دې پوهې نه برخمن نه وي ژباړه نه شي کولی، هغه اوصاف په لاندې توګه دي:

الف: په مورنۍ ژبه برلاسی: کله چې مورنۍ ژبه يادوو موخه مو يوازې هغه ويناوې نه دي چې مور يې د ورځنيو اړتياوو د رفع کولو لپاره له يو بل سره وايو يا هغه خبرې اترې نه دي چې مور يې پخپلو کورنيو او چاپيريال کې استعمالوو، ځکه عاميانه محاورې او لهجوي ويناوې هيڅکله په دې معنا نه دي چې مور پرې ادعا وکړو. د دې ويناوو په ويلو يا پوهيدول مور په مورنۍ ژبه برلاسي يو، بلکې هغه وخت مور دا ادعا کولی شو چې د هغې ژبې په ګرامري جوړښت، سبکي ځانګړنو او د ورځنيو اړتياوو د پوره کولو نه په لا ډيرو اصطلاحاتو، ترکيبونو، لغاتو، ادبي فنونو او د هماغه ژبې په ژبنيو جوړښتونو پوه وو. ژباړن بايد د مقصد په ژبه لاسبری وي يعنې په هغه ژبه چې ژباړه ورباندې کوي.

ب : په بهرنۍ ژبه برلاسی: په بهرنۍ ژبه برلاسی هم د يوه ښه ژباړونکي له اوصافو څخه شميرل کيږي. يو ښه ژباړونکی بايد په يوه بهرنۍ ژبه ښه برلاسی وي. دا بر لاسی په دې معنا هم نه دی چې ژباړن يوازې د هغې ژبې په محاورې پوه وي، بلکې ژباړن بايد لکه څنګه چې د خپلې مورنۍ ژبې د بنسټيز او ګرامري جوړښت په پوهيدا مکلف دی، بايد په بهرنۍ ژبه هم ښه برلاسی وي، خو توپير په دې کې دی چې مورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژبه برلاسي او د مهارتونو يادول د ژوند په اوږدو کې کيداى شي. کوم څه چې په يوه بهرنۍ ژبه کې تر ډېره بريده ناشوني بريښي. له همدې امله ويلى شو چې ژباړن بايد د بهرنۍ ژبې د ښه پوهيدو تر څنګ د هغې ژبې د ويونکو په جغرافيا، تاريخ، ادابو او روسومو ښه پوه وي، څو د هغې ژبې د عباراتو، اصطلاحاتو، استعارو او تشبيهاتو په واقعي معنا او مفهوم پوه شي.

ج : د دوو ژبو تر منځ د ګرامري قواعدو د توپير پيژندنه: هر تمدن په هر وخت او هر محيط کې خپلې ځانګړتياوې لري چې د جملو او اصطلاحاتو او معينو لغاتو په قالبونو کې خپل توپيريز اړخونه ښکاره کوي. د بيلګې په توګه په ژباړه کې لفظاً د بلې ژبې د اصطلاح او لغت نه معنا اخيستل سم کار نه دى، ځکه چې لغات او اصطلاحات زياتره په جمله کې د موقعيت او حالت له مخې ځان ته بيله معنا ايجابوي او په بله ژبه کې ورځخه د محاورې له مخې هماغه معنا نه افاده کوي. مثلاً ټوکې ټکالې چې د لغاتو په مخصوصو معناو ولاړې دي چې کله کله په ډېره سختۍ او کله هم هيڅ نه ژباړل کيږي. همدا شان د دري (لب دريا) په پښتو کې د (سيند شوندې) وژباړو نو ډېره غلطه معنا به مو ورکړې وي.

دغه ډول توپيرونه د مورنۍ او بهرنۍ ژبې تر منځ د ګرامري جوړښت په نتيجه کې رامنځته کيداى شي. د کلمو ځايونه په جملو کې په مرکبو او ساده جملو کې، متلونو او تشبيهاتو کې ليدل کيږي. له دغو ټولو توپيرونو سره ژباړونکى د مطلب روح، کليات او د ليکونکي سبک ته ګوري او هڅه کوي مطلب داسې وژباړي چې اصالت يې له منځه لاړ نه شی او امانت داري هم په کې خوندي وي.

د ښې ژباړې اوصاف:

لکه څنګه چې د ژباړن لپاره ځانګړنې او اوصاف وضع شوي د ښې ژباړې لپاره هم اوصاف او ځانګړنې شته چې په لاندې ډول دي:

١) د يوې ښې ژباړې صفت دا دى چې اصلي مطلب په کې ټول راشي، خو لوستونکى پرې د ژباړې ګومان ونه کړي، بلکې د خپلې ژبې مضمون ورته ښکاره شي.

٢) د ژباړې ژبه بايد ساده آسانه او روانه وي، داسې چې لوستونکى ترې پوره مطلب په اسانۍ سره واخيستلى شي، متن بايد له ابهام څخه پاک وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳) د ښې ژباړې يوه علمي ځانګړنه دا ده چې د معنا او محتوا له مخې له اصل سره سمه وي، په دې مفهوم چې د اصلي مضمون د مطلب کومه برخه له ژباړې پاتې نه شي او د ليکوال د علمي امانتدارۍ حق په کې په بشپړه توګه رعايت شي.
۴) د يوې ښې ژباړې تر ټولو مهمه ځانګړنه دا ده چې د ژبې له محاورې سره برابره وي. له محاورې څخه وتلې ژباړه د ادبپوهانو په نظر يو بې ارزښته مال ګڼل کيږي.
۵) د يوې ښې ژباړې لپاره بله ځانګړنه، د نثر ښکلا په نظر کې نيول دي، ژباړن بايد له کومې ژبې څخه چې ژباړه کوي هڅه وکړي چې د متن ښکلاييزه تومنه زيامنه نه شي.(۱۰ : ۲۲ـ ۳۰)

د پرېم چند د غوايي خيرات پښتو ژباړې:

که تاريخ ته وکتل شي نو مهاجرتونو، لويو سوبو او ورسره ژباړو د مدنيتونو په وده کې ډېر لوی لاس لرلی او دليل يې هم له دې لارو د مدنيتونو تر منځ د تجربو، افکارو او پوهنو راکړه ورکړه ده. له جبل الطارق څخه تر اندونيزيا پورې د مسلمانانو د سوبو په پايله کې د عباسيانو د لوی اسلامي مدنيت رامنځته کيدل او يا د امريکا د لويې وچې موندل او تر پراخو مهاجرتونو وروسته هلته د يو پرمختللي مدنيت رامنځته کيدل د غوره بيلګو په توګه وړاندې کولی شو.
د مهاجرتونو او سوبو تر څنګ ژباړې هم د مدنيتونو، فرهنګونو او ژبو په وده کې ډېره ونډه درلودلې ده. مهاجرتونو او سوبو د ژباړو لپاره لار اواره کړې ده. له ډېرې پخوا زمانې راهيسې د مدنيتونو په وده کې ژباړې خپل اهم رول تر سره کړی دی. يونان، روم، هند، عرب او نورو ولسونو کې ژباړې خپل برخه درلودلې ده. ژباړې د مدنيتونو او ولسونو په نږدې کولو کې ستره مرسته کړې ده، په حقيقت کې ولسونه د ژباړې له طريقه د نورو خلکو له فرهنګ سره اشنايي پيدا کړې. که چيرې موږ د پښتو ادبياتو په تاريخ کې د نورو ژبو له ادبياتو سره د پښتو ادبياتو د ارتباط د څرک ايستلو کوښښ وکړو، نو دا څرک په دريمه هجري پيړۍ کې ايستلی شو.
د دريمې هجرۍ پيړۍ په ترڅ کې د بُست د سروان سيمې يو افغان اوبومحمدهاشم ابن الزيد الرسرواني د خپل استاد ابن خلاد يو عربي شعر په پښتو نظم ترجمه کړی دی.(۱۱ : ۴۲) تر ده وروسته هم ژباړې تر سره شوي دي، چې د ژبې، ادب او فرهنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غنا کې يې ستره ونډه لوبولې ده، خو که په پښتو ژبه کې د ناولو ژباړه وګورو، تر اوسه پورې شاوخوا سل ناولونه، رومانونه اولنډ رومانونه پښتو ته ژباړل شوي دي، چې يو له دغو ناولونو څخه د منشي پريم چندد غوايي خيرات نومی ناول دی. دغه ناول لومړی روشن لال ملهوتره له هندي ژبې نه پښتو ته را اړولی دی. دغه ترجمه مترجم په دوه برخو کې بشپړه کړې ده، چې اوله برخه يې بشپړه پاکنويس شوې ده او د ګودان(د غوايي خيرات) د دويمې برخې ژباړه هم اوس بشپړه شوې چې ټول ټال په ۱۸۹ مخونو کې په لاس ليکل شوې ده.(۲ : ۲۱) خو تر ملهوتره وروسته په افغانستان کې محمد حليم ستانکزي هم دغه اثر پښتو ته را ژباړلی دی او د انيس اخبار د ۱۳۷۰ کال په بيلابيلو ګڼو کې خوندي شوی دی. دغه ژباړه ما له سره تر اخره وليده ډېره پخه وه او ژباړونکي کوښښ کړی چې خپله دنده په سمه توګه تر سره کړي. ژبه يې خورا روانه ده او هيڅ ډول درانه او پيچلي لغات او اصطلاحات په کې کارول شوي نه دي. د محمد حليم ستانکزي ژباړه چې کله ولوستل شي، لوستونکی فکر نه کوي چې دا به ژباړه وي، بلکې فکر کوي چې اصلي ليکونکی يې پښتون دی.

ډېره هڅه مې وکړه چې د محمد حليم ستانکزي د ژوند او ادبي کارونو په اړه کره معلومات تر لاسه کړم، خو تر ډېرو هڅو وروسته په دې ونه توانيدم چې د نوموړي د ژوند او ادبي هڅو په اړه معلومات تر لاسه کړم، که څه هم په انټرنټ کې مې څه ناڅه معلومات تر لاسه کړل، خو زه يې په دغه کتاب کې نه راوړم، ځکه هغه کره نه دي، هيله لرم په راتلونکي کې د محمد حليم ستانکزي د ژوند او ادبي هڅو په اړه د معتبرې منبع له خوا معلومات تر لاسه کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی
د غوايي خيرات
لومړۍ برخه

هوري رام وروسته له دې نه چې دوو غوايانو ته يې اوبه او واښه ورکړل خپلې ښځې دهنيا ته يې وويل: ((ګوبار وليږه چې د ګنيو کبلې په رمبي ووهي. زه دباندې ځم او ښايي ناوخته راشم. زما لکړه راکړه.))
دهنيا تيۍ کولې او لاسونه يې په خوشايو ککړ وو. هغې وويل: ((ښېږه د څه لپاره مخکې له دې نه چې لاړ شې لږ څه وخوره.))
هوري خپل ګونځې شوی وچولی تريو کړ او ويې ويل: ((ته د خوراک او څښاک په باره کې خبرې کوې په داسې حال کې چې زه د ځنډېدو انديښنه کوم. که ناوخته شي نو زه به ونه شم کولی چې بادار ووينم. که چېرې په خپل عبادت مشغول شو نو بيا ښايي د ګړيو ګړيو لپاره انتظار وباسم.))
دهنيا وويل: ((د همدې لپاره وايم چې لږ څه وخوره، برسېره پر دې څه پروا لري چې نن لاړ نه شې. تېره ورځ خو ورغلی وې.))
هوري په بې صبرۍ سره وويل: ((ولې کوښښ کوې هغو شيانو ته لاس واچوې چې په تا پورې اړه نه لري؟ ما ته مې لکړه راکړه او د خپل کار وبار غم دې خوره. دا ټول د دې لپاره دي چې له بادار سره خپلې اړيکې ټينګې وساتو چې د هغه له برکته له غمونو نه خلاص يو، که نه نو موږ به ډېر مخکې لا ژوندي پاتې نه وو. ((د کلي له دومره خلکو نه د کوم يوه نوم راته اخيستی شې چې يا له خپلې زمکې شړل شوی نه وي او يا د پور تر پربکړې پورې د زمکې د ستنولو حکم نه وي ورکړل شوی؟ کوم وخت چې ستاسو اورمېږ د مستبد او ظالم تر پوندو لاندې چيت پيت کيږي، نو د ډاډ وړ لاره دا ده چې د هغه پښې تخنوه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دهنيا په دنيايي چارو باندې دومره زياته نه پوهيده، دې فکر کاوه هغه څه چې زميندار يې ادعا کولی شي هغه به د زمکې اجاره وي. نور نو غوړه مالی ته څه حاجت؟ نو ولې بايد څوک د زميندار پښو ته ور وغورځي؟ په يقيني ډول د دې شلو کلونو په ترڅ کې چې د دې له واده نه تېريده، دې ته دا حقيقت په پوره توګه څرګند شوی و چې که آن د بخيلی ژوند يې هم غوره کړ د جامو او خوراک له پيسو نه يې سپما وکړه او يوه يوه آنه يې هم سره ټوله کړه، د زميندار د اجارې د پور ادا کول دوی ته سخت کار و، خو بيا به هم دې ماته نه خوړه. په دې موضوع باندې به کله کله د ښځې او مېړه په منځ کې اختلاف موجود و.

د دوی له شپږو اولادونو نه يوازې درې تنه يې ژوندي پاتې شوي وو، يو زوی ګوبار چې اوس شپاړس کلن و او دوه لوڼي، سونا، دولس کلنه او روپا اته کلنه، درې زامن يې په کوچنيوالي کې مړه شوي وو. دا په دې باندې پوهيده که چيرې سم روغتيايي مراقبت او درمل وي د دوی ژوند ژغورل کيده. خو ده د زامنو لپاره آن د يوې آنې په بيه هم د درملو د اخيستلو توان نه درلود.

او دا په خپله څوکلنه وه؟ په عادي توګه هيچا هم دا يقين نه کاوه چې دا به شپږدېرش کلنه وي. خو د دې وېښتان ټول تک سپين او مخ يې ګونځې ګونځې شوی و. د دې د بدن ښکلا له منځه تللي وه، غنم رنګې څېره يې ژېړ بخونه او د سترګو ليد يې کمزوری شوی وه. دا ټول د تش لاسي او غريبی له امله وو.

د دې ژوند سپيره او بې خونده شوی و او دې پر له پسې تش لاس د دې د ځان منښې احساس مړاوی کړی و. نو د دې ژوند لپاره چې آن ورځنی يوه مړی ډوډی هم نه شي برابرولی دومره غوړه مالي د څه لپاره؟ د داسې کارونو سره دې حساسيت درلود. خو د مېړه يو څو ښکنځلو به د دې سر ور خلاص کړ او دا به يې واقعي نړی ته راوبلله. هغه بهر په توغما سره لاړه، لکړه، شړی، پټکی، بوټونه او د تنباکو کڅوړه يې د هوري خوا

ته ور غورځار کړل. هوري له قهر او غصب نه اور واخيست او ويې ويل: ((آيا زه د خُسر کره ځم چې دا ټول ښه شيان دې راته راوړل؟ برسيره پر دې، هلته خو زما کومه ځوانه ښينه هم نه شته چې ښکلا يې زما زړه يوسي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضعیفه غوندې موسکا یې په تور وچ مخ باندې راښکاره شوله. دهنیا په شرمیندوکې توګه وویل: ((څومره تکړه یې او څه زړه وړونکې څواني خو لرې چې پېغلې نجونې درباندې مینې شي!))

هوري په ډېرې پاملرنې سره خیرې شوې شړۍ قات کړه او پر کټ باندې یې کښېښوده او ویې ویل: ((ته فکر کوې چې زه زوړ شوی یم؟ زه تر اوسه څلویښت کلن نه یم. نارینه مخکې له شپېته کلنۍ نارینه نه دي.))

((لاړ شه او مخ دې په هینداره کې وګوره ! هغه کسان چې د ژوند په شپېته کلنۍ کې د نارینتوب معراج ته رسیږي ستا غوندې نارینه نه دي.

که چیرې زه یوه ښه خبره هم وکړم، په بدله کې یې سختې خبرې اورم.))

کنه چې هوري لکړه په اوږه له کوره ووت، دهنیا وره ته راغلله، ودریده او د ډېرځنډ لپاره یې هغه پسې کتل. د هوري نا امید کوونکو خبرو د دهنیا د زړه زخمونه را تازه کړي وو. ده په لړزیدلې ژبه ویلي چې د ښځینه فداکارۍ په ټینګ قوت سره کوښښ کوي هوري د سپیڅلتوب په ژغورونکي شپول کې کوم چې د دې د زړه له ژورو نه راخوت ونغاړي. د څور او ربړ په دغه دریاب کې د یوې ښځې په توګه د دې موقف هغه یوازینۍ وسیله وه چې د هغو وسیله دې کولی شوای د دریاب غاړې ته د ځان رسولو هیله ولري. خو اوس داسې ښکاري چې د هوري ظالمانه خبرې که څه هم ډېرې رښتیا وې د هغه د ژغورنې یوازینۍ وسیله هم له دې نه واخیسته. ښایي د خبرو تریخ واقعیت د لا زیات څوریدو سبب کیده.

چې د یوې سترګې خاوند هغه درد او زور د یوې سترګې په پېغور او ملنډو کې احساسوي، د دوو سترګو خاوند یې هم احساسوي؟

هوري په لاره چټک او ګړندۍ روان و. کله یې چې د لارې دواړو خواوو ته د ګنیو څوان بوټي تک شنه ولیدل، نو دا فکر ورسره پیدا شو چې که د خدای په مرحمت سره سږ کال زیات او پربمانه باران و اوري او حاصلات ښه شي، دی به یوه غوا واخلي. د وطني نسل غوا نه! اوه، هغه ښې غواګانې نه دي. شیدې یې لږ وي او خوسیان یې هم په هیڅ نه ارزي. دا رنګ غواوې په ګني پورې د تړلو لپاره ښې مناسبې دي. ده خپل زړه په خارجي نسل باندې بایللی و. دی به دا غوا په جلګو او جبه زارو کې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې پاملرنې سره وپيايي. دا به ډېرې شيدې وکړي. په هر صورت، د هغې به له څلورو تر پنځو سيرو نه کمې نه وي.

خوارکی ګوبار، څومره په شيدو پسې ځوريږي او د هغو ليوال دی او که چيرې دی په دې عمر کې سم خوراک ونه کړي، نو کله به يې وخوري؟ له داسې پوره خوراک سره به دی د يوه کال په ترڅ کې د مستې ځوانی يوه ښېلګه وګرزي، څومره به مغروره وي.

له خوسيانو نه به هم ښه غوايان جوړ شي داسې غوا البته چې له دوو سوو روپيو نه کمه نه وي. څه پروا لري؟ او څه نيکمرغه کار به وي چې انسان په شنه سهار کې لومړی يې په غوا سترګې ولګيږي!

هوري هم لکه هر بل کور والا له ډېرې مودې نه راپدېخوا د يوې غوا د درلودلو هيله په خپل ذهن کې د يوې خاطرې په توګه ساتلې وه. دا د ده د ژوند ستره آرزو او د هغه ستره جاه طلبي وه. په بانکي سود باندې د آرامه ژوند کولو ياد د زمکې د اخيستلو او يا د يوه ستر عاليشانه کور جوړولو ارزو ته د ده د خوارکي زړه په نريو حصارونو کې ځای موندل له تصور نه ليرې وو.

د جون د مياشتې لمر چې د ام له ګڼو ونوڅخه را لوړ شوی و له هغې سرې ځلا سره چې پر آسمان يې لمن غوړولې وه، يوځای شو.

هوا ورو ورو مخ په توديدو وه. هوري چې په لاره روان و، هغو بزګرانو چې په کروندو کې يې کار کاوه ده ته سلام اچوه، ستړي مشي به يې ورسره کوله او د چلم څکولو ته به يې را باله. هوري وخت نه درلود. د غرور يوه ضعيفه غوندې ځلا به يې پر ډنګر مخ باندې را خوره شوه. دا ټول له بادارانو سره د نږدې اړيکو د ساتنې له کبله وه چې خلکو له ده سره په دومره احترام رويه کوله.

په هر صورت، هغه سړی چې مازې پنځه (بيګا) زمکه لري څه ارزښت لري. آن هغو بزګرانو چې درې يا څلور يوې زمکه يې درلودله. د ده صلاحيت ته به په غاړه اېښودونکي توګه سر ټيټاوه او د هغه احترام او درناوی به يې کاو.

هوري اوس د خپلې لارې په ترڅ کې يوه غوچوړي ته را ورسېد چې هلته د برسات د موسم په اوږدو کې د اوبو د تراکم او ډنډېدو له امله زمکه تر اوسه پورې هم لمده وه او آن د جون په مياشت کې هلته لږ څه شنه بوټي موجود وو. له شا او خوا کليو نه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ځاروي دلته د څريدو لپاره راتلل. آن په دغه وخت کې دې ځای سړه او تازه هــوا درلوده.
هوري يو څو ژور نفسونه وکښل. ده ته د يوې شېبې لپاره د تــم کېــدو او اســتراحت احساس ور پيدا شو. ټوله ورځ د سوځوونکي باد څپېړه وخــوري. څــو بزګــران ددې زمکې د اخيستو ليوال و. دوی ډېرې ښې پيسې د دغې زمکــې لپــاره پيشــنهادولې. خدای دې رای صيب په رحمت کړي، هغه دوی ته په ډاګه ويلي وو چــې دا زمکــه د ځارويو لپاره ساتل شوې ده او دا به په هيڅ بيه ونه وښي. آيا بل کوم سراښ(حريص) زميندار و چې ويلي يې وي: ((لعنت دې په غوا وي. زه شرنګيدلې پيســې لاس تــه راوړم، ولې يې بايد رد کړم.)) خو رای صيب لا تر اوسه پورې هم په پخوانۍ عنعنه کې نغښتی و. هغه زمنيدار چې د خپلو اجاره دارانو غم ورسره نه وي، هغه ته نــه ښــايي چې انسان وويل شي؟
نابېره د هوري سترګې په بولا ولګيدې. دی د نږدې کلي شپون و او د شيدو او کوچو د خرڅلاو کارو بار يې کاوه. که چيرې غواګانې په ښه بيه خرڅې شي، دی يې کله کلــه په بزګرانو باندې خرڅوي. هوري نه شوی کولی چې له غواګانو نه سترګې پورته کړي. څومره به ښه وای که چيرې دا لومړنۍ غوا د ده وای. دی به بولا ته د غوا پيســې پــه قستو ورکړي. په دې پوهيده چې پيسې خو نه لري. دی بايد د خپلې اجارې پور هم لا ورکړي. همدارنګه دی مجبور دی چې د (بايزسار ساها) پور چې په روپۍ کې د يــوې آنې سود هم پرې ور زياتيږي اداء کړي.
خو د دقت او پاملرنې نشتوالی د خوارۍ او غريبۍ نښه او مشخصه ده. د بــې شــرمه سرتنبه ګي او سر زورۍ احساس کوم چې د پور غوښتنه، ښــکنځل او آن وهــل بــې اهميته ګڼي. اوس هوري د يوه عمل خوا ته تحريک کاوه. هغه ايسار شــوې هيلــې او غوښتنې کومې چې د کلونو کلونو را پدېخوا يې د ده زړه توپاني کړی و. څو يــوه ورځ هغه وچوي. اوس هماغه هيلې نابېره ده د نا آرامۍ سبب شوې وې.
دی بولا ته ور نږدې شو او ورته ويې ويل: ((خبر شوی يم چې د بازار په ورځ دې نوې غوا ګانې اخيستې دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بولا اټکل وکړ چې د هوري په ماغزو کې څه ګرځي. هغه په لنډ ډول یې ورته وویل: ((دوه غوا ګانې او دوه خوسکي. زما نورې غواګانې وچې شوې دي. که چېرې د خرڅلاو لپاره شیدې نه وي، زه څنګه کولی شم خپل ژوند وړاندې بوزم؟))

هوري لومړنۍ غوا په اړخ وټپوله او ویې ویل: ((فکر کوم چې ښه د شیدو غــوا ده. دا دې په څو رانیولې ده؟))

بولا د کاروبار د بې ګټېتوب په خړګندولو سره وویل: ((میتو، سږ کال بیې ډېرې لوړې تللي. ما د دې غوا لپاره پوره اتیا روپۍ ورکړې دي. څومره ډېرې پیسې! تقریبــاً یــوه غوټه وه. د هر یوه خوسي لپاره مې هم له دېرشو نه کمې روپـــۍ نــه دي ورکـــړي او د اخیستونکو بې پروایۍ ته ګوره! دوی لا اوس هم اته ســبره شــیدې پــه یــوه روپـــۍ غواړي.))

((وروره، ستاسو خلک سخت زړه لري. څه ښکلې غوا دې اخیستې ده. زه شکمن یم چې داسې بله غوا به په دې کلیو کې وي.))

دغو تبصرو بولا آسمان ته پورته کړ. هغه وویل: ((رای صیب د دغې غوا لپــاره ســل روپۍ او د هر خوسي لپاره پنځوس روپۍ راکولې. خو ما ورته وویلې چې نه کیږي. کله چې غوا بل ځل لنګه شي سل روپۍ به نورې لاس ته راوړم.))

((په یقیني ډول، همداسې ده وروره. آیــا بــادار د دې غــوا د اخیســتو زړه لــري؟ اخیستل یو شی دی او تحفې منل بیخي بل شی. تحفې بې بیه دي. دا یوازې تاســې خلک یاست چې په مازې بخت باندې د تکیې شجاعت لرئ او په یوې غوا باندې د یو موټي پیسو د ورکولو ریسک منئ. خو څه یوه غوا ! زه یوه غوا نه شم اخیســتلی. پــه یقیني ډول چې تاسو ډېر نیکمرغه یاست چې د یوې غوا خدمت کوئ.

زه آن خوشایي بودولی نه شم. څومره سپکاوی دی چې په یوه داسې لویه کورنۍ کې لکه زموږ غوا نه شته. کلونه تیریږي او موږ بې شیدو یو. زما ښځې څــو ځلــه لــه مــا غوښتي چې په دې باره کې له تا سره وغږیږم. خو زه هغه غولوم او ورته وایم کله چې بل ځل تا ووینم دا کار به وکړم. هغه ستا په باره کې ډېر ښه نظر لري. هغه وایي چــې دې داسې حیاناک سړي ډېر کم لیدلي دي چې له هغې سره د خبرو کولو په وخت کې سترګې ښکته اچوي او یو ځل هم سر نه راپورته کوي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي لوړې ستاينې د بولا سر ډېر اوچت کړ او ويې ويل: ((يو شريف سړی تل ښځو ته د خپلو لوښو په شان ګوري. هغه نارينه چې ښځو ته په شهواني سترګه ګـوري د وژل کېدو لايق دي.))

((څه عالي مفکوره، وروره! ته رښتيا وايې، يو شريف سړی د بل چا عزت خپل عزت ګڼي. ښځه د مېړه له مړينې سره د بې کسه کېدو او يتيم کېدو احساس کوي. نارينـه کله چې ښځه يې مړه شي د ګوډتوب احساس کوي. زما کور نه خو آخور جوړ شوی او برباد شوی دی. اوس زه هيڅوک نه لرم چې آن يوه پياله اوبه راکړي.))

د بولا ښځه پروسږ کال په توپان کې مړه شوې وه او هوري خبر و. خو په يوه شي چې نه و خبر هغه دا و چې پنځوس کلن سړی چې په ظاهوري توګه مازې يو اسکليت دی دومره د شهون او جذبې په اور کې سوځېدلی شي.

د ښځې غوښتنې او مينې د بولا سترګې تکې سرې کړې. ځيـرک هـوري پـه ډېـره چالاکۍ سره له دغه حالت نه ګټه واخيسته: ((هغه پخوانی متل سم دی، وروره بـې ښځې کور د مړو د اروا ځای دی. ته ولې واده نه کوې؟))

((زه يې هم په غم کې يم. خو د ښځې موندل هم دومره ژر نه کيږي. که چيرې خبره د پيسو وي زه آن چمتو يم چې لږ څه مصرف هم وکړم. البته، نور نـو د خـدای کـار دی.))

((زه به يې هم په فکر کې اوسم، که چيرې خدای وغواړي ستا به بيا کور ودان کړي.))

بولا په ډېر شوق سره وويل: ((واده به زما لپاره د خپلواکۍ مانا ولري. زما ژونـد ډېـر راحت تيريږي. زما په کور کې د شيدو لږوالی نه شته.))

((زما د خُسر په کلي کې يوه نجلۍ ده چې مېـړه يـې درې يـا څلـور کالـه دمخـه پريښوولې ده. رودې کلکتې ته تللې. اوس هغه خوراکۍ جواري مېچن کوي او ژونـد پرې تېروي.. کوچنيان هم نه لري او ډېره ښکلې او ګلالۍ هم ده. لنډه دا چــې وروره، رښتيانۍ لکشمي ده.))

د بولا ګونځې ګونځۍ مخ نابېره روښانه شو. اميد څه خوږ شی دی لکه جنتي خوراک.

((زه هر څه تاته پريږدم. که چيرې وخت لري، ولې يوځای لاړ نه شو او هغه په دغـو ورځو کې يو ځل ونه وينو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((وروره، ښه دا ده چې ورو ورو وړاندې لاړ شو. کله چې ما معامله خلاصه کړه تا تــه به خبر در کړم.))

((ته په خپله ښه پوهیږې. کومه خاصه بېړه نه شته. که برګه غوا ستا ډېره خوښیږي ستا دي وي.))

((زما خاکساره غوندې سړی ته د داسې غوا درلودل نه ښايي. برسېره پر دې، زمــا د مسووليت او خواخوږۍ احساس ماته اجازه نه راکوي چې ته تاوان وکړې.))

((ته داسې خبرې کوې لکه چې موږ سره پردي و اوسو. هر وخت چې کولی شې ماته پيسې راکړه. ما ته هيڅ فرق نه لري چې غوا ستا په کور کې وي او که زما. ما هغه پــه اتيا روپيو رانيولې ده. همدومره راکړه.))

((زه اوس نغدې روپۍ نه لرم.))

((آيا ما له تا نه همدا اوس نغدې غوښتې دي؟))

د هوري زړه له خوشحالۍ نه وپړسيده. د اتياوو هره روپۍ تــر دې ځــار وه. بــولا ډاډ ورکړ چې ډېرې زياتې شيدې به وکړي او داسې آرامه ده چــې آن کــوچني يــې هــم لوښلی شي.

واقعيت دا و چې هوري همدا اوس د څلور سوو روپيو په پور کې ډوب و. خــو ده پــور غير اجباري باله.

که چېرې د بولا واده وشي د دوو کالو لپاره به له دې پوره بې غمــه وي، خــو آن کــه چيرې د ده د واده پلان تر سره نه شي، بولا ده ته کوم تاوان ور اړولی نه شي. منتهــا بولا به د پور د ادا کولو لپاره پر ده باندې فشار راوړي، په قار به شي او که له دې هــم بد حالت راشي ده ته به ښکنځل وکړي. خو دا شيا نــن د هــر بزګــر د ژونــد عــادي مشخصات و. دی په دې ښه پوهيده چې تېروتلی دی، خو د ده غلې دانې ته څه تاوان دی. د ده لپاره يې کوم فرق نه کاوه چې ده پور د سند په امضأ کولو يا بې له هغــه نــه زيات کړی دی. هغه مصيبتونه چې د طبيعت د سختۍ له امله راپيدا شوي وو، دی يې بې زړه او ډارن کړی و. د غچ اخيستلو د الهي پساتي او شــيطاني څېــره تــل د ده د سترګو په مخ کې په نڅېدو وه، خو دغې کــوچنۍ تيروتنــې چــې دی ازمــويلی و، د شخصي ګټې ز ېږنده وه او بس. دغه چلونه او غولوونکي پلانونه يې د ورځني ژوند يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه وه. د ده د اخلاقو په کتاب کې د سوندو د نمجنولـو پـه واسـطه د هغـه د وزن زياتوالی او له مالوچو سره د هغې د دانو ګډول روا کار و. دغو شيانو د ژوند خونـد ور زيات کړی و. بوډا توب خپله خندوونکې بڼه لري او کمه بې کبـره ګټـه د زړو خلکـو لپاره کومه ګناه نه ده.

بولا د غوا پړی هوري ته په لاس کې ور کړ او ويې ويل: ((ځان سره يې بوزه. له هغې ورځې نه چې لنګه شي شپږ ـ شپږ سېره شيدې به وکړي. خو ښايي سـمه بـه دا وي چې زه هغه ستا کور ته درولم. رښتيا وايم، بادار د هغې لپاره نوي روپۍ راکولې. خو د ده غوندې خلک د غوا په ارزښت پوهيږي؟ ده به دا کوم حکومتي مامور ته ورکړې وه او له وچېدو سره سم به هغه هم ځان ترې نه بې غمه کړی و. خدای پوهيږي چې دا به د چا په لاس کې لوېدلې وه. وروره، پيسې هر څه نه دي. د ښه توب او نيکۍ غونـدې شی هم شته. لږ تر لږه ستا په کور کې به د هغې ښارنه وشي. اجازه راکوې د بـاور لـه مخې تا ته يوه خبره وکړم؟ واقعيت داسې دی چې آن يو موټی وابښه زما کره نـه دي پاتې شوي. زما ټولې پيسې په دغو اخيستنو باندې خرڅې شوې. ما فکر کاوه چـې د وچو وښو د اخيستو لپاره به له سود خواره نه پيسې واخلم. خـو هغـه زه تـش لاس پر ېښودم. دا دومره ښاروي به څنګه مړوم؟ دا اندېښنه ما وژني. آن که چيرې زه هـر يوه ښاروي ته فقط يو موټی وابښه ور واچوم. دا ټول به په ورځ کې يـو (مونـډ) وابښـه شي. يوازې خدای کولی شي ما له دې بدې ورځې نه وژغوري.))

هوري د زړه سوي له مخې وويل: ((ولې دې مخکې ماته نه وو ويلي؟ ما په دې نږدې وختو کې يو اندازه وچ وابښه خرڅ کړل.))

بولا په نا اميدۍ سره خپله تنده ووهله او ويې ويل: ((ما ونه ويلې، د دې لپـاره چـې زما نه خوښيږي د خپل وير او غم لمن هر سړي ته اواره کړم. هر سړی دې ته تيار دی چې د بل په لاس تنګۍ او بې وزلۍ پورې وخاندي، خو هېڅوک هم نه غواړي چې هغه ته د مرستې لاس ور اوږد کړي. زما نوې غوا بې وښو ژوندی پاتې کيدای نه شي. کـه کولی شې، يو څو روپۍ راکړه؟))

دې کې هيڅ شک نه شته چې بزګر خپل چاری او خودغرضه وي. له هغه څخه د بډې اخيستو او د هغه د تېر ايستلو لپاره چال او خوشامند په کار دی. په راکړه ورکـړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

چنه وهلو کې پوخ استاد دی. د يوې تورې پيسې سود چې ور وبخښل شي خپل ځان سودخواره ته ټيټوي او زاری ورته کوي. نو له همدې کبله د ده ژوند ټول د طبيعت سره نغښتل شوی دی. ونې مېوه نيسي، خو د نورو لپاره. زمکه حاصل ورکوي، څو ورې نسونه ماړه کړي. وربځې باران وروي، څو د وچې زمکې تنده ماته شي. په داسې رنګ چارو کې د خپلې چارې لپاره ځای نه شته.

هورې چې د بولا د ډېر غم او وير کيسه واوريدله خپل فکر ته يې تغيير ورکړ. په داسې حال کې چې د غوا پړی يې بېرته بولا ته ورکړ، ويې ويل: ((زه پيسې نه لرم، خو لږ څه واښه پاتې دي. هغه در کولی شم. خدای دې ما وشرموي که چيرې زه دومره ټيټ او پست شم چې ستا غوا د يوه موټي وښو په بدله کې واخلم.))

د بولا له خولې څخه په ډېر زور سره غږ راووت. ((خو ستا غوا بې وښو نه شي؟ يقين لرم چې ته زيات واښه نه لرې.))

((وروره، داسې نه ده. سږ کال درمند ښه وه.))

((زه څومره ساده او بې عقل وم چې د دې موضوع په باره کې وغږيدم.))

((که چيرې ته واښه ونه لرې، زه به ډېر خپه شم. که چيرې يو ورور له بل ورور سره مرسته ونه کړي دا به ښه کار نه وي.))

((په هر صورت، ته غوا واخله.))

((نه دا اوس نه. ښايي کوم بل وخت.))

((په هغه صورت کې، پر ېږده د وښو د پيسو په بدل کې شيدې درکړم.))

((ولې په داسې خوشې خبرو باندې اصرار کوې؟ که چيرې يو يا دوه ځله ستا کره ډوډۍ وخورم. نو زه بايد انتظار ولرم چې پيسې يې په ما حساب کړې؟))

((خو غوا ستا ده. دا معامله همداسې فيصله شوه. هر وخت دې چې خوښه وي بو يې ځه.))

((په دې مرحله کې ستا د غوا اخيستل دومره ګناه لري، لکه چې زه په ليلام کې د خپل ورور غوا بيه کړم.))

آيا هورې دومره ځيرک و چې په دغې لوبه کې به بريالی شي او غوا به په بې خوابدی سره تر لاسه کړي او لاړ به شي، د هورې دماغي حالت داسې آس ته پاتې کېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پانګو په مازي شنهار ودريږي او هر څه يې چې چوکه کوي ونه ښوري. دغه عقيده چې د نورو له نا چاريو نه ګټه اخيستل ګناه ده د ده د وجدان يوه نه جلا کېدونکې برخ ګرځېدلې وه.

کله چې هوري په خپله لار روانيدل بيا پيل کړل، دی په لاره خوشحاله و، څه پروا يې درلوده که دې ته اړ شو چې خپل يو څو(مونډه) واښه له بولا سره ووېشي. خو لـه دې کار سره به ده بولا د ناچارۍ له خرڅلاو نه ژغورلی و.

هغه شاته وکتل. برګه غوا په ډېر عظمت سره روانه وه، سر يې په آرامۍ سره ښوراوه او مچان يې په خپله لکۍ شړل، هغه داسې ښکاريده لکه يوه ملکه د خدمې ښځو په منځ کې.

دوهمه برخه

سيماري او بيلاري چې پنځه ميله يو له بله لرې دي، د (اود) په سيمه کـې دوه بېـل کلي وو. هوري په بيلاري او رای صيب امرپال سنګ، په سيماري کـې ژونـد کـاوه. د تېرسايتاګراها د جنبش په موده کې ده په مقننه شورا کې له خپله غړيتوب نه استعفا کړې وه او بندي شوی و. له همغـې مـودې نـه د اجـاره دارانـو پـه مـنځ کـې د ده ونډه(اجاره) زياته شوې وه.

داسې هم نه ده چې د ده په ملک باندې د اجاره دارانـو آزادي زياتـه شـوې وه يـا د جبري کار له سختۍ نه ژغورل شوې وه. د داسې سختو کړو وړو بدنامي د ده دنماينده ګانو په غاړه وه او په هيڅ ډول يې د رای صيب ښه نوم ته تاوان نه دی رسيدلی.

آيا رای صيب په خپله د شرايطو او چاپيريال مريی نه و؟

رای صيب چې د ښه زړه خاوند و، داسې مفکوره نه درلوده چې په ورځنی ژوند کې له خپلې سمې لارې نه کوږ شي. د ژوند چارې بايد په سمه او قانوني لارې تر سره شـي. نو له همدې کبله که څه هم د ده صلاحيت او شتو ته تاوان نه و رسيدلی، خو پرستيژ يې ضربه خوړلې وه. آيا دا کافي نه وه چې هغه له خپلو اجاره دارانو سره په مهربـانۍ خبرې کولې؟

زمری بايد ښکار وکړي. که چيرې زمری د غړومبيدو او د داړو د ښکاره کولو په بـدل کې خوږې او خوندورې خبرې وکړي او خپل ښکار تر لاسه کړي ډېر آسانه کار به وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دي چې رای صیب یو نېشنلست و، خو خپلې اجتماعي اړیکې یې له حکومتي مامورینو سره ساتلې وې.
دوی ته مروجې تحفې ورکول کیدې او وړو حکومتي مامورینو ته کلنۍ ثابتې پیسې ورسیدې. د رای صیب له موسیقۍ او ادبیاتو سره ډېره جوړه وه او پر تئیاتر مین و. دی یو فصیح ژبی نطاق، قوي لیکوال او یو عالي شارت (د سینما د یوې صحنې د فلم.) و. د ده ښځه لس کاله مخکې مړه شوې وه، خو ده پرېکړه کړې وه چې مجرد به پاتې شي. دغو مشغولتیاوو ده سره مرسته کړې وه چې د غمجن ژوند ستوماني او ربړونه هیر کړي.
کله چې هوري ورسید د(دوسیهرا) د جشن نیولو لپاره تیاری بیخي پای ته رسیدلی و.
په یوه ځای کې ستیج درول شوی و او په بل ځای کې نندارتون، میلمستون او د شیانو د رانیولو لپاره په لوخو پټې شوې غرفې. رای صیب بې له دې نه چې د سوځوونکي لمر پروا وکړي، په خپله یې د چارو د سمون نظارت کاوه.
د پلارني شتو او جایداد تر څنګ رای صیب ته د (راما) عبادت چې هر کال یې په مذهبي پروګرام کې خاص ځای درلود او په ضمني ډول د خوښۍ او سات تیري وسیله هم وه په میراث پاتې وه.
په همدې هکله زیاتو دوستانو او عالیرتبه حکومتي مامورینو ته بلنلیکونه ور استول شوي وو. د یو دوو ورځو لپاره دا ځای د خوشحالیو او زمزمو نه ډک و. رای صیب لویه کورنۍ درلوده. ډېر اکاګان او وروڼه، زیات شمیر د اکا زامن او لیرې او نږدې خپلوان سره راټول شوي وو.
ددغو له منځ نه د رای صیب یو اکا چې د (رادا) ډېر ستر ارادتمند و په دایمي توګه په (برنیدابانن) کې هستوګنه درلوده. ده د مذهبي شعرونو د کمپوز ذوق او مینه درلوده کله کله به یې هغه چاپول او د دوستانو په منځ کې به یې په وړیا توګه وېشل.
بل اکا یې د (راما) مرید او ارادتمند و او اوس اوس په پارسي ژبه د (رامآیانا) په ژباړه بوخت و. حکومت د دوی د هر یوه لپاره ثابتې پیسې په نظر کې نیولې وې. د ژوند د سمبالولو لپاره دغو پیسو ته کومه اړتیا نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ناڅاپي توګه د رای صیب، هوري ته پام شو او ورته ویې ویل: ((هوري تــه راغلــی یې. ما همدا اوس تا پسې سړی درلېږه. دا ځل به د چانک پاچا د باغوان رول لوبــوې. ته پوهیږې چې زه څه وایم؟ ته به د ګلو له ګېډۍ سره ولاړ یې او کلــه چـــې ملــک(جانکي) معبد ته د عبادت لپاره راشي ته به هغې ته د ګلو ګېــډۍ ور وړانــدې کــړې. راځه له ماسره کوټې ته لاړ شه. تاسره یوه خبره لرم.))

هوري په رای صیب پسې روان شو. رای صیب د ونې تر ګڼ سیوري لانــدې پــه یــوه څوکۍ کښېناست او هوري ته یې اشاره وکړه چې پر زمکه کښېني او ورته ویې ویــل: ((زما شل زره روپۍ په کار دي. نه پوهېږم چې څرنګه یې لاس ته راوړم. تــه ښــایی تعجب وکړې چې ولې بادار دا خبره تا ته کوي. تا ته به د خندا وړ وي. خو هغه څه چې زه یې نه شم زغملی هغه زما د سیالانو خندا ده، ځکه هغه له حسد او پېغور نه ډکــه ده. ولې نه؟

زه ډېرو خلکو پورې چې کوم وخت په کړاوونو اخته شي خانــدم. هــوري، شــته او د ملګرتوب احساس هیڅکله موږ سخاوت او د غوایي خیرات لرو، خو یوازې د ســیالانو سره د سیالۍ لپاره.

زموږ سخاوت او زړه سوی صرف د ژبې ټکونه ده. که چیرې زموږ نه په یوه کس کومه عدلي فیصله د عزل حکم صادر شي یا د مالیې د نه ورکولو په اثر بندي شي، نو ټــول په هغه پورې خاندو.

که چیرې د چا زوی نا څاپی مړ شي یا کومې بدلمنې او فاحشې تېر ایستلی وي، یا یې کونډې لور باندې څه شوې وي، نو موږ ټولو ته د خنــدا او مســخرو مضــمون را پیــدا کیږي.

د پام د غلطولو خبره خو داده چې په ظاهوري ډول موږ داسې ځان ښیو چې ګــواکې دې ته تیار یو چې پر یو بل باندې د وینې تر آخري څانګې پورې ولاړ یو. هغه څه چې ما ځوروي دا دي چې آن زما خپل تربرونه کوم چې زما په مال او دولت بانــدې مــزې چړچې کوي زما جسد خوري. که چېرې زه نن مړ شم، دوی به له ډېر خوشــحالی نــه سرکونډۍ ووهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی فکر کوي چې زه د بدمرغۍ په مقابل کې معافیت لرم. که چیرې زه وژاړم، دا په غم پورې مسخرې او ملنډې وهل دي. که چیرې زه ناجوړ شم، دا د دې لپاره ده چې زه په ناروغتیا کې آسوده ګي او راحت مومم!

که واده نه کوم، زه سوګت یم، که یې وکړم غیر روحاني سړی یم، که زه شراب نه څښم، زه خسیس یم، که یې وڅښم وایي د خپلو خلکو وینې مې څښم. په دواړو حالتونو کې مې تر ستوني راغلې ده. دوی له ما نه غواړي هر شي ته په ړنده سترګه وګورم، څو دوی ما تر هډوکو پورې پوست او بربنډ کړي. زه فکر نه کوم چې دوی به په دې خوښ شي چې زه غیر له یوه هلک نه بل څه و اوسم.))

رای صیب خوله له دوپونونه ډکه کړه او په ځیر یې د هوري څېرې ته وکتل تا به ویلي چې غواړي د هغه ماغزه ولولي.

هوري ځان ته جرآت ور کړ او ویې ویل: ((زه پوهېدم چې داسې شیان د غریبو خلکو، لکه زموږ په منځ کې واقعیت لري، په دې لږ پوهیدم چې دا خبرې د بډآیانو په منځ کې هم شته دي.))

رای صیب وویل: ((د شیانو ظاهوري بڼې پسې مه ځه، زموږ نومونه لوی دي. خو کردار مو لږ دی. غریبان خپل چارې او کینه ور دي. دا د ځان ژغورنې او ځان ساتنې د غریزې تاثیر دی. زه دارنګه شخصي ګټه د بخښنې وړ بولم. که چیرې څوک ستا ډوډۍ له تا نه چوروي البته چې ته هم وزګار نه کښېنې او د هغه له خولې نه یې را باسې، خو د زمیندار تربګنې او حسادت د خوشحالۍ او خوند لپاره ده. موږ اوس دومره ستر شوي یو چې غولونه او تیر ایستنه زموږ د ژوند مالګه ګرځیدلې ده. په واقعیت کې موږ د روحانیت هغې مرحلې ته رسیدلي یو چې د نورو خلکو اوښکې یوازې زموږ خوښې او مستې را پاروي.))

((هوري، ته پوهیږې چې دا څنګه ده! په یوه کورنۍ کې لکه زموږ یو یا بل تل ناروغه وي. خو موږ له عادي ناروغۍ نه رنځ نه وړو. که چیرې لږ څه تبه د سینه بغل تداوي کوو. د یوې عادي زخې یا دانې سره د پوستکي لاندې د کلکې دانې چلند کوو. عاجل او هیجاني تلګرامونه د جراح مرستیال، جراح او سر جراح ته لیږل کیږي. د حکیمانو د راوستلو لپاره ډیلي او کلکتې ته پیغامونه استول کیږي. په کورني معبد کې مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوښتل کیږي. هغه په خالي کتنو مشغولیږي د ده له خوا نه د ناروغ د ژوغورنې لپاره آریانوونکې کارونه تر سره کیږي. د عادي ناجوړتیا د نښې له ښکاریدو سره ډاکټران دې ته متوجه دي چې څو پوړیزه مانۍ به لړزوي. پوهیږې، دا ټولې پیسې زمیندار لـه بزګر نه په زور اخلي او هغوی زبیښي.))

چپراسي راغی او خبر یې راوړ هغه اجاره داران چې د جبري کار لپاره ګومارل شـوي وو، له کارکوولو نه یې ډډه کړې ده. دوی غوښتل چې باید ډوډۍ هم ورکړل شي. کوم وخت چې چپراسي تهدید کړل، کار یې پر ېښود.

د رای صیب وچولی له قار او غضب نه ګونځې شو او ویې ویل: ((راځـه زه بـه د دې رذیلانو حق ور ورښیم. دوی ته پخوا چا ډوډۍ ورکوله. په کوم حق دوی اوس له ما نه دا غوښتنه کوي. دوی ته په ورځ کې یوه آنه ورکول کېده، یوه توره پیسه به هم اوس زیاته وا نه خلي. کار به دوی وکړي، که یې خوښه وي اوکه نه وي.))

هوري ته یې مخ راواړاوه او ویې ویل: ((ته اوس تلی شي. خو هغه څه مې چې درتـه ویلي دي په یاد ولره. ستاسو له کلي نه د شلو زرو روپو د ټولولو ته سـترګې پـه لاره یم.))

رای صیب په قار او توغما له هغه ځایه لاړ. هوري د رای صیب د کړو وړو او چال چلند کې آني تغییر ولید. څو ګړۍ یې د دندې د ښه توب په باره کې اغیزناکې او فصـیحې خبرې وکړې او ځان یې غټاوه، خو یوه دقیقه تېره نه شوه چې د چپراسي له خبر سره یې له قاره اور واخیست!

کوم وخت چې هوري له دغه ځای نه روان شو، ټکنده غرمه وه. د لمر تودوخې د ویدو او الوول شویو پاڼو له منځه شُغلې وهلې. د لمر وړانګې د ماسپښین په خوب او غبـار کې ځلیدې.

دریمه برخه

کله چې هوري خپل کلي ته ورسید، ګوبار له دوو نجونو سره لا تر اوسه هم پـه پټیـو کې کبلې په رمبي وهلې. لمر زمکه سوځوله او د توند باد چورلیدو دغه ځای په تناره بدل کړی و. دوی ولې په دغې تودوخه کې د دومره کار په کولو سره ځانونه مرګ تـه ورکړي وو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري ور ناري کړي: ((کور ته راځۍ! آیا تاسې نه ګورئ چې د ماسپښين لمر زموږ پر سر باندې ولاړ دی؟))

دوی درې واړو خپل رمبي را واخيستل او هوري سره په لاره روان شول. ګوبار چې غنمرنګی، جګ او د تار په شان ډنګر و داسې نه ښکاريده چې د کار ډېر شوقمن وي. د ده په څېره کې نارضايتي او بې پروايي له ورايه بر ېښيده. هغه کار کاوه. څو خپله بې تفاوتي د ژوند په هکله ښکاره کړي.

مشره نجلۍ سونا، غنم رنګې، زړه سوانده او خوشحاله وه. په کور کې اوبدل شوی سور ساري کوم چې له زنګنو نه پاس يې راقات کړې و. د دې په کوچني بدن باندې دروند ښکاريده..

شپږ کلنه روپا چې وېښتان يې جړ وو او يو ټوټه ټوکر يې تر نرۍ ملا را تاو کړی و. بې نظمه ښکاريده، له څېرې نه په زړه کلکه مالوميده.

روپا د خپل پلار په غېږ کې ځان ور وغورځار کړ او ويې ويل: ((کاکا، يوه کوټه هم پاتې نه شوه. سونا ټينګار کاوه چې تر ونې لاندې کښېنم، خو که موږ کار ونه کړو پټې به حاصل ورکړي؟))

هوري هغه خپلې غېږې ته ور پورته کړه او ورته ويې ويل: ((لورې، تا ډېر ښه کار وکړ. راځه چې اوس کور ته لاړ شو.))

ګوبار چې لا تر اوسه پورې غلی و، ويې ويل: ((ولې دومره ډېر خپل ځان د بادار په مخکې ټيټوې؟ څه فرق کوي؟ که چېرې موږ په اجاره کې ببرته پاتې شو، ناظر لا نور هم موږ ته ښکنځل کوي او موږ تحقيروي. موږ لا تر اوسه پورې هم اجباري کار ته ګومارل کيږو او د نورو کسانو په شان مجبور يو تحفې هم يوسو. هغه ته غوړه مالي کول موږ ته څه ګټه رسوي؟))

هوري هم همدا ډول فکر کاو. خو په دې فکر کې شو چې د ګوبار د سرکشۍ او بغاوت مخه ونيسي. ويې ويل: ((که چيرې موږ داسې چلند ونه کړو ژوند به له بد نه خورا بد شي، خدای موږ مريان پيدا کړي يو او مجبور يو چې له خپل قسمت او برخه ليک سره سازش وکړو. زه د بادار ديدار ته ځم څو خپل هدف ته ورسيږم. سر خو مې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد نه دی. د هغه کتنه آسانه نه ده. کله کله مخکې له دې نه چې هغه ما ور وبولي ګړۍ ګړۍ انتظار باسم. کله کله په بده ژبه راته وايي نه.))

ګوبار د پیغور په ډول وویل: ((ارومرو د شتمنو د ځان منني په نازولو او تخنولو کې ځان غولوونکې خوشحالي شته، ښايي همدا سبب وي چې خلک ولې د انتخاباتو لپاره راولاړیږي.))

((زویه، ته ډېرې بدې خبرې کوې. زه هم چې ځوان وم د تاغوندې خبرې مې کولې. خو کوم وخت چې له واقعیتونو سره مخامخ شې بیا به پوه شې. ښکته تر پښو لاندې شوی سر زوري نه شي کولی.))

ګوبار چې خپله خبره وکړه لږ یې د آرامۍ احساس وکړ او د خپل پلار تر څنګ پته خوله په لار روان و. روپا د پلار څنګ ته ور نږدې شوه سونا هغې ته په ځیر وکتل او ویې ویل: ((ولې په لاره نه ځې؟ پښې دې ماتې شوې؟))

((نه، نه ځم. هر څه دې چې زړه غواړي ویې کړه!))

په دې وخت کې یې خپل پلار ته مخ ور واړاوه او ورته ویې ویل: ((کاکا، سونا تل ما ځوروي. وايي چې هغه سره زر ده او زه یوازې سپین زر. زه غواړم خپل نوم بدل کړم.))

هوري ځان په قار وښوده او ویې ویل: ((سونا ولې دې خپله خور ځوروې؟ سره زر یوازې د نمایش لپاره وي. خو سپین زر زموږ په کار دي. که چیرې سپین زر نه وي دوی روپۍ جوړولی شوای؟ راځه راته ووایه؟))

سونا ژر تر ژره ځواب ورکړ: ((بې له سرو زرو نه موږ پیزوان، غاړه کۍ او بنګړي جوړولی شو؟))

ګوبار، روپا ولمسوله: ((سونا ته ووايه چې سره زر د وچو او رژېدلو پاڼو رنګ دی. خو سپین د لمر په شان روښانه دی.))

سونا چې له خپل دریځ نه وانه وښته ویې ویل: ((خو ناوې تل یو ژړ ساري اغوندي. آیا د دوی کله هغې ته سپین ور اغوندي؟))

روپا په بې وسۍ سره پلار ته وکتل. هوري بې حوصلې شو او سر یې وخوځېد. ویې ویل: ((سره زر د بدآیانو لپاره دي او سپین زر زموږ غوندې خلکو لپاره. موږ اوربشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورو او بدآیان غنم. اوربشو ته د غلو دانو سلطان وایو او غنمو ته نوکر. زموږ لپاره، سپین زر د فلزاتو پاچا دی او سره زر یې نوکر.))

روپا په خپل دغه بري باندې دومره د غرور احساس وکړ چې د پلار له غیږې نه رابښکته شوه او په داسې حال کې چې چک چکې یې کولې لرې وځغاسته.

دهنیا د دوی په انتظار په وره کې ولاړه وه. هغې وویل: ((ګوباره، ولې مو دومره ځنډ وکړ. تاسو په کار باندې خپل ځانونه وژنئ.))

هوري ته یې په ځیر ځیر وکتل او ورته ویې ویل: ((د دې پر ځای چې سیده کور ته راشې ته هم یو وارې د پټیو خوا ته ځې. باور ولره چې پټی به پښې ونه کړي او وبه نه تښتي.))

د کور تر څنګ یوه څاه وه. هوري او ګوبار یو څو منګیه اوبه پر ځان واچولې او ډوډۍ ته کښېناستل. چپاتی د اوربشو وو، خو تک سپین اونرم، خو په دالو کې د خامو امو ریښکي وې. روپا له هغه (تالي) نه چې پلار به یې په کې خواړه خوړل، وخوړل. سونا هغې ته په حسادت سره وکتل څنګه ناز ورکوې!

دهنیا پوښتنه وکړه چې د بادار کره څه خبره وه؟ هوري یوه لوټکه اوبه وڅښلې او ځواب یې ورکړ: ((کومه خاص خبره نه وه. هماغه پخوانۍ کیسه وه. د اجباري راټولول او بس. ته فکر کوې چې بدآیان نیکمرغه دي؟ دوی له موږ نه خورا بد حالت لري. زموږ یوازینۍ اندېښنه ورځنۍ ډوډۍ ده، خو رای صیب وایي چې د زرو شیطانانو اندېښنه ورسره شته.))

ګوبار ناري کړې: ((که داسې ده نو رای صیب خپل ځای ولې له موږ سره نه بدلوي.؟ موږ به په ډېره خوشحالۍ سره خپله زمکه، یوې او غوایان هغه ته ورکړو. په حقیقت کې هر څه چې لرو. آیا له دغې معاملې سره موافق دی؟ څه رذیل ! هغه څوک چې په ماڼۍ کې ژوند کوي، یو درجن موټر لري. مجلله ډوډۍ خوري او وخت یې داسې ښه تېریږي چې په ژوند کې به موږ ته میسر نه شي، خپل ځان بدمرغه بولې!))

هوري وویل: ((زویه، له تا سره بحث کول بې فایدې دي. آیا څوک خپل پلرنی ملکیت کله چا ته ورکوي؟ د مثال په ډول، موږ ته وګوره. موږ له خپلې زمکې نه څه حاصل اخلو؟ حاصل یې آن د سرې پر سر د یوې آنې مزدوري نه کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو نوکر په میاشت کې د لسو روپیو له تنخوا سره له مورړ نه ډېر ښه دي. خو مورړ خپله زمکه نه پر پرېږدو او د کار لپاره ښار ته نه ځو. آیا ځو؟ زمورږ آبرو په همدې کې خوندي ده. ښه، عین حالت د زمیندار په برخه کې هم صدق کوي.))

ګوبار وویلې: ((پلاره، هغه څه چې تا وویلې هیڅ مانا نه لري. مورږ په ډېرې سختۍ سره د ماړه نس ډوډۍ خورو یا زړوکې او ریتاړې مو اغوستې دي. خو د زمیندار لپاره په سلهاوو مزدوران په انتظار کې دي او په زر هاوو کسه د حکم لپاره ولاړ. البته، ښایي دی د زیات شتمن کېدو توان به نه لري. خو هغه همدا اوس بیخي لوکس ژوند لري. پیسې د نور څه لپاره؟))

((ښه نو ته فکر کوې چې د هغه او زمورږ په منځ کې هیڅ فرق نه شته.))

((هیڅ، خدای مورږ ټول برابر خلق کړي یو.))

((زویه، دا واقعیت نه لري. دا خدای دی چې بډای او غریب پیدا کوي. انسان وروسته له ډېرې توبې او پښېمانۍ نه بډای کیږي. دا زمورږ په تېر ژوند کې زمورږ د عملونو مېوه ده. مورږ څه نه دي کرلي او د رېبلو لپاره هم څه نه لرو.))

((دا ټول خیالونه دي، زویه د دفاع د تسکین او تسلي ورکولو لپاره، خدای مورږ ټول یو برابر پیدا کړي یو. هغه څوک چې قدرت لري، غریب تر پښو لاندې کوي، شتمن کیږي.))

((ته غلط وایې، بادار داسې انسان دی چې له خدایه ویریږي، هغه هره ورځ د څلورو ساتو لپاره عبادت کوي صدقه او د غوایي خیرات ورکوي.))

((او څوک د زبېښل کیدو احساس کوي؟))

((هیڅ څوک نه زبېښل کیږي.))

((بزګران او کارګران زبېښل کیږي. دا چې دی عبادت کوي. صدقه او د غوایي خیرات ورکوي د دې لپاره ده چې د خپلو شیطانتونو په خاطر خپل وجدان پاک کړي. راځه وګورو چې دی په وږي نس عبادت کوي.

ماته د ورځې دوه ځله په ماړه نس خواړه راکړه، زه به ټوله ورځ په ډېرې خوشحالۍ سره په عبادت تیره کړم، یوه ورځ کار کول په کرونده کې او د ده تقوا او د خدای وېره به د ده له خولو سره یوځای ووځي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((له تا سره د بحث کولو هیڅ فایده نه شته. ته په خدایي چارو کې ګوتې وهې او دعوا کوې.))
کله چې ماښام نږدې شو ګوبار د کروندې خوا ته په روانیدو و.
هوري ورته وویل: ((زویه، لږ تم شه. خو مخکې له دې نه چې ځې، لږ واښه در سره یوسه بولا ته یې ور کړه.))
((خو موږ د خرڅلاو لپاره واښه نه لرو.))
((زه یې نه خرڅوم. خوشې یې ورکوم. بولا ډېر اړ دی.))
((ولې موږ بولا ته واښه ورکړو؟ آیا ده کله موږ ته کوم شي راکړي دي؟ کومه غوا؟))
((هغه ماته غوا راکوله. ما ونه منله.))
((هغه، یوه غوا!))
دهنیا په تریو تندي وویل، ګوبار ژر خبره ور پرې کړه : ((راځئ نو چې یوه سمه معامله وکړو، موږ به په هغه باندې د شلو روپیو واښه خرڅ کړو او نورې به یې کرار کرار ور کړو. پر بېړده چې یوه غوا راکړي.))
هوري په مرموزه توګه وویل: ((زه کولی شم غوا د یوې سندرې په بدل کې واخلم. ټول هغه څه چې زه یې باید وکړم هغه د بولا د واده د ترتیباتو برابرول دي. ټول کار همدا دی او بس. زه هغه ته یو څو(مونډه) واښه ورکوم څو اعتبار پوخ کړم.))
ګوبار وویلې: ((ښه نو ته د یوې ښې جوړې برابرول غواړې!))
دهنیا په خبرو کې ځان ور وغورځاوه: ((ښایي دا یوازینی کار و چې له ده نه پاتې و.))
((خو که چیرې موږ له بولا سره د هغه د کور په ودانولو کې مرسته وکړو، په دې کې څه بدي ده؟))
ګوبار چلم راپور ته کړ او لاړ چې ډک یې کړي. دغه کارونه د ده نه خوښیدل.
هوري وویلې: ((بولا یو ښه سړی دی. هر کله چې دی ما ویني ستا په باره کې ډېرې ښې خبرې کوي.))
د دهنیا پر مخ یوه بې شیمې موسکا راخوره شوه. هغې وویل: ((زه د ده ستاینې ته اړتیا نه لرم. هغه باید د خپل کار و بار په غم کې و اوسي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ما هغه ته همداسې وويلې. خو هغه په خپلو ستايلو لګيا و. ته پوهيږې ښځې يې په ټول ژوند کې پر هغه پرچ وهلي او دی څومره له هغې وېرسيده، خو تـه بيخــي فــرق لرې. هغه وويل، په سهار کې ستا ليدونه تل هغه ته نيکمرغي ور په برخه کوي. زه هر سهار ستا مخ وينم. خو هېڅکله مې نيکمرغي په نصيب نه شوه.))

((که چيرې ستا بخت اوښتی وي زه څه کولی شم؟))

هوري خپلو خبرو ته دوام ورکړ: ((بولا يو عاجز او خاکساره سړی دی. هر څوک که د ده پر ځای وي هغه به يې د يوې ورځې لپاره هم و ستايي، هغه لس کاله له ما نه مشر دی، خو تل لومړی ماته سلام اچوي.))

دهنيا لا تر اوسه پورې د بولا هغو تبصرو نه چې د دې په باره کې يې کړې وې، خونــد اخيست.

دهنيا په اندېښنې سره وويلې: ((هغه زما په باره کې څه وويلې. کوم وخت چې زمــا مخ وينې څه پېښيږي....))

په دغه وخت کې ((ګوبار د بولا د راتلو اعلان وکړ او دهنيا د هغې د ستايل کېدو لــه امله را وپاريدله او وراخطا غوندې شوه. ګوبار ته يې وويلې چې د ميلمــه ښــه عــزت وکړي او له روپا نه يې وغوښتل چې ژر لړ تنباکو راوړي.))

بولا له چلم نه يو اوږد کش وکړ او ويې ويل: ((وروره، يوه ښه ښځه لکشمي ده، هغــه پوهيږي چې د څنګه د ميلمنو عزت وکړي.))

دهنيا د وره تر شا ولاړه وه او له خوښی نه لړزيدله.

کله چې هوري د بولا لپاره د وښو راوړو پسې روان شو دا هم ورپسې ور روانه شوه.

هوري تعجب وکړ چې بولا دا دومره لويه ټوکرۍ له کوم ځای نه را برابره کړې ده. کــه چيرې هغه ته دوه ډکې ټوکرۍ ورکړي. دوه(مونډه) واښه به يې پاک خلاص شي.

هغې د هوري کار وغانده او ويې ويل: ((ميلمه ته پټه مه ورکوه او که يې ورکوې، نــو ښه عزت يې وکړه. ولې بايد هغه وړه ټوکرۍ راوړي؟ هغه خو څه ګلان نه ټولوي لږ تر لږه درې ډکې ټوکرۍ واښه ورکړه. خوارکی، څرنګه به دا دومره بار يوسي. بايد خپــل زامن يې ورسره راوستلي وي.))

((زه نه شم کولی چې درې ټوکرۍ واښه ورکړم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ستا مقصد خو به دا نه وي چې هغه له يوې ټوکرۍ سره وليږې، کــه همداســې ده؟ ګوبار ته ووايه چې خپله ټوکرۍ هم ډکه کړي او له بو لا سره لاړ شي.))

((خو ګوبار کروندې ته ځي.))

((که چيرې يوه ورځ پاتې شي، د ګنيو کښت نه وچيږي.))

((خو هغه بايد ځوک ورسره راوستلې واى. هغه دوه تکړه او غټ زامن لري.))

((ښايي هغوى بازار ته تللي وي.))

((دا مسخرې دي. زه به هغه ته خپل واښه ورکړم او د هغه کور ته به يې هم يوسم.))

((ښه ده، پرې يې ږده. زه به يې په خپله سمبال کړم. د لويانو خدمت کوم شــرم نــه دى.))

((خو لږ څه فکر وکړه، که چيرې يه هغه ته درې ډکې ټوکرۍ واښه ورکړم، زما خپلــو غوايانو ته به څه پاتې شي؟))

((تا بايد مخکې له دې نه چې هغه ته بلنه ورکړې واى، دا فکر به دې کړى و.))

((د مرستې او مهربانۍ لپاره هم يو سرحد شته! ته خو به نه غواړې چې زما کور تــالا شي.))

((که چيرې د زميندار ناظر وې له بار سره به ورسره ځغلليدې. ته او ســتا زوى او آن لونړه دي! او بې له کومې دعوا او بنګيدو به دې يو يا دوه(مونډه) ور اچول.))

((د زميندار حالت فرق کوي.))

((نه، د دې لپاره چې زه د هغه زمکه وکړم.))

((ته د هغې اجاره ورکوې.))

د هوري لپاره د تېښتې لار نه وه پاتې. هغه مجوره شو چې درې تــوکرۍ واښــه بيــل کړي. کله چې هوري او ګوبار لومړۍ ټوکرۍ را و ايستله. بولا ژر خپل د غاړې دسمال را واخيست او منجيله يې ترې جوړه کړه او پر سر يې کېښوده او ويې ويل: ((زه بــه يې خپله يوسم. په يوه دقيقه کې راستنيږم.))

هوري په پراخ تندي وويلې: ((دوې ټوکرۍ دې دننه ډکې پرتې دي. زه او ګوبار به يې کور ته در سره يوسو.))

هوري ځنګه مهربانه دى، بولا اريان شوى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د لارې په اوږدو کې د (دوسیهرا) د راتلونکي جشن په باره کې چې په هغه کې هوري ته یو کوچنۍ برخه ور کړل شوې وه، خبرې کولې.

بولا ترې پوښتنه وکړه: ((خو تا د تحفې بند او بست کړی دی. له هغې نه خو ځان نه شي ژغورلی.))

هوري خولې له خپل مخ نه پاکې کړې او ویې ویل: ((وروره، زه د هغه په باره کې اندېښنه لرم. غله وتلل شوه او مځکې له دې نه چې ګودام ته راوړل شي تالا شوه. زمیندار خپله برخه واخیسته او سود خواره هم خپله، یوازې سپېره زما قسمت و. د خدای شکر دی چې واښه مې د شپې پټ رانه ایستلي وو کنه یو زره به یې هم نه وو پاتې.

بې له زمینداره، درې سود خواره هم شته چې زه یې پوروړی یم. ما تر اوسه د دې توان نه دی موندلی چې د دوی سود ورکړم. د زمیندار نیمایي اجاره هم بې ورکړې پاتې کیږي. زه بیا مجبوره یم له سود خواره نه پور وکړم. زه به هر شی سپما کوم ،خو هیڅ فایده نه لري.

بډای مورږ ته لاښوونه او نصیحت کوي چې سپما وکړو، خو د سپما یوه بېلګه هم نه شي راکولی. رای صیب د خپل زوی په واده کې شل زره روپۍ ولګولې او هیچا یوه ګوته هم پورته نه کړه. ملګرو، هم سودخور، د پلار په مړینه کې پنځه زره روپۍ خرڅې کړې او هیچا له هغه نه پوښتنه ونه کړه. آخر غریب هم زوی او پلار لري.))

((وروره، مورږ له بډای سره ځان نه شو برابرولی.))

((ته داسې فکر کوې انسان بې شتو قدرت او تعلیم نه انسان نه دی. مورږ له غوایانو نه زیات نه یو، دې نړۍ ته راغلي یو چې ځغ راباندې وتړي.))

تېر یادونه، د حال غمونه او د راتلونکې نه وېره هغه مضمون دی چې د زړو خلکو لپاره ترې نه ښه مضمون نه شي موندل کیدای.

بولا چې هوري ته له ورونو نه د بیلتون خاطرې او یادونه ور تازه کړل په زړه سوانده یې وویل: ((دې بیلتون ارومرو ته ډېر ځورولی یې. تا خپل ورونه لکه خپل زامن لوی کړل.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري په نيولي غږ وويل: ((وروره، ډېر ځوروونکی حالت و، ما داسې احساس وکړ چې ملا مې ماته شوې وي. افسوس چې دا بيلتون زما په ژوندوني کې پېښ شو. هغه ورونه چې ما ورته خپله ځواني قربان کړې وه، زما په سختو دښمنانو بدل شول او بيلتون ټول په ډېر يو بې ارزښته موضوع باندې منځته راغی. دوی غوښتل چې زما ښځه دې په ما لږ څه کار وکړي. اوس، ته ووايه چا دا پوښتنه کولی شواى، که نه چې آيا د کور د کار لپاره څوک نه دی په کار؟ په هر صورت، دې خو خپل وخت خوشې نه تيراوه. خواړه پخول، کور پاکول، د کوچنيانو مراقبت زيات وخت نيسي. آيا د سوبا او هيرا ښځې د کور په غم کې وې؟
کوم وخت چې مورِ ګډ ژوند کاوه د هغوی ښځې به هر څلور ګړۍ وروسته وړې کيدلې. ولې دوی اوس په ورځ کې څلور کرته خواړه نه خوري؟
وروره، ته د هغه حالت چې د ګوبار مور درلود تصور نه شې کولی! ښه ده چې سره بيل شوو. زه خوشحاله يم چې د هغو له غمه خلاص شوم.))
بولا ځواب ورکړ: ((په هر کور کې دا کيسه شته. ولې ورونه! آن زما زامن له ما سره د نظر اخلاف لري. دا زما بد عادت دی چې د دوی له کردار نه سترګې نه پټوم. زه دوی ته وايم، که په عياشۍ کې ډوب شوئ او هغه ژوند مو غوره کړ، پيسې تاسو په خپله وګټئ. خو ګټلی يې نه شئ او خرخول يې ارومرو کولی شئ. نو اوس ما ته ووايه، زه په داسې حال کې څه وکړم؟ زما مشر زوی، کماما، کله چې له بازار نه راستون شي، د نيمايي خرڅلاو حساب نه شي راکولی. ويې پوښته، چوپ پاتې کيږي!
کوچنی زوی مې جنګی، د موسيقۍ شوقمن دی، تل تال او درم ورسره وي. موسيقي مخالف نه يم، خو هر شي ځانته وخت لري. زه مجبوره يم ځارويو ته واښه ورکړم، غواوې ولوښم او بازار ته لاړ شم.
وروره، تا ته رښتيا وايم، دغه دندې او کارونه زما د ژوند د بربادۍ سبب شوي دي، لکه چې د چا په خوله کې د سرو زرو ماهی وي چې نه يې تيرولی شي او نه يې غورځولی. ته خو زما لور، جونيا، هغه بدمرغه پيژنې. البته واده ته يې راغلی وې. څه ښې کورنۍ سره د هغې واده وکړ. د هغې مېړه په بمبيي کې د شيدو هټۍ درلوده. د هندوانو او مسلمانانو جګړو په ترځ کې چا سوری سوری کړی و او مړ شو. کورنۍ يې ټوټې ټوټې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه. هغه مې بیرته خپل کورته راوستله په دې فکر چې هغه به بیا واده کـړم. دواړه وریندارګانې یې کله چې وخت مومي د مرګ تر سرحده یــې ځــوروي. کــور اوس د جګړې تئیاتر ته ورته دی. هغه اوس ورو ورو د لیونتوب خوا ته درومي.))

دغو خبرو اترو د بولا کلي ته تر رسیدو پورې دوام وکړ. د بولا کلي کــوچنی خــو زړه وړونکی او زیات د غواګانو د رمو ځای و. بولا د دغه کلي مشر و، د کور نه د باندې پــه یوه لویه محوطه کې په تخمیني ډول یو درجن څاروي تړل شوي او به خــوراک لګیــا وو. په دهلیز کې یو لوی د لرګي تخته پوش ایښودل شوی و او دومره قوي و چې ایله لسو کسو پورته کولی شوای. په یوه میخ کې درم او په بل کــې تــال ځوړنــد وو. پــه تاخچه کې په یوه ټوکر کې پېچل شوی کتاب چې ډېر زیــات (رامآیانــا) تــه ورتــه و ایښودل شوی و. د کور دواړه نرېندې په تپې کولو لګیا وې. جونیــا د وره خــولې تــه ولاړه وه، سترګې یې تکې سرې وې. ښایي له ژړا نه. شونډې یې غټې او پنډې، مخ یې ګرد، سترګې یې وړې او ننوتلې او وچولی یې نری او کمسوری و. خو د هغې لــه نــازه ډکه غبړ او د بدن غزیدونکی پوستوالی هغې ته زړه راښکونکی طلسم ورکړی و. هغې مخې ته ټوپ را وواهه او له پلار سره یې ټوکرۍ ونیوله.

بولا ورته وویلې: ((لورې چلم راوړه او څه شربت هم راتیار کړه. البته، هوري میتو خو پیژنې؟))

جونیا چې به یوه لاس کې یې چلم او په بل لاس کې یې یوه رسۍ او کوزړۍ را نیــولې وه، راستنه شوه.

ګوبار چې لاس یې کوزړۍ تــه ور اوږد کــړی و پــه ډاډه زړه وویــل: ((همدلتــه یــې پر ېږده.))

خو جونیا کوزړۍ کلکه نیولې وه. په جابکۍ سره یې د څاه غاړې ته منډه کـړه او پـه خوند یې شا ته بیرته وکتل او ویې ویل: ((خو ته زموږ میلمه یې.))

((ګاونډیان میلمانه نه وي.))

((اوه، هو، میلمانه دي. که چیرې په میاشت کې یو وارې راشي.))

((خو آن ګاونډی هم هره ورځ نه شي راتلی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا له یوې ګوښې نه ورته وکتل او ویې ویل: ((زما مقصد هم کټ مټ همداسې دی. په میاشت کې یو وارې راشه، تا ته به ښه یو سوړ شربت در کړم. که په دوو اوونیو کې یو ځل راغلې چلم به درته راوړم او که په اونۍ کې یو ځل راغلې ښه ځای به درته برابر کړم او که چېرې هره ورځ راغلې، نو هیڅ شی به تر لاسه نه کړې.))

((هیڅ شی؟ آن ستا یو سرسري نظر هم نه؟))

جونیا خپل سر ته ټکان ورکړ او ویې ویل: ((دا تر ټولو سخت کار دی.))

وروسته له هغه چې دوی خه وخندل، بولا وویل: ((غوا اوس واښه خوري، ګوباره سبا ته راشه او هغه بوزه.))

د ګوبار سترګې په غوا نښتې وې.

هوري چې خپله لوالتیا پټوله وویل: ((هیڅ بېړه نه شته. بیا به یې یو وخت راولېږم.))

بولا په ډېر زیات ټینګار سره وویل: ((خو زه بېړه لرم. هغه چې ستا په کور کې ولاړه وي تا ته به ستا وعده در په یادوي.))

((وروره، د هغه کار لپاره ما قول درکړی. نه یې هیروم.))

هوري او ګوبار دواړو له بولا نه رخصت واخیست. دواړه خوشحاله وو، هوري د دې لپاره چې د ډېرې مودې هیله یې په دومره لږ قیمت تر سره شوې وه او ګوبار د دې لپاره چې لا نور هم د بې قیمته خزانې څښتن کیږي. د غوا د درلودلو هوس په ده کې راپاریدلی و. هغه بیرته شا ته په غلا یو نظر واچاوه.

جونیا په وره کې ولاړه وه. د ده په باره کې د هغې په احساس پوهیده. د امید په شان بې صبره او زړه نازړه .

څلورمه برخه

هوري هغه شپه یوه سترګه خوب هم ونه کړ. دی چې د ترخه زیتون تر ونې لاندې پر کټ باندې اوږد غزیدلی و. ستورو ته یې کتل او د غوا په باره کې یې فکر کاوه. هغې ته له غوایانو نه لرې اخور جوړ کړي؟ خو چیرته یې وتړي؟ په اوړي کې پرابلم نه شته، د باندې به یې هم د وره تر خوا وتړي. خو په باراني موسم کې؟ که چیرې د یوه لعنتي او ښیرا وهلي شیطاني سترګې پرې ولګیږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

برسيره پر دې د زميندار ناظر به هم راشي او په پړسيدلي غومبوريو به نارې سورې وهي او ورغوری به ګرځوي. دا به هيڅکله د هغه د دښمنۍ د راپارولو سبب نه شي.
ډېر ښه کار به دا وي چې په انګړ کې د لوښو او وښو يوه څپره ورته جوړه شي.
دا غوا به په لومړني لنګوال کې له پنځو(سيرو) لړ شيدې ونه کړي. ګوبار به لږ تر لږه د ورځې يو (سېر) شيدو ته اړتيا لري او روپا که يې خوښېږي، ډک ډک لوښي به وڅښي. خو آيا دا يوه تېروتنه نه وه چې دهنيا مو دومره ژر په دې راز پوه کړه؟ کوم وخت چې دې ليدلې وې چې غوا انګړ ته رانوتې، د دې د حالت ليدنه به ښه د خندا وړ وه، ښه هغه څه چې شوې وه، شوې ده.
اوس مهمه موضوع د غوا ساتنه وه. دی په دې فکر کې شو چې کاشکې ګوبار خو ډېر غښتلی او پياوړی وای. ښايي يې پلار دومره سختګيره هم ونه اوسي په هر صورت، هلکان هلکان دي. آيا د پلار په ژوند کې دی په خپله اخوا دې خوشې نه ګرځيده.
هر چا ويلي که چېرې کورنۍ تباه او تالا شوه مسووليت به يې د ده پر غاړه وي، خو کوم وخت چې مسووليت د ده پر غاړه ور ولويد، دی بيخي بدل شو.... نو ښايي ګوبار هم بدل شي. که څه هم ډېر د خواشينۍ ځای و چې د ده دواړه ورونه له کورنۍ نه بيل شوي وو. د يوې پر ځای به درې وو په زمکه کې ليکې جوړولې. د سباوون رڼا راخپره شوه. دا وخت د څپرې د تيارولو و.
آيا دی د غوا تر راوستو پورې انتظار نه باسي، که چيرې بولا خپل فکر بدل کړي، دی به د ټول کلي د خندا مضمون وګرځي.
ګوبار چې د راويښېدو په حال کې و، ويې ويل: ((پلاره سهار دی، څپره دې جوړه کړه؟))
((نه، زويه، تر اوسه نه، فکر مې وکړ د غوا تر راوستو پورې انتظار وباسم. هېڅکله د بولا په خبره باور کيدای نه شي.))
د ګوبار سترګې تنګې ـ تنګې شوې ((ځنډ د څه لپاره؟ موږ غوا راولو.))
((ته بولا نه پيژنې، ښايي شيطان د هغه په غوږ کې څه ووايي.))
ګوبار چټک راپورته شو، خپل کوټک يې راواخيست او په قاطعيت سره روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري کله چې زوی يې له ځنګ نه تېر شو، په سرلوړي يې هغه ته وکتل. لــه ده نــه اوس يوه ښه تکړه ځوان جوړ شوی و. د واده لپاره پيسې نه درلودې. پــه کــور کــې د وېش او بيلتون د راتلو له امله دوی په بده ورځ اخته شوي وو، خلک د ګوبار د ليــدو لپاره راتلل او هغه يې خوښاوه، کله به يې چې وليد کور کې څه نه شته او هيڅ شی نه دي ورته پاتې. له ګوبار نه به يې لاس پرېوی. هغو به چې ومنله د ناوې لپاره بــه يــې دومره زياتې پيسې وغوښتلې چې هوري به عاجز پاتې شو.

دی مجبوره و چې سونا هم د خپل بخت کور ته وليږي. کــه زوی واده نــه وای کــړی. ډېره بده وه، خو که چيرې پيغله لور بې مېړه پاتې شوې وای، مقدساتو ته سپکاوی و. پيغله او بې مېړه نجلۍ يې په کور کې وه. ده ځنګه کولی شوای چې دوستانو تــه مــخ ولري؟

هوري په همدې چرتونو کې ډوب و چې (دمري) د ټوکريــو اوبــدونکې ده تــه ســلام واچاوه او له هغه يې وپوښتل چې چيرې لږ څه د بانکس لرګي د خرڅلاو لپاره ولــري. دمري تور، ټيټه ونه او ډکې سترګې يې درلودې او په ځير ځير به يې درته کتل. مــخ يې چاغ او لنډ و او بريت يې هم درلودل.

د نرۍ ملا په وندنۍ کې يې يو اوږد چاکو ګرځاوه. په کال کې يو يا دوه ځله به يــې د ځوکيو، ټوکريو او نورو بانکسی شيانو د جوړولو لپاره د بانکسی د اخيستو لپاره دوره وهله.

هوري، دمري د بانکس پر ګڼو ونو را وګرزاوه او سل دانې په پنځه ويشت روپيو معامله وشوه. هوري ورته وويل: ((د دې لپاره چې ته يو پخوانی پيرودونکی يې، نو در ســره چنه نه وهم. زما د بانکسي سل دانې له دېرشو روپيو نه کــم نــه خرڅيــږي. پــه هــر صورت، آيا ستا زوی راستون شوی، کوم چې واده کړی و؟))

دمري وويل: ((ميتو، هغه زوی زما د سر ټيټۍ سبب دی، هغه خپله ښځه پرې ايښې او اوس له بلې ښځې سره په ښار کې دی. بده خو لا داده چې ښځه يې له بــل ســړي سره تښتيدلې ده. ما له هغې نه وغوښتل چې يوه ښځه و اوسي او خپل ځــان آرامــه ونيسي، که نه زه به چا ته مخ ونه لرم. خو هغې زما خبرو ته غو ونه نيو، داسې ښــځې ناوړه دي، وفا نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای دي ښځې ته هر څه ورکړي، خو نه ښایسته څېره، که چېرې د ښې څېرې خاونده وي، د هغې ساتل آسانه کار نه دی. آیا د بانکس ونې ستاسو ورونو په منځ کې ویشل شوې دي؟))
((هو، مور هر یو برابره برخه لرو. زه به د خپل ورور برخه وا نه خلم. کولی شم دوی ته ووایم چې ما بانکس په (شل) روپیو خرڅ کړي دي او دوی هم دومره هوښیار نه دي چې پرې پوه شي. البته، دا خبره دې زما او ستا په منځ کې وي.))
هوري د دمري خوا ته ځغلنده نظر واچاوه څو د ده عکس العمل معلوم کړي. هغه د یوه ماړه نس خاوند سوالګر ته پاتې کیده چې د صدقې او د غوایي خیرات غوښتنه کوي.
دمري، هوري راګوښه کړ او ورته ویې ویل: ((میتو، په ما اعبتار وکړه. زه به ونه غواړم چې سر ټیټې شې. خو د لږې فایدې لپاره ده چې انسان په یوه بې پته معامله لاس پورې کوي. که چیرې ته لږ ښکته راشې یانې(۲۰) روپۍ، زه به هغو ته (۱۵) روپۍ ووایم.))
معامله جوړه شوه، دمري تر نرۍ ملا پورې ځان لوڅ کړ او د بانکس په پرې کولو یې پیل وکړ.
پونیا، د هیرا ښځه د څاه خوا ته روانه وه. له پلو لاندې یې دمري د بانکس په ونو کې ولید. هغې ناري کړې: ((ودریږه! څوک یې؟ له دې ونو نه ووځه!))
دمري ژر ودرید او ویې ویل: ((زه حق لرم. ما په پیسو اخیستې دي.))
دا د هیرا د ښځې په خاطر و چې ورونه سره بیل شول. هیرا کله کله هغه ډېره وهې. سره له دې، د هغې خبره په کور کې آخیري خبره وه. هیرا هغې ته مطیع او تسلیم شوې وه او هغه آس ته پاتې کېده چې خپل بادار په لغته وهې، خو پر خپله شا هغه ته د سپریدو اجازه ورکوي.
هغې په لوړ آواز وویل: ((زه بانکس نه خرڅوم.))
دمري پوه شو چې ښه به دا وي له ښځې سره بحث ونه کړي. هغې ته یې په بدخویۍ وویلې: ((غواړم ستا له مېړه سره وغږیږم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پونیا د مېخ په شان کلکه وه. د ژوند ناخوالو او محرومیتونو د هغې ټول احساسات ور وژلي وو.
د دمري لاس ته يې په ځیر ځیر وکتل: ((زه چې دلته یم، مېږه ته مې د غړ کولو څه حاجت شته. له ونو نه دې لاسونه ایسته کړه. خبره همدا ده!))
کله چې دا د دمري له اعتراض سره سره لاړه نه شوه، دمري پورې وهله او هغه خوره وره او شواړه پرېوتله. راپورته شوه، دمري ته يې ښکنځل وکړل. خپلې ځپلکې يې را و ایستې او له ډېر قار او غضب نه يې دمري څو څو ځله پرې وواهه. دمري دا وهل بې له دې چې کومه خواشیني څرګنده کړي تیر کړل. هغه په دې پوهیده چې د دغه ډېر بد عمل په وړاندې باید له حوصلې او زغم څخه کار واخلي.
هوري چې د پونیا ژړاوې اورېدلې په منډه راغی. پونیا په لـوړ آواز ژړا انګـولا کولـه. لومړی له قاره تک شین شو. خرڅې شوې برخې ننبې ننبانې يې ټوټې ټـوټې کـړې، دمري يې په لغته وواهه او په چیغه يې وویل: ((که ژوند درباندې ګران دی، نو تېښته کوه. په کوم جرآت تا زموږ د کورنۍ په یوه ښځه لاس پورته کړی دی؟))
په دغه وخت کې هیرا راورسېد د خپل قار او عصبانیت له څپو نه ډاریده. سترګې يې تکې سرې شوې وې. د اورمېږه رګونه يې درزېدل، دی په دمري په قار نه و، خو خپلې ښځې پونیا ته ډېر په قار شوی و. دې څه کار درلود چې له یوه نارینه سره يې شـخړه کوله؟
سیده پونیا ته ورغی، هغه يې لیرې راکښ کړه او په متروکه يې د هغې په وهلو پیـل وکړ، پونیا انګولا کوله هغې چیغې او بغارې وهلې: ((خدای دې تـا د نـړۍ پـه ټولـو مصیبتونو اخته کړي. جزام دې ستا اندامونه یو یو در وخوري.))
د جزام د نیولو په اوریدو سره د هیرا د عصبانیت سرې لمبې په مړه کېدو شـوې لـه سینه بغل او کولرا سره انجام چټک و، خو د جزام تدریجي مرګ يې نه خوښیده. یـو ځل بیا يې پرې اخ او ډب جوړ کړ.
بیا يې دمري ته مخ راواړاوه او ورته ويې ویل: ((ما ته دې ولې خوله وازه پاتې ده؟ څه خپل کار دې کوه. بیه خو يې پوهیږې. پنځلس روپۍ ده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پونیا خپل سر وښکاوه: ((که چیرې ته غواړې چې خپل کور ته اور ور واچـوې، وایـې چوه، ویې سوزوه. په مایې څه؟ څه بده برخه، څه بده برخه! د تا غوندې د یوه قصـاب په منګولو کې لویدلې یم.)) د کور خوا ته روانه شوه.

هیرا پرې پرچ وهل: ((چیرته روان یې. ځاه ته لاړه شه. همدا اوس.))

دې چې د وهلو ټکولو مزه لیدلې وه، د نورو وهلو شوقمنه نه وه. په آرامۍ یې لوښـي راپورته کړ او په سلګۍ وهلو د ځاه خوا ته روانه شوه.

هوري پرې نارې کړې. ((اوس بل جنجال جوړ نه کړې!))

دهنیا د وره له خولې ور نارې کړې: ((څوک د تا خبرو ته غوږ نه نیسي او ته لګیا یې نارې سورې وهې. ته هغه نه پېژنې؟ دا هماغه پونیا ده چې ټوله ورځ یې در ته ښکنځل کړي وو. په خپل حق ورسیده. څه خبره ده؟))

هوري چې وره ته راورسید په هغې لږ په قار شو او ورته ویې ویل: ((څنګه هغه وهل چې هغې وخوړل، لکه چې ستا زړه هم ورته کیږي؟))

((که چیرې ما مخکې نه وي خوړلې!))

((دومره ډېر نه. که وهل وخوري، تښتې، همداسې نه ده؟))

((ما له دې نه خورا ډېر خوړلي دي. که چیرې هیرا خپله ښځه وهې. پرې ګرانه هـم ده. ته یوازې په وهلو پوهیږې، نه په مینه.))

((نه داسې ادعا نه شې کولی. دا ته وې چې د پلار کره لاړې او کور ته د راتګ فکر در سره نه و. زه درغلم او ته مې راوستې.))

((هو، هغه وخت چې تا بې ما ژوند نه شوای کولی نه دا چې زه پر تا ګرانه وم.))

د واده ژوند مخکینۍ دوره له ځوانۍ او شوق سره پـه درزیـدو وي، کـټ مـټ لکـه سباوون چې د ژوند دوره په کې داسې ښکاري ته به وایې له ګلابي رنګ او ځلا سـره غوړول کیږي. د ژوند ماسپښین په خپلو غځول شویو وړانګو کې وهم او خیال ویلوی او مورږ واقعیت ته مخامخ دروي. د شپې سوله او آرامتیا راکښته کیـږي چـې پـه دې وخت کې مورږ د سترړیو لارو یو په شان چې د یوه ګړنګ پر سر ناست وي په تیر وخت باندې چورت وهو او په هغه کې ډوبیږو او په اتفاقي توګه ښکته چـې ډېـره لـږې او پردې دی د ژوند خوځیدا او چورلیدا ځارو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دهنیا سترګې نمجنې شوې او ویې ویل: ((ته څنګه خبرې کوې. تا هیڅکله آن زما یوه کوچنۍ خطا هم نه ده بخښلې.))

هوري وويل: ((دهنیا ته عادلانه قضاوت نه کوې. بولا وپوښته چې زه تل ستا څومره صفت کوم.))

دهنیا چې موضوع بدله کړه ویې ویل: ((پر بېړده چې وګورو ګوبار له غوا سره راستون شوی او که تش لاس راغلی دی.))

سمدستي چې دا دننه انګړ ته ننوته دمري چې ډېرې زیاتې خولې یې کړې وې راورسید. هغه وویل: ((میتو راځه چې بانکس وشمیرو. سبا ته به یې په کراچۍ کې یوسم.))

هوري د بانکس د لرګیو د شمیرلو ضرورت ونه لیده او دمري چې خپله کڅوړه خلاصه کړه اووه روپۍ او اته آنې یې دهوري په لاس کې ورکېښودې.

هوري وویل: ((ټول همدومره؟ نه، نه، دوه روپۍ او اته آنې نورې.))

دمري په بې مزه ګۍ وویل: ((ولې؟ معامله په (۱۵) روپو فیصله شوه. همداسې نه وه؟))

((نه، شل روپۍ وې.))

((پنځلس، مورږ د هیرا او روستا په مخ کې په دغې بیه موافقه وکړه. ورغږ کړم؟))

((ته ښه پوهیږې چې مورږ په شلو روپو پر بکړه کړې وه. دا چې ته اوس ډېر سپیتوب کوې د دې مانا نه لري چې ټول شیان باید ستا په خوښه وشي. دوه روپۍ او اته آنې پاتې دي. خو ماته پوره دوه روپۍ نورې راکړه.))

دمري داسې مندکه وه چې ماتول یې آسانه کار نه و. هغه پوهیده چې هوري په نا پاکه وجدان سره نه شي کولی هغه سره په ښکاره دعوا وکړي.

هیرا ورته تندی تریو کړ او ویې ویل: ((چودري، دا ښه کار نه دی. زما له دوو روپیو سره به مهاراجه نه شي.))

((او نه به ته د خپلو ورونو سره په تګۍ باندې.))

دمري لاړه خو هوري سرخوږی تر ونې لاندې کښیناست د موضوع په هکله یې چورت واهه، پیسې یې په مخکې بې له دې چې لاس ور وړي پرتې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دهنیا له انګړ نه راووته ویې لید چې پیسې پر زمکه پرتې دي. ویې ویل: ((خو دا باید لس روپۍ وای. نورې یې چېرته دي؟))

هوري جرآت نه درلود هغې ته ووایي چې دمري څنګه راګیر کړی دی. دی هغه غل ته پاتې کېده چې دام د غلاکولو لپاره ونې ته وخېژي او چې ښکته را ولوېږي کوښښ کوي خپل بد عمل د کالیو نه د ګرد په ټکولو پټ کړي.

په ځوړند مخ یې وویل: ((څه کولی شم؟ هیرا په ۱۵ روپیو موافقه کړې ده.))

((هیرا که وغواړي په ۵ روپیو یې هم خرڅولی شي. خو موږ ولې؟))

((توده شخړه روانه وه. د دې چنې وهلو او دعوا وخت نه و.))

((البته، ته څنګه کولی شې؟ که چېرې تا ویلي نه وو، ستا ګران ورور به څومره کم راغلی و؟ په خاصه توګه چې ستا ګرانې وربنداره د مرګ وهل خوړلي وا!))

هوري ګېنۍ اخیستې و او له قاره خوټېده خو بې له دې چې څه ووایي او خپلې سترګې پورته کړي په پټه خوله یې د هغې خبرې وزغملې. رمبې یې راواخیست چې کروندې ته لاړ شي.

دهنیا چې رمبې ترې نه واخیست وویل: ((چیرته ځې؟ لاړ شه. ځان دې پرېمینځه. خواړه تیار دي.))

((زه خو وږی نه یم.))

دهنیا شوکارې پرې ولګولې: ((نه یې وږی؟ ورور دې ارومرو لډوان در کړي دي. خدای دې هر چا ته داسې ښه ورونه ور کړي.))

هوري له قاره خوټېد او ویې ویل: ((ښکاریږي چې اندامونه دې خارښت کوي.))

دهنیا له درواغجن معصومیت سره وویلې: ((زما هیڅ ګناه نه شته. تا په خپلې مینې تباه کړې یم.))

((اوه، ما یوازې پرېږدې، که لاړ شم؟))

((زه څوک یم چې تا وباسم؟ کور ستا دی. ته خاوند یې.))

ټوله پوهه او ځیرکې یې مخکې د ورځې د پیښو له امله پڅه او کمزورې شوې وه. نو له همدې کبله هوري د ملنډو او ټوکو لپاره وخت نه درلود. رمبې یې ایسته غوځار کړ او ځان پرېولو ته ولاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوبار راستنېدل ډېر ځنډ شو. لا تر اوسه پورې يې درک هم نه و. دا هلک څه کوي؟ د جونيا په ښکار مشغول دی؟ بې له ګوباره خوړو خوند نه ورکاوه په نيمه اشتها يې يو څو وړې وړې ګولۍ وخوړې او د ترخه زيتون د ونې تر سيوري لاندې اوږد وغځيد.

روپا چې ول ول شوي وېښتان يې جړ شوي وو. په ژړا راغله هغې له سونا نه شــکايت درلود، سونا ور ته ويلي وو کله چې غوا راشي هغې ته به اجازه ور نه کړي چــې تپــي وکړي. دا ډېره بده وه. روپا په کوم شي کې له سونا نه کمه وه؟ سونا چې پخلی کــاوه، نو آيا روپا لوښي نه مينځل؟ سونا چې اوبه را ايستلې، آيا روپا منګی نــه راوړ؟ ســونا چې به په کروندې کې کبلې په رمي وهلې، آيا روپا وزه نه پووله؟

هوري چې د هغې په ساده ګۍ يې لوبې کولې، وويل: ((ته به تپي وکړې. کــه چيــرې سونا غوا ته نږدې راغله ويې شړه.))

روپا چې خپل لاسونه يې دهوري په غاړه کې ور اچولي وو، وويل: ((زه به يې لوښــم هم.))

((ارومرو، ننوځه څوک کولی شي چې ولوښي.))

((نو غوا زما ده.))

((ولې نه.))

روپا چې له خوشحالۍ نه پړکېدله. منډه يې کړه څو پړې او مغلوبې شوې خــور تــه دا خبر يوسي.

سونا لا تر اوسه پورې د نوې ځوانۍ به دوره کې وه. بدن يې پوره د ځوانۍ نجلۍ و، خو ماغزه يې د وړې داسې لکه چې په هغې کې ښځه او کوچنۍ يو له بله سره په مقابلــه کې وي. په ځينې موضوع ګانو کې دومره ځيرکه او هوښياره وه چې يو يا دوه شــيان ډېر پوه سړي ته درس ورکړي، خو په ځينو نورو موضوع ګانو کې بــه دومــره خــوش باوره وه چې آن يوه کوچني کولی شواي هغه وغولوي.

د هغې مخ اوږد او زيړ، خو خوشحاله وه او د هوسايني او قناعت نښې په کې له ورايه بر ښېدې. ويښتان يې هيڅ نه غوړول په سترګو يې هيڅ کجل نه پورې کول او هــيڅ سينګار يې نه کاوه. داسې ښــکاريده چــې د کــورنۍ ســتونزې د هغــې د مســتۍ او خوشحالۍ خنډ شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې روپا ته وویل: ((کله چې ته په تپې کولو لګیا شې، زه به د غوا تـــولې شـــیدې را ولوښم.))

((زه به غوا په کوټه کې کلپ کړم.))

زه به ور ور مات کړم. سونا په تراټ د ام ونو ته لاړه. ام د توپاني بادونو له برکته لږ څه ژېړ شوی و.

کوچینیانو به تل د هغو په ښاخونو ځانونه راځوړند کړی وو. کله به چې باد یو څو دانې را وغورځول، نو څه تېل وهل او خاپوړې به وې. روپا به تل هغه څه کول چې خور یـــې ورته ویل، هغه د سونا پسې د ام ونو ته روانه شوله. د سونا د واده لپاره پلانونه تر لاس لاندې وو.

روپا ځوریدله چې ولې هیڅوک د هغې د واده په باره کې خبرې نه کوي. کله کله بـــه هغې خپله دا موضوع منځته را واچوله. هغې به دا موضوع ډېره په خوند یادولـــه چـــې زوم به څه ښکاریږي د هغې د خوراک او اغوستو لپاره به څه ښکلي شـــیان راوړي. د کوچنیانو په منځ کې دا د خپلو خیالونو له کبله ممتازه وه.

ماسپښین په تیریدو و، خو د هوري زړه نه کیده چې کروندې ته لاړ شي. هغه غوایانو ته واښه ور واچول او چلم یې د ځان لپاره تازه کړ. هغه لا تر اوسه پورې هم په پور کې ډوب و. پور د درې سوو روپو په شا وخوا کې و او هر کال به د سلو روپو سود پـــرې ور زیاتیده. پنځه کاله مخکې یې شپیته روپۍ له منګرو، سود خور نه د غوایی د اخیستو لپاره پور کړې وې. تر اوسه پورې یې شپېته روپۍ د هغو سود ورکړی . هغه د دېرشـــو روپو پور چې له پنډت داتادین څخه یې د پټاټو د کرلو لپاره کړی و اوس سلو روپو ته ختلي و نور پورونه هم وو. د مالیې یوه برخه لا تر اوسه نه وه ور کړل شـــوې، ښـــه ده چې دی د پور د چورتونو په لړۍ کې د څو مخکې شـــېبو اووه روپـــو او اتـــه آنـــو تـــه راورسېد.

آیا دا به د دوسهیرا په جشن کې زمیندار ته د هغه د تحفې ورکولو پرابلم حل کـــړي. خو حل به یې نه کړي؟ آن که یو څو روپۍ یې له کوم ځای نه را پیـــدا کـــړې هـــم وای خبرې به یې په ټول کلي کې تیت شوې وې او پوروړي به ډله ډله ورته را روان وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دی به دا روپۍ د تحفې لپاره وساتي. دی لا دوه نور مسوولیتونه هم لري. د ګوبار او سونا واده. دا دوه کاره هم له درې سوو روپو نه زیات خرڅ په کار لري. ده څومره هیله درلوده چې وکولی شي د دا دومره پورونه ټول پرې کړي. خو د ده له ټولو کوښښو نو سره سره، پورونه په ده پورې نغښتي وو.

د خدای لپاره، که چیرې حالات همداسې وړاندې لاړ شي، د ده د پورونو پېټی به دروندیږي او یوه ورځ ښایي دې ته اړ شي خپل کور لیلام کړي او له کوچنیانو نه یې سوالګر جوړ شي.

د ورځني کار له ستړیا نه وروسته کله چې ده چلم څکولو، دی چرتونو او اندېښنو داسې راچاپیر کړ لکه چې تور دیوال ترې راچاپیر شوی وي او د تېښتې لار هم ونه لري.

د ده یوازینی تسلیت او ډاډ دا و چې دی یوازینی بدمرغه انسان نه وه. نور کروندګر هم په همدې بېړۍ کې سپاره وو. ځینې یې په واقعي توګه په ډوبیدو وو . سوبا او هیرا د ده ورونه، څلور سوه پوروړي وو. پر جینتګر باندې زر روپۍ پور وې.

جیوان میتو داسې غریب و چې مجبوره و سوالګر خالي لاس وباسي.

پور پر کلي باندې د یوه نفرین په شان لمنه غوړولې وه.

سونا او روپا په ناڅاپي توګه خوشحاله را ننوتې او ویې ویل: ((ورور له غوا سره راغی!)) دوی بېرته د ام ونو ته لاړلې.

هوري او دهنیا دواړه بې قراره وو. دهنیا په خوشحالۍ سره وویلې : ((غوا په لمر کې را روانه ده. زه به لړ اوړه او غوړي ورته برابر کړم. ته ژر شه څېره جوړه کړه.))

هوري : ((په کور کې کوم ځای کې یو دانه زنګ پروت و. د هغې په غاړه کې به یې ور واچاوه.))

دهنیا : ((سونا چیرته ته ده؟ هغې ته ووایه چې یو تور ټوکر له هټۍ نه راوړي. ډېره ښه ده چې له همدې اوسه نه هغه له بدو سترګو نه وساتل شي.))

هوري: ((زموږ د ژوند له ورځو نه همدا ورځ وه. ما هغه شی په لاس راوړ چې دومره موده ورته په انتظار کې وم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دهنیا راز ساتونکې وه او لـه اربـاب الانواعـو څخـه چـې د دې د نیکمرغـۍ او خوشحالۍ سره یې حسادت درلود ډاریده چې ښایي مصیبت ته امر وکړي خوښـي او نیکمرغي تر پښو لاندې کړي.

دهنیا اوږه او غوږي واخیستل چې ګوبار را ورسید او یوه ډلـه هلکـان ور پسـې وو. هوري مخکې منډه واخیسته او د غره تر لمنې وخوت. دهنیا ژر له تور ټیکري نه یـوه ریتاړه راخیرې کړه او د غوا تر غاړې یې وتړله.

هوري غوا ته په ځیر ځیر کتل او هک پک پاتې و، تا به ویلی رب النوع بڼه بدله کړې، نو له همدې کبله غوا د ده کره راغله، څو د ده کور سپېڅلی کړي، څه عـالي او ښـه بخت!

دهنیا چې آریانه شوې غوندې وه، وویل: ((څه ته دې خوله وازه پاتې ده؟ ځه لاړ شه او په انګړ کې څپره جوړه کړه.))

((په انګړ کې؟ هلته ځای نه شته، زه به یې دباندې وتړم.))

د هوري لپاره، غوا نه یوازې د عبادت شی و، خو د نمایش بڼه یې هم درلوده او هغه ته د نیکمرغۍ او بریالیتوب ژوندی سمبول هم و. هغه غوښتل چې خلک د ده د کور خوا ته ګوته ونیسي او ووایي، دا دی د هوري میتو کور.

دهنیا شکمنه وه. که چیرې د دې له وسه پوره وای دې به دا غوا تـر اوو انګـړو ننـه ایستلې وه او آن په کوټه کې به یې پټه کړې وه.

هغې به په دې غوښتنه ټینګار کاوه چې څپره دباندې جوړه کړي دا هم په دې خبـره ولاړه وه، څو چې هوري را ننووت. غوا خو پټه په ډولۍ کې نه وه راغلې د هغې راتـګ په کلي کې انګازې جوړې کړې. کلیوال سره راغونډ شـوي وو، څـو د هغـې ننـداره وکړي.

هغه یوه عادي غوا نه وه. د هغې رارسیدل یوه پېښه، یوه یادګاري ورځ وه. آیـا د دې بیه رښتیا اتیا روپۍ وه؟ آیا هوري په همدې بیه خوشحاله و؟ هوري غوا تـه پـه کـره کتنه او خوشحالۍ سره یوځای کتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اويا کلن او ډنگرمخي پنډت دامتادين په خپله امسا تيکه کــړې وه او پــه بــې نــوره سترگو يې هغه ته کتل. هغه وويلې: ((هوري، اجازه راکړه چې هغه يــو وارې وگــورم اوريدلي مې دي چې ډېره ښايسته غوا ده.))

هوري د دغه زاړه سړي لاس ونيو او هغه يې انگړ ته راننه ايست. زاړه پنډت ښکته او پورته ورته وکتل، له ښاخو نه نيولې ښکته تر پښو پورې. هغه خپل ســر د تاييــد پــه توگه وښوراوه او ويې ويل: ((هغه بې عيبه ده. بيخي ښه ده. تــا تــه وايــم د دې هــر خوسکی به د سلو روپيو ارزښت ولري. هغه وساته، په هيڅ صورت د هغې واښه کم نه کړې.))

هوري مننه وکړه: ((مهاراج دا ټول ستا د دعا او برکت له امله دي.))

متادين د تنباکو شيره چې په خوله کې يې پاتې وه توپې کړه او ويې ويل: ((نه، زويه، دا د خدای مهرباني ده. تا ارومرو نغدې پيسې پرې ورکړې دي.))

((هو، مهاراج، نغدې پيسې پوره اتيا روپۍ د بولا غوا ده.))

هوري بايد ښه پوه شوی وي، ځکه متادين په درواغو خبرو ډېر ژر پوهيده. خو ځــان ښودل هغه ته له دې نه ښه ښکاريده.

هغه وويل: ((زويه، هيڅ تاوان دې نه دی کړی. بيخي سمه ده. له هغې نــه بــه پنځــه سيره شيدې واخلې يانې د خوسکي له مړيدو وروسته.))

دهنيا د خبرو په منځ کې راننوته: ((اوه، نه، مهاراج، يوه زړه غوا څرنگه پنځه ســېره شيدې کولی شي؟ په خاص ډول چې موږ د هغې د نس مړولو لپاره پوره واښه نه لرو.))

((په هر صورت، زما نصيحت ته غوږ کيږده او هغه دباندې مه تړه.))

دهنيا، هوري ته په مانا داره حالت وکتل لکه چې غوښتل يې ووايي، اوس به دې خبره کې څه وايې.

ټول کليوال راغلل. خو سوبا او هيرا، د ده خپل ورونه نه. هوري د هغوی لپاره ښه ځای جوړ کړی و او د هغو راتگ به دې ډېر خوشحاله کړی وای، ماښام دواړه ورونه د ده له وره نه تېر شول بې له دې چې د ده کور خوا ته يو وار هم راوگوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیرا او سوبا بې تفاوتۍ دی ځوراوه. د مال او دولت وېش سره څوک خپلې اړیکې داسې ژر نه پرېږ کوي. ور ووتل، ورور دې هغه په دې باره کې له دهنیا سره خبرې وکړې.
دهنیا خپله پزه غونچه کړه او ویې ویل: ((زر کرته مې درته ویلي چې زما په مخ کې د هغو نومونه مه اخله. ټول کلي راغی، دوی نه! آیا دوی ډېر لرې ژوند کوي؟ آیا پښې یې په نکریزو سرې دي؟ زما خبره ومنه دوی له حسد نه تک شنه شوي.))
د څراغ لګولو وخت و، لاړه چې له هټۍ نه د خاورو تېل راوړي.
هوري، روپا په غېږ کې ونیوله. هغه یې دلاسا کوله او ورته ویې ویل: ((د کاکا ... کره دې په منډه لاړه شه او وګوره چې کاله کې شته که نه؟ د کاکا سوبا کره هم لاړه شه ورته ووایه چې دلته راشي، که چېرې دوی ونه منله دوی دلاسه که کلک یې ونیسه او رایې وله.))
((زه نه ځم، وړه اکانۍ مې زوروي. هغې ته څه مه وایې، تره کره دې ورشه او د سوبا تره پر ښځې خو ګرانه یې. همداسې نه ده؟))
((پر هغې باندې ګرانه یم، خو سوبا اکا مې ډېر ځوروي. هغه ماته وایي . . نه، تاته یې نه وایم.))
((راته ووایه.))
((نه، نه یې وایم.))
((هغه دې څنګه ځوروي؟ راځه، روپا، راته ووایه.))
((هغه وايي چې یو موږک یې زما لپاره ساتلی. ماته وايي چې په غوړو کې یې کباب کړم او ویې خورم.))
هوري وخندل: ((تا به ورته ویلي وو چې لومړی یې و ازمایه.))
((خو مور مې نه غواړي چې د هغو کره لاړه شم.))
((ته د مور لور یې که زما؟))
روپا د هوري په غاړه کې لاس ور واچول او په موسکا یې وویل: ((البته چې د هغې.))
((نو زما له غېږې ښکته شه. همدا اوس ښکته شه. زه تا نه پر بېږدم چې زما له لوښي نه خواړه وخورې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

روپا ژر خپله خبره اصلاح کړه. ((نه زه ستا لور يم. نه د مور... .))
((نو هغه څه چې مور دې درته ووايي کوې او که زه درته ووايم؟))
((پلاره، هر څه چې ووايې.))
((نو ژر د اکا ګانو کره دې لاړه شه.))
((که چيرې مور ښکنځل راته وکړل؟))
((هغه به پوه نه شي.))
دهنيا له دوکانه راستنيدله چې روپا يې په لاره کې وليده چې د هيرا اکا کور خوا تـه روانه ده، روپا ته يې ښکنځل وکړل: ((د هيرا کور ته ځې؟ له ما سره کور ته راځه.))
هوري د څپرې په جوړولو بوخت و. هغه په دې معامله کې ځان ببخې بې خبره وښوده او شکايت يې وکړ: ((اوس دې بيا خوله وازه کړه. هر وخت چيغې وهې! آيا تل تا بايد خوله وازه کړې وي، لکه تور سپی چې باد ته غاپي؟))
د شپې لومړني ساتونه تېر شول، څپره جوړه شوه، خواړه وخوړل شول. خو غوا خپـه غوندې ښکاريده. د داسې ناوې په شان چې په لومړۍ ورځ د خُسر کور ته راغلې وي.
هوري او ګوبار د هغې په مخکې چپاتي ځوړند نيلي وو. خو هغې د چپاتيو خوا تـه آن ونه سونګل. هوري د باندې ووت د کټ پر سر ناست و چلم يې څکاوه او د ورونو په باره کې يې فکر کاوه.
له يوې شيبې نه وروسته يې چلم د کټ خوا ته کېښود او د هيرا د کـور خـوا تـه ور روان شو. هيرا او سوبا له خپلو کورونو نه د باندې پر ګټو غزيدلي وو. پـه تيـاره کـې دوی د هوري راتګ ونه ليد. دوی ګپ شپ لګاوه او خبرې هم د ده په بـاره کـې وې. هوري په خپله نرۍ لاره کې ودريد.
هيرا: ((کوم وخت چې مور سره يوځاى وه، هغه آن يوه اوزه هم نه اخيسته. اوس غوا اخلي. هېڅوک به د خپل ورور د پيسو په غلا نيکمرغه نه شي.))
سوبا: ((وروره، ته د هوري په برخه کې عادلانه قضاوت نه کوې. هغه آن يوه يوه روپۍ سره ټولې کړې دي.))
هيرا: ((دا ستا فکر دی. خو زه فکر کوم چې دا غوا ده له هغو پيسو نه اخيسـتې ده، کوم چې ده په ګډ ژوند کې ځانته پټې کړې وې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوبا: ((ته باید په هغه باندې داسې تور ونه لګوې.))
هیرا: ((نو دومره ډېرې پیسې له کوم ځایه راغلې؟ آیا له اسمان نه راتـویې شـوې؟ زموږ زمکه یو برابره ده. حاصل یې هم یوه اندازه دی. دا نو څرنګه کیدای شي چې موږ د کفن د اخیستو پیسې نه لرو په داسې حال کې چې هغه ځي او غوا اخلي.))
سوبا: ((امکان لري په پور یې اخیستې وي.))
هیرا: ((بولا هم پور ورکوي.))
سوبا: ((خو ډېره ښه غوا ده. کله چې ګوبار کلي ته راوستله ما ولیده.))
هیرا: ((هغه به ژر لاس ترې پرېمینځي. حرامې پیسې ډېرې دوام نه کوي.))
هوري نور نه شوای دریدلی. د هغو ناوړه خبرو د هغه زړه ور سوری کړ. بیرته راستون شو بیا په خپل کټ باندې کښېناست او چلم یې وڅکاوه، وروسته له هغـه نـه یـې د بیدیدو کوښښ وکړ. خوب ورنغی، غوایان یې پرېول. خو ناوړه فکرونه یـې لـه خپلـو ماغزونه لرې کولی نه شوای.
چلم یې تازه کړ، خو دا ځل تنباکو تندوالی او تېزوالی نه درلود. په دې وخت کې د ده حالت هغو اوبو ته پاتې کیده چې د سوري یا د لار د موندلو په اثر له یوه سوري په زور په چورلیدا ووځي. همدغه وضعیت په ده باندې سخت تاثیر کړی و او تصمیم یې ونیو چې غوا بیرته بولا ته ور ولي او په خپل ځای کې را پورته شو.
دهنیا وویل: ((شپه کې دومره ناوخته پورې څه کوې؟))
هوري د وره خوا ته یو ګام مخکې واخیست او ویې ویل: ((غوا بولا ته بېرته ستنوم.))
دهنیا یې مخې ته ودریده: ((ولې؟ آیا د همدې لپاره دې راوسـته چـې بېرتـه یـې ورولې؟))
((هو! دا ډېر ښه کار دی.))
((ته مسخره یې. ته د هغې د راوستلو لپاره دومره شوقمن وې او اوس غـواړې چـې هغه بیرته ورستنه کړې. آیا بولا سملاسي پیسې غواړي؟))
((نه، بولا هیڅ نه دی راغلی.))
((د هغو په ښنو کې ولویږه که چیرې دوی کستمن دي، پر بېرده یې څومره چـې یـې زړه غواړي حسادت دې وکړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((مهاراني، دومره په لوړ اواز نه. خلک به وايي موږ بیا شخړه جوړه کړې ده. هغه څه چې ما واوریدل کاشکي ته یوازې پرې پوهیدای، د هر چا په خوله کې دا خبره پرته ده چې خپل ورونه مې غولولي دي او اوس د دوی د برخې په پیسو ژوند کوم.))

((دا خبره هیرا باید کړې وي.))

((ولې یوازې د هیرا نوم اخلې. ټول کلی په دې اړه غږیږي.))

((زه پوهیږم چې دا د هیرا خبره ده. په دې خبرو کې هغه د ټولو سرماشه دی.))

دهنیا غوا په موږي باندې وتړله او مخکې له دې نه چې دی د هغې مخه ونیسي. هغه له وره نه وتلې وه. څنګه چې دی د هغې په ناڅاپي غصه بلد و، مزاجي حالت یې ده ته اجازه نه ورکوله چې هغې پسې لاړ شي او بله شخړه جوړه کړي.

یوازې به چې هغه راوپاریده، محشر به یې جوړ کړ، هیرا هم کم حوصله و. که چیرې یې په دهنیا لاس پورته کړی وای.... .

هوري له قاره ریږدیده او په فکر کې ډوب شوی و. پر خپل ځان یې لعنت ویلې چې ولې یې د هیرا خبرې دهنیا ته وکړې. په داسې حال کې چې خپل سر یې نیولی و، پر زمکه باندې کښیناست.

له هغه څه نه چې ډېر وېریده هغه پېښ شوي وو. ناڅاپه د دهنیا ناوړه غږ په هوا کې راپورته شو او پر هغه پسې د هیرا په لوړ آواز چیغیدل او بیا د پونیا کړیکې او چیغې وهل. هوري ناڅاپه د ګوبار په فکر کې شو. منډه یې کړه د ګوبار کټ خالي و. هغه دلته نه لیدل کیده. په کلي کې غوغا جوړه شوې وه.

هوري د هر بل بزګر په شان طبیعتاً سوله خوښوونکي و، هغه پوهیده چې د شورماشور پای تل بد د پولیسو له ځورولو، په محکمه کې د وخت د تیرولو او د زمکې له کار و باره پاتې کیدلو سره یو ځای دی. نو د ده هیله دا وه چې له شورماشور او شخړې نه ځان وساتي، خو دې لرې ساتنې هم حد درلود.

د دیوال له څنګ نه یې د شخړې صحنې ته کتل. د یوه فرصت پیژندونکي جنرال په شان هغه غوښتل له موقعیت نه ښه ګټه واخلي. که چیرې شخړه د دهنیا په ګټه وي. ده ته حاجت نه و چې ځان شخړې ته ور ګډ کړي. خو که چیرې هغه د ماتې خوړو په حال کې وه، هغې ته د لږ څه قوت لیږل ضروري بریښیده. ډېر خلک سره راټول شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو. دی غضبناکه ولاړ و. دهنیا په هیرا باندې سره سره کېده. د هغې دعـوایې ژبـه ګړیدله. خو د هغې ډانګ پېیلې او سوځوونکې خبرې د خلکو زړه سوی یې له منځـه یووړ او دا یې یوه بده ښځه وبلله.

هیرا په لوړ آواز په قار او غضب سره وویل: ((زما له کوره ورکه شه. که نه وځـې پـه بوټ وهلو به دې وباسم. څنګه ماته بد او رد وایي!))

هوري د باروتو د بیرل په شانې وچود. وړاندې ورغی ورته ویې ویل: ((هیرا، له حد نه زیات وړاندې لاړې. زه نور دا خبرې نه شم اوریدلی.))

دور بدل شو هر یوه د هیرا خوا ته مخه کړه. که یوه د ډلې له منځ نه هغه یو بې شرمه ظالم باله، بل هغه ته ګوندا او دریم هم ورته شیطان ویلې. یوه بده خبره چې د دهنیـا له خولې راووته، خلک د هیرا په خوا شول. کله به چې د هیرا له خولې نه بیـا نـاوړه خبرې راووتې، خلکو به د دهنیا پلوي کوله.

هغې هوري ته مخ راواړاوه او ورته ویې ویل: ((وادې ورېدل چې ورور دې ماته څنګه ښکنځل وکړل؟ هغه غواړی چې ما په بوټو باندې ووهي.))

هوري ژر ورته وویل: ((بیا داسې بدې خبرې مه کوه، کور ته لاړه شه.))

خو دهنیا په سر تنبه ګی پر زمکه کښیناسته ((تر اوسه مـې د بوټـو وهـل نـه دي خوړلي! دی پر ېرده چې خپله زړه ورتیا ښکاره کړي. زما زویه، ګوباره، وا دې ورېدل؟ ستا مور د بوټو وهل خوري!))

هیرا ډاریده چې د خلکو غضبناکه ډله شاته تلله. خو دهنیا د یوه غضبناکه زمري پـه شان پر ده رامنډه کړه او هغه یې په ډېر شدت سره ټیله کړه. هیرا پر زمکه خوره وره ولوېده. دهنیا پرې چیغه کړه: ((ولې رغړې؟ ما په بوټو ووهه! راځه، ومې وهه! جرآت دې ولې له لاسه ورکړی!)) هوري هغه له لاسه راونیوله او د کور خوا ته یې کش کړه.

پنځمه برخه

ګوبار کومه ورځ چې غوا د بولا له کلي نه راوستله له جونیا سره یې ډېره مرکه کـړې وه. جونیا دغه نا ارامه او سرکښه غوا له ګوبار سره تر نیمایي لارې بدرګه کړې وه. په لاره کې جونیا د ګوبار خوا ته یو مانا داره نظر اچولی و او ورته ویلي یې وو: ((پوهیږم چې ته به دې خوا ته نور را نه شې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوبار چې لا تر اوسه بې تجربې او خام و د کلي ښځینه وو ته یې د خویندو یا د نورو خلکو د ښځو په سترګه کتلي وو. کله کله به د ده او د ځینې بې حیا ښځو په منځ کې د ناز او مکیز خبرې رد او بدلې کېدې چې دې خبرو هم زیاتره د معصومیت بڼه درلودله. ډېر وخت په کار وو چې دا جګ او نری ګوبار نارینتوب ته ورسیږي. او البته هیڅوک هم تر هغو ونه په تیرو نه ولي چې میوه یې نه وي نیولې. جونیا د مین رتل تجربه کړي وو. د وریندارو بې حیا ملنډو او خنداوو هغه بې باکه او زړه وره کړې وه او ناڅاپه یې د ځوان ګوبار خوا ته تمایل پیدا کړ او همداسې یې نا څاپه د ګوبار د زړه تار راکښ کړ. لکه چې یو ویده زخمي ځناور خپل غوږونه د یوې پاڼې له شنهار سره را څک کړي.

ګوبار وویلې: ((د غوایي خیرات او صدقې د لاس ته راوړلو په خاطر یو سوالګر په شپو او ورځو د غوایي خیرات ور کوونکي وره ته دریږي.))

جونیا وویلې: ((ته د باد په خوا الوزې او پرواز هم نه شي کولی.))

د ګوبار په رګونو کې د سوځیدو احساس راپیدا شو او ویې ویل: ((هغه وږی انسان چې د صدقې او د غوایي خیرات لپاره یې لاسونه اوږد کړی وي، د بخښلو حق لري.))

جونیا خپل جال اوږد وغځاوه او ویې ویل: ((خوکه چیرې سوالګر لس وروڼه ونه ټکوي، وږی به پاتې شی. زه له دغسې سوالګرو سره څه وکړم؟ لارې او کوڅې ترې ډکې دي او دوی په بدل کې څه درکوي؟ دُعا ګانې. آیا دُعاګانې لوږه له منځه وړي؟

د جونیا تبصرو د لږ ادراک خاوند ګوبار پر سر باندې څه ونه کړل. جونیا له وړوکتوب نه د خپل پلار مشتریانو ته شیدې ور وړلې. آن همدا اوس یې هم شاوخوا مستې خرڅولې. له رنګ، رنګ خلکو سره د دې کار و. د پیسو د ګټلو تر څنګ، دا کار د سات تیرۍ وسیله هم وه. خو دا شیان بې پایښته وو، لکه یو امانتي شی. دا د یوې حقیقي مینې په لټه کې وه چې وکولی شي د هغې لپاره ژوند وکړي او د هغې لپاره مړه شي. د اور بلکې مینه نه، خو کراره او کلکه مینه، لکه د یوه خاورین ځراغ شُغلې. اصلاً له کورني ټیپ نه وه. د هغو ځوانانو پاملرنې هم چې د دې شاوخوا چورلیدل د دې دا هیله او ارزو له منځه نه وه وړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوبار په څېره کې د لوالتیا نښې راښکاره شوې او ویې ویل: ((که چېرې سوالګر له یوې کورنۍ نه په کافي اندازه څه تر لاسه کړي، نو د ډېرو ورو ټکولو ته څه حاجت؟))
څه ساده انسان ! ولې یې هغه درک نه شوای کړای؟ هغې وویل: ((له هر وره نه بــه د یوې ګوتمۍ په اندازه څه لاس ته راوړې، د ډېر شي د لاسته لاوړلو په بدل کــې هغــه مجبوره دی ډېر څه ورکړي.))
((جونیا، زه خو د ورکولو لپاره هیڅ شی نه لرم.))
((ته یې نه لرې؟ ته هغه څوک یې چې هغه شی چې ډېر شــتمن او بــډآیان یــې لــه ورکولو نه عاجز دي، ور کولی شي؟))
ګوبار په اریانتیا ور ته وکتل.
جونیا ور زیاته کړه: ((البته چې ته کولی شي. خو بیه یې باید ور کړی شي. ته به زما و اوسې او که چیرې دې ووینم چې د نورو په وره کې ودریږې، نو بیا به د تل لپاره لــه تا نه لاس پرې مینځم.))
ګوبار چې دومره وخت یې په تیاره کې لاسونه ټپول، پوه شو چې په ناڅاپي ډول یــې هغه څه موندلي دي چې ده غوښتل. بدن یې له خوشحالۍ او ډار نه په لړزیدا شو. آیا ده وکولی شوی هغه ومني؟
آیا د کلي رټل به د ده په مخکې خنډ نه شي؟ ټکر به پیل شي. آن د ده مور به د ده پر مخ ور وتري. البته، ده له دې نه اندېښنه نه کوله. کــه چیــرې جونیــا، یــوه ښــځه، د ستونزو منلو ته تیاره وي، نو دی ولې ځان باسي ډېر بد حالت به دا وي چې دی به لــه کلي نه وباسي. د یوې هوښیارې نجلۍ لکه جونیا په خاطر د رټلو لپاره تیاره وه جهان ډېر ارت دی او که چیرې دوی هغه له کلي نه وباسي، کولی شي په بل کلي کې ژونــد وکړي. خو موضوع به تر دې سرحده پورې ورسیږي؟ آیا متادین چې یو برهمن دی له یوې موچي ښځې سره واده نه دی کړی؟
دامتادین په بې جرآتۍ کې غاښ چیچی وکړ، خو هیڅ یې ونه شو کولی. داسې شیان د متادین د اعتبار لپاره ویل شوي دي، که څه هم ده اجازه نه ده ورکــړې چــې د ده دین خراب شي. دی خپل خواړه په خپله پخوي او څو چې خپل عبــادت ونــه کــړي خواړه نه خوري. آن متادین هم ور سره په همدې حالت کې موافقه کړې وه. بیا هم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکور جهینګوري سنګ حالت را واخله هغه یوه برهمن ښځه ساتلې ده. آیـا دی لـه دغه حالت نه ځوریږي؟ د هغه احترام لا تر اوسه پورې شته که بل څه نه وي، پرستیژ یې لوړ تللی. مخکې له دې نه چې هغه ښځه له ده سره ژوند پیل کـړي، دی د شـا او خوا د کار په لټه کې و، خو اوس د هغې له پیسو سره بډای شوی او په سود خور بـدل شوی دی! د ناکور درنښت او عزت د یوه سود خواره له وېرې او احترام سره ګډ شوی دی.

ګوبار وپوښتل: ((آیا ته وېرېږي، جونیا؟ زه ستایم. خو ته به زما شې؟))

((ښنګه پوه شم چې ته زما یې؟))

((ته یوازې له ما وغواړه زه به خپل ژوند د تا لپاره قربان کړم.))

((ریښتیا! ته پوهیږې چې څه وایې؟))

((ښه پوهیږم، خو که کولی شې ما ته ترې نه ښه دُر راکړه.))

((هو، زه کولی شم. غوږ ونیسه، دا په دې مانا ده چې زما تر څنګ ودریږي هرڅه چې کیږي. په مینه کې ټینګ او کلکه اوسه. آن که هر څوک هم ستا مخه ونیسي. آن که چیرې دې ته اړتیا شي چې د خپل کور خلک او دوستان دې پرېـږدې. زه لـه ډېـرو خلکو سره مخامخ شوی یم چې غټې خبرې کوي. دوی هغو غومبسو ته پاتې کیـږي چې د ګلانو د شیرې له اخیستلو وروسته لیرې الوزي. ته متیقین یې چې د هغـو لـه ډلې نه یو ته یې؟))

ګوبار د غوا پړی په یوه لاس کې نیولی و. په بل لاس یې ژر د جونیا لاس ونیو. د هغې د بدن سره دې لومړني تماس په ده کې لړزه را پیدا کړه داسې لکه چې د برېښنا لـه لوڅ مزي سره یې تماس نیولی وي. څه ښه پوست!

جونیا خپل لاس بیرته ونه کیښ. هغې په ډېره جدي لهجه وویل: ((په یاد ولره، نن تا زما لاس په خپلو لاسونو کې نیولی دی.))

((زه به یې په یاد ولرم. جونیا، د تل لپاره د ژوند تر پایه پورې.))

نرۍ او لږ شکمنه موسکا یې پر مخ راخوره شوه. هغې وویل: ((ګوبار، ټـول دغسـې خبرې کوي. آن له دې نه نرمې او خوږې خبرې که څه شی نا ویلـې پـاتې وي همـدا اوس یې راته ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ډېر دقت او پاملرنه وکړم، زه خپل زړه غولوونکو او چالبازانو ته نه ورکوم. زه له دوی سره ملنډې وهم، ور سره خاندم کلونه کلونه کېږي چې زه بازار ته شـیدې وړم. ما ډېر کسان لیدلي دي چې زما سره یې د مینې اظهار کړی دی، لکه کاتبان، تاکوران، سودخوران، ټول غـواړي مـا وغـولوي یـو خپـل لاس پـه خپلـه زړه بانـدې ږدي او وایي:«جونیا، په ما زړه سوی وکړه!» بل په هیجاني او شهواني سترګو راتـه ګـوري او داسې ښکاري چې ګواکې زما د مینې لپاره لیونی دی.

یو مې په پیسو، بل مې په زیور اغوا کوي. ټول غواړي په دې دنیا او بله دنیا کې زمـا غلامان شي. زه دا ټول پیژنم. زه هم ورته موسکی کېږي. لږ څه ملنډې ورسره وهـم. دوی کوښښ کوي ما وغولوي. زه دوی ته ښه او مناسب درس ورکوم. خو زه د پیسـو وږې نه یم. نه د زیورو. هغه ټول څه چې زه یې غواړم یو عالي انسان دی چې وکـولی شم ادعا وکړم چې زما دی زه به د تل لپاره د هغه تر څنګ ودریږم.))

((زه به د پنډت جي په باره کې درته ووایم. هغه خپل وچولی د سندل په خیري سور کوي. او هره ورځ نیم سېره شیدې له ما نه اخلي.))

یوه ورځ زه د هغه کورته ورغلم او شیدې مې ور وړې. هغه له دننه ور وتـاړه. زه پـوه شوم چې ښځه یې د باندې د دوستانو لیدو ته تللې وه. د سترګو په رپ کـې زه پـوه شوم. چیغې مې ووهلې: ((ولې دې ور وتاړه؟ که شیدې دې په کار وي وایې خله، که نه زه ځم.))

هغه چې وړاندې راته ویې ویل: ((زما ملکې، جونیا هره ورځ ته لرې تښتې، ښایست دې زما زړه وړی، خو نن ته زما یې.))

((ګوباره، به ما باور وکړه دا زما د ځیرکۍ اخرینۍ ورځ وه.))

ګوبار په خواشینې سره وویل: ((دغه رذیل ماته راپه ګوته کـړه. زه بـه یـې پوسـت کړم.))

جونیا وویل: ((پربړده چې زه کیسه خلاصه کړم. له دغو لوچکو او بدذاتو سره، زه په خپله پوهیږم، ښه زه ډېره ډاره شوې وم، خو ځانته مې جرآت ورکړ او ومې ویـل: ((پنډت جي، کومه غلطي درنه سر ونه وهي. زه د یوه شپون لور یم. ما پربږده چې لاړه شم. که نه په بریتو کې به دې یو وېښته هم پرې نه ږدم. آیا دا هغه درس دی چې لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدسو کتابونو نه دې اخیستی دی؟ بې وزلو نجونو ته لاس وراچول او په کوټه کې د هغو کلپول؟ دا د سندل سره نښه ستا پر وچولي د څه لپاره ده؟ د تقدس د ښودلو یا د ناپاکۍ د پټولو لپاره؟))

((هغه زما په پښو کې ولوید او په زګرویدو یې وویل، جونیا، زما ملکې، زما خپلې، که په خپل مین لږ څه مهربانه شې، ستا به هیڅ شی کم نه شي. په دغه خوارکي باندې هم لږ زړه سوی وکړه. خدای ته به څه ځواب ورکړې که له تا نه وپوښتي: «ما تا ته دومره زیاته ښکلا درکړې وه او تا آن په مهربانۍ سره هم یوه برهمن ته ونه کتل.» وغړېږه، زه یو برهمن یم، ستا یوې خبرې ته تږی. زه هره ورځ پیسې صدقه او د غوايي خیرات ور کوم. دا ستا د ښکلا د غوايي خیرات او صدقه ده چې زه یې نن در نه غواړم.))

((لوښی مې له شیدو او ټولو شیانو سره د ده پر مخ ور ګوزار کړ. نا څاپه کښیناست، مخ یې په شیدو ککړ او سخت ژوبل شوی و. خپل سر یې په لاس کې نیولی او د درد له لاسه زګرویده. دوه نورې لغتې مې هم پر شا ورکړې، ور مې خلاص کړ او رامنډه مې کړه.))

ګوبار کټ کټ په خندا شو: ((تا سم کار وکړ. د ده د خولې سرې نښې به ارو مرو پر بولل شوي وي. خو تا ولې د هغه د بر بټو ویښتان راوانه شکول؟))

((بله ورځ بیا د هغو کور ته ورغلم. میرمن یې په کور وه. دی په مخکینۍ کوټه کې پروت و. سر یې تړلی و، پوښتنه مې ترې نه وکړه پنډت جي، د پرون په باره کې دې ښځې ته ووایم؟ سر یې پر زمکه منبوده، وزګروید، زما عزت ستا په لاس کې دی. که چیرې زما ښځه خبره شي، ما به مړ کړي، په هغه مې زړه وسوځید.))

ګوبار د هغه په باره کې زړه سوی تائید نه کړ: ((ولې دې د هغه میرمنې ته ونه ویل؟ په داسې پنډتانو باندې زړه سوی په کار نه دی. سبا یې ماته راوښیه. زه به یې کار ور جوړ کړم.))

جونیا د هغه بدن ته وکتل او ویې ویل: ((ته د هغه جوړه نه یې. هغه یو دیو دی. د ېر ښه شیان مفت خوري، پوهیږې!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوبار لاپې ووهلې: ((غټ سړی تل قوي نه وي. ما ته وګوره، زما هډوکي د پولاد پـه شان دي. زه هر سهار درې سوه (دانده) وهم که چيرې زه شيدې وڅښم، زما ټټر بـه همداسې وي.))
جونيا په شکمن حالت هغه ته وکتل: ((ډېره ښه. زه به دا سړی يوه ورځ تا ته وښيم. خو دا شان خلک ډېر زيات دي. ته نه شي کولی له دغو ټولـو سـره مقابلـه وکـړې. پوهيږې، زه زيات هغو ته نه ګورم، خو ناز او نخرې پرې کوم.))
ګوبار اعتراض وکړ: ((څوک دومره زياته ښکلې کيدای شي؟))
جونيا په ټوکه سره ګوبار پر شا وټپاوه: ((تا نو اوس د نـورو غونـډې غـوړه مـالي را اخيستې ده. زه پوهيږم چې ځنګه معلوميږم. خو هغه څه چې دا خلک غواړي دا دي چې له يوې ځوانې نجلۍ سره د درواغو معاشقه وکړي. د هغه نورو صـفاتو تـه هغـه وخت متوجه کيږي چې د واده موضوع را منځته شي.))
ما ډېر اوريدلي او ليدلي دي چې د شتمنو کورنۍ په دې هکله تخصص لري. په هغـې کوڅه کې چې د خُسر کور و، يو کشميرۍ کورنۍ ژوند کاوه. نوم يې ګاپر و او يو غـټ سړی و. هره ورځ مې پنځه سېره شيدې په دوی خرڅولې. هغه درې لونې درلـودلې، ټولې ځوانې او ښکلې وې. دوی پوهنتون ته تللې. فکر کوم د هغو يوې هماغلته درس ورکاوه او د مياشتې درې سوه روپۍ يې لاسته راړلې! دوی سېتار او آرمونيه غږولـه، بدلې يې ويلې او نڅا يې کوله، خو يوه يې هم نه غوښتل چې واده وکړي.
يو وخت مې له مشرې خور نه پوښتنه وکړه. هغه په موسکا شوه او ويې ويـل: ((اوه، زه د واده په باره کې فکر نه کوم. واده د اورمېږه درد دی.)) خو د دوی ټولو وخت ډېر خوشحاله تيريده.
مشرې خور آن د نارينه غوندې جامې اغوستلې او د آس سپرلی به يې هم کوله. پـه ټول ښار کې د دوی خبرې خپرې وې. ګاپرو به له شرمه سر نه شوای جګـولی. هغـه خپلې لونې بې آبه کولې او ملامتولې.
دوی له دې نه وېره نه کوي چې څه وايي، خو هغه څه چې زه پرې نه پـوهيږم دا دی چې انسان ولې دومره بدليدونکی دی. آيا دی له ځناورو هم خورا بد دی؟ فکر وکـړه، زه شکايت نه کوم ځينې خلک شته چې په ډېرو ساده شـيانو خوشـحاليږي. ځينــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان د ساده ګی زغم نه شي کولی، زما د وریندارګانو حالت ته ګوره، زما ورونه ګوډ او معیوب نه دي، خو د دوی ښځې په ډېره سختۍ سره له دوی سره ګوزاره کوي. د دوی په نظر یو ښه مېړه هغه څوک دی چې دوی ته د سرو زرو غوړواله، ښه ساري او هر ورځ ښه خواړه راوړي. ((زما هم غوړواله او خواړه ډېر خوښیږي، خو نه زما د عزت نفس او پت په بیه.))

د جونیا خبرو ګوبار ته د یوې بیخې نوې نړۍ کړکۍ خلاصه کړه. د هغې خبرو ته یې په چورتي ډول پاملرنه کوله او کله کله به د خبرو په منځ کې به تعجب سره ودرید. جونیا د نړۍ په باره کې د خپل صداقت له امله ګوبار حیران کړی و.

کله چې دې ته معلومه شوه چې ګوبار بیخي د دې د خبرو تر تاثیر لاندې راغلی، حیرانه شوله او خپله ګوته یې په غاښ کړه او ویې ویل: ((اوه، وګوره، مور نړدې ستاسو کلي ته رسیدلي یو. څنګه خراب سړی یې، آن یو وارې دې هم راته ونه ویل چې بیرته وګرځم.))

دې څان بېرته تګ ته تیار کړ. ګوبار ټینګار وکړ: ((ولې د یوې دقیقې لپاره زمونږ کره نه ځې؟ زما مور به ستا په لیدو ډېره خوشحاله شي.))

جونیا خپلې سترګې له شرمه ورپولې او ویې ویل: ((نه، اوس نه، داسې نه، ماته ښه نه ده چې دومره لیرې راشم. خو ماته ووایه، څه وخت به زمونږ کلي ته راشي؟ نن شپه زمونږ د کور نه دباندې د سندرو ویلو میله ده. راشه. ارومرو، زه به د کور شاته ولاړه یم.))

((او که چیرې نه وې؟))

((بیا بیرته لاړ شه.))

((هو هو هو))

((ته راځې. ارو مرو راځې.))

((وعده وکړه چې ته به هلته اوسې.))

((وعده نه شم کولی.))

((نو زه هم نه شم راتلی.))

((مه راځه، څه پروا لري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا خپله غته ګوته ورته کړه ور وخوځوله او ترې نه روانه شوله.
په لومړنۍ کتنه کې دوی خپلې خبرې یو بل ته سره وکړې.
جونیا پوهیده چې دی به راشي اورمرو به راځي.
ګوبار پوهیده چې جونیا به د ده لیدنې ته راشي. اورمرو به راشي.
ګوبار چې خپل سفر ته یوازې دوام ورکړ، داسې احساس یې وکړ، لکه چې له آسمانه رالویدلی وي.

شپږمه برخه

د سیماري سړکونه او کوڅې چې تر اوسه پورې د جون د میاشتې په سوځوونکې لمر کې ګډې وډې او ویجاړې پرتې وې، نن د اوبو په شیندلو سره را ژوندۍ شوې وې، په نندارتون. ګلدانونه په دایروي شکل سره ایښودل شوي او د محل ښکلا یې زیاته کړې وه. پولیس په ژیړو کورتیو او آسماني رنګه پټکیو کې د جمعیت په منځ کې لکه ستنې دریدلي وو او د رای نوکرانو چې سوتره او پاک کمپسونه او زیرپیرانۍ او رنګه پټکي یې اغوستي وو، په ډېر ښه صورت د میلمنو عزت کاو.
د عمومي وره تر منځ یو موټر ودرید او د سیمې درې مهم او نامتو کسان ترې راکوز شول. پنډت خپلۍ او خادر اغوستي وو. اون کارناتهـ د (بر ښښ) د ورځپاڼې مسوول مدیر و. ده په خپله شپه او ورځ د هیواد د اقتصادي نیمګړتیاو لپاره کار کاو، بل یې ښاغلی شیلم بهاري تانکا، د بیمې نماینده و، هغه خپل کار د یوه قانون پوه په خېره کې پیل کړ خو ناکامه شو، نو بیا یې بیمې ته مخه وکړه.
همدارنګه ده د زمیندارانو لپاره له بانکونو او سودخوارانو څخه پورونه برابرول. له رسمي کار نه، دا کار ورته ډېر ګټور ثابت شوی و. دریم میلمه، ښاغلی بې. مهتار و. چې وربښمین (آچکن) او تنګ کالي یې اغوستي وو. ده په پوهنتون کې درس ورکاوه.
دوی د (رای) همصنفیان وو. نن شپه به د دې سیمې اجاره دارانو رای ته تحفې ورکولې. د میلې ښه پروګرام د (رامایانا) څخه یوه نمایشنامه وه چې په هغې کې د راما او سیتا واده ښودل کېده او ورپسې د میلمستیا د ډوډۍ خوړل وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای، میلمانه یوې وړې خیمې ته چې د باندې درول شوې وه، رهنمـایي کـول. هلتـه څوکۍ هم ایښودل شوې وې. بنډت اون کارناتهـ په څوکۍ کې ځان وغورځاوه او ویې ویل: ((دا ځل مو کوم نمایش برابر کړی دی. (ډرامه) زما یوازینۍ غوښتنه ده.))

رای وویل: ((د نمایشنامې انتخاب یو پرابلم و. ځینې دومـره اوږدې وې چـې پنځـه ساته یې نیول او ځینو نورو دومره ژور فکر غوښـت چـې د ننـدارچیانو سـر یـې ور خوړاوه. ما په خپله یوه نمایشنامه ولیکله او دا ستونزه مې حل کړه. دا یوه خندوونکې لوبه ده. تقریبا دوه ګړۍ وخت نیسي.))

پنډت اون کارناتهـ فکر نه کاوه چې رای به لوبه ولیکلی شي. دی په دې عقیده و چې د ځلیدونکي چینجي په شان چې په توره تیاره شپه کې ځلیږي، روشنفکري فعالیت او ځلا د خوارې طبقې میـراث دی. هغـه پـه کبـرجن حالـت مـخ راواړاوه او خپـل احساسات یې پټ نه کړل.

ښاغلي تانکا وویل: ((په واقعیت کې، د یوې لوبې بریالیتوب د هغې د لوبغاړو په رول پورې تړلی دی، تاسو پوهیږئ هندي تئیاتر به خپله اصلي څېره غوره نه کړي، مګر دا چې تعلیمیافته ښځې د ستیج سرته را نه شي.

دا سوچه ستاینه د ښاغلي مهتا لپاره ډېر شی و. کلونه کلونه هغه د فلسفې په کتـاب باندې کار کړی و، ده هیله درلودله چې یو تود بازار به پیدا کړي، بیا به نور کښیني او خوند به ترې اخلي. خو د هغه کتاب له ماتې سره مخامخ شو او دی یـې اندېښـمن او غمجن کړ.

هغه وویل: ((زما په عقیده ژوند باید په ټاکلیو اساساتو او پرنسیپونو باندې ولاړ وي. تاسو د بزګرانو د ژوند ښه والی او هوساینه غواړئ، که چیرې ته په دې عقیده یې چې بزګرانو ته دې خپل حق ورکړل شي، نو ولې کار په خپل ځان نه عملي کوې؟ دوی ته د اجاره داري حقوق ورکړه بې له دې چې له هغو تحفې ومني د مالیې د لوړولو ملاتـړ مه کوه، د څړځایونو لپاره د زمکې اجباري کار له منځه یوسه، پریږده رای خواشـینی شي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښاغلي تانکا وروځې پورته لاړې او ويې ويل: ((زه فکر کوم رای له بزګرانو سره ښه چلند لري. که چيرې نور زمينداران د ده غوندې چلند وکړي، نور نو هيڅ ستونزه نــه شته.))

رای صيب ډېر هوښيار سړی و، له داسې مخالفينو سره به يې په ډېره نرمــۍ او زغــم چلند کاوه. هغه د يوې شېبې لپاره غلی نه و او وروسته يې وويل: ((ښــاغلی مهتــا، فکر کوم تاسو بيخي حق په جانب ياستۍ. ستاسو دا چلند مې ډېر خوښېږي چې تور ته تور وايئ او سپين ته سپين. خو تاسو يو شی مه هيروئ، لکه څنګه چې سفر هــم پړاوونه لري، همدارنګه انساني مفکوره هم د تکامل پړاوونه لــري. زمــا پــلار دومــره سخاومتمن او د ورکړې څښتن و، چې د وچکالۍ او د کروندو د مصيبت په وخت کــې به له نيمايی ماليې يا آن ټولې څخه تير شو. هغه آن غله ويشله او خپل زېورات يــې خرڅ کړل، څو د کلي د نجونو د واده مصرف پوره کي.

زما د نړۍ ليد او مفکورې له مخې ما دا ټول شا ته پرې ايښې دي. زه په دې باور شوی يم چې د بزګرانو برخه ليک او ژوند د پرهيزګارۍ د تمايلاتو له لارې نه، بلکې هغــوی ته د دوی د ميراثي حق په توګه د امتيازونو په ورکولو سمون او اصلاح موندلی شــي. دا چې مستبد دی په خپله اراده او خوښه له خپلې ګټې تېر شي بې ځايه غوښتنه ده. له دومره ښو تمايلاتو سره سره نه شم کولی له خپلې ګټې نه تير شم. دا بايد را څخه واخيستل شي. بې زړه توب يې وبوله. زه يې بې وستوب بولم. زه يې منم چې هيڅوک حق نه لري د نورو په زېښناک شتمن شي. د پرازيت غوندې ژوند کول سپکوالي او بې حرمتي ده. کار کول د انسان لومړنۍ دنده او مکلفيت دی. هغه ټولنه چې په هغې کې ډېر يې د تندي په خولو ګټې او لږ يې په راحت او عيش کې ژوند کــوي، هيڅکلــه د نيکمرغۍ مخ نه شي ليدلی.

اوسني حالات موږ ټولو ته بدکردار دي او خوشامنديې ګرځولي يو. خو د دغو دليلونو په اساس زه د دې حالت سره مخالفت نه لرم. زه خپل دليلونه لرم. کــه چيــرې مــوږ حکومتي مامورينو ته قيمتي تحفې ور نه کړو. نو موږ باغي بلل کيږو. که چيرې موږ له ورځې سره سم ژوند ونه کړو، بدمرغه ګڼل کيږو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ساسي ويښتوب او بيدارۍ له يوې ورې نښتې نښانې سره له ډاره ريږدو او د ساتنې او محافظت لپاره حکومت ته منډې وهو. موږ د پوډري شيدو خوړونکو کوچنيانو په څېر يو چې په ظاهوري ډول روغ ښکارۍ او په باطن کې سوست او کمزوري وي.))

ښاغلي مهتا خپل لاسونه وپړکول او ويې ويل: ((کاشکي ماغزه دې هم د ژبې په نيمايي تېز واى.))

پنډت کارنات وويل: ((ښاغلي مهتا، يوازې مبارز بې وسه دی. همداسې چې د ټولنې د نيکمرغۍ او سعادت لپاره د ټولو همکاري ضروري بريښي. همدارنګه د هغې د ستونزو لپاره هم ګډ کار ضروري دی. راته ووايه، ته څرنګه په مياشت کې د اتو سوو روپيو تنخوا عدالت بولې په داسې حال کې چې په ميليونو هنديان په مياشت کې له اتو روپيو سره ژوند کوي؟))

راى چې خپلې خبرې يې په غولوونکي ډول تقبيح کړې، وويل: ((پنډت جي، راځه چې ځان ځاني خبرې پر بېږدو. موږ په مجموع کې په ټولنه باندې بحث کوو.))

ښاغلي مهتا په آرامۍ سره وويل: ((اوه، پروا نه لري. افراد ټولنه جوړوي او کوم وخت چې پر ټولنه باندې بحث کيږي، افراد لرې نه شو غورځولی. ما ته په مياشت کې د اتو سوو روپيو تنخوا څکه د منلو وړ ده چې زه د ټولنې په اوسني نظام باندې عقيده لرم.))

دا د پنډت اون کارناتهـ لپاره يوه نوى څيز و: ((پوه شوم. نو ته د ټولنې اوسني حالت او نظام څخه ملاتړ کوې؟))

((زه په دغه توري باندې باور لرم چې شتمن او غريب به تل زموږ سره وي. او همداسې هم بايد وي. د امتيازونو له منځه وړل به د ټولنيزې ګډوډۍ او بشپړې بې نظمۍ سبب شي.))

((ته آن په شلمه پېړۍ کې هم زوړ فکر لرې؟))

((په خپل ټول قوت سره او له زړه نه په دې باوري يم. هغه کوم شيان چې تاسو پرې عقيده لرئ هم ډېر عصري نه دي. دا ټول په انسان کې د سرابښتوب(حرص) له ړيږيدو سره پيل شوي دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بودا، افلاطون او مسیح د موجوداتو په منځ کې د مینې وعظ کولو او خپرولو په اثر به ستونزې له منځه یوسي.

یونان، روم او آسور یې مینې ته یو امتحان ورکړ او ویې لیدل چې کار یې ور نه کړ.))

((ستاسو مفکوره ما اریانوي.))

((آریانتوب د ناپوهۍ بل وهم دی.)

((ګوره، کولی شې په همدې موضوع باندې یو څو مضمونونه ولیکې.))

((که چېرې تاسو د هغو ښه حق الزحمه راکړئ.))

((ته کولی شې ډېرې پیسې تر لاسه کړې. ستا مفکورې بې له کومې ستونزې شهرت پیدا کولی شي.))

((په هره وسیله چې وي ښایي د شتو په وېش کې بریالی شې. خو څنګه د پـوهې او کرکټر، ښکلا او روغتیا مساویانه وېش تر سره کولی شې؟ دا یوازې شته نه دي چې نا برابرتیا، ښکته او پورته رامنځته کوي. میلیونران مې لیدلي دي چې لوڅو او بربنډو او پاچاهان ښکلا ته سر ښکته کوي. دا عجیبه نه ده؟ زه پوهیږم چې تاسو بـه روســیه راته مثال راوړئ. خو روسیې هم زما تیوري نه ده رد کړې. هلته پروني میلیونران د نن ورځې بیروکراتان دي. پوهې په پخوا وختونو کې عالي مقام درلود، نن یې هم لــري او سبا ته به هم دا لوړ مقام وساتي.))

پان یې راوړ. رای هغه میلمنو ته وړاندې کړ. هغه وویل: ((پوهه یې فردي ګټې صرف ماته یوه خبره ده. موږ د سادوانو احترام کوو، ځکه چې دوی د دنیا د پرېښودلو لپاره د ارادې قدرت لري. ولې د شتو او رهبرۍ پر ستنو باندې د پوهې ایښودل په پام کــې ولرو؟ البته، نه ملکیت. د پوهې قدرت د فرد له مړینې ســره لــه منځــه ځــي. خــو د ملکیت د تصرف او درلودلو آرزو په میراث پاتې کیږي. ټولنه بې له پوهې نه ترقــي او پرمختګ نه شي کولی.

د ښاغلي کهنه موټر راورسید. دی د یوه بانک منیجر او د بورې د یوې فابریکې رئیس و. دوې ښځې هم ورسره وې. کامیني د هغه ځه چې (ځادر) یې اغوست او د تفکــر او تامل وړ وه. بله یې پیغله مالتي وه، چې جګ پوندي بوټونه یې اغوستي وو، ژوندۍ او تازه ښکاریدله، قیمتي کالي یې اغوستي، هوښیاره او ځیرکه وه، له نارینه وو سره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

چال چلند او راشه درشه کې تکړه وه، د ژوند د ښو شیانو لیواله وه، ناز او نخرې یې پوره زده وې، لنډه دا چې ډېره عصري وه. هغه په طب کې له زده کړې وروسته له انګلینډ نه راستنه شوې وه او شخصي کتنځی یې د ځان لپاره برابر کړی و او د زمیندارو کورنۍ د دې د مراجعینو او ناروغانو په منځ کې په ګوته کولی شو.

هغې له ښاغلي مهتا سره لاس ورکړ او ورته وېې ویل: ((ته بیخي لکه یو فیلسوف ښکارې. ستا نوی کتاب مې لوستی دی، هغه کتاب چې په هغه کې دې د میتا فزیک پوهان ټکولي دي. زه تا سره دعوا لرم. آیا فلاسفه باید ارومرو خاورین او بې روحه وي؟))

ښاغلي مهتا له شرمه تک سور شو. هغه واده نه وه کړی. له نجونو ښځه په خاص ډول له عصري نجونو ښځه به ډېر لرې ګرځیده. د نارینه وو په مجلس کې یې بې واکه او بې پروا خبرې کولې خو کله به چې یوه ښځه راننوته، ژبه به یې ګونګۍ شوه.

د ښاغلي کهنه پیغلې مالتي ډېره زیاته خوښیده، هر چېرې به چې هغه تلله، د سیوري غوندې به یې تعقیبوله. هغه مالتي ته سترګک وواهه او وېې ویل: ((اوه، ورته ووایه یو شی چې د فیلسوفانو په باره کې شته دا دي چې دوی هیڅکله تاسو غلط نه راهنمایي کوي.))

((فیلسوفان لکه ګرد او خاوره وچ دي. تل ورک شوي دي. دوی هر څه ته ګوري، خو په هیڅ شي نه پوهیږي. دوی هر چیرې دي، خو هیڅ شی لاس ته نه ورځي. دوی په خلا کې ژوند کوي.))

ښاغلي کهنه وویل: ((ښاغلي مهتا مجرد دی.))

بیغلې مالتي وخندل: ((ټول فیلسوفان د مجردۍ له ناروغۍ نه ځوریږي.))

همداسې ښاغلي مهتا مالتي ته وویل: ((خو ته هم د مجردۍ له ناروغۍ ځوریږې، همداسې نه ده؟))

((هو، خو زه به له یو فیلسوف سره واده وکړم. دا طائفه د واده له اوریدو نه ډېر ډاریږي. (ښاغلی مېړه) له ښځو نه ډېر ډاریده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغې شپه کې چې يوه ښځينه به يې تر سترګو شوه، خپلې کوټې ته به يې منــډه کړه. واقعاً يو ساده سړی و، خو عايد يې زرهاوو ته رسيده. خو ما تل دی په يــوه لاس دريشي کې ليده. کونډې خور به يې کور ورته ساته.

رای وويل: ((ښاغلی مهتا ښه معاشرتي انسان دی، که نه دی به هــم لــه خلکــو نــه تښتيده.))

پيغلې مالتي خبره ور خلاصه کړه: ((نو دی معاشرتي فيلسوف دی.))

پنډت اون کارناتهــ له ښاغلي کهنه سره ډېر تود مجلس جوړ کړی و. هغه وويل: ((د يوه مسوول مدير ژوند هم ډېر سخت او سترې ژوند دی. خلک له ده نه غوښتنه کوي چې د هر حرکت او جنبش سرکښ او د سر سړی وي. دی بايــد بنديخانــه ومنـــي او ملکيت او دارايي يې بايد ضبط شي. هغه بايد هر څه وي او هر چيرته وي، د پوهې او هنر له هرې څانګې سره اشنا وي. خو د ژوند کولو له حق نه يې انکار کيږي. تاسو پــه دې ورځو کې زيات نه ليکئ. ولې تاسو ما له دې وياړ نه محروموئ چــې ستاســو پــه خدمت کې و اوسم.))

د مراسمو لپاره د تياري نيولو وخت و. د مراسمو پروګرام داسې و: د شپې له لسو بجو تر يوې بجې پورې مذهبي پروګرام، له يوې بجې تر دريو بجو پورې ډرامه. په بنګلــه کې د ميلمنو لپاره جلا جلا خونې وې. او دوه خونې يو له بل نه جلا د کهنه لپــاره وې. ډېر ميلمانه را وختل. دوی خپلو کوټو تــه لاړل، څــو د شــپې د ډوډۍ لپــاره تيــاری ونيسي. دوی ډوډۍ يو ځای وخوړه يوازې پنډت اون کارناتهــ و چې هغه خپله ډوډۍ په کوټه کې وخوړه. د ميرمن کهنه هم سر خوږيده او راښکته نه شوه. پــه تخيمنـــي ډول د پنځه ويشتو ميلمنو لپاره ډوډۍ ورکړل شوه. څو ډوله غوښتې وې: د خوســـي، زرکې، پسه او آن د دطاووس غوښې.

مالتي پوښتنه وکړه: ((پنډت اون کارناتهــ چيرته دی؟ رای هيله کوم هغه پسې څــو وليږئ.))

((خو هغه سابه خوړونکی دی، که چيرې هغه له موږ سره يوځای شي، د هغه (دهرما) به لاړه شي.))

شاوخوا ته يې وکتل: ((ورشئ ورغږ کړئ دا به ستر مسخره توب وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((میرزا خورشید، ځومره ښه ده چې تاسو دلته وینم! تاسو لاړ نه شئ او هغه لاس نیولی راولئ. وبه ګورو چې څه کولی شي!))

میرزا خورشید، ښه سړی د نصواري بر ښتو شنو سترګو بیخي لغړ سر خاوند، اچکن او چوریدار یې اغوستي و، رښتینی مسلمان و، دوه ځله حج ته هم تللی و. ټوپۍ یې پر سر وه، د انتخاباتو په وخت کې ډېر فعال شوی و او نیشنالیست ته یې رایه ورکړه.

هغه خپل کار په بصره کې د یوه قراردادي په څېر پیل کړ. خو له یوې انګریزې ښځې سره یې مینه پیدا کړه. ناپوهي او ناداني محکمې ته ورساوه. هغه په دې محکوم شو چې باید له هغه هیواد نه په څلورویشت ساتونو کې ووځي. پنځه زره روپۍ ورسره وې، خو د هغه اجنټانو په بمبیي کې پیسې په چل ترې نه لوټې کړې. دی چې نا امیده شوی و، د لکنهو په خوا را روان شو به اورګاډي کې یو جعل کاره سادو ترې نه د لاس سات، ګوته او هغه لړ نغده چې ورسره پاتې وه، لوټ کړل. دی د رای پخوانی ملګر و. د هغه په مرسته یې د بوټو د خرڅولو یوه مغازه پرانیستله. کارو بار یې رونق ونیو، ډېر ژر مشهور شو داسې چې د شورا غړیتوب یې تر لاسه کړ او یو غټ زمیندار ته یې ماتې ور کړه.

هغه بې له دې چې له خپلې ځوکۍ نه وخوځیږي، وویل: ((نه، پیغلې مالتي، زه نه غواړم د چا په دهرما کې مداخله وکړم. خو دا ستاسو کار دی. دا به د خندا وړ وي که چیرې تاسو دی ځښلو ته اړ باسي.))

ټولو دا خبره ومنله او تائید یې کړه. ((او زه به څه لاس ته راوړم. که چیرې ما دا کار وکړ؟))

((سل روپۍ.))

((سل روپۍ د قیمت نه لرونکي دهرما د بې پته کولو لپاره؟ زه یې نه غواړم.))

((تاسو یې اندازه وټاکئ.))

((زر روپۍ یا هیڅ دا کار نه کوم.))

((معامله وشوه.))

((لومړی پیسې له ښاغلي مهتا سره امانت کیږده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا د سلو روپو لوټ له خپل جېب نه راوویست او هغه یې د حاضرینو مخکې وښوراوه: ((دوستانو، زموږ عزت په خطر کې دی. مه پر ېږده چې ښکته راشي که چیرې ماپیسې درلودای د هغې د یوه نظر لپاره به مې یولک د هغې پښو ته ایښې وای. تاسو به بیا په یاد راوړئ هغه شاعر چې د خپلې معشوقې د باړخو په خال مین و، د سمرقند او بخارا ولایتونه یې هغه ته ور وبخښل، ستاسو زړه ورتیا او د ښکلا په نوم، د پت په نوم، د پیغلې مالتي د جادو او طلسم په نوم له تاسو نه غوښتنه کوم! هر څومره چې کولی شي راکړئ.
وړاندې راشئ! شتمن راځي او ځي. خو پت پر ځای پاتې کیږي. کوم شی چې تاسو به یې شاهد و اوسئ هغه د یو لک لپاره راکړه ورکړه ده.
راشئ، راشئ، راشئ. وګورئ د لکنهو کوډګري د خپل سحر او طلسم جال ټینګ غوړولی دی!))
ښاغلي میرزا د هر یوه جېب ولټاوه او له ښاغلي کهنه نه یې پیل کړه چې یوازې پنځه روپۍ ورسره وې.
((ښاغلي کهنه، څومره شرم. یوازې پنځه روپۍ د کمپنۍ د رئیس په جېب کې! ښاغلي مهتا، له میرمن کهنه نه سل روپۍ واخله.))
ښاغلي کهنه سر ټیټی ښکاریده. ((هغه یوه توره پیسه هم نه لري. موږ څه پوهیدو چې ته به داسې پیسې شکوې؟))
((راځئ چې خپل بخت و ازمایو.))
((زه ورشم ترې وبه پوښتم.))
((ته همدلته چې ولاړ یې اوسه. مهتا ته یې راګیر کړه او مه پر ېږده چې موږ یې بایلو.))
ښاغلی مهتا چې مست شوی و، خوشحاله شو او خواشینیتوب یې په ښادۍ بدل شو. هغه راستون شو، خو سترګې یې د میرې غوندې مړې وې.
میرزا په جګ غږ وویل: ((تش لاس؟ ته ښه سړی یې.))
رای په پټه خوله وخندل او ویې ویل: ((د زاهد په کور کې آن موږکان هم هوښیار دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی مهتا کټ کټ په خندا شو او د پنځه سوو روپو لوټونه یې د میرزا په مخ کې وښورول. میرزا هغه په غیر کې کلک ونیو او لوټونه یې ترې نه واخیستل او هغه یې مچ کړل.

ښاغلي کهنه په پښیمانتیا سره وویل: ((که زموږ د پروفیسورانو دغه حال وي، خدای دې موږ له پوهنتونونو څخه وساتي.))

کله چې رای کوټې ته ننووت ویني چې پنډت اون کارناتهـ چې میوه او منـدکې یـې ډېرې خوړلې دي، څانکې وانګې پر بستر پروت دی، ورته ویې ویل، چې پیغلهه مالتي غواړي تا ووینې.

هغه په موسکا شو: ((ما؟ پیغله مالتي غواړي ما ووینې؟))

د میزونو له سره نه د خوراک لوښی لرې شوی وي. پیغله مالتي وړانـدې راغلـه څـو پنډت اون کارناتهـ ته ښه راغلاست ووایي. پنډت اون کارناتهـ په مؤدبانه توګه وویل: ((خو تاسو کښینئ. هیڅ ضرورت نه شته چې تاسو له ما سره رسمي چلند وکړئ. زه دومره مهم سړی نه یم.))

مالتي وویل: ((ستا په عزت ورکولو زه ځان ته عزت ورکوم. تاسو باید دومره مؤدبـه ونه اوسئ. ټول هغه کسان چې دلته حاضر دي ډېر ښه پوهیږي چې تاسو د هیـواد او ادبیاتو لپاره څه خدمتونه تر سره کړي دي.

خلک ښایي اوس د هغو په قدر پوه نه شي، خو وخت به یې راشي څوک څه پـوهیږي که یې اوس وخت را رسیدلی وي چې هر ښار به خپل واټونه او کوڅې ستاسو په نـوم ونوموي او ستاسو عکسونه به د ښار په سـالونونو کـې ځوړنـد وي. ستاسـو ځینـې علاقمندان په ډېرې مینې سره تاسو ته سترګې په لاره دي چې د کلیـوالي جنـبش رهبري په غاړه واخلئ.

دوی غواړي چې کار په منظم ډول پیل کړي او یوه ټولنه جوړه کړي او غـواړي چـې تاسو ددغې ټولنې ریاست په غاړه واخلئ.))

د ده په ژوند کې دا لومړنی ځل و چې پنډت اون کارناتهـ د اشرافیت له پلوه دومـره عزت شوی و. البته چې ده په عامه میتینګونو کې وینا وې کړي او همدارنګـه د څـو کلوپونو منشي یا د منشي مرستیال و. خو روښانفکري قشر تر اوسه پورې د ده سوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمايت کړی و. هغه عادت کړی و چې پخپلو خطابو کې د هغو پر ضد ودريـږي او پـه ورځپاڼه کې يې وغندي. د هغه قلم تېز و. ژبه يې سوځوونکې وه. د دغو لوړو او ټيټو افراطي نظرياتو له امله ډېرو د يوه ناطق په حيث نه پيژانده. خو بخت اوس د ده پر مخ خندلي وو. يو حکيم او پوه وايي: زيار او سخت کار هيڅکله بې ځايه نه ځي. له خپـل ځايه راپورته شو. دی چې په فکرونو کې ډوب شوی و، ويې ويل: ((ديوي جي، ولې ما په دې موضوع کې راښکيلوئ؟ زه د اداري چارو رياست په غاړه نه شم اخيستلی، زه يو ټولنيز کار کوونکی يم او همداسې به پاتې شم.))

پيغلې مالتي ورته غوږ ونه نيو. دی بايد د ټولنې د دفتر رياست په غاړه واخلي. تر هغه ځايه پورې چې دا پوهيږي په ښار کې دی د نفوذ خاوند سړی و. ده تيره ژبه او قـوي قلم او عالي شخصيت درلود. داسې وخت و چې شته او نفوذ لاس په لاس ګرځيـدل، خو نن ورځ پوهې ګام وړاندې ايښی. دوی پخپل منځ کې د زرو روپو پانګــه د ټـولنې لپاره ټوله کړې وه او ټول ولايت يې تر مخ و چې ورو ورو د هغو لـه منـابعو نـه ګټـه واخلي.

پنډت اون کارناتهــ وويل: ((پيغلې مالتي، دا د ډېر مسووليت دفتر دی. تاسو بايـد د دې کار لپاره زيات وخت وقف کړئ، تر هغه ځايه چې په مـا پـورې اړه لـري، زه بـه لومړنی کس يم چې د خطابې کوټې ته ځان را ورسوم.))

پيغلې مالتي دوام ورکړ: ((ستاسو ورځپاڼه به زموږ د هدفونو د لاسته راوړلو پـه لاره کې له موږ سره مرسته وکړي. موږ بايد د هغې تيراژ لږ تر لږه شلو زرو ته لوړ کـړو. د ښاروالېو او دسيمه ييزو بوردونو رئيسان زموږ دوستان دي.

د هغو ځينې له موږ سره همدلته شته. که چيرې هر يو د دوی د خپلې سـيمې لپـاره پنځه سوه کاپۍ واخلي، پنځه ويشت زره کاپۍ کيږي! رای او ښاغلي ميرزا نظر ورکـړ چې يوه مصوبه په اسامبله کې پاس کړي چې په هغه کې حکومت تــه دنـده ورکـړل شي، څو د ولايت د هر کلي لپاره د(بريښ) يوه کاپي واخلي.))

پنډت اون کارناتهــ وويل: ((موږ به همدارنګه د عاليجناب والي د مرکې انتظـار هــم ولرو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا موافقه وکړه، پیغلې مالتي وویل: ((همدارنګه مــوږ پر بکــړه کــړې ده څرنګه چې په اسامبله کې څوکۍ خالي شي، تاسو باید د انتخابیدو لپاره تیار اوســئ تاسو هو ووایئ، نور یې په موږ پورې اړه لري، موږ به پاتې کارونه سمبال کړو.))
د پنډت اون کارناتهــ سترګې روڼې شوې. پیغلې مالتي دا د خوشحالۍ ځای دی: ((زه بیخي ستاسو په خدمت کې یم.))
دوی د دوسیهرا محفل ته د تلو لپاره تیار وو چې یو افغان ناڅاپه کوټې ته راننوت. ده چې لوړه ونه، پراخه سینه، اوږده بر یتونه او سرې سترګې درلودې، پــراخ کمــیس او پر توګ یې اغوستی و. د هغه د سرو زرو په رنګ پر خامک دوزي واسکټ باندې قطار وزمه له ورایه پر ښښیده، ټوپک به یې پر اوږو پروت و او توره یې په خوا کې ځوړنــده وه. هغه لکه تالنده او بر ښښنا وغوړیده. ((خوځیږه مه! زما ملګري لوټ شوي. ستاسو مشر چیر ته دی؟))
رای وړاندې راغی: ((څه خبره ده؟))
افغان د ټوپک کنداغ پر غولي په زوره وواهه: ((خبره؟ ستاسو له سړو نه یوه زما لــه ملګري نه چې د یو کور خوا ته روان و، زر روپۍ لوټ کړې دي. ټول محفل بې ســده، ګنګس او ګیچ شو. د پیغلې مالتي کړتې او پړتې ویل له یاده ووتل، د ښــاغلي کهنــه پښې ولړزیدې. رای هم چې تش لاس او په خپل ټاکور والي باندې مغرور و لا تر اوسه پورې ونه شو کولی پوه شي چې څرنګه له هغه سره مخامخ شی. هغه جــرآت وکــړ او ویې ویل: ((موږ غله نه یو. موږ ټول دلته ښه خلک سره راټول شوي یو. زه د اسامبلې غړی یم. دا میرمن چې دلته وینې یوه ډاکتره ده، له لکنهو نــه راغلــې. مــوږ پــه دې موضوع هیڅ خبر نه یو. ښه به دا وي چې پولیس ته راپور ور کړې.))
خان خپله پونده پر زمکه ووهله : ((د چرګ او د غوایي کیسې مه راته کوه. زه کــولی شم د اسامبلې غړی داسې تر پښو لاندې اوړه کړم. بې له خدایه له هیڅا نه ډاریــږم. ماته مې پیسې راکړه. زه د چتیاتو زغم نه لرم.))
حالت په خرابیدو، هیڅ کوم نوکر هم نږدې نه و. میرزا وویل: ((ما باید خپله تومانچه له ځان سره راوړی وای.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان نارې کړې: ((تاسو ته اخطار در کوم پیسې راکړئ، که نه دا ټول کلی بــه لــوټ کړم، څوک جرآت لري چې زما په مخکې ودریږي؟))

ښاغلی کهنه کوښښ وکړ چې ځان ښوی تېر کړی. خان پرې غږ وکړ: ((تا ته وایــم ! غواړې ګولی دې تر ملا تېره کړم؟ د چا سلا او مشوره زما نه ده په کار. د همدې سلا او مشورې په اساس له وایسرا سره هم چلند کوم.))

پیغلې مالتي ځان بدل کړ. لکه د باز غوندې یې پرې غوټه وکړه: ((ته دغو رذیلانو ته ووایه چې پیسې بیرته راکړي، که نه زه به تا له ځان سره بوځم. زه په تا مین یم. زه د خپل ټبر مشر یم، زه به د کابل له امیر سره وجنګیږم، زه تاسو ته اخطار درکوم، زمــا پیسې راکړئ، که نه کلی به لوټ کړم.))

ښاغلي کهنه پر شا لاړ. له ځان سره وبنګید: ((ځان یې له شره خلاص کړی.))

پیغله مالتي له قاره تکه شنه شوه. ((زه دلته یم، تور مخیو او هیڅوک نه ښوري. ولې ټوپک له هغه نه اخلئ؟))

ښاغلي کهنه وویل: ((ژوند ګران دی. هغه ته زر روپۍ ورکړئ او ځان ترې نه خــلاص کړئ.))

رای په زړه ورتوب وویل: ((که چیرې دی مالتي ته لاس ور وړي، نو زه به یې نه شــم زغملی. نه یې شم زغملی، آن که چیرې زما د ژوند په بیه هم تمامه شي.))

کهنه ورته د اخطار په ډول وویل: ((احمق کیږې مه، که چیرې هغه وپارول شي. موږ به ووژني.))

هغه وبنګید: ((ور یې کړه، پیغله مالتي ور یې کړه. پیغلې په سپکه سترګه او کرکــه هغه ته وکتل، نه پوهیدم چې تاسو دومره ډارن یاست.))

تانکا ژر ځواب ورکړ: ((زه نه پوهیدم چې پیسې دومــره پــر تــا ګرانــې دي. د نــورو پیسې.))

خان چې د دوی ګونګسې ته غوږ نیولی و، نارې یې کړې: ((یوه دقیقه نور وخت لرئ، فکر مو وکړئ. تاسو پیسې مه راکوئ، زما سړی به همدلته راشــي.)) هغــه اشــپیلاق راوویست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالتي ته يې مخ ور واړاوه ويې ويل: ((راځه له ما سره، زما مينې، زما زړه ستا په پښو کې پروت دی.))

((ته نه پوهېږې چې واقعي مينه څه شی ده. زه به خپل زړه په خنجر ووهم څو یې وینې ستا په پښو کې تویې شي.))

تانکا وویل : ((مالتي د خدای لپاره، هغه ته روپۍ ورکړه.))

کهنه په غبرګو لاسونو د خدای روی وروړ او زاری یې ورته وکړې: ((مالتي، پــه مــوږ باندې رحم وکړه.))

خو رای په ډانګ پیلې وویل: ((موږ پیسې نه ورکوو. که چیرې دا زما د ژوند اخرینی کار هم وي، زه به دې بدماش ته یو درس ورکړم.))

خان مخ ته راغی څو مالتي، له لاسه ونیسي چې په همدې وخت کې هوري صحنې ته راغی. هغه راغلی و څو میلمنو ته د محفل د تیاري په باب خبر ور کړي. هغه ولیــدل چې دوی ټول لکه مجسمې ارامه ولاړ دی په داسې حال کې چې خان مالتي له لاســه ونیوله رای ناري کړې: ((هوري پولیس، پولیس!))

خان یو وارې هوري ته ټوپک ونیو: ((ونه خوځیږي خوګه، کنه مړ کوم دې.))

هوري یو کلیوالي او ساده سړی و. د هر کلیوال غوندې له پولیس نه ډاریده خو نــه د دې لپاره چې ډارن و. د بادار له یوې خبرې سره به یو لوی پیل را چپه کړي.

پر هغه یې ورټوب کړ او کاري لغته یې ورکړه چې خان پر غولي پراخ راولوید. هــوري یې پر سینه ور کیناست او د هغه ږیره یې ونیوله. ږیره وشکیده، خــان خپــل پټکــی ایسته واچاوه، هوري ټکان وخوړ او ودرید. دا ښاغلي مهتا و. دوی پرې راټول شــول، خو ښاغلي مهتا داسې عمل وکړ چې ګواکې هیڅ شی نه دي پېښ شوي.

پیغلې مالتي په ظاهوري قار ورته وکتل: ((د مرګ ټکان دې راکړ. زما زړه تــر اوســه دربیږي.))

ښاغلي مهتا وویل: ((فقط ستاسو زړه ورتوب مې ازمایه. بخښنه غواړم که چیرې مــا بد چلند کړی وي.))

اوومه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې چې دا پېښه پای ته ورسیده د شنې زرغونې جشـــن هـــم پـــای تـــه ورسید او دهرما لپاره تیاری نیول کېده، خو د میلمنو له ډلې نه یو هم پـــه دې حالـــت کې نه و چې دا ډرامه وويني.

ښاغلي مهتا یې لیدو ته لاړ، ډېر خوند یې ترې واخیست او تر پایه ورته کښیناست. د کلي د زمیندار هجوو او په هغه پورې ادبې ملنډې ډېره اغیزه ناکې وې. په هر ګام کې جزايي قانون ته مراجعه، د غرمې د ډوډۍ د لړ وروسته کیدو سبب د هغې ښځې تـــه دعوا جوړول، د وکیلانو زښتې ډېرې غوښتنې او شاهدانو خیالي چالونه دا ټول هغـــه شان وو چې نندار چیان یې له خندا ووژل د خندا وړ صـــحنه دا وه کلـــه چـــې وکیـــل شاهدان دې ته اړل کړل چې خپلې څرګندونې د طوطي په شان بیان کړي، کله چې د دوی مسخرو ته ده دواړه لاسون ورته غوځول، کله چې د ده شاهدان د شهودو ځـــای ته پورته شول او د ده په دښمنانو بدل شول او ورته وازه خوله پاتې و. دا ټولې صحنې د خندا وړ وې. کله چې نندار پای ته ورسیده او د اصلي لوبغاړو لپاره د مډالونو اعلان کیده، له دې کبله چې صحنې ډېرې ژوندۍ او ریالیستیکې وې، ښاغلی مهتا ناخاپـــه له خوشحالۍ نه له خپلې څوکۍ راپاڅید. رای لوبغاړو ته اشاره کوله. مهتا هغه په غېږ کې ونیو او ورته ویې ویل: ((هیڅکله دا تصور نه و چې ستا لید به دومره ژور وي.))

بله ورځ له سبا نارې نه وروسته دوی د ښکار لپاره ووتل، زیاتره میلمانـــه تللـــي وو. د رای ډېر صمیمي ملګری چې پاتې و د ښکار ډله جوړوله. د میرمن کهنه لا تـــر اوســـه پورې هم سر خوږی دی او نه شوای تللی، پنډت اون کارناتهـ د یوې مقالې په لیکلـــو بوخت و څو د پرون شپې په مجرمانو باندې خپل زړه سوړ کړي.

پر ښاغلي کهنه باندې د ټوپک د ډز له اوریدو سره حمله راغله، خو پیغلې مالتي چې پر پکړه کړې وه له دې ښکاري ډلې سره به یو ځای شي، نو څرنګه ده کـــولی شـــوای پاتې شي؟

ښاغلي تانکا په خپله خوښه له دې ډلې سره یو ځای شو، ځکه چې لا تر اوسه پـــورې ده د راتلونکې انتخاباتي مبارزې د موضوع په باره کې د غږیدو او خبرو اترو فرصت نه و موندلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا د دې لپاره له دې ډلې سره یو ځای شو چې د نویو تجربو لیوال و، په خاص ډول هغه تجربې چې په هغه کې خاطرې هم موجود وي او پیغلـه مـالتي د دې لپاره چې خوشحاله وه شاخوا یې مینه وال پرې راټول وو.
ښاغلي مهتا په دوی کې یوازینی د ښکار واقعي سړی و.
رای پر بېکړه کړې وه چې له ځان سره د اشپزانو او نوکرانو ډله هم بوزي. خـو ښـاغلي مهتا دا مفکوره رده کړه.
ښاغلي کهنه په مرورتیا سره وویل: ((ته غواړې له لوږې مړه شو؟))
مهتا وویل: ((تاسو به له لوږې مړه نه شئ، پیغله مالتي به زموږ لپـاره خـواړه پاخـه کړي.))
پیغلې مالتي اعتراض وکړ: ((تا ښکا شپه زما لاس ډېر کلک نیولی و، مړوند مې اوس لا هم خوږیږي.))
په پای کې ښاغلي میرزا له نوې او ښې مفکورې سره راغی او ویې ویل چـې دوی بـه یوه غرڅه ښکار کړي او د خوسې غوښه به د غرمې لپاره وخوري.
دوی په دوو موټرو کې سپاره شول. پیغلې مالتي د یوه موټر چلوونکې وه او رای د بل. له شلو میلو نه وروسته سړک په کږیدو او راکږیدو شو او دوی غونډیو ته ورسیدل. د سړک دواړو خواوو ته غرونه پراته وو. پر یوه نیغ ځوړي له پورته کېدو وروسته سړک ښېرته کښته شوی و او له هغه ځای نه د سیند یوه منحني لیکه ښـکاریده چـې لکـه ناروغ سړي رنګ الوتی او نری و. دوی د یـوې ډاروونکـې ونـې تـر سـیوري لانـدې ودریدل. ډله په دوو برخو ووېشل شول او موافقه وشوه چې دوی به همدې ځای ته د غرمې په شاوخوا کې ځانونه راورسوي. مالتی له مهتا سره لاړه. کهنه له پټې نااميدۍ نه خوټیده، خو دی له رای سره یوځای شو، ځکه هغه هم په هر صورت کوم بد ملګری نه و. میرزا او تانکا دریم ګروپ ځان ته جوړ کړ. دوی د ځو شیبو لپاره وګرځیدل.
مالتي وویلې: ((باید دومره چټک لاړ شو؟ غواړم لږ څه دمه وکړم.))
مهتا په موسکا شو: ((ستړې یې؟ دومره ژر؟ موږ یو میل لاره نه ده وهلې.))
((نه، ستړې نه یم. فقط د استراحت احساس کوم، همدومره او بس.))
((راځه چې لومړی لږ څه ښکار وکړو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ته پوهیږې، زه هیڅ د ښکار لپاره نه یم راغلې.))

((ډېر ښه. نو د څه لپاره راغلې یې؟))

هغه له شرمه تکه سره شوله. دوی یوه غرڅه ولیدله، د یوې تیږې تر شا یې ځای ونیو. مهتا ډز وکړ. غرڅه راولویده.

مالتي وویل: ((دغسې؟))

((راځه چې وړاندې لاړ شو. یو بل ښکار.))

دوی په چوپه چوپتیا کې روان و. مالتي وویل: ((څومره هوا توده ده! راځه چې د ونې تر سیوري لاندې کښېنو.))

((تاسو کښېنئ. نه زه.))

((ما ته هیڅ پروا نه لري!))

((ما خو درته وویلې. څو چې یو بل ښکار ونه کړم دمه نه نیسم.))

((راته ووایه، ولې دې بېګا شپه وځورولم؟زه ډېره خواشینې وم. ستا په یاد دي؟ زما مینې، راځه له ما سره. دا څنګه شوخي وه! راته ووایه، آیا تا زه رښتیا بوولم؟))

مهتا چوب پاتې شو. د تیږو پر سر لاره وه هوا ډېره توده شوې وه. مالتي ستړې شوې وه، کښېناستله.

مهتا هغې ته وکتل: (((ډېر ښه، ته همدلته دمه وکړه. زه به وروسته راشم.))

((ته غواړې چې ما یوازې پر پرېږدې؟))

((البته چې همداسې ده. زه باور لرم چې ته دا قدرت لرې چې ځان وساتې.))

((ته څنګه پوهیږې؟))

((عصري نجونې د نارینه وو حمایت ته اړتیا نه لري. دوی له نارینه سره لاس په لاس ځي.))

مالتي له شرمه تکه سره شوه: ((مهتا، ته ډېرې عمومي خبرې کوې؟ واقعاً!))

په یوې ونې کې طاووس ناست و. مهتا هدف ونیو، ماشه یې کــش کــړه. مرغــه لــرې والوت.

مالتي لاسونه وپړکول: ((ډېر ښه شوې. زما لعنت دې پر تا وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا خپل ټوپک پر اوږو کېښود او ويې ويل: ((نه ډېر لعنت پر تا دی. که چيرې لاس ته راغی، نو تا ته به د لسو دقيقو د دمې او استراحت اجــازه در کــړم اوس راپورتــه شه.))

مالتي د مهتا لاس ونيو: ((ته احساس نه لرې؟ ښه ده چې ته هيڅکله واده ونه کړې. ته به د هغې مړينه وګورې. خو زه به تا پرې نه ږدم چې لاړه شې.))

مهتا په يوه چټکه سره د هغې لاس خوشې کړ او په منډو روان شو. د هغې له ســترګو لړ اوښکې راتويې شوې. نارې يې کړې: ((ودريږه. هيله کوم ودريږه. کــه چېــرې نــه دريږې، سر به مې په دې تيږه ووهم.))

مهتا خپل ګامونه چټک کړل. هغې ور ته وکتل، بيا يې ور پسې منډې کړې، کله چــې هغه ته ورسيده ويې ويل: ((ته يو ظالم يې!))

((کوم وخت مې چې غرڅه حلاله کړه، پوستکی به يې تا ته در کړم.))

((څوک پوستکی غواړي! زه تا سره نه غږيږم.))

د دوی تر مخ يوه پراخه وياله روانه وه اوبه يې ډېرې چټکې وې. د تيږو تېــرې تېــرې څوکې د يوې ځناور غاښونو ته ورته وې. د لمر تودو وړانګو په ډېره تُندی سره د هغې پر مخ وړې وړې ځپې جوړولې.

مالتي په خوشحالی سره وويل: ((اوس به نو بېرته ګرځې.))

((موږ به له دې ځای نه تير شو.))

((د اوبو جريان ډېر چټک دی ما به يوسي.))

((ته همدلته پاتې شه. زه به لاړ شم.))

((ورځه. پروا نه لري. زما ژوند زما لپاره څه مانا لري.))

مهتا اوبو ته ورګډ شو. په احتياط سره وړاندې لاړ. ډېر ژر يې اوبه تــر ســينې پــورې راورسيدې. مالتي وډاره شوه، نارې يې کړې: ((اوبه ډېرې دي، صبر وکړه زه درځم.))

((مه راځه! د اوبو جريان قوي دی!))

((خوځيږه مه، زه درغلم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ساري یې پورته نیولی و او د ویالې څنډې ته ورغله اوبه یې تر نرۍ مـلا را تـاو شوې. مهتا چې وډار شو، هغې ته یې د لیوني په شان لاس وښوراوه چې بیرته سـتنه شي.

هغه نارې کړې: ((حماقت مه کوه. اوبه دلته تر ستوني پورې دي.))

هغې یو بل ګام واخیست او ویې ویل: ((ما ته پروا نه لري که چیرې ښایي مړه شم. د تا تر څنګ به مړه شم.))

مهتا شا ته راغی، هغه یې له یوه لاس نه ونیوله او لږ څه آرامه غوندې شـوه. هغـې د مهتا خوا ته په خوابدۍ سره وکتل: ((تا غوندې دومره د سخت زړه خاوند سړی مـې نه دی لیدلی. ستا زړه د تیږې دی. ما وځوروه زما پر پرهار مالګه ودوړوه. یوه ورځ بـه زما وار هم راشي.))

پښې یې سوستې شوې پر هغه یې تکیه وکړه. مهتا ورته وویل: ((اوبه به دې یوسي. پریږده چې پر اوږو دې یوسم.))

((آیا ته باید هغې بلې غاړې ته لاړ شې؟ دا ضروري ده؟))

مهتا هغه خپلې اوږدې ته پورته کړه. مالتي چې خپله خوشحالي پټوله ویې ویـل: ((که چیرې څوک موږ ووینې؟))

((یقیناً چې ورته عجیبه به وي.))

مالتي په ریږدیدلي اواز وویل: ((که چیرې زه ډوبه شم، ته به راته خواشـینی شـې؟ فکر کوم چې ستا لپاره فرق نه کوي؟))

مهتا په اندېښمن حالت وویلې: ((فکر نه کوې چې زه انسان یم؟))

((فکر نه کوم.))

((مالتي رښتیا وایې؟))

اوبه یې تر ستوني رسیدلې وې. د مالتي زړه غورځیده. هغې غوښتنه وکړه: ((وړاندې مه ځه، زه به ټوپ ووهم.))

ورو ورو اوبه په کمېیدو شوې هغه چې لږ څه ارامه شوې وه، ویې ویل: ((اوس کـولی شم ښکته شم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وويل: ((تر اوسه، نه. هر چیرته چې ناسته يې اوسيږه. امکان لري په وياله کـې غوچ ځايونه وي.))

((ته بايد فکر وکړې زه خپل چارې او خود غرضه يم.))

((که چيرې دا دې وځوروي، نو د دغه ربړ لپاره اجر راکړه.))

((څومره؟))

((ډېر زيات نه. يوازې اجازه راکړه پوه شم چې بيا به په داسې حالت کې راشي.))

دوی اوس د ويالې هغې څنډې ته رسيدلي وو. مالتي د خپل ساري اوبه وزبېښلې.

مهتا وويل: ((ښايی د تودوخې تاثير وي.))

((دومره پوهيږم چې تا دلته راوستلم څو ما مړه کړې.))

مهتا کښيناست او د هغې سر يې پخپلو لاسونو کې کلک ونيو. په ماهرانه ډول يې په ګوتو کېښوده. هغې خپلې سترګې پټې کړې وې.

هغه ځوانه ښځه چې لاسونه يې په اوږو خيشته وو او سترګې يې له دوده سـوځيدې، راغله مالتي ته يې وکتل او ويې پوښتل: ((په دې څه شوي؟))

((سر يې ډېر خوږيږي.))

((نيم سر يې که ټول؟))

((هغه وايي چې نيم سر.))

((ښی خوا که کينه.))

((کينه خوا.))

((زه به څه شی راوړم.))

مهتا هغه وليدله چې غونډۍ ته پورته شوه. د يوې نانځکې په شان ښکاريده. مـالتي سترګې پورته کړې. ((دا چاينګه چېرته لاړه؟))

((هغه تللې چې ستا د سر د خوږ لپاره څه راوړي.))

((دا بوټی د همدې ځنګليانو لپاره ښه دی. زما لپاره فايده نه کوي، خو ته ولې په دې ښځه باندې دومره ولاړ يې. څومره د شرم وړ ده!))

مهتا چې د کورنۍ حقيقتونو په ويلو کې هيڅکله ځنډ نه کاوه، په ډاګه يې وويـل: ((که چېرې تا د هغې ځينې صفتونه درلودی، ته به الهه وې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((د هغې صفتونه دې په هغې مبارک وي. زه نه غواړم چې الهه و اوسم.))

((که چیرې غواړې زه به په موټر پسې لاړ شم. خو شکمن یم چې موټر به تر دې ځایه پورې راشي.))

((ولې هغه چاینکه نه لیږې؟))

((هغه بوټو پسې تللې. برسیره پر دې هغه باید خواړه پاخه کړي.))

((نو ته داسې وایې چې د هغې میلمه یې. ښایي ستا زړه وشي چې شپه هم دلته تیره کړې. انسان کولی شي په شپه کې ښه ښکار وکړي.))

مهتا په هیجاني ډول وویل: ((زه دې نجلۍ ته ډېر احترام قایل یم. د هغې ډېره ستاینه کوم. زما سترګې دې ووځي که چېرې هغې ته ما په بد نظر کتلي وي. آن د ډېرو نږدې او صمیمي ملګرو په خاطر هم چې وي په دې تودوخه کې به دومره لوړ نه وی ختلی او دا نجلۍ دا ټول د یوه تصادفي لاروي لپاره سرته رسوي. دا به دا ربړ او زحمت آن د یوې ښوزلې ښځې لپاره هم پر ځان ومني. زه په زیات کتابونو د نړیوالو وروړګلوۍ او نړیوالې مینې او دوستۍ په باره کې لیکم او درس ورکوم. خو دا یې عملي کوي. درس ورکول تر عمل ډېره اسانه ده. ته پوهیږې.))

مالتي په ټوکو او ملنډو وویل: ((ستا لویه او غټه وینا زما لپاره بیخي بس او کافي ده. هغه صرف د تا لپاره یو شی ده. هغه ځواني، روغتیا او زړه راښکونکی طلسم او جذابیت لري. دا هغه شی دی چې په یوه واقعي ښځه کې لټول کیږي.))

مهتا راپورته شو او په داسې حال کې چې په قار و ټوپک یې را واخیست او د تلو لپاره تیار شو.

((نور څوک ځي؟))

((هغه، واقعي ښځه.))

هغه ځوانه ښځه راښکاره شوه، یو بوټی یې په لاس کې نیولی و. ویې ویل: ((ومې مونده. اوس به درمل جوړ کړم. تاسو چیرې ځئ؟ د مرغۍ غوښه تیاره ده. اوس به چپاتي پاخه کړم. میرمن کولی شي شیدې راواخلي. مازدیګر چې هوا لږه سړه شي لاړشئ.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په لطافت سره د مهتا د آچکن يو څو تڼۍ خلاصې کړې. مهتا د هغـــې د پښــو د مچولو لپاره تقريبا نه مقاومت کوونکي تمايل او شوق درلود.

مالتي په بې خوندۍ سره وويل: ((يوازې دا بوټي پريږده. د ويرووونکې ونې لانـدې د لويې ويالې تر غاړې موټر ولاړ دی. خلک به هم هلته وي. هغوی ته ووايه چــې مــوتر دلته راولي.))

هغې ځوانې ښځې مهتا ته د زارۍ او غذر په ډول وکتل. هغې بوټي پر زمکه کيښــود. ((خو، بهايی جي اجازه ده مخکې له دې نه چې لاړه شم دا چپـاتی پـوخ کـړم او پـه خوښۍ لاړه شم.))

هغه جونګړې ته دننه ننوتله او د شيدو د لوښي سره راووتله. مالتي د دغه زاړه او بې ډوله لوښي په ليدو سره پزه کش کړه، خو له شيدو نه يې سترګې نــه شــوی پټــولی. مهتا د جونګړې د وره په خوله کې خواړه وخوړل هغه ښځه ورته ولاړه وه او پکه يــې پرې وهله.

مالتي هغې ته وويل: ((هغه يوازې پر ېږده. دی به ونــه تښــتي. منـده کـړه او مــوټر راوله.))

هغې وويل: ((بهايی جي، خو نه د احسان او منڼې يا د يوه ناروغ په سترګو، بلکې په سپين سترګۍ سره!))

هغې وويل: ((بهايی جي، زه خو ستا مريۍ نه يم، تا ته ځان يــو شــی ښــکاريږي. زه موټر پسې نه شم تللی.))

مالتي هغې ته ښکنځل وکړل: ((څنګه دا جرآت کوې؟ دا د چا سيمه ده؟))

((د رای.))

((ښه! زه به دې په هغه باندې ووهم.))

((ډېره ښه، بهايي جي، که چېرې ته پرې راضي کيږې. د يوې ببوزلې ښځې لکه ما د وهلو لپاره هغه کوم لښکر ته اړتيا نه لري.))

مهتا، کله چې دا خبرې د هغه غوږ ته ورسيدې، خپله ډوډۍ يې پيل کړې وه. مړۍ يې په ستوني بنده پاتې شوه. زر زر يې خپل لاسونه پرې مينځل.

هغه وويل: ((له دې نجلۍ سره کلکيږه مه. زه به په خپله لاړ شم او موټر به راولم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالتي ودريده: ((هغه بايد لاړه شي!))

مهتا په کلکه سره وويل: ((هغه به لاړه نه شي. د هغې له دومره ميلمه پالنې نه وروسته هغې سره د چلند دا لار نه ده.))

مهتا اريان پاتې و چې يوه نجلۍ لکه مالتي چې دومره د پراخه نظر خاونده وي ولې په خپلو ماغزو کې داسې ناوړه او کلک حسادت ته ځای ورکړي.

مالتي په تريو تندي وويل: ((ډېره ښه، زه به لاړه شم آن د دريدو توان نه لرم. ته کولی شي خپل وخت دلته تېر کړې او وروسته له دې نه چې د هغې پښو ته ور ولوېدې او عبادت دې وکړ راشي.))

وروسته هغه لاړه. مهتا په ډېرې مننې سره ځوانې ښځې ته راغی او ورته ويې ويل: ((خورې، اجازه راکړه چې اوس له تا نه رخصت شم.)) د هغې په سترګو کې او ښکې ډنډې شوې.

رای او کهنه په دوهم ګروپ کې وو. کهنه چې پر مخ يې لږ د دانې داغ و، خو بيا هم ښکلې ښکاريده. يو ښه مجلسي او نطاق و.

ده د ښکار هغه کالي اغوستي وو چې ظاهراً يې د همدې جشن لپاره جوړ کړي و، ځکه دی ښکار ته ډېر کم ته هغه انسان چې ټول وخت يې د مشتريانو په ښکار کې تېر شوي وي، هيڅ د دې وخت ورته نه پيدا کيږي چې د ځارويو په ښکار بوخت شي.

خبرې د مهتا په باره کې چې له پرون نه را په دې خوا يې د کهنه اعصاب ور خراب کړی و، را وځرخيدې. کهنه وويل: ((عجيبه مرغه ده. دوه مخې غونډې راته ښکارې.))

رای ته مهتا د پاک زړه خاوند او سم سړی ښکاريده. خو هغه له کهنه سره د کسب او کار اړيکې درلودې. هغه په دفاعيه لهجه وويل: ((زه مهتا خراب سړی نه ګڼم. ماسره يې زيات بحث نه دی کړی. آن که زه بحث هم ورسره وکړم، د هغې لوړ او عالي مهارت او پوهې ته نه شم رسيدلی. خو زه تعجب کوم هغه انسان چې د ژوند هيڅ عملي تجربه نه لري، داسې ښې او قوي نظريې وړاندې کوي. هغه مجرد دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروا يې هم نه شته او په سره سينه هره مياشت خالص زر روپۍ په جېب کې اچوي. نو هغه د وخت د تېرولو لپاره څه وکړي. پر ته له دې نه چې د ژوند په باره کې فلسفي مسايل طرحه کړي؟))

((ما اوريدلي دي چې د هغه کرکټر ښه نه ده.))

((ښه، د يوه بې مسووليته او آزاد سړي لپاره خپل سري يو غير طبيعي خبره نه ده.))

((زه نه پوهيږم چې مالتي ولې ورسره دومره توده دی.))

((مالتي د هغه ليواله نه ده. ستا د حسادت د راپارولو لپاره له هغه نه استفاده کوي.))

((اوس نو څوک يې په فکر کې دي! هغه ماته له نانځکې نه زياته نه ده. هر وخت چې زړه مې وغواړي هغه نڅولی شم.))

((ښاغلی کهنه، خو پر تا باندې، ګران دی. ته له دې نه انکار نه شي کولی.))

((زه هم ستاسو په باره کې همدا نظر درلودلی شم.))

((تاسو کولی شئ. خو ماته په رښتيا نانځکه ده. په داسې حال کې چې هغه تا ته يوه الهه ده.))

کهنه په لوړ آواز وخندل که څه هم د خندا ځای نه و او وې پوښتل: ((که چېرې زه هيله ولرم چې دغې الهې ته يوه وړه تحفه وړاندې کړم، زه څه له لاسه ورکوم.))

رای وخندل. هغه وويل: ((که هغه نه پيژنې هر څومره چې زيات شاوخوا ته يې وڅرخې، هغومره تا له نظره غورځوي. پروا يې مه کوه، خوشې يې کړه، دا به په خپله درپسې راشي.))

((په هغه صورت کې، دا بايد تاسو پسې راشي.))

((زه ؟ زه په دې لوبه کې نه يم. ما د هوښيارۍ له مخې له دې لوبې نه ځان ايستلی . زما ټوله انرژۍ او ماغزه زما د مال او جايداد په ساتنه کې په کار لويږي. زما د کورنۍ ټول غړي په سپکو او مبتذلو کسبونو او چارو لګيا دي. ځينې يې د خپلو ارواحو په پاکۍ او اصلاح بوخت دي او ځينې نورو يې له جسماني پلوه د عياشۍ په لومه کې نښتي دي. زه مجبور يم چې د دغو پرازيتو د ساتنې او محافظت غم وخورم، منم چې نور زمينداران بيخي شيطانان دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی تر دوو غوړو په پور کې ډوب شوي او تل په یوه تیاره کې ژوند کوي. خـو زه لـه هغو کسانو نه، نه یم چې خپل قبر ځانته په خپله کیندي. له داسې رسوایۍ نه مړینې ته ترجیح ورکوم.

د وجدان لړ رڼا لا تر اوسه پورې هم ما راپاروي، څو خپل هیواد او خپلو هیوادوالو تـه خدمت وکړم. هغه وخت چې د (ساتیاګراها) جنبش پیل شـو او ټـول زمنـداران تـر ستوني پورې په شرابو او ښځو کې ډوب وو، ما د خپل هیواد غوښتنې ته ځواب ورکړ او بندیخانې ته وغورځیدم له مالي پلوه ډېر زیانمن شوم، څو لکه، ما لا تر اوسه پورې هم دغه زیان نه دی پوره کړی. خو پښېمانه هم نه یم، آن لړ هم.

زیاتره په هغه افتخار کوم. ښاغلي کهنه په مود سره کالي اغوسـتي وو او فرانسـوي واین یې لړ لړ څښل. ده د ساتیاګراها په جنبش کې ګډون کړی و، په جیل کې که څه هم د (الف) د صنف بندي پېژندل شوی و، خو ده د (ج) د صنف د ډوډۍ په خوړلو کې ټینګار کاوه. که څه هم دی په دې باور و چې لږ څه شوخي او ساتیری په ژوند کـې د بریالیتوب اصلي عنصر ګڼل کیږي. آن د جګړې دوه ارابه یې په کې څو چې ارابې یې ګریس کاري نه شي، په لاره تللی نه شي.

هغه وویل: ((زه په دې عقیده یم هغه څوک چې له ښځې سره مینه کولی نه شي لـه هیواد سره هم هیڅکله مینه نه شي درلودای.))

رای په موسکا شو: ((غواړې زما په خپله لکړه ما ووهې؟))

((نه، زه یو ساده واقعیت بیانوم.))

((ښایي ته سم ووایې.))

((زړه دې ولټوه او وبه وینې چې زه سم وایم.))

((زه پوهیږم چې زه یو کامل انسان نه یم. خـو عیاشـي او جسـم پرسـتي زمـا لـه کمزوریو نه یوه نه ده.))

((زړه مې در باندې سوځي. ښایي همدا دلیل وي چې ته خواشینی او خپه یې، خو زه به په اسانۍ سره لاس وانه خلم آن که د دې خندوونکې لوبې پای تراژیدي هم وي. زه نه پوهیدم چې څرنګه پر هغې باندې برې ومومم، ځکه چې تر اوسـه پـورې د هغـې خوی او مزاج ما ته معلوم نه و.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((څو چې ته پوهیږې هغه به دمهتا مال وي.))
دوی یوه توره غرڅه ولیده چې له دوی نه لیرې ګرځیده. رای هدف ونیو، کهنه نـارې کړې: ((ډزې مه کوه! پر پړده چې وځري. هوا ډېره توده ده راځه د هغې ونــې لانـدې کښینو. غواړم ستاسره د څه شي په باره کې وغږیږم.)) خو رای ډزې وکړې او خطــا لاړ حیوان وتښتید.
کهنه چې د رضایت په توګه ژبه ټکوله، وویل: ((ښه شو. تا به له یوه حیوان نه د ژوند اخیستو ګناه پر غاړه اخیستې وای. په هر صورت آیا ته په خپل ملک کې ګني کرې؟)
((زیات.))
((ولې زموږ د بورې جوړولو په فابریکه کې ځان نه شریکوې؟))
((د اسهامو خرڅول په منډه روان دي. که زیات نه اخلــې لــږ تــر لــږه زر منــه خــو واخله.))
((ښه یې ده، خو زه پیسې نه لرم.))
((مهتا غوندې زمیندار ډېرې پیسې لري.))
((د اسهامو بیه پنځوس زره ده، خو ته کولی شې په سلو کــې پنځــه ویشــت نغــدې ورکړې.))
((زه پیسې نه لرم.))
((هر څومره دې چې زړه وي له ما نه یې واخله. زما بانک ستا په اختیار کې دی آیــا ستا ژوند بیمه دی؟ زموږ د بیمې له کمپنۍ نه یو ښه بیمه لکی واخله. فکر کوم کولی شې په اسانۍ سره هره میاشت کې له دوه سوه تر درې سوه روپو پورې د بیمې پیسې سپما کړې. ستا د کوچنیانو لپاره د بیمې تر پالیسۍ نه بله ښه پانګه اچــول نــه شــي موندلی. زموږ د بیمه لیکونو شرطونه وګوره او زما مشوره په غوږ کې ونیسه. لــږ څــه احتکار وکړه. دا دومره میلیونران چې ته هره ورځ وینې حرام شته یــې د احتکــار د لارې موندلي دي. د مالوچو، بورې، غلې او ربړ بازار په اوسني وخت کې تود دی. یــوه ښه معامله او په لکونو ګټه. البته چې احتکار یو پیچلــی کــار دی. مبتــدایان او تــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاران د مالونو او اسهامو په تبادله کې ژر مایوسه کیږي او تاوان کوي، خو د یوه تعلیمیافته او دور اندېشه سړي لپاره لکه ته، تر احتکار نه بل فایده من کار نه شته.))
یو کلیوال په لاره تیریده، یوه ټوکری یې پر سر وه، کهنه هغه ودراوه او ترې نه ویې پوښتل: ((په ټوکری کې دې څه شی دي؟))
کلیوال اریان پاتې شو. په خواره ژبه یې وویل: ((باداره کوم مهم شی نه دي. د بوټو څو پاڼې او ریښې دي، بازار ته یې د خرڅلاو لپاره وړم.))
کلیوال هغه ته خپل(درملو دوکان) محتویات ور وښودل. عادي بوټي و چې کلیوال یې په عطارانو باندې په ډېره ټیټه بیه خرڅوي، هغه یوه ریښه راواخیسته او ویې ویل: ((مُسکن دی. دومره ګټه لري چې یو خوراک یې تبه، د زړه ټکان، ټوخی او بواسیر تداوي کوي او دا هم اغیزمنه ده، د بواسیر او د نس د بادو لپاره ... .))
هغه سړي د دغو ټولو لپاره اته آنې غوښتې، کهنه یوه روپۍ راکړه او له هغه یې وغوښتل چې ټوکری کیږدي. رای ترې نه پوښتنه وکړه : ((دا خځلې څه کوې؟))
کهنه په موسکا شو: ((زه به یې په سرو زرو بدلې کړم. زه کیمیاګر هم یم.))
((دکیمیاګرۍ نوی راز په څه کې دی؟))
((ته کولی شي زده یې کړې. خو لومړی باید رسمي زما شاګرد شې، یو سېر او یو چارک لډو د معمولي ګوړې د کېښودو په ډول ماته راوړې. زه مجبور یم له هر رنګ خلکو سره معامله ولرم. ځینې خلک شته چې د ځینو بوټو په معالجوي ارزښت سخته عقدیه لري. زه به دا بوټی په هغو باندې خرڅ کړم که چیرې په یوې روپۍ زه یو درجن ناپوه خلک وغولوم او د هغو مننه او کورودانی تر لاسه کړم. دا یوه بده معامله نه ده.))
((خو ته څرنګه کولی شي د دومره زیاتو بوټو خواص په یاد وساتې؟))
کهنه وخندل: ((څه ساده سړیه! آیا د بوټو خواص هم کومه موضوع ده؟ کولی شي هر بوټي ته هر رنګ خواس ورکړې. زموږ سوامي چې پر دوی باندې ډېر خاندي. تاسو له سوامي جي سره نه دي کتلي. کله چې بل وخت زموږ لیدو ته راشي زه به سوامي جې تا ته در وپیژنم. له هغه وخت نه چې دی راغلی دی. خلک پرې راټول شوي دي هغه کلونه کلونه د هیمالیا په ګوښه کې په طبي بوټو باندې مطالعه کړې ده. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت درک کړی دی. ته باید له هغه سره وګورې. په اول نظـر، هغـه ســتا د تیــرو وختونو په باره کې خبرې وکړې او راتلونکي به دې پیشګویي کړي.
مخکې له دې نه چې دی خپله جمله پـای تــه ورســوې، د دوی پــه مخکــې بــوټي وښوریدل. کهنه په یوه ټوپ سره د رای شا ته ودرید، پړانګ راښکاره او پــه کــراری سره له دوی نه تیر شو. رای خپل ټوپک جګ کړ، خو کهنه خپل لاس د رای پــه اوږه کېښېښود او په ورو یې ورته وویل: ((څه کوې؟ هغه مه پاروه که شا ته را وګوري زموږ کار تمام دی.))
((په یوه ډز به راچپه شي.))
((پر پړده چې لومړی زه ورته پورته شم زه د ښکار شوقي نه یم.))
((نو ولې له موږ سره راغلې؟))
((دا زما قسمت و.))
پړانګ د ټوپک د ډز له ساحې نه لرې شو. رای چې ټوپک یې پر اوږه ایښی و، وویــل: ((موږ ډېر ښه چانس له لاسه ورکړ.))
دوی په چوپتیا کې لاره وهله نابېره، کهنه وویل: ((څه وخت به بیا زمــوږ لیــدو تــه راشې. غواړم که چیرې امکان ولري بیمې او اسهامو لپاره د غوښتنلیکونو فورمې نــن ډکې کړې. دواړه فورمې زما په جېب کې دي.))
رای په پای کې وویل: ((اجازه راکړه چې پر موضوع باندې فکر وکړم.))
په دریم ګروپ کې خورشید میرزا او تانکا تنظـیم شــوي وو. د میــرزا لپــاره تیــر او راتلونکی وخت د بې خونده او خوشې کاغذ په شان و. په مقننه شورا کې د هغه ثقلت او د دوستانو په منځ کې د هغه ورین تندی سره عوضي نیول کیدل د بــې بــاکۍ تــر سرحده مزاجه او د اطاعت تر سحده مودبه وه. خو هغه باټو او لاپو وهونکو تــه هــیڅ وخت نه ورکاوه. د پور په موضوع کې هغه ته په یاد نه و چې نور څومره د ده پوروړي دي. د هغه یوازینۍ مشغولتیا شعر او شراب و.
د ښځو مینه له ډېرې پخوا نه په ده کې سړه شوې وه. تانکا د ماکیا ویلي له ډلې نه و. دی د تجارتي معاملاتو په پای ته رسولو، د منازعو او شخړو په حل او په څرخونو کې د پزې د پر ځای کولو ماهر او متخصص و. داسې ښوی و، لکــه مــار مــاهی. ده کــولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوای د ریگ پر سره بېرۍ وچلوي او د پرښو پر سر واښه شنه کړي. له سود خورو نه د زمیندارانو لپاره د پورو برابرول، د شپې میلمستیاوو او مجلسونو ته ځان رسول او د انتخاباتو لپاره د کاندیدانو ټاکل د ده د ژوند تیرولو خاصې وسلې وې. انتخاباتو د ده لپاره ډېره ګټه رسوله. ده به د احتمالي وړونکي ښه ملاتړ کاوه، د هغه لپاره به یې سخته مبارزه کوله او یو څو زره به یې په خپل بانکي حساب ور زیاتولې، کله به چې د ملي کانګرس لاس بر و، ده به د کانګرس د کاندیدانو ملاتړ کاوه، خو کله به چې د پانګه والو بر لاسی و، دی به د (هندومهاسابا) تر څنګ ولاړ و، خو ده به د خپلو مخ ګرځونو او د جبهې د بدلون او اوښتنې په باره کې دومره جدي مناقشې کولې چې هیچا به نه شو کولی دی ملامت کړي. له عالیرتبه مامورینو او متنفذینو سره به یې ښې اړیکې ساتلې. په دې کې هیڅ شک نه و چې خلکو د هغه د بې اعتبارۍ په باره کې خبرې کولې، خو د هغه د زیات ادب او تهذیب په نظر کې نیول سره هیچا دغه موضوع په ښکاره نه مطرح کوله.

میرزا له خپل وچولي نه خولې پاکې کړې او ویې ویل: ((دا د ښکار ورځ نه ده. نن ورځ موږ باید د شاعرانو سیمپوزیم جوړ کړی وای.))

((دا به ډېر خوندور و.))

((موږ کولی شوای دا سیمپوزیم په یوه باغ کې جوړ کړو.))

په پای کې تانکا مهم ټکی په ګوته کړ: ((دا ځل به انتخابات له ډېرو ستونزو سره مخامخ شي، ستاسو لپاره به هم اسانه نه وي.))

میرزا په بې تفاوتۍ سره وویل: ((دا ځل د کاندیدېدو هیڅ تمایل نه لرم.))

((ولې؟))

((انتخابات خوابدوونکي او ځوروونکي دي. ما په دیموکراسۍ خپل باور له لاسه ورکړی. د غره په شان کار د غرڅو یوه ډله لیرې خریدله، میرزا په خپل مخ کې د سوي احساس وکړ او میرې میرې شو، سترګې یې له اریانتیا نه وازې پاتې شوې. هدف یې سم ونیو. د ټوپک له ډزې سره د ځنګله چوپه چوپتیا له منځه لاړه یوه توره غرڅه ټکنۍ شوه او راولویده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا په وحشتناکه توګه د هغې خوا ته ور منډه کړه د هیجاني شوي کوچني په څېر یې لاسونه پړکول او پورته پورته غورځیده.

په یوې نږدې ونې باندې یوه سرې د ونې ښاخونه را ماتول هغه له ونې را کوز شو او د میرزا تر څنګ یې منډې کړې. غرڅه چې په اور میره کې لګیدلې وه، اخیرینۍ سلګۍ یې وهلې، سترګې یې ورو ورو ځلیدلې.

لرګي ماتوونکی چې غرڅې ته یې په زړه سوي باندې کتل وویل: ((ښه حیوان و. ښه غوښه لري. آیا غواړئ چې تاسو ته یې یوسم؟))

میرزا لرګي ماتوونکي ته وکتل او ویې ویل: ((ډېر ښه، پورته یې کړه. خو چیرته یې باید یوسو؟))

((ښاغلیه، هر چیرې چې تاسو وایئ؟))

((هر چیرې چې ستا خوښه وي. زه یې تا ته در کوم دا ستا ده.))

لرګی ماتوونکی په اریانتیا میرزا ته وکتل او ویې ویل: ((اوه، ښاغلیه دا چې تا ویشتلې ده، زه یې څرنګه وړی شم؟))

((زه یې تا ته درکومه ستا کور له دې ځای نه څومره لرې دی؟))

لرګي ماتوونکي په ځیر ځیر میرزا ته وکتل: ((اوه، زه پوهیږم دا حلاله نه ده. همدا سبب دی چې نه یې وړې؟)) هغه دا خبره په ډېرې خوشحالۍ سره وکړه.

د اسلام دین مسلمان ته دا لارښوونه کوي چې د مړینې په حال کې پر حیوان باندې مبارکه کلمه ووایي او د هغې ستونی ور پرې کړي بې له هغې نه یې غوښه پاکه نه ده او خوړل یې منع دي. خو میرزا د داسې ضمیر او وجدان خاوند نه و. په لسو وروستیو کلونو کې یې یو ځلي هم لمونځ نه و کړی او یوازې یو ځلي یې دوه میاشتې روژه نیولې وه. میرزا په خوشحالۍ سره وویل: ((همدا اوس یې په سبب پوه شوې.))

د لرګي ماتوونکي وجدان آرامه شو او حیوان یې پورته کړ پر اوږو یې واچاوه او د خپل کور خوا ته روان شو. تانکا تر ونې لاندې د دوی لپاره منتظر و. هغه چې ویې لیدل دوی په مخالف لوري روان دي په هغو پسې یې منډه کړه. ((تاسو چیرته ځئ؟ لار مو ورکه کړې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا په مقصرانه ډول وویل: ((ما دا حیوان دې سرې ته ورکړ. د هغه کور ته ځم، ته هم له موږ سره راتلی شې.))
((آیا ستا حواس پر ځای دي؟))
((کاشکي وای.))
((د حیوان په ورکولو کې زه هیڅ دلیل نه وینم.))
((دی به تر تا یا ما په دې حیوان زیات خوشحاله شي.))
تانکا خپه او غمجن شو: ((موږ باید له کتاب نه خوند اخیستی وای، په هر صورت هیله کوم چې رای یا مهتا یو څه راوړي ... زه غواړم له تاسره د انتخاباتو په باره کې وغږیږم. که ته نه غواړې چې ځان کاندید کړې، زه په تا باندې فشار نه شم راوړی. خو موږ له سیالو کاندیدانو څخه ښې زیاتې پیسې لاس ته راوړی شو. زه ستا نه یوازې غواړم هیڅا ته دا واقعیت مه څرګندوه چې نه غواړې. دا ځل ځان کاندید کړه. دا مهرباني له ما سره وکړه خواجه جمال طاهر له همدې انتخاباتي حوزې نه ځان کاندیدوي. د ښار شتمن خلک به هغه ته رایه ورکړي، خو په عامه خلکو او پرګنو کې ستا له نفوذ نه ډېر ځوریږي. ته کولی شې په اخیرینې شیبه کې د هغه په ګټه تېر شې او په آسانۍ سره لس یا شل زره روپۍ لاس ته راوړې. هیله کوم، ماته غوږ ونیسه ته هیڅ کار مه کوه. زه به د هر څه بندوبست وکړم، زه به ستا په غیاب کې اعلامیه ولیکم او خپره به یې کړم او په هماغه شپه لس زره روپۍ له ما نه واخله.))
میرزا هغه ته په سپکه سترګ وکتل او ویې ویل: ((لعنت دې وي پر تا او ستا په پیسو!))
هغه وویل: ((له زړه نه دې ماته ښکنځل وکړل، خو د پیسو په لغته وهلو یوازې خپل ځان زیانمنوې.))
((زه په زهرو لړلې پیسې په انبور نه شم راشکولی.))
((خو ته د مذهبي قوانینو مراعات هم دومره نه کوې؟))
((د تور بازار د پیسو غندل له مذهب نه کوم خلاف کار نه دی.))
((نو ته پخپل تصمیم باندې تجدید نظر نه کوې؟))
((نه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((نو هیر یې کړه. خو ته د یوې بیمې د کمپنۍ د رئیس کیدو سره کوم مخالفت نه لرې؟ ته یوه آنه هم په اسهامو (ونډو) کې پانګه نه اچوې، ټول هغه څه چې زه یې غواړم ستا د نوم نه استفاده ده.))

((زه خواشینی یم چې موافقه نه شم کولی.))

تانکا د دې جرآت نه درلود چې نور پیشنهادونه وړاندې کړي. میرزا ناڅاپه په خپله درناوي او ستایلو کې ډوب شو. هغه څرنګه کولی شواى د هغه چا احترام وکړي کوم چې د پیسو په ارزښت نه پوهیده؟ لرګي ماتوونکي چې غرڅه یې په اوږو باندې وه ژر ژر روان و او د لاښ تر پیټي لاندې دې او هغې خوا ته ښوریده. لرګي ماتوونکي لاښ د ونې پر یوه مونډه باندې کېښود او دمه یې وکړه.

میرزا چې ورته راورسید ویې ویل: ((ستړى شوې؟))

((ښاغلیه، لاښ درووند دی.))

((یو څه لار به یې زه یوسم.))

لرګی ماتوونکی په موسکا شو. میرزا وویل: ((ولې خاندې؟ ته فکر کوې چې زه یې نه شم وړلی؟))

((ښاغلیه، دا پېټی ستاسې غونډې خلکو لپاره نه دی. دا پیټی زموږ لپاره دی.))

میرزا لاښ پر خپلو اوږو راپورته کړ او په لاره روان شو. خو پنځوس ګامه یې لا نه وو اخیستی چې اورمیږ یې په خوږیدو شو. بدن یې وریږدید او په سترګو یې توره تیاره راخوره شوه. شل ګامه وروسته، میرزا لاښ په یوه پرښه باندې کښېښود، خپله غاړه یې وښوروله او اوږې یې په ګوتو کښېښودلې څو یې ښخې ووځي.

په دغه وخت کې تانکا هم راورسید. میرزا وویل: ((ملګریه، ته هم مجبور یې چې دا بار تر یو ځایه یوسي.))

میرزا نور د تانکا په سترګو کې ځاى نه درلود.

((تاسو باید ما وبخښئ. ماته خپل فزیکي قدرت او توان معلوم دی، د ازمویلو حاجت یې نه شته.))

((خو دا دومره درووند نه دی. زما خبره ومنه.))

تانکا لاښ ته په ځغلنده نظر وکتل او ویې ویل: ((ته ما تېر ایستلی نه شې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځو شيبې مخکې تا ځو پيشنهادونه وکړل. زه به د هغو پيشنهادونو نه هر يو ومنم که چيرې تا دا بار سل ګامه يووړ.))
تانکا را وپاريده: ((که چيرې ميرزا دا بار وړی شي، نو دی يې ولې نه شي وړلی؟ يوزې دسلو ګامونو خبره ده.))
تانکا خپله کورتۍ لرګي ماتوونکي ته ورکړه، په دقت سره يې د خپلو بوټونو بندونـه کلک وتړل، د پتلون پايڅې يې سره را ونغاړلې او خپل مخ يې وچ کړ. هغــه لاښ تــه داسې بد بد کتل لکه چې يو مجرم قاتل خپل جلاد ته ګوري.
د زړه ورتوب په لاپې وهلو سره يې وويل: ((ګوره، دغه ده ځم!))
ده چې په يوه زنګون تکيهه کړې وه ګوښښ يې وکړ ځو لاښ راپورته کړي او پر خپلو اوږو يې کيږدي. له دوه ځلو خواريو وروسته پــه دې بريــالی شــو چــې لاښ پــر اوږو کيږدي. خو د اورميږ پورته کول ورته ګــران و. نــږدې و چــې لاښ بيرتــه پــر زمکــه وغورځوي چې ميرزا دی جګ کړ او په پښو يې ودراوه. تانکا لومړنی ګام واخيست تا به ويل پښه يې په جبه زاره کې ننښتې ده.
ميرزا وړاندې تګ ته تشويق کړ: ((آفرين، زما زلميه! وړاندې ځه!))
تانکا يو بل ګام واخيست احساس يې وکړ چې په اورميږه کې يې وبر ښښيده.
ميرزا بيا تشويق کړ: ((در وړاندې ځه، ته هدف ته ډېر نږدې شوی يې.))
تانکا دوه نور ګامونه هم واخيستل، سترګې يې رډې راووتلې. ميرزا پرې نارې کــړې: ((لږ ځه زيات زور ووهه او بريا ستا ده. زه به ټاکلی واټــن پنځــوښ ګامــه کــم کــړم. پنځوس ! وړاندې ځه !))
تانکا همدا اوس په ډېر بد حالت کې و. هغه داسې احساس کاوه چې پر اوږو يې مــړه شوې غرڅه نه، خو يو زمری دی چې د هغه په ورميږ کې يې پنجې خښې کړې دي.
خو د پيسو مينه، د يوه پولادي ګاډر په شان دی يې په پښو درولی و، خو نه د ډېــرې مودې لپاره. سر يې وخوځيده په سترګو يې توره تياره را خــوره شــوه او پښــې يــې وريږديدې. په زمکه ولګيد او د لاښ لاندې ژوبل شو. ميرزا په کښيناستلو کې ورسره مرسته وکړه او پخپل دستمال يې پکه کړ. هغه ورته وويل: ((ملګريه تا خپل کوښښ وکړ. دا ستا قصور نه دی. ستا د بخت مزه نه شته.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانکا د زور وهلو له لاسه تیکا وهله او ساه یې بنده بنده کیدله. میرزا وخندل: ((ورور جانه، ما تر ډېره ځایه راوور.))

تانکا په غوړه مالي سره وویل: ((ستا د احترام په خاطر ما دا کار وکړ. تا غوښتل چې پر ما سات تیري جوړه کړې. ما ته خوشحاله کړې. اوس نو پر خپله وعده وفا وکړه.))

((خو تا شرط بایللی دی.))

((خو ما خپل زیات کوښښ وکړ، همداسې نه ده؟))

((دا بله خبره ده.))

لرګي ماتوونکی بیا پر خپله لار روان شو. دوی له یوې ژورې ویالې نه پـورې وتـل. د لرګي ماتوونکي کور د ویالې تر غاړې په یوه کلي کې و. یو څو کوچنیانو چې د املې تر ونې لاندې یې لوبې کولې د لرګي ماتوونکي د سترې مشي لپاره رامنډه کړه: ((پلاره، غرڅه چا وویشتله؟))

لرګي ماتوونکي لنډ لنډ ځوابونه ورکول. هغه غرڅه د ونې لانـدې کېښـوده، خپلـې کوډلې ته یې منډه کړه څو یو کټ راوړي. میرزا پرېکړه وکړه چې ماسپښـین بـه پـه کلي کې تېروي. ماښام کله چې دوی روانیدل د کلي خلک تر ډېـره ځایـه ورسـره د مخه ښې لپاره راغلل.

دوه نور ګروپونه وخته راستانه شوي وو. د مهتا شونډې ځوړندې وې. پیغلې مالتي له نورو نه جلا ناسته وه چې دې ته بیخي غیر معمولي کار و. رای او کهنه وړي وو او پـه سختۍ سره یې خبره له خولې وتله. تانکا تندی تریو نیولی و، ځکه میرزا تیر ایستلی و. یوازې د میرزا څېره خندانه او خوشحاله ښکاریده.

اتمه برخه

د غوا له راتګ سره دهنیا ډېره بدله او مغروره شوې وه. د غوا له خبرو پرته یې هـیڅ خبرې په خوله نه راتلې. یوه ورځ ناڅاپه وریځې راښکاره شوې او دموسـمي بـارانونو لومړني څاڅکي راتوی شول. بزګران د خپلو یویو په خوا کې روان شول، خو مخکې له دې چې به کرونده باندې پښې کیږي دي، د رای ناظر اعلان وکړ تر هغو پـورې چـې دوی خپلې اجارې ور نه کړي، هیڅوک اجازه نه لري چې د منې د کښت لپاره کروندو ته لاړ شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بزګران چې اریان شوي وو د هغو کسانو په شان چې چاره یې هڅ ته رسیدلې وي په نا اومیدۍ سره سود خورو ته ور منډې کړې. ځینو د منکر وسا ور وټکاوه. د هغه کاروبار په سونډې بوټو او همدارنګه په غنمو او زغرو کې ډېر ښه و. خو د کلي لوی سود خور تاګور جهینګوري سنګ و چې د خپل کاروبار تر څنګ یې د ښار د لوی سود خــور د اجنټ په توګه هم فعالیت کاوه.

د ده فرعي اجنټان به د پورونو د ورکولو لپاره د یــوه کلــي نــه بــل کلــي تــه تلــل. جهینګوري سنګ به هیڅکله بې له سختو قانوني فورمولیتو نه چا ته پور نه ور کــاوه. جهینګوري سنګ خپل غاښونه په مسواک پاکول چې هوري ور ورســید. دی چــاغ، پلن او تور سړی و، اوږده پزه یې درلوده او بریتونه یې هم اوږده وو او ده تــه یــې لــه مسخرې نه ډکه څېره ورکړې وه.

هوري خپل ناوړه حالت هغه ته بیان کړ. جهینګوري سنګ د ټګۍ موسکا وکړه او ویې ویل: ((خو پاسره پیسې دې څه کړې؟))

هوري په خوره ژبه وویل: ((کومې پیسې، تاګو؟ که چیرې ماپیسې درلودی، مــا بــه ځان د سود خوارانو له منګولو څخه لا ډېر مخکې خلاص کړی و.هیڅوک نــه غــواړي چې سود پرې زیات شي.))

((پاسره کول ستاسو خلکو عادت شوی. تاسو ښه ګڼئ پر ته له دې نــه چــې خپلــې پیسې راوباسئ، پور واخلئ.))

جهینګوري سنګ د هوري پر غوا سترګې خښې کړې وې. هغه غوښتل د پیســو پــه لوبه کې بریا تر لاسه کړي.

هغه وویل: ((ښه، نو، زما پیسې ستا په اختیار کــې دي. هــر څــومره چــې وغــواړې اخیستلی شې. خو ستا د ښه توب لپاره یو شی در ته وایم، د پور په مقابل کې یو څــه ګرو کېږده، فرضاً یو یا دوه ټوټې زېور، د پور معامله وروستنی ستونزې لري. برســیره پر هغه ته مجبوره نه یې چې سود ورکړې. هوري هغه ته ډاډ ورکړ چې یوه ټوټه ارزان بیه ګاڼه هم په کور کې نه شته. البته دهنیا د نیکلو دوه بنګړي لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهینګوري د نوې مفکورې په موندلو سره داسې وویل: ((نو یو بل کار وکړه، غوا دې پر ما خرڅه کړه. په ښه بیه به یې واخلم. پوهیږم چــې لــه هغــې نــه لاس نــه شــې اخیستلی. خو ته کومه بله لاره موندلې شې؟))

هوري وویل: ((پریږده چې له ښځې سره مې هم په دې هکله خبرې اترې وکړم.))

ددې خبرې یادولو، په کور کې غوغا جوړه کړه. غوا د نجونو ډېره خوښیده او په هیڅ بیه یې هغه له لاسه نه ورکوله. سونا په تریو تندي وویل: ((ولې ما د غوا پر ځای نــه خرڅوې؟ د هغې له بیې نه به زما بیه زیاته وي.))

دهنیا وروسته له ډېر تشویق نه د غوا خرڅولو مفکوره ومنله. ګوبار چې په دې ورځو کې په نورو کارونو بوخت و له یوه لنډ مقاومت نه موافقه وکړه . داسې پرېکړه وشــوه چې هوري دې د شپې له مخې کله چې نجونې په خــوب ویــدې وي، غــوا لــه کــوره وباسي. هوري د غوا خرڅلاو ته بیخي تیار و، خو فکر یې آرام نه و. هغــه لاړ او د غــوا مخې ته ودرید. داسې ښکاریده چې د هغې تورې او اغیزناکې سترګې له اوښکو ډکې وې. هوري داسې احساس وکړ لکه چې غوا ورته وایي: ((دومره ژر له ما نه موړ شوې؟ تا خو وعده کړې وه چې څو په تا کې ساه چلیږي ما به خرڅه نه کړې. آیا ستا وعــده همداسې ده؟ آیا ما له تا نه څه ډېر شی غوښتي دي؟ زه بې له کومې خبرې د خپــل سرنوشت استقبال ته ځم. راته ووایه، ولې غواړې ما ووژنې؟))

د هوري نه ناڅاپه آواز پورته شو: ((زه دا کار نه شم کولی! نه شم کولی ! آیا ســترګې یې نه وینې؟ زه به دا خرڅه نه کړم. د درې سوو روپو څه پروا لرم؟ د خدای په مرست به د دې پور هره آنه ادأ کړم، که چیرې د ګنیو حاصل ښه وي.))

دهنیا چې په ډېر غرور سره مېږه ته کتل، وویل: ((هو، مه یې خرڅوه، سبا تــه پــور واخله، که چیرې موږ وکولی شو نور پورونه ادأ کړو، دا پوره هم ادأ کولی شو.))

سوبا د هغه د ورور له نفستنګی نه ځوریده او هوري د هغه لیدو تــه ورغــی. د ســمې تداوۍ او خوراک د نشتوالي له امله سوبا حالت ورځ په ورځ خرابیده. هوري لــه هغــه سره د ډېر ځنډ لپاره کښیناست. د مالي ستونزو او د رای د آخریني فرمان په باره کې ورسره وغږید او نا وخت راستون شو. کله چې غوښتل یې کور ته ننوزي، په تیاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې غوا ته نږدې يو نيم مخې څېره تر سترګو شوه، پرې غږ يې وکړ: ((هلته څوک دي؟))

((زه يم، وروره. راغلی وم چې ستاسو له نغري نه لږ اور واخلم.))

آه، دا هيرا و د هغه کشر ورور.

ګوبار په منډه راننووت هغه چې خواشينی او عصبي ښکاريده به هيجاني حالت سره وويل: ((زمورږ په غوا څه شوي؟ له درده تاويږي او راتاويږي. آيا کومو بدو سترګو وهلې؟))

هوري تال له مخې لرې کړ او چې پورته کيده، نو ويې ويل: ((ولې داسې خرابې خبرې کوې. څو شيبې مخکې خو بيخي ښه وه. ما وليدله چې هلته ولاړه وه.))

دوی غوا د خاورين څراغ تر رڼا لاندې سر تر پښو وکتله، خوله يې له ځګو ډکه وه. سترګې يې ځليدې او نس يې پړسيدلی و. هغه پرته وه او پښې يې ټينګې راغونډې کړې وې. د هنيا په نا اميدۍ سره خپل سر وټکاوه.

هوري منډه کړه څو پنډت داتادين چې خپل ځان يې د کلي ويترنر باله راولي. دا خبره په ټول کلي کې خپره شوه او خلک د هوري د کور وره ته سره راټول شول. ښکاره وه چې غوا مسمومه شوې وه.

هوري نا اميده او او خواشينی پر کټ اوږد وغځيد، کله چې دهنيا راغله چې د اوبو لوټکه تر کټ لاندې کيږدي. ده ورو د هغې لاس ونيو، ته به وايې چې دسيسه جوړوي په ورو يې ورته وويل: ((آيا يو راز ساتلی شې؟))

دهنيا چې د خبر اوريدو ته لوياله وه، وويل: ((آيا ما تر اوسه ستا راز افشا کړی دی؟ څه غواړې ووايې؟))

((آيا په چا باندې شکمنه يې؟))

((د هيچا په باره کې فکر نه شم کولی. ښايي د يوه بيروني سړي کار وي.))

((ته خو به چاته نه وايې؟))

((تا ته خو مې وويل نه وايم.))

((که چيرې چا ته ووايې، تا ته اخطار درکوم چې له وهلو به دې تکه شنه واړوم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((زما وژل به کومه گټه ونه رسوي. ته به په دې بريالی نه شې چې ما غوندې بله ښځه پيدا کړې. ماته ووايه.))
((زه فکر کوم دا د هيرا کار دی.))
((نه، نه، دا واقعيت نه لري. هيرا پوچ خولی دی، خو سپک او ټيټ سړی نه دی.))
((ما په خپلو سترگو وليد ستا پر سر زه قسم خورم.))
((تا هغه وليد، رښتيا وايې؟ څه وخت؟))
((کوم وخت چې زه د سوبا له کوره را روان وم ومې ليد چې دی غوا ته نـږدې ولاړ و. هغه وويل چې راغلی و څو لږ اوږ زموږ له نغري نه واخلي. موږ خبرې سـره وکـړې او چلم مو يو ځای وڅکه. زه داسې گومان کوم کلـه چـې زه د سـوبا کـره وم ده غـوا مسمومه کړې وه او راغلی و چې ووينې غوا مړه ده او که لا ژوندۍ پاتې ده.))
دهنيا چې په سختۍ سره نفس وکيښ وويل: ((ښه، نو، ستا ورور همداسې يو سـړی دی، څه سخت زړه لري. ته گوره! ما له کوچنيوالي نه د مور په شان روزلی دی.))
((ښه، اوس، لاړه شه، ويده شه او هيچا ته دې دا خبره له خولې ونه وزي!))
دهنيا خپل سر لکه د منگوري مار چې راپارول شوي وي جگ کړی او وی ويل: ((زه؟ که له سپيده داغ سره دی د پوليسو ماموريت ته حاضر نه کړم، زه به د پلار لور نه يم. هغه ستا ورور نه دی هغه د لستوڼي مار دی!))
هوري ورته گواښ وکړ: ((دهنيا، تا ته اخطار در کوم که چيرې ... .))
دهنيا چې له قار او غصب نه خوټيده، په خپلو خبرو يې ټينگار وکړ: ((څـو چـې دی بنديخانې ته بو نه ځم، زه آرام نه شم کولی. هغه بايد درې کاله تيرې ميده کړي. درې کاله. او کوم وخت چې له بنديخانې نه راوځي، دا د بې حسه ککرۍ خاوند بايد زيارت ته لاړ شي څو د خپلو گناهونو جبيره وکړي.))
هغې ور په خرپ پورې کړ. هوري وپوهيد چې په ژوند کې يې ډېره لويه تېروتنه يـې همدا وه. کلی په تياره کې ډوب و. غوا مړه شوې وه او هوري لس فوټه له هغه لرې پـر کټ باندې نا آرامه دا خوا او هغه خوا را اوښت.
نهمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهار حالات خراب شوي وو. هوري د خپلې ښځې په وهلو پيل وکړ او هر کـــرَت بـه چې هوري پرې حمله کوله، هغې د ښکنځلو په ويلو خپل غچ اخيسته. نجونو د خپـل پلار په پښو کې ځان ور نښولی او ګوبار خپله مور پټه کړې وه. خو هر کـرَت به چـې دهنيا خپل مېړه ته ښکنځل او بد رد ويل، هوري به ګوبـار پـورې واهــه او ځــو نــور ګوزارونه به يې پرې ور حواله کړل.

کليوال د شور ماشور د غلي کولو لپاره راغلل، خو د خندوونکې صحنې په ليدو سـره کرار ودريدل. داتادين هوري ملامت کړ او ورته يې وويل: ((هــوري، مــاغزه دې پــه ککری کې شته؟ دا د کور لکشمي څوک وهي! آيا دهيرا سيوری پر تــا هــم لويــدلی دی؟))

هوري د داتادين پښو ته ور ټيټ شو او ويې ويل: ((مهاراج، زموږ په منځ کې خبــرې مه کوه، څو چې دا سمه نه کړم، آرام به ونه کړم. هر څومره مې چې د دې تېروتنې په پام کې ونه نيولې، هماغومره دا لا پسې تيره شوه او تېروتنې يې زياتې شولې.))

دهنيا چې سترګې يې له اوښکو ډکې وې وويل: ((مهاراج، ته خو زما شاهد يې. زه به د اوبو يوه څاڅکي ته هم لاس ور نه وړم، څو دی او د ده ورونه د زندان د ميلو تر شــا ونه وينم. زه پوليس ته ور روانه وم څو د غوا د مړينې په باره کې راپور ورکړم چې دې قاتل زما په وهلو پيل وکړ. ما خپل ټول ژوند د ده لپاره برباد کړی او دا دی د هغه انعام چې دی اوس يې راکوي.))

هوري خپل غاښونه وچيچل: ((تا بيا هم له خپلې ککرې نه د خبرو په کولو پيل وکړ. آيا تا ليدلی چې هغه غوا مسمومه کړه؟))

((تا وويل چې هيرا دې ليدلی چې غوا ته نږدې ولاړه و. قسم وخوره چې تــا نــه دی ليدلی!))

((زه قسم خورم چې ما نه دی ليدلی.))

((ليدلی دې نه دی؟ د زوی پر سر دې قسم وخوره!))

هوري خپل لاس د ګوبار پر وچولي کښېښود او قسم يې وخوړ چې هيرا يې غــوا تــه نږدې نه دی ليدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهنیا پر زمکه باندې پرتلې ووهلې او ويې ويل: ((ځومره درواغ وايي! ځومره په بې شرمۍ سره له خپلې خبرې منکريږي.))
ټول کلي کرار د دهنيا په خوا شو. دوی سره اوس نور هيڅ شک نه و پاتې چې هيرا غوا مسمومه کړې ده او هوري له عدلي قضاوت نه مخکې د جرم ارتکاب کړی دی. کله چې داتادين هغه راپورته کړه، هوري په کرارۍ سره ووت.
سوبا هم هلته و، دهنيا وويل: ((پنډت دادا، زه پوره يقين لرم چې دا د هيرا کار دی. د هغه له وروستنۍ شخړې نه راهيسې د فرصت منتظر و.))
داتادين وويل: ((که چيرې دا رښتيا وي، هغه ډېره لويه ګناه کړې ده. آن که چيرې پوليس يې بندي هم نه کړي دهرما داسې جنايتونه بخښلی نه شي. روپا، ورشه او هيرا ته ووايه چې دلته راشي. هغه ته ووايه چې پنډت داتادين غواړي تا ووينې. که چيرې ده غوا نه وي مسمومه کړې پر ېږده چې د کلي د خلکو تر مخ د ګنګا په پاکو او مقدسو اوبو قسم وخوري.))
دهنيا اعتراض وکړ: ((هيرا ډېر بد سړی دی.))
داتادين په خپله لاړ او له دې خبر سره بيرته راستون شو چې هيرا له کوره وتلی دی. هغه لوټکه، رسۍ او امساء له ځان سره اخيستي دي. دی چې چېرته ځي ښځې ته حال نه وايي. هغه پنځه روپۍ هم چې ده په ګوښه خونه کې پټې ساتلې وې، نه وې.
دهنيا وويل: ((هغه بايد وروسته له مخ توری نه ليږديدلی وای.))
هوري او د ده کورنۍ په هغه ورځ ډوډۍ ونه خوړه. د غوا مړينه او د هيرا غايبېدل د ورځې خبره وه. پونيا، د هيرا ښځې وژړل.
داتادين، جهينګوري سنګ نوکهي رام، د رای ناظر، د هغه څلور عسکر او د ماليې مامور پاتيشواري ټول د هغه په مخ کې په غوړه مالۍ سره ولاړ وو. هوري پسې يې سړي وليږل. د هوري په ژوندانه کې دا لومړنی ځل و چې د پوليسو تر مخې راغوښتل کيده، لکه يو مجرم چې د دار کړۍ يې په غاړه کې وي، له ډاره ريږديده او ولاړ و. هوري ته ځان لکه کيشب غوندې ښکاره شو.
پاتيشواري له جهينګوري سره ژر تر ژره مشوره وکړه او جهينګوري، هوري يوې خوا کړ. هوري يې خپل کور ته بوت او دېرش روپۍ يې ورته وشمېرلې او ويې ويل: ((زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاته پيسي په دې اعتبار درکوم چې ته يو صادق سړی يې، خو هير دې نه شــي چــې بېرته راشې او د پور سند امضاء کړې.))

لسمه برخه

ورځې تېرې شوې خو دهيرا هيڅ درک نه وو. د هوري ځومره چې له لاســه پــوره وه ورپسې وګرځيد، خو په اخر کې نا اميده شو. دی مجبور شو چې د خپلې زمکې غــم هم وخوري او اوس نو د هيرا غم هم پرې وربانديې بار و. خو يو انسان په يوه وخت کې ځومره ډېر کارونه بايد سرته ورسوي؟ دی د خپلې زمکې نه د هيرا د زمکې پــه بــاره کې زياته اندېښنه کوله. پونيا چې يوازې پاتې وه له پخوا نه به ژر ژر خوابدې کېده. د هيرا په نه موجوديت کې کمزورې شوې وه، خو د هغه په غيابت کې يې ځان نــه شــو ساتلی او ژر ژر به عصبي کيدله او هوري ورسره ډېر په تکليف او ربړ اخته و. هوري به زيات کوښښ کاوه چې د دې طبيعت سم او آرامه وساتي، خو هغې به ده ته ســتونزه پيدا کوله .

هوري او هيرا زمکې په ګډه سره په اجاره اخيستې دي او د پاسنۍ زمکې لپاره به يې يو له بل سره سيالي کوله. خو پونيا يو ښځه وه نو د هوري لپاره د منلو وړ نه وه چې د هغې له بېوزلۍ نه ګټه واخلي دا لويه نيکمرغي ده چې ناظر هم د پاتې اجارې حساب داسې ژر نه غوښته او پونيا هم ترې نه ځان بې غمه کړی و. که څــه هــم د هــوري د اعتبار لپاره بايد وويل شي چې ده هيله درلوده د پونيا د ماليې د ورکولو لپاره بل پور واخلي.

د بارانونو د اورېدو وخت راورسيد. د شولو د نيالګيو د کښينولو وخت تير شوی و او د دوی د کار وخت هم محدود شوی و. هوري ونه شو کولی چې خپل نيالګي کښــينوي. که څه هم د پونيا کرنه يې له ياده نه وه وتلې. ده خپله زمکه لــه يــاده ايســتلې او د شپې تر ډېر نا وخته پورې به يې د پونيا د شولو غم خوړ. نتيجه داسې شوه کله چې د کښت د لو نه وروسته، د ده درمند لغړ غوندې و د پونيا په کادانه کې د شولو واښه نه ځاييدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغې ورځې له شخړې نه وروسته د دهنیا اړیکې له هوري سره خرابې شوې وې. ګوبار هم له خپل پلار نه ځان لرې ساته او داسې ښکاریده چې زوی او مور دواړو د هوري د تخریبولو او له هغه سره د اړیکو د شلولو دسیسه طرحه کړې وه.
هغه نو اوس په کور کې د یوه پردي سړي حیثیت درلود. د ده حیثیت په کلي کې ټیټ راغلی خو له بلې خوا د دهنیا پرستیژ ډېر لوړ تللی و، نه یوازې د ښځو په منځ کې، بلکې د نارینه وو په منځ کې هم. په همدې وخت کې و چې ملاریا کلي ته راغله او هوري د هغې ښکار شو. دی وروسته له څو کلونو نه ناروغ شوی او ناروغی دا ځل د کسات اخیستو په ډول د هغه پخواني زخمونه راتازه کړی وو. دی د یوې میاشتې لپاره په بستر کې پریوت. تبې د ده رنګ تک ژېړ او بدن یې نا توانه او کمزوری کړ، خو په عین وخت کې د دهنیا زړه هم نرم کړ.
په داسې حالت کې آن د دښمن په لیدو به د هغې زړه ویلې شوی وي. هوري خو آخر د دې مېړه و. یو آواز یې تر غوږو شو، دا دهنیا وه.
هوري وویل: ((په دې سړه هوا کې څنګه ویده کیدا شم! ولې د شپې په دې وخت کې د باندې راوتلې یې؟ څه پېښه شوې؟ ولې دې ګوبار را ونه لیږه.))
دهنیا پر نمجنو وښو کښیناستله. هغې وویل: ((ګوابار زموږ نوم پر زمکه وهلی. له هغه څه چې ډاریدم، لکه چې په واقعیت بدل شوي دي.))
((څه پېښه شوې ده؟ آیا هغه له چا سره شخړه کړې ده؟))
((ښه به دا وي چې له هغې ګوډګرې نه وپوښتې!))
((کومه کوډګره؟ ته لېونی شوې یې؟ ولې معما وایې؟))
((جونیا، هو څوک؟))
((جونیا دلته ده؟ د پنځو میاشتو کوچنی یې په نس کې دی او ګوبار ورک شوی.))
هوري به ګوبار ډېر ځله لیده چې د هغه شپون کلي ته به روان و او دی هم شکمن شوی و. خو له ده سره هیڅکله دا تصور نه و چې د ګوبار تیروتنه به تر دې حده پورې ورسیږي.
آیا د دې ساده ځوان نه به چې لا تر اوسه هم د ده په نظر کوچنی دی داسې یو بد عمله انسان جوړ شي؟ که څه هم هوري کلیوالو ته د یوې جزایي میلمستیا پر ېکړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

آن په کور کې د جونيا د ساتلو په باره کې اندېښنه نه کوله. ده سره د ګوبار اندېښنه ډېره وه. هغه وويل: ((آيا جونيا نه پوهيږي چې دی چيرته دی؟ هغه بايد ورته ويلـــي وي.))

هغې ورته په قار وويل: ((آيا ستا ککری له بوسو ډکه ده؟ د هغه معشوقه چـــې دلتـــه وي، دی به چيرې ولاړ شي؟ په دې شاوخوا کې بايد پټ وي. هغه به ورک نه شـــي. زه له دې تور مخې جونيا نه ډاريږم. يوه دقيقه به هم اجازه ور نه کړم چې زما کـــور کـــې پاتې شي. دوی دا ګناه په هماغه ورځ کړې ده چې ګوبار د غوا د راوستلو لپاره د دوی کلي ته ورغلی و او که چيرې د جونيا نس راپورته شوی نه وای، مورږ به هيڅ پرې خبر شوي نه وو. سهار ته به اوازه او انګازه خپره شي. زه به هغه په خپل کور کې پـــرې نـــه ږدم. که چيرې ته په دې کار کې مداخله کوې، يو له مورږ نه بايـــد پـــه دې کـــار کـــې و اوسو.))

دوی د خپل کور خوا ته روان شول. له نيمې شپې نه هم تيره شوې وه او کراره کراري وه. ناڅاپه دهنيا د هوري لاس ونيو او ورته ويې ويل: ((هيله کوم چې کومـــه صـــحنه جوړه نه کړې، که نه ټول کلی به زمورږ پر سر راټول شي.))

هوري په قار او غضب وويل: ((هغه به له کلي نـــه د بانـــدې وشـــړم! دا راز بـــه ژر يـــا وروسته رابرسيره شي. نو ولې نن رابرسيره نه شي؟))

دهنيا د هغه لاس کلک ونيو او ورته ويې ويل: ((که چېرې هغې ته لاس ور وړې پـــه نارو سورو به پيل وکړي.))

((پر ېږده چې نارې سورې پيل کړي.))

((دا به چېرته لاړه شي، په دې توره تياره شپه کې ؟))

((پر ېږده، هر چېرې چې ځي لاړه دې شي. هغه زمورږ کار نه دی.))

((دا ښه کار نه دی چې د شپې يې له کور نه وباسو. د هغې په نس کې کوچنی دی او که چېرې څه پيښ شي د هغې لپاره به خطرناکه وي.))

((دا په مورږ پورې څه اړه ولري چې دا مري که ژوندی پاتې کيږي. زه ولـــې دا پېغـــور ځانته پر ېږدم او خپل ځان بدنامه کړم؟ زه به ګوبار هم له کور نه وباسم!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناڅاپه دهنیا خپل لاسونه د هغه په غاړه ور واچول او ویې ویل: ((وعده وکـړه چــې هغه به نه وهي هغه همدا اوس پښېمانه ده. دا د هغې بدمرغي ده چې په دې حال کې اخته شوې ده.))

د هوري سترګې نمجنې شوې. د دهنیا مورنی احساس او مینه د هغه څراغ په شــان چې خپلې وړانګې هرې خوا ته خپروي، له ورایه پر ښېیده.

هوري ته په دې زاړه عمر کې یوځل بیا هغه د تنکي زړه خاونده نجلۍ دهنیا، چې ده پنځه ویشت کاله مخکې د ناوې په څېره کې کور ته راوستلې وه، ور په یاد شــو. دوی د وره له سوري نه وکتل. د خاورین څراغ تر کمرنګه نور لاندې جونیا ناسته وه، خپــل سر یې پر زنګنو ایښی و. آیا دا په تیاره کې د هغې خوښۍ په لټه کې ده کومه چــې د یوې شپې لپاره یې هغې ته خپله غولوونکې څېره ور ښوولې وه او وروســته بیــا پــه دایمي تپه تیاره بدله شوه؟

جونیا چې له ډاره ریږدیدله پورته شوه او د هوري پښو ته ور ولویدلــه او پــه ژړا یــې وویل: ((دادا، ستاسو له کور نه پرته بل ځای کې د اوسیدو ځای نه لرم، ما له کوره مه باسئ.))

هوري ور ټیټ شو او هغه یې پر شا وټپوله او ورته ویې ویل: ((لورې هیڅ ډاریږه مــه. دا ستا کور دی، ته هماغسې چې د بولا لور یې زما لور هم یې.))

هغه د هوري پر پښو ولویده او ویې ویل: ((دادا، زه یوه یتیمه یم. ما ته ځای راکــړئ. پلار او ورونه به مې ژوندۍ پرې نه ږدي.))

دهنیا چې خپل احساسات نه شوای کنټرولولی، وویل: ((زمو په کور کې اوسه او لــه پلار او ورونو سره به دې کوم وخت چې دلته راشي زه خبرې وکړم. له هغو سره چــال چلند زما کار دی.))

دا خبرې د هغې په زخمي زړه باندې نرم ملهم و. هغې هوري پر ښوده او د دهنیا پــه پښو کې ولویده، دهنیا هغه راپورته کړه او په غیږ کې یې خپل زړه ته کلکــه ونیولــه. لکه زړه مرغۍ چې پر خپلو بچیانو باندې وزرونه را خواره کړي. هوري دهنیا ته اشاره وکړه چې هغې ته د لږ څه خوړو بندوبست وکړي. بیا یې هغې ته مخ ور واړاوه او ترې نه یې وپوښتل، ((ته د ګوبار په باره کې څه پوهیږې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونيا په ژړا شوه: ((نه، زه هیڅ نه پوهیږم. زه ستاسو د ...))
د سیلاب غوندې اوښکې یې له سترګو را جاري شوې.
خو هوري خپل خپګان او اندېښنه نه شوای پټولی. هغه ترې نه وپوښتل: ((کله چې تا د آخري ځل لپاره ولید آیا اندېښمن نه ښکاریده؟))
((نه خو زه نه پوهیږم چې هغه څرنګه احساس درلود.))
((ته فکر کوې چې هغه به لا تر اوسه په کلي کې وي؟))
هغې په ژړا او انګولا سره وویل: ((فکر کوم تللی دی.))
((زه هم همداسې فکر کوم، څومره احمق دی. موږ د ده دښمنان نه یو. هر څه چې شوي، اوس خو شوي دي. څوک باید د ګل تر څنګ اغزي هم ومني. له خپلې تېښتې سره یې موږ ټول بدمرغه کړو.))
دهنیا چې جونیا یې دننه راهنمایي کوله، وویل: ((ډارن هغه باید ستا تر څنګ ولاړ وای. که چېرې راغی، د باندې اوسېدای شي.))
هوري بېرته څپرې ته ستون شو او په چورت کې و « ګوبار چېرته دی؟» دا موضوع د ده په فکر کې دومره ګرځیده را ګرځیده، لکه یو مرغه چې په لوی آسمان کې الوتنه وکړي.
د میاشتو میاشتو لپاره دغه غیر عادي پېښه د خلکو په ماغزو کې د یوې نوې او تازه پېښې په شان پاتې وه. د جونیا ورونو چې د لاتیس په وسله سمبال و، شا و خوا ټول ځایونه په ګوبار پسې وپلټل. د ګوبار پته ونه لګیده بولا قسم خوړلی و چې نور به هېڅلکه د هوري کلي ته ور نه شي او د هغه مخ به ونهویني! له هوري سره د ده د کوژدې خبرې اترې هم پای ته ورسیدې اوس نو دی د خپلې غوا بیه په سملاسي او نغده توګه غواړي، هغه ته یې اخطار ورکړ که چېرې ټګي وکړي، سمدلاسه به پرې عریضه وکړي او کور به یې د پور تر ستنیدو پورې ترې نه واخلي.
کلیوالو په رښتیانو سره هوري رټلی و په کلي کې داسې پټې خبرې روانې وې چې ګواکې د کلي د ځاه ګانو اوبه دې پر هوري باندې وچې شي. یوازې دهنیا چې اور اخیستونکې وه د یوه داسې جدي او اغیزناک تصمیم مخنیوی یې کاوه. په دغې ستونزه کې د دوی ټولو نه بدمرغه جونیا وه. یوه ورځ دهنیا چې د کلي له مارکېټ نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راستنېدله پنډت داتادين په مخه ورغی. هغې خپل سر ټيټ وا چاوه او غوښتل يې چې ورو ترې نه تيره شي، خو داتادين داسې سړی نه و چې داسې يو فرصت يې له لاسه ورکړی وای. هغه په بدنيتۍ سره وويل: ((د ګوبار کومه پته لګيدلې ده؟ څه بدمرغه دی. هغه د کورنۍ نوم پر زمکه وواهه.))

دهنيا هم ډېر ځله د ګوبار په باره کې داسې فکر کاو هغې په خواشينۍ سره وويل: ((دادا، کله چې پر يوه سړي بده ورځ راشي عقل کوچ کوي، نو ما ته د ويلو څه پاتې دي؟))

داتادين وويل: ((ښه کار مو ونه کړ چې هغه ناوړه نجلۍ مو په کور کې وساتله. که چيرې د شيدو په يوه ګيلاس کې مچ ولويږي، څوک شيدې له مچ سره ايسته نه اچوي. مچ ترې نه اخلي او شيدې ساتي. په کور کې د هغې له ساتلو سره تاسو ټولو ځانونه د خندا وړ ګرځولي دي. که چېرې تاسو دې ته پناه نه وای ورکړې، کار به دې سرحد ته نه و را رسيدلی. زه نه وايم چې هلکان کله کله بد کارونه نه کوي. خو هغه بيله خبره ده. څو چې خلکو ته وريجې ونه ويشئ او برهمنانو ته ميلمستيا ور نه کړئ، خپله(دهرما) ژغورلی نه شئ. زه پوهيږم چې هوري بې فکره دی، خو زه په تا باندې ډېر حساب کوم.))

د داتادين زوی ماتادين له يوې موچۍ سره پټې اړيکې درلودې. خو په وچولي يې د صندل خميره وهلې وه، مقدس کتابونه يې بار کړي وو، ګمها يې لوسته، مذهبي سندرې يې په ډېر ځير سره ويلې او د خپلو ګناهونو د پاکولو لپاره يې د ګنګا په مقدسو اوبو کې لامبل. نو د هغه دهرما نا ککړه او بې داغه پاتې شوې وه. دهنيا پوهيدله چې جونيا د دې د ستونزو مسووله وه، خو په دې هم پوهيده چې ټولنه په دوو بيلو بيلو اخلاقي معيارونو باندې پر بډای او خوار باندې قضاوت کوي.

دهنيا ځواب ورکړ: ((زه دې ته تياره نه يم، چې د يوه درواغجن پرستيژ د لاس ته راوړلو لپاره د يوې ځوانې نجلۍ ژوند قرباني کړم. زه پوهيږم چې جونيا په قانوني ډول زما له زوی سره واده نه دی کړی. خو د هغې لاس مو په خپل لاس کې نيولی دی. زه څرنګه کولی شم هغه په خپل لاس له خپل کور نه وباسم؟ کوم وخت چې بډای بد کار وکړي، هيڅوک يې نه ملامتوي؛ خو که چېرې همدغه بد کار يو خوار او غريب وکړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مخ نه لري. داتادين دومره بې عاطفي انسان و چې ژر د داسې ساده خبرو تر تاثير لاندې نه راته. غيبت او تر شا خبرې کــول د هغــه دوهــم طبيعــت گرځيــدلى و. ده هيڅکله داسې کار نه و کړى چې د ده په فکر په هغه کــې خطــر موجــود وي، خــو د خلکو په لوټلو کې د برخې اخيستو نه يې هيڅ وېره نه درلوده. کوم وخت بــه چــې د زميندار ناظر د پورونو د ټولو لپاره راغى، ځان به يې خوار او غريب وښوده او هغه بــه يې تهديد کړ که چيرې له ده نه پور وغواړي ځان به په څاه کې واچــوي او ځــان بــه ووژني. خو ده به په خپله خلکو ته پورونه ورکول. دى د سازش خاونــد و او لــه دواړو خواوو نه يې ښه گټه اخيسته. د هغه په کړو وړو کې د ميلمستياوو او تحفو ورکول او اخيستل شامل وو. دى چې له ځان نه يې په درواغو ډاکټر جوړ کړى و د کلي ناروغان به يې په جعلي دارو درملو تداوي کول، هيچا په ده باور نه درلــود خــو ســره د دې د داسې خوږې ژبې خاوند و چې خلک به تل د ده په لومه کې راگير کيدل.

هغه په ډېرې هوښيارى سره خپل سر وښوراوه او ويې ويل: ((دهنيا، ته رښتيا وايي، خو هيڅلکه داسې نه شي کيداى چې د خلکو دود او دستور ته په سپک نظر وگورو.))

هوري د ماليې له کاتب پاتيشواري سره همدا ډول مقابله درلوده. پاتيشواري د خپلې تقوا او پرهيزگارى له امله مشهور و، د هرې څوارلسمې شپې د سپوږمۍ د راختو پــه شپه به يې د ساتياناراين قرائت تنظيم کاوه، د ناروغ پوښتنه به يې کوله او د ملاريا په موسم کې به يې حکومتي وړيا کونين وېشل. د پوليسو له مداخلې نه پرته بــه يــې د بزگرانو په منځ کې شخړې او ستونزې حل او فصل کولې او د واده په وخت کې به يې د والى او نور تيزيني ټک و پوک او پسول د ناوې کورنۍ ته پور ورکول، خو د دې ټولو کارونو مانا دا نه وه چې ده به له خپل موقف نه د ماليې د کاتــب پــه حيــث گټــه نــه اخيسته. ده به خپلې زمکې د اجباري کار نه په گټه اخيستو سره يوې او اوبه کولې. د يوه او بل بزگر په منځ کې د تفاهم د راپيدا کولو په برخه کې يې سترمهارت درلود او له دواړو نه به يې لږ لږ څه اخيستل. همدارنگه ده به لږ لږ پورونه هم بزگرانو ته ورکول او د وخت په تېريدو سره يې ښايسته ډېر څه ځان ته ټول کړي وو، هــر کــال بــه ده د حاصل په وخت کې له بزگرانو نه تحفې اخيستلې او هغه به يې بيا د خپلې تحفې پــه نوم د پوليسو او محکمې مامورينو ته ورکولې. د محلي مامورينو تر ملاتړ لانــدې يــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان مړاوه. ټول له هغه نه ډاریدل ځکه دی په سرتمبه ګی، سختیۍ او موذیتوب کـې ټولو ته معلوم و. دی نا شکره نه و، هغه بزګران لوټول او زبېښل، خـو د ضـرورت پـر وخت کې د دوی تر څنګ هم دریده.

پاتیشواري وپوښتل: ((هوري ولې دې ځانته په خپله دا ستونزه پیدا کړه؟))

هوري شاته وکتل او ویې ویل: ((څه دې وویل؟))

هغه خپل ګامونه اوچت کړل څو هوري ته ځان ور ورسوي او بیا یې ورته وویل: ((آیا ته هم د دهنیا غوندې فکر لرې؟ ولې جونیا بېرته د خپل پلار کور ته نه لیږې؟ خدای پوهیږي چې د چا کوچنی د هغې په نس کې دی او ستا د لور حال به څنګه وي؟ دغه نجلۍ چې ستا په کور کې وي څوک به ستا د لور واده ته زړه ښه کړي؟))

هوري له داسې دوه مخې او بې مرستې زړه سوي څخه موړ شوی و. هغه په ځواب کې ورته وویل: ((لالا، زه پوهیږم خو څه کولی شم؟ آیا هغه بېرته خپل کور ته پر یـږدم. زه پوهیږم د بولا زامن د هغې د وژنې خیال لري، څرنګه کولی شم هغه د مرګ خولې ته ور واچوم؟ زما بې کاره زوی هغه یوازې پر ېښودله او که چېرې زه یې هم له کـوره وباسم، هغه ښایي له نا امیدۍ نه ځان ووژني او بیا به ټوله ملامتي په ما باندې وي. که چېرې ته کولی شې بولا دې ته اړباسه او پرې ویې منه چې هغه بیرته خپل کـور تـه پر یږدي، زه به ډېر ممنون شم. او پاتې شوه زما د لور خبره، هغه خدای ته سپارم. هغه به ما ته لار راوښیي. تر اوسه پورې خو زموږ په ټولنه کې کومه نجلۍ بـې واده نـه ده پاتې شوې.))

ټولو ته معلوم وو چې هوري د سولې سړی دی او هیچا هم د هغه بد نه غوښــتل. خـو ټولنه به څنګه له داسې کار نه سترګې پټې کړي.

تاګور جهینګواري سنګ دوه ښځې درلودې. د هغه لومړنۍ ښځه مړه شوې وه او پنځه اولادونه ترې پاتې وو. په هغه وخت کې دی پنځه څلویښت کلن و. ده بیا واده وکړ خو دا ښځه یې وچه پاتې شوه او دریم واده یې وکړ. اوس پنځوس کلن دی او دوه ښـځې لري. د دوی په باره کې ډېرې ناوړې خبرې خپرې شـوې دي. خـو د تـاګور لــه ډاره هیڅوک نه شي کولی چې دا خبرې هغه ته ورسوي. د داسې مېړه په درلودو سره یې پر سترګو د دود پرده خوره وي، ښځې کولی شي بې له کوم ډار نه هواخوري وکـړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم ټاګور عقیده درلوده چې له ښځو سره په معامله کې د اوسپنیز لاس خاوند د،ی نو ده په دې ټینګ باور درلود چې هیچا آن د ده د ښځو مخ هم نه دی لیدلی، خو دا چې د ده تر شا څه کېدل دا نو بله خبره ده.
هغه په هیجاني حالت سره وویل: ((د جونیا غوندې نجلې باید سر پرې شوی وای. هوري هغې ته په پناه ورکولو سره معصومه کړې ده. که چېرې دا دلته و اوسي زمونږ کلی به ناولی شي. باید(رای) په دې موضوع خبر کړو. مونږ به هغه مخکې له مخکې پوه کړو چې په کلي کې د دغه ناوړه باد په لګیدو سره د هیچا عزت خوندي نه شي پاتې کیدای. ((
پنډت نوکي رام د رای ناظر یو خانداني او ستر برهمن و. هغه د ټاګور په دې نظر باندې چې دا موضوع رای ته ورسول شي، داسې فکر وکړ چې دا کار د ده پرستیژ ته سپکاوی ګڼل کیږي. هغه شاوخواته وکتل او ویې ویل: ((رای ته د تګ لپاره هیڅ اړتیا نه شته. زه له دې سړي سره پوهیږم. راځئ چې په هغه باندې د سلو روپو جریمه ولګوو. دی به خپله دا کلی پرېږدي. په عین حال کې به زه د هغه د زمکې د قبضه کولو لپاره اسناد جوړ کړم.))
ښایی دا موضوع یو څو ورځې ځنډیلي وای، خو د جونیا کره په هغه شپه یو زوی وشو. بله ورځ د کلي خلک په بېړه سره راټول شول او جرګه یې جوړه کړه. په جرګه کې ډېرو خلکو ګډون کړی و. هوري او دهنیا هم را احضار شول. د جرګې پرېکړه اعلان شوه چې هوري دې سل روپۍ نغده جریمه او دېرش مونده غله ورکړي.
دهنیا په زېږ غږ په داسې حال کې چې سترګې یې له اوښکو ډکې وې وویل: ((جرګه والو د خوارانو په زیبښاک به مو ښه ورځ په نصیب نه شي. مونږ به پوپناه او له منځه لاړ شو، خو تاسې به هم په ارامۍ سره ژوند ونه کړئ. زه به یوه دانه غله او یوه روپۍ جریمه ور نه کړم. دا څه ډول خندوونکې لوبه ده؟ تاسو فکر کوئ چې د جرمانې په لګولو او ټولو سره مونږ له خپل ملک او جایداد نه محرومولی شئ.))
هوري کوښښ وکړ چې هغه ارامه کړي، ویې ویل: ((مونږ ټول د ټولنې اندامونه یو. څنګه کولی شو له هغې نه جلا شو؟ نه باید د جرګه والو پرېکړې ته غاړه کېږدې. له داسې ژوند نه چې د بدنامۍ تور پرې لګیدلی وي، مرګ هر وخت ښه دی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه جرګه والو ته مخ واړاوه او ويې ويل: ((جرګه والو زه يوازې په ګودام کې غله لرم. زه دې هيڅ وخت د خپل زوی مخ ونه وينم که به درواغ ووايم. زه ستاسو د امر اطاعت ته تيار يم. خو که چېرې ستاسو په زړه کې لږ څه زړه سوی وي لږ څه زما د کوچنيانو لپاره پر پرېږدئ.))

دهنيا په ډېر رقار او غضب سره جرګه پر ښوده او لاړه. خو هوري د شپې تر ناوخت پورې غَله له خپل ګودام نه د جهينګواري سنګ ګودام ته ور وړله. شل مونده غنم، پنځه مونده اوربشې او همدومره نخود و.))

هوري له جهينګواري سنګ سره ناست و او کور يې په اتيا روپو په ګرو کې اچولی و. د جرماني د پرې کولو لپاره بله لارنه نه وه پاتې. لږ څه غنم او نخود يې په شل روپۍ خرڅ کړل. اتيا روپۍ نورې بايد د کور له ګروی نه لاس ته راغلې وای. نوکي رام غوښتل چې غوا يې پرې خرڅه کړي، خو پاتيشواري او داتادين مناقشه کوله چې که چېرې غوايي خرڅ کړي خپله زمکه به څنګه يوې کړي؟ ښه به دا وي چې کور ګرو کړي. خو د غوايانو خرڅول به دا مانا ولري چې دی له کلي نه وباسو.

کله چې هوري د کور د ګروۍ د سند له امضأ کولو نه وروسته راستون شو، دهنيا ترې پوښتنه وکړه چې د شپې تر دې وخت پورې چېر ته و.

هوري په داسې حال کې چې خپل محروميت يې نه ښکاره کاوه ويې ويل: ((د هغه لنډغر ناوړه کارونو تلافي مې کوله. هغه اور ولګاوه او خپله ورک شو، زه بايد دا اور مړ کړم. کور مې په اتيا روپۍ ګرو کړ. نور مې څه کولی شوای؟ اوس مې ټولنه چيرته مني.))

يوولسمه برخه

ګوبار په شپه کې را روان شو، له ډاره يې پښې لړزيدې. دی په دې فکر کې ډوب و چې په هغه شيبه کې چې د جونيا پښه کلي ته ننوزي څه حال به وي؟ دی په شور او غوغا نه پوهيده. ده انتظار درلود چې مور به يې ډېره په قار او غضب شي. دې مفکورې د ده په پښو کې زولنې اچولې دي. دی له پلار نه لږ ډاريده. هوري به ناڅاپه اور اخيست او بيا به آرام شو. خو دهنيا به زهر وخوري او يا به کورته ارو واچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له مور سره د مخامخ کیدو جرآت نه درلود. هغه سوړ اسویلی و ایست که چیرې دهنیا دا په جارو سره د کور له وره نه د باندې وشړي دا خوارکۍ نجلۍ به چېرته لاړه شي؟ آیا د ده مور په دومره بې رحمه وي؟ ارو مرو به یو جنجال جوړ کـړي. خـو کـه چېرې جونیا چیغې ووهي او د هغې په پښو کې ولویږي ښایي زړه سوی راشي. البتـه دی د دغه توپان تر کراریدو چېرته ځان پټ کړی.

جونیا وویل: ((زړه مې نا ارامه دی. ډېره بده شېبه وه چې له تا سره مخامخ شوم. که چېرته د غوا د راوستلو لپاره نه وی راغلی، دا پېښه به نه وه شوې. ته لاړ شه او د دوی د راتگ لپاره لاره اواره کړه. بیا به زه وروسته درشم.))

گوبار اصرار وکړ: ((نه ښه ده چې ته لومړی لاړه شې. ته داسې وښیه چې له بازار نـه راستنه شوې یې او ودې نه شوای کولی چې په دې ناوخت کې کور ته لاړه شې. زه به درشم.))

جونیا چې ویریدله ویې ویل: ((ستا مور ډېره بې پروا ده. که چېرې یې زما په وهلـو پی وکړ، نو بیا به څنگ کیږي؟))

گوبار هغې ته بیا ډاډ ور کړ: ((هغه به تا ونه وهي.))

دوی د کلي شا او خوا ته رسیدلي وو، گوبار وویل: ((اوس نو ته ځه.))

جونیا هغه ته وویل: ((زما نه لیرې کیږه مه.))

((په یوه دقیقه کې به راشم. ته لاړه شه.))

((فکر کوم له ستونزې سره مخامخ کیږم. زه له تا نه ډېره کرکه لرم چـې زه دې دې حال ته راوستلې یم.))

((په قار کیږه مه. زه به ستا تر څنگ ودریږم.))

هغې وپوښتل: ((آیا موږ بل چېرته تښتیدلی نه شو؟))

((په داسې حال کې چې موږ خپل کور لرو؟ د هیڅ شي په باره کې اندیښنه مه کوه.))

((ژر بیرته راشه.))

گوبار ځواب ورکړ: ((راځم.))

((ته خو به ما نه نا امیده کوې؟ که چېرته ته را نه شې زه به څنگه وکړم؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((جونیا په ما باور ولره. زه خو سپک او تیټ سړی نه یم. د ژوند تر اخرینـــي شــیبې پورې له تا سره یم.))

ګوبار چې بې ارادې ولاړ و، کتل یې چې جونیا زړه نا زړه وړاندې ځي او کورته نږدې د شپې په تیاره کې ورکه شوله. په ناڅاپه یې د مور اواز تر غوږ شو چې جونیا تــه یــې ښکنځل کول. وینه یې مړه شوه. یوه شیبه وروسته یې ولیدل چې دهنیــا د کرونــدو خوا ته منډې وهلې. هغه هم د کروندو په منځ د غنمو او اوربشو غله تر پښــو لانــدې کړل. دهنیا د هورې مخې ته رسیدلې وه. هغه شا ته ودرید او غوږ یې ونیو.

دهنیا غرړیدله. اوه، خدایه د هغې خبرې څومره له بې رحمۍ نه ډکې وې! آیــا آن پــه یوې بدمرغې نجلې باندې هم د هغې زړه سوی نه راته؟ هغه په پټه په خپل پلار پسې روان شو. خو کله چې کورته نږدې شوه جرآت یې له لاسه ورکړ. دیوال ته یې تیکــه وکړه او ودرید. اوس به نو دوی ارو مرو هغه خوارکۍ نجلې ووهي، په داسې حال کــې چې دی له کور نه د باندې ولاړ دی او هیڅ شی یې په وس کې نه دي.

ګوبار د بې فکرۍ په حال کې و او په داسې یوه شیبه کې چې د راتلونکې اندېښنه ور سره نه وه یوې سپرغۍ ته یې لاس اچولی و. بې له دې نه چې پوره پوه شــي چــې دا سپرغۍ به یوه ورځ ډېر ستر او دروند اور ولګوي او ټول کور به په کې وســوځیږي او اوس ده ته د وړاندې تګ جرآت نه درلود .ګوبار چې د خوږې ژبې خاوند و. هغــه پــه ډېرې هوښیارۍ سره خپل سر وښوراوه او ویې ویل: ((دهنیا، ته رښــتیا وایــي خــو هیڅلکه داسې نه شي کیدای چې د خلکو دود دستور ته په سپک نظر وګورو.))

څه ور پاتې شوي دي. په کومو سترګو ورګوري؟ بیرته راوګرځید. لږ څه وړاندې لاړ او د ګناه په اساس کې ډوب و، داسې روان و لکه یو سرتیری چې د جګړې له میدان نــه راتښتیدلی وي. په دې فکر کې ډوب و، چې ده څرنګه جونیا تــه د مینــې او محبــت اظهار کړی او څومره له باټو ډکې وعدې یې ورکړې وې. ده ته هغه خوندورې شپې ور په یاد شوې چې په پاک زړه او له مینې ډک نظر سره یې خپل زړه پر هغې بــایللی و. مخکې له دې چې د هغې ژوند خوشحاله او روښانه کړي هغه یې لکــه یــوازې او بــې مینې مرغۍ په یوه وړه ځاله کې پر ښودله. هغه ببرته د کور خوا ته روان شــو. ویــې لیدل چې ور تړلی دی او د کوټې له درز نه یې رڼا تر سترګو شوه. درز ته ور نږدې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جونیا یې د خپلې مور تر څنګ ولیدله چې پر مخ یې اوښکې را روانې وې. پلار یې هغې ته نږدې ولاړ و. مور یې ویل: ((لورې زموږ کره اوسه. که پلار او ورونه دې راشي. زه ورسره پوهیږم. تر هغه چې موږ ژوندي یو. ته هیڅ ویره مه کوه.))

ګوبار خوشحاله شو. اخر جونیا وساتل شوه. که چیرې ده سره زر در لودای، په ډېــرې خوشحالۍ سره به یې پر هغوی شیندلي وای. خو سره له دې هم ده له خپل ځان سره په ټینګه دا پرېکړه وکړه چې تر هغو پورې به کور ته نه ننوزي څو یې د دې بدنامۍ د لرې کولو لپاره ښې ډېرې پیسې نه وي ګټلې. تر اوسه پورې یې زړه نا زړه لــه خپــل پلار سره کار کاوه او د یوه حق په عنوان یې په پلار باندې ژوند کاوه بې له دې چې د کورنۍ د مسوولیت احساس ورسره وي. د پلار او مور بخښنه او هغه هم په دومره لوړه روحیه د ده ژوند ته یو نوی مفهوم ورکړ. نن د لومړي ځل لپاره یو شی لکه سپرغۍ د ده په زړه کې روښانه شوه.

کله چې دهنیا او نور په خوب ویده شول، دی د هوري خبرې تــه راســتون شــو او د راتلونکې لپاره یې په خیال پلونو پیل وکړ. هغه چیرته اوریدل وو. چې په ښار کــې د قراردادي یو کارګر په ورځ کې شپږ آنې اخلي. که چیرې دی پــه ورځ کــې یــوه آنــه ډوډۍ وخوري، پنځه آنې ورته پاتې کیږي چې په میاشت کې لس روپۍ او په یوه کال کې (۱۲۰) روپیو په شاوخوا کې ترې نه جوړیږي. که چیرې له (۱۲۰) روپو سره کاله ته راستون شي، هیڅوک به دا جرآت ونه کړي چې ده ته په کمــه ســترګه وګــوري. آن داتادین او پاتیشواري به هم د ده احترام او البته مور به پرې فخر وکړي.

که چیرې دی همداسې پیسې وګټي، نور به نو د ده کورنۍ خواره پاتې نه شي. خلــک به ده ته مزدور ووایي. څه پروا لري؟ کار کول ګناه نه ده. د ده مزدوري به هم شپږ آنې ثابتې پاتې نه شي. څومره چې د ده تجربه زیاتیږي، هغومره به یې مزدوري پورته لاړه شي. نهمه غرمه وه. ګوبار چې د شپې هم ډوډۍ نه وه خوړلې ډېر له دغو چرتونو سره پرمخې ویده شو. په دغې ترخه سړه هوا کې ښه خوب ورغی. سپیده داغ د لکنهو په خوا چې شل میله لرې و، روان شو. ده ځان سره حساب کــړی و چــې د ماښــام پــه شاوخوا کې به ښار ته ورسیږي. هیڅا ته به څه ونه وایي چې چیرته ځي. د ده پلار به د ده پته معلومه کړي او دی به بیرته کلي ته راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمه غرمه وه. ګوبار چې د شپې هم ډوډۍ نه وه خوړلې، ډېر د لـوږې احســاس یــې کاوه، خو د ډوډۍ د اخیستو لپاره یې پیسې نه درلودې، د لوږې د لیرې کولو لپاره یې یو څو دانې وحشي الوګان راوشکول او ویې خوړل.
په نږدې کلي کې له ګنیو نه ګوړه جوړوله او د هغې بوی یې ســپږمو تــه راغــی. ژر د کینې خوا ته چیرته چې د بورې شربت په یوه لوی لوښي کې اېشېده لاړ او د ډولچې او رسۍ پوښتنه یې وکړه ، څو له څاه نه اوبه راوباسي. د لاسو ورغوي یې پیالــه کــړل څو یوه لپه اوبه وڅښي چې یوه بزګر ورته وویل: ((ملګریه، پــه وږي نــس اوبــه مــه څښه. دا ده لږ ګوړه در واخله. دا به اخري ځل وي چې موږ ګوړه جوړوو. کال ته بــه د بورې فابریکه په فعالیت پیل وکړي. دوی به د ګنیو ټول حاصلات چې په زمکه کې وي واخلي. د ګوړې په بیه بوره تولیدیږي، نو څوک به ګوړه واخلي.))
دولسمه برخه
د لارې پر سر له ډېرو خلکو سره چې د کار په لټه کې لګنهو ته روان و مخامخ شو. له دوی سره په خبرو خبرو مخکې له نهو بجو نه د امین آباد بازار ته ورسیدل. په بــازار کې ډېره ګڼه ګونه وه. ګوبار آریان شو چې دا دومره خلک له کوم ځای نه راتلی شي. له څلورو تر پنځه سوو خلک د کار په لټه کې وو. په دوی کې خټګر، ترکاڼ، پښ، کټ اوبدونکی تیږې جوړوونکی او عادي مزدوران وو. ګوبار خپل امید له لاســه ورکــړ. ده څه چانس درلود؟ ده هیڅ سامان یا شیان نه درلودل څو د هغه په اثر ځــان یــو څــه وښيي. یو یو، دوه دوه، یو په بل پسې کار ته بیول کېدل. ګڼه ګوڼه کمه شــوه یــوازې زاړه ضعیف او ورځ تېروونکی پاتې شول. ګوبار هم د دوی په منځ کې و. وروسته میرزا خورشید ناڅاپه راپیدا شو. هغه دوی ټول د لاس په ښوړولو د ځان خوا ته راوبلــل او اعلان یې وکړ: ((های! تاسو، څوک چې کار غواړئ، ما پسې راشئ. په ورځ کــې شــپږ آنې. پنځه بجې به مو رخصت کړم.))
له یو موټي خټګر او ترکاڼ نه پرته نورو ټولو دغه پیشنهاد ته ور ودانګل. په لږ وخــت کې یو لوی لښکر جوړ شو او د مارش لپاره لیکه شول. میرزا مخکې شو او د سوالګرو ډله ورپسې، لکه پسونه چې په شپانه پسې روان وي. له هغو نــه یــوه لــه میــرزا نــه وپوښتل: ((ښاغلیه، دا څه کار دی؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه ځواب دوی ته غولوونکی و. خو له دوی څخه غوښتل کیدل چې د کبـادي پـه لوبه کې ګډون وکړي ! ټول کار همدومره و. شپږ آنې د کبادي د لوبې لپاره که چېـرې رښتیا وي، خو ښه کار دی. څه لېونی سړی دی؟ دوی شکمن شول چې کوم چال ورته جوړ شوی دی. ډېرې زیاتې پیسې. یا پوهه هم کله کله سړی نه عجیب شی جوړوي. ګوبار زړه نا زړه میرزا ته وویل چې دی وړی دی او خپله مزدوري پیشکي غواړي څو د خوړو لپاره څه پرې واخلي. شپږ آنې یې ورکړې. میرزا اعلان وکړ چې ټولو تـه بـه د مزدورۍ پیسې پیشکې ورکړي. میرزا دوی د ښار نه دباندې یوې تـوتې زمکــې تـه بوتلل. د دغې زمکې پر شاوخوا باندې کټاره راچاپیره شوې وه.

په دغې زمکه کې یوه کوچنۍ د لوخو خونه وه چې د شا خوا نه په غځیـدونکو بوټـو پوښول شوې وه. خونه خالي وه، یوازې یوه جوړه څـوکۍ او یـو کـوچنی میـز هلتـه ایښودل شوي وو چې یو څو کتابونه پرې پراته وو. په یوه خوا کې د ام او لیمو نیالګي شنه ولاړ و او په بله خوا کې یې یو څو ګلدانونه ایښودل شوي وو. خو د زمکې زیاتره برخه وچه پاتې وه.

میرزا کارګران کټار ودرول او هغوی ته یې د مزدورۍ پیسې ور ووېشلې. هغو سره نو اوس بیخي شک نه و پاتې چې دا سړی په رښتیا لیونی دی. ګوبار ته وویل شول چــې ګلدانونو ته اوبه ورکړي. دی به د کبادي له لوبې نه خوند واخلي خو پروا یې نه درلوده هغه په کوچینوالي کې د کبادي لوبه ډېره زیاته کړې ده. هغه څه چې اهمیت درلـود، هغه د مزدورۍ پیسې وې.

وروسته له ډېرو کلونو دغو انډیوالانو ته د کبادي د لوبې وخت پـه لاس ورغلــی و. د ډېرو لپاره د کبادي نه یوازې خاطره پاتې وه. ټوله ورځ دوی په ښار کې مزدورۍ پسې سرګردانه وو. ماښام به ناوخته کور ته را ستانه شول. ستړي ستومانه به وو. وبـه یــې خوړل او ویده به شول. بله ورځ به بیا دغه کار له سره پیل شو. د دوی سوړ ژوند چــې د لمر له تودوخې نه محروم و. دوی یې په یوه اتوماتیک ماشین کې بدل کړي وو. دوی چې نیم ژوندي د زاړه فکر خاوندان بې غاښو او مړاوي شوي انسانان وو. د مسابقې د ډګر برید یا سرحد او دوه د لوبې د ډلو مشران وټاکل شول. ټیمونـه تشــکیل شــول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمې ته نږدې لوبه تیاره وه. د ژمي موسم و د لمر وړانګې هم ښې لګیدلې او د لوبې د اجرا لپاره څه مساعده هوا وه.

میرزا په خوشحالۍ سره دا د جال په وره کې ټکټونه خرڅ کړل. ده به تــل د شــتمنو څخه د پیسو د راشکلو لپاره ځینې لیوني پلانونه سنجول او هغه به یې د خوارانو پــه منځ کې وېشلې. هغه دغه د زړو خلکو د کبادي د لوبې اعلان د لوبو پوسترونو او پاڼو په واسطه ډېر زیات خپور کړی و. په پوسترونو کې داسې راغلي وو: ((یوه بې ســارې لوبه، د دغې لوبې ننداري سره به تاسو ووینئ چې زموږ زاړه خلک لا تــر اوســه هــم غښتلي او پیاوړي کیږي.))

ټکټونه له لسو روپو نه تر دو آنو پورې. د نکټایي لورنکي نندارچیانو لپاره کوچونــه او چوکۍ شته. د درې بجو په شاوخوا کې د مسابقې میدان له خلک ډک شو او په کټاره راختل د ننداري لپاره د موټرونو او څلور ارابه ییزو ګــاډیو کــاروان راغلــی و. پیغلــه مالتي، مهتا، کهنه او رای هم راغلي وو. کله چې لوبه پیل شوه، میرزا مهتــا تــه بلنــه ورکړه چې د کبادي لوبه له دې سره اجراء کړي. پیغلې مالتي وویل: ((یــو فیلســوف باید یوازې له بل فیلسوف سره لوبه وکړي.))

میرزا خپل بریتونه تاو کړل: ((ستاسو مقصد دا دی چې زه فیلسوف نه یم؟ رښتیا، د مهتا غوندې په نامه مې د دکتورا لیک نه شته، خو د دې مانا دا نه ده چې زه فیلسوف نه یم. که غواړې ازمایښت یې کړه.)) میرزا له کهنه نه وپوښتل کــه چیــرې د یــو وار مسابقې لپاره حریف په کار وي.

مالتي ناڅاپه له خپلې څوکۍ نه راپورته شوله: ((ښه مفکوره! له تانکا سره یو وار .))

کهنه له وارخطایۍ نه تک سور شو او ویې ویل: ((ما پرېږدئ.))

میرزا او مهتا خپل کالي سره وایستل او میدان ته سره ووتل. هر یو د مسابقې د لیکې خوا ته ودریدل. نندارہ چیانو پر دې بې مهارته او بې خونده نندارې باندې غوغا جوړه کړې وه. دوی لاسونه پړکول په پیسو باندې شرطونه وهل. یوه به ویل: ((زاړه بابا تــه ګوره څنګه په نخرو راځي!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل به ويل: ((او آبلې خوا ته هغه ګوره. هغه بايد د هغه مشر ورور وي. د دوی هډوکي لا تر اوسه پورې د پولادو په شان دي. ښايي دوی په ژوند کې دومره غــوړي خــوړلي وي لکه چې موږ اوبه څښلي دي!))

د مهتا ټيم بد حال درلود. له نيمايي نه زيات د هغه لوبغــاړي مــړي شــوي وو. مهتــا هيڅکله د کبادي لوبه نه وه کړې.

ميرزا د لوبې په هر اړخ پوهيده. مالتي په عصبانيت سره رای ته وويل: ((مهتــا ښــه لوبه نه کوي.))

رای د هغه مداخله ژر په خوښې سره ومنله، هغه له ځــای نــه راپورتــه شــوه: ((زه پوهيږم چې ميرزا يو پياوړی لوبغاړی دی.))

کهنه وويل: ((ولې مهتا له مخکې نه فکر ونه کــړ. هغــه لــه خپــل ځــان نــه احمــق جوړوي.))

مالتي وويل: ((په دې کې څه حماقت دی؟ اخر يوه لوبه ده.)) يو څو شيبې غلې شوه، بيا يې وويل: ((آيا په دې لوبه کې د تفريح وخت نه شته؟))

کهنه وويل: ((چارت ته ګوره! له ميرزا سره مسابقه هغه فکر کاوه چــې دا بــه هــم د فلسفې د درس په شان اسانه کار وي.))

مالتي بيا وويل: ((آيا دوی تفريح نه لري؟))

کهنه وځوروله: ((لوبه ژر پای ته رسيږي. دخندا وړ هغــه وخــت ده چــې ميــرزا دی ښکته او پورته کش کړي، سر دې په زمکه ووهي او په زوره دې راپورته کړي.))

مالتي د بدخويۍ له مخې وويل: ((تا سره څوک خبرې کوي؟ ما له رای نــه پوښــتنه وکړه. آيا هاف ټايم شته؟))

هغه ځواب ورکړ: ((نه، زه فکر نه کوم.))

هغې وويل: ((د مهتا په ټيم کې چې په وروستيو پښو ولاړ و يوازې شل کسه ژونــدي پاتې وو. د لوبې په وروستۍ برخه کې هيجانات زيات شول. نندارچيانو د لوبې اخرينۍ نتيجې ته په بې صبرۍ سره را نږدې شوي وو او يو څو شيبې وروسته مهتا يــوازينی ژوندی پاتې و. د ټيم سرنوشت په ده پورې تړلی و. دی مجبور و چې د دښمن کمپ ته لاړ شي، د دښمن لوبغاړي ګير کړي او بيرته خپلې ليکې ته ځان راورسوي. هر څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبغاړي چې دی ګیر کړي، هغوی مړه کیږي او که چیرې روغ رمټ خپلې خوا ته راستون شو، په هماغه اندازه د ده د ټیم لوبغاړي بیر ته ژوندي شمیرل کیږي.))

د ټولو سترګې مهتا ته وې. هغه په آرامۍ سره د دښمن د کمپ خوا ته لاړ. خلک ډېر هیجاني شوي وو، خو د دښمن لیکې هماغسې ټینګې ولاړې وې او له هغو نه تېریدل اسانه کار نه و. دا هیله چې ښايي د خپل ټیم یو څو کسه بیا ژوندي کړي نه وه پاتې. میرزا ټوپ وواهه، هغه له ملا نه ونیو. مهتا په نا امیدۍ سره ورغښت او میرزا یې د لوبې لیکې ته راکش کړ. په عین حال کې د میرزا د ټیم غړو ناڅاپه پرې ورټوپ کړ او هغه یې په بېړه ونیو. مهتا لا تر اوسه هم پر زمکه اوږد غورځیدل و. بیا یې خوشې هڅه وکړه چې د لوبې اساسي لیکه ماته کړي. که چیرې ده دغې لیکې ته ځان رسولی وای، د خپل ټیم پنځوس کسه یې بیا را ژوندي کول. خو دی یو انچ هم وړاندې نه شوای تللی. میرزا یې پر شا ناست و. مالتي په خواشینۍ سره هغوی ته ورغله او ویې ویل: ((میرزا خورشید، دا ښه کار نه دی. لوبه خلاصه شوې ده.))

میرزا د مهتا اورمیږ ټینګ کړ او ویې ویل: ((زه به یې تر هغو پورې پرې نه ږدم، څو چې دی ووايي، لوبه یې بایللې ده. دی ولې نه وايي چې ما بایللې ده؟))

مالتي چې نږدې راغله ویې ویل: ((دومره بې رحمه او سخت زړه مه اوسه. ته خو نه غواړې چې دی په زوره ماتې ته اړباسې؟))

میرزا چې د مهتا پر شا شلم ناست و ویې ویل: ((زه د قواعدو سره سم لوبه کوم. هغه ته ووایه چې ووايي ما بایلوده، بیا به یې خوشې کړم.))

مهتا هڅه وکړه چې ځان پورته کړي او په چل ول ځان خلاص کړي. میرزا د هغه اورمیږ ښکته خوا ته پورې واهه . مالي هڅه وکړه چې میرزا کش کړي.

هغې وویل: ((دا لوبه نه ده وحشت دی.))

ناڅاپه تا به ویل چې کومه معجزه وشوه میرزا پراخ پر زمکه راولوید او مهتا د لیوني په شان د اساسي کرښې خوا ته وځغاسته. ننداره چیانو خپلې خولۍ هوا ته پورته واچولې. هیڅوک پورته نه شو چې حالت څنګه سرچپه شو.

میرزا، مهتا راپورته کړ او دا بریالی قهرمان یې قرګاه ته بوته. نن د مهتا ورځ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وویل: ((نن مې یوه نوې تجربه زده کړه. د یوې ښځې زړه سوی کولی شـي زمـا لوری په بریالیتوب بدل کړي.))

میرزا، مالتي او بیا یې مهتا ته وکتل او ویې ویل: ((پوه نه شوم. ښه نو د بریـالیتوب راز همدا و، زه اریان وم چې تا څنګه وکولی شوای ما داسې پورته واچوې.))

چای خلاص شو او میلمانه هم رخصت شول. میرزا وویل: ((واده څه وخت دی؟))

مهتا اریان شوه ((د چا؟))

((البته ستا.))

((زما واده ! له چا سره؟))

((څومره معصوم ښکارې! په دې کې څه د پټېدو خبره ده؟))

((زه هیڅکله نه پوهېږم چې زه هم واده کوم.))

((آیا ته فکر کوي چې مالتي به په دې قناعت وکړي چې له تا سره د یوې دیني خور په شان ژوند وکړي؟))

مهتا جدي شو او ویې ویل: ((میرزا چوپ ته بیخي تېروتلی یې. په خپله مالتي یـوه ښکلې، خوشحاله، ذکي او د آزاد فکر خانده نجلـۍ ده او برسـیره پـر دې ډېـر نـور صفتونه هم لري. خو هغه صفتونه چې زه یې د خپل ژوند د شریک په ځان کې لټـوم په دې کې نه شته. زما په فکر او عقیده ښځه باید د مصیبت او ځان هیرونې تجسم او ښکارندوی وي. په خپل شخصیت یې محو او د خپل مېړه له شخصیت سـره یوځـای کړي وي، بدن د مېړه او روح د ښځې. ته به وپوښتې چې ولې نارینه باید ځان محوه نه کړي؟ ولې ښځه؟ دا ځکه چې هیڅ نارینه د هغې وړتیا نه لري. کـه چېـرې دی ځـان محوه کړي له ده نه به یو تش شی جوړ شي. دی به ځان یوې سمڅې ته ننباسي او له ستر روح سره به د خپل روح د یوځای کېدو خوبونه ویني.

خو ښځه لکه زمکه صبرناکه او زغمونکې ده، ارامه او ځان ژغورونکې ده. که چېرې د ښځې زیاتره صفتونه او ممیزات په نارینه کې وي. له ده نه مهاتما جوړیږي. خـو کـه چیرې د نارینه صفتونه او مشخصې په ښځه کې وي، له هغې نه شیطان جوړیږي. یـو نارینه په واقعي توګه یوازې د ښځې خوا ته راکښل کیږي چې په هغې کـې د ښـځې لازمې مشخصې موجودې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه تر اوسه پورې د مالتي خوا ته نه يم راکښل شوی. څنګه کـولی شـم خپـل ځـان تشريح کړم؟ په هر هغه شي کې چې په دې دنيا کې ښکلی دی زه له ښځې تصوير او خيال وينم. آن که زه هغه مړه کړم په هغې کې بايد بدله او کسات اخيسـتلو روحيـه هيڅ راپيدا نه شي او نه را وپاريږي. آن که چېرې زه د هغې په مخ کې له بلې ښـځې سره مينه وکړم، دا کار بايد د دې حسادت را ونه پاروي، که زه له داسې ښځې سـره مخامخ شم، د هغې په پښو کې ځان وغورځوم.

زه داسې ښځه نه غواړم چې د انشتين په باره کې بحث وکړي يا زما د کتابونو ليکنې اصلاح او تاييد کړي. زه داسې ښځه غواړم چې زما روح لوړ کړي او زما د ژوند د پاکی او صفا سبب وګرځي.))

خورشيد ميرزا خپله ږيره وښوروله او ويې ويل: ((زه ستا د عقيدې قدرداني کوم. که چيرې له داسې ښځې سره مخامخ شوم، زه به هم واده وکړم.))

مهتا په خندا سره وويل: ((راځه دواړه به پسې ګرځو. څوک څه پوهيږي چـې يـوه ورځ مو بخت خلاص شي!))

((خو پيغله مالتي به دې داسې په اسانه خوشې نه کړي، که غواړې ليکلی سند به هم درکړم.))

((له داسې ښځې سره زه يوازې ځان مشغولوم. البته چې واده بيخي بله موضوع ده. واده د روح وقف کول دي.))

((نو مينه څه شی ده؟))

((تر هغو پورې چې مينه د دوو روحونو د يوځای کيدو په مکمليدو کـې ځـای ونـه مومي، تکامل ناممکن بريښي. پر ته له دې نه مينه شهوت دی.))

مهتا خپل کالي واغوستل او لاړ. مانښام و ګوبار لا تر اوسه پورې هـم ګلانـو تـه اوبـه ورکولې. ميرزا چې ترې نه خوشحاله و ويې ويل: ((ته اوس تلی شې.))

ګوبار د کار غوښتنه وکړه. ميرزا وويل: ((اوه، ته کار غواړې. ډېر ښه زه به تا استخدام کړم.))

((ښاغليه څومره به راکړې.))

((څومره غواړې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((څومره ويلی شم؟ هر څومره چې ستاسو زړه وي.))

((زه به تا ته پنځلس روپۍ در کړم. خو ته مجبور يې چې زيات کار وکړې.))

ګوبار وويل دی له سخت کار ه نه ډاريږي د پنځلسو روپو لپاره هغه تيار دی چې ځان مرګ ته ورکړي.

ميرزا هغه ته وويل: ((ته به د دغې کوټې په کونج کې اوسې.))

ديارلسمه برخه

هوري چې ټول حاصل يې د جرمانې په پوره کولو کې ورکړی و يوه مياشت يې په هغو لږو شيانو تېره کړه چې په يوه لوښي کې يې ساتلي وو. خو د جون د مياشتې له پيل کيدو سره حالت بيخي خراب او له زغم نه ووت. پنځه مياشتې د نسونو مړول او يوه ټوټه ډوډۍ هم په کور کې نه وي. دی چې له پخوا نه هم پور کې ډوب و، د بل پور وار راورسيد. کار يې هم په اجاره نه شواى نيولی. د هغه د ګنيو کرونده اوس تر اوبو لاندې وه او د ده ټول وخت دغه کار نيولی و، وجود يې د اوسپنې دی! آن د خپل کار د اجراء لپاره د ده بدن تر ټولو لومړی خوراک ته اړتيا لري. تياره ماښام و، کوچني ژړا انګولا کوله. خو د ډوډۍ د نشتوالي له امله د جونيا تی هم وچ شوی و. هوري د دولاري هټۍ ته منډه کړه. د هغو هټۍ تړل شوې وه. د اخرينی هڅې په توګه منګرو، پور ورکوونکي ته ورغی. منګرو نه يوازې هغه په نيغه له ځان نه وشاړه، بلکې يوه خبره يې هم لا ورته وکړه هغه ورته وويل: ((بايد درته ووايم چې تا دا درې کاله د پيسو سود هم نه دی راکړی. څومره زړه ورتوب! بل پور هم غواړې! خپلې ګروۍ ته دې پام وکړه. د منافق او بې اعتباره سړي همدا حال وي کوم وخت چې ناظر تا تهديد کړي بې له خوله ښورولو نه پيسې ورته را باسې. زما پيسې څنګه کيږي؟))

هوري خواشينی او خپه راستون شو. هغه د وره په زينه کې ناست و چې پونيا، د ده ورينداره راغله. د هغې پام شو چې په پخلنځي کې اور نه بليږي له دهنيا نه يې پوښتنه وکړه: ((بابي ولې دې په نغري کې اور نه دی بل کړی؟ د پخلي وخت دی.))

دهنيا وويل: ((څه شی پاخه کړم. ميتو هر څه چې درلودل ټول په جريمه کې ورکړل. بې له دې چې د کوچنيانو د مړينې او ژوند خيال ورسره وي. سړ کال د پونيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاصلات ښه وو هغې په ښکاره دا خبره تایید کړې وه چې دا د هوري د زیار ګاللو لــه برکته دي کله چې هیرا دا زمکه کرله حاصلات د دې په نیمایي هم نه و.))
هغې وویل: ((ولې دې ځوک د یو څه غلې دانې لپاره زما کره را ونه لیږه؟ څه چې زما دي هغومره د میتو هم دي. په بد وخت کې مورږ باید خپل غمونه سره ووېشو. زه ړنده نه یم. زه د یوه انسان په ښېګڼې او مېړانې اعتراف کوم، که چیرې میتو زما د ژغورنې لپاره را دانګلي نه وي زما حال به اوس څرنګه و؟))
هغې سونا له خپل ځان سره بوتله. هغوی له دوو ډګو ټوکریو اوربشــو ســره راســتانه شول مخکې له دې نه چې دهنیا ترې نه مننه وکړي هغــه لاړه. کــوم وخــت چــې د اورښت موسم راورسید او د باران د نه اوریدو حالت ډېر بحراني شو. د تودوخې مــوج پر شا وخوا سیمه باندې راغی. تود باد پر کروندو باندې لګیده، د ګنیو کښت وچ شو. د کښت د اوبو لګولو لپاره د سیند له اوبو نه استفاده په نوبت شــوه. پــه نتیجــه کــې شخړې او کړکیچونه زیات شول، تر هغو پورې چې د ابو دا منبع هم وچه شوه. غلاوې او د ډاګوانو حملې په ټول ولایت کې پراخې شولې. د خلکو خوابدې او خپګان زیــات شو. څه موده وروسته باران و اورید. مړاوی روحونه راژوندي شول. د کروندګرو لپــاره دا بارانونه د سرو زرو اورښت و. داسې ښکاریده چې دا وچه او نینې شوې زمکــه بــه هیڅکله بیا خړوبه نه شي. یوې د باندې ووتلې کوچنیان په منــډه لاړل، څــو د اوبــو ټانکونه وګوري. دوی ببر ته راغلل، نارې یې وهلې او لاسونه یې پړکــول چــې: ((تــر نیمایي پورې ډک شوي!))
وچکالي خپل کار کړی و، د ګنیو کښت له منځه تللی و، د خلکو ژوند زیاتره د ګنیو پر کښت پورې اړه درلوده. دوی په سختۍ سره کولی شوای د جوارو او ږدنو له خــرڅلاو نه مخکې مالیه ورکړي، د پوروړیو د پور بیرته ورکول امکان خو ډېر کم و. دوی خپلو ځانونو ته په دې هیله تسلي ورکوله چې لږ تر لږه د مالدارۍ لپاره شنه واښه خــو بــه پیدا شي.
د جنوري میاشت هم تیره شوه او بولا چې لا تر اوسه پــوري پیســې نــه وې ورکــړل شوې، یوه ورځ په عصبانیت سره د هوري کور ته راغی. هغه په قار وویل: ((تــه پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل لوز همداسې ولاړ يې! تا ما ته وعده راکړه چې د ګنيو د کښت لـه ريبلـو څخـه وروسته به زما پيسې راکړې. ګني لا ډېر مخکې ريبدل شوي دي. پيسې راکړه.))

هوري د وخت مهلت وغوښت. بولا ورته غوږ نه نيوه. هوري په غمولي حالت وويل: ((زه درته وايم چې پيسې نه لرم. زه آن پور هم نه شم اخيستی، څه وکړم. زه د خوراک لپاره څه شی نه لرم. که چيرې باور نه لرې، زما کور ولټـوه کـه چيـرې څـه دې بيـا وموندل ستا دې وي،. يو يې سه.))

بولا وويل: ((ستا کور ولې ولټوم؟ زما يې څه، چې ته پيسې نه لرې؟ زه تا ته ستا لوز در په يادوم. د کښت ربېل خلاص شوي دي. زه خپلې پيسې غواړم.))

((ته ماته ووايه څه وکړم.))

((نور څه پاتې دي چې درته ويې وايم؟))

((زه اختيار تاته پرېږدم.))

((نو بيا زه ستا غوايان اخلم.))

هوري ورته وکتل. هغه باور نه شو کولی چې دا خبره يې په غوږو اوريدلې ده. تـا بـه ويلي چې ګنګس شوی دی سر يې ښکته کړ. آيا بولا غواړي چې له ده نه سوالګر جوړ کړي؟ د غوايانو بيوول، د ده د لاسونو د پرېکولو مانا لري. هغه وويل: ((کـه چيـرې ستا دهرما حکم کوي چې ښه کار دی، بو يې ځه؟))

((په ما يې څه چې ته خوار يې او که بډای. زه خپلې پيسې غواړم.))

((څه به وکړې که زه هر چا ته ووايم چې ما ستا پيسې وخته درکړي دي؟))

بولا ټګان وخوړ. دا يې هيڅکله په ماغزو کې نه وو ګرځيدلي چې ښايي هوري داسې دوکه ورکړي.

بولا په خوابدۍ سره وويل: ((دا حقيقت نه لري، خو که چيرې ته د ګنګا په پاکو اوبو قسم وخورې ما ته بل څه نه دي پاتې، پرته له دې چې داتاوان ومنم.))

((ډېر زيات مې زړه غواړي، خو دا کار نه کوم.))

((ته يې نه شې کولی.))

((هو، کولی يې نه شم. ما فقط ټوکې کولې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه شيبه داسې ښکاريده چې په چورت کې تللى وي. بيا يې وويـل: ((بــولا وروره، ولې دې ماته دومره زړه ډک دى. جونيا چې ما کره راغلې ده، زما لپاره يې څــه گټــه رسولې ده؟ زوى مې له لاس لاړ. د دوو سوو روپيو جريمه مې پرې کړه. برباد شــوم او اوس ته غواړې چې زما اخيرنۍ ريښې هم را وباسې. په ما باور وکړه زه د خپل زوى د کړو وړو په باره کې هيڅ نه پوهيدم. ما فکر کاوه دى د ساز مجلسونو ته ځي، زه هغــه وخت په حقيقت پوه شوم چې جونيا په هماغه شپه نا وخت زما کره راغله. راته ووايه، که چيرې ما هغې ته پناه نه واى ورکړې دا نور چيرته تللى شواى؟ آيا کوم بل چا يــې هم پروا کوله؟))

جونيا چې د غوجلې د وره ترځنګ ولاړه وه، ټولې خبرې يې واوريدې. اوس دې بــولا ته هيڅ احترام نه درلود هغه دوى دښمن وو، بولا وويل: ((تاسو جونيا په هماغه لاره مو چې راوستلې بيرته راولئ، هغه راوباسئ، زه به نه ستاسو غوايان بوزم او نه به د غوا بيه واخلم. زه دا نه شم زغملى چې دا دې دلته لکه شهزادګۍ ناسته وي او مور دې له شرمه چا ته کتلى نه شو. هغه زما لور ده. هغه زما په غيږ کې لويه شوې ده. خداى خو شاهد دى چې له زامنو نه مې را باندې کمه ګرانه نه ده. خو نن زه غواړم چې د کلي له يو سر نه تر بله سره پورې يې کش کړم، دا مجبوره کړم چې صدقه او د غوايي خيرات وغواړي او د چټلۍ او مردارۍ په کوټو او ديرو کې د خوراک په لټه کــې ســرګردانه او لالهانده وګرځي. زه د هغې پلار يم! هغې زه وځورولم، خپل پلار! هغه شــرم چــې دې نجلې زما کور ته راوړى، په اوو نسلونو کې به پرې نه ولل شي او تاسو په بــې شــرمۍ سره هغه په خپل کور کې ساتئ. ستا دا کار پرته له سپکاوي او توهين نــه نــور څــه دي!))

دهنيا لکه چې غوښتل هره خبره يې د بولا په زړه کې داغ کيدي په خبرو راغلــه: ((ميتو، ګوره. زه هم دومره نرمه ښځه نه يم. هغه څه چې ته غواړې، هيڅکلــه بــه ونــه شي. جونيا مور ته له خپل ژوند نه را ته ګرانه ده. که چيرې زمونږ غوايان کــولى شــي ستا د نيکونو د عزت او پت تلافي وکړي او له منځ نه تللى پت او حيثيــت دې بيرتــه لاس ته درځي، دوى بوزه . زه هم وايم چې جونيا تيروتلې ده. کله چې هغه زمونږ کور ته راغله، غوښتل مې چې له کور نه يې وباسم. خو هغې وژړل او زه هم زړه لرم هغــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې پناه ورکړه. ته، ميتو، چې اوس يو زوړ سړی يې، لا تر اوسه پورې ښځه غواړې او د ښځې په باره کې خپل احساسات نه شې کنټرولولی، نو څنګه جرآت کوې چې دا ځوانه نجلۍ محکومه کړې؟))
بولا په ځوريدلې، غمجنې او غلې لهجه هيله وکـړه: ((هـوري، د هغــې خبــرې دې واريدې؟ اوس نو ما مه ملامتوه. غوايان راوباسه.))
هوري په قار سره وويل: ((بو يې ځه.))
((يو ځل بيا فکر وکړه.))
((ما فکر کړی.))
بولا چې روان شو د غوايانو پړی راخلاص کړې، جونيا چې له پاوليو او سـتارو نـه ډک ساري يې اغوستی او هلک يې په غيږ کې و، د هغه په مخ کې ودريده او په لړزيدلې غږ يې ورته وويل: ((کاکا، غوايان مه بيا يه، زه ځم. زه به صدقه او د غـوايي خيـرات ټول کړم. که چيرې په صدقه او د غوايي خيرات مې ژوند ونه شوی کړای، ځان به پـه اوبو کې ډوب کړم.))
بولا په لوړ آواز ورته وويل: ((زما له مخې نه لرې شه. بيا دې هيڅکله ستا مـخ ونـه وينم، ته نفرين شوې او لعنتي ښځه! تا ته ډوبيده هم کم دي.))
جونيا هغه ته ونه کتل. هغې غوښتل چې د خپل قار او غوسې په اور کې وسوځي، هغه غوسه چې د تشدد او سپکاوي نه، بلکې د ځان هيرونې ښبه نښانه وه.
دې دوه ګامونه نه وو اخيستې چې دهنيا راونيوله، هغې وويل: ((لورې، چيرته ځــې؟ دا کور ستا دی، همداسې اوس او زموږ له مړينې وروسته هم. ته ولې ځان پـه سـيند کې لاهو کړې؟ پر ېږده، هغه پلار چې خپل اولاد رټي په کې ډوب شي.))
هغې بولا ته وويل: ((ته بايد له خپل ځان نه وشرميږې. غوايــان بــوزه او وينــې يــې وڅښه.))
جونيا چې سلګۍ وهلې ويې ويل: ((که زما خپل پلار ما نفرين کوي، دا سـمه نـه ده چې زه ژوندۍ پاتې شم. پريږده چې لاړه شم او مړه شم. ما تاسو ته ډېـرې سـتونزې راپيدا کړې. څومره چې تاسو له ماسره داسې په مهربانۍ رويه کړې ده چــې آن زمـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل پلار هم نه شوای کولی. زه دعا کوم او له خدای نه غواړم چې که زه بیا راژوندۍ شم ستاسو لور دې و اوسم.))

دهنیا چې جونیا خپلې خوا ته را کشوله، وویل: ((هغه ستا پلار نه دی. هغه دې دښمن دی. که چیرې مور دې ژوندۍ وای، هیڅکله به یې نه و پرې ایښی چې داسې کار وشي. پریږده چې دی بیا واده وکړي. وبه یې ویني چې دی په خپله سزا ورسیږي!

جونیا خپلې خواښې پسې دننه کاله ته لاړه او بولا د غوایانو پړي را خلاص کړل او د کور خوا ته روان شو تا به وی له هغې میلمستیا نه راستون شوی چې هلته یې د خوړو پر ځای وهل خوړلي وي.

راځئ اوس هوري پریږدو چې خپل لاسونه یې په کار اچولي او په آرامۍ سره ژوند وکړي! هغه پوهیده چې دا خلک غواړي دی وشرموي، ځکه هر شریف سړی باید ولې داسې یوه نجلې په خپل کور کې وساتي ؟ دوی نه شي کولی د دوی د زور لپاره یوه شریفه نجلې راپیدا کړي. هغه غوایانو ښه مزي غوایان دي، ښه جوړه ده. هر وخت کولی شي په سلو روپیو یې خرخ کړي. په هر حال دا اتیا روپو نه یې زیات شی لاس ته راوړي دي.

د کلي نه د باندې یې پر داتادین، پاتیشواري، سوبا او څو نورو باندې سترګې ولګیدې چې پر ده پسې یې منډې وهلې، ښه وډار شو. د ستونزې بوی یې تر سپږمو شو. آیا دوی به دی ووهي او غوایان به بیرته ترې نه بوزي؟ ودرید. دی به له هغو سره جګړه وکړي داتادین را نږدې شو: ((بولا، دا څه خبره ده؟ تا غوایان را خلاص کړل او هغه چوپ پاتې شو. آیا همداسې د ده چوپ پاتې کیدل و چې ته دومره زړه ور شوې؟ موږ په خپلو کارونو لګیا وو. که چیرې هوري فقط یوه اشاره کړې وای، ستا د بدن هر وېښته به مو در نه راشکولی وای. که نه غواړې چې ستونزه راپیدا شي، نو همدا اوس غوایان بیرته ورستانه کړه، ته شرم نه لرې؟))

پاتیشواري وویل: ((هغه د هوري له ساده توب نه ګټه اخلي. که چیرې دی، ستا پورورۍ دی نو لاړ شه عریضه پرې وکړه او د هغه په مقابل کې دعوا وکړه. ته څه حق لرې چې په غوایانو باندې لاس کیږدې؟ ولې، که چیرې دی تا باندې جنایي عریضه وکړي، پولیس به تا ته ښه درس درکړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بولا چې لږ کمزوری شوی و، وویل: ((لالا، ما هغه نه دی مجبوره کړی چـې غوایـان راکړی. په زور مې نه دي ترې اخیستي. هغه په خپله وغوښتل چې غوایان راکړي.))
پاتیشواري ځواب ورکړ: ((هیڅ یو بزګر په خپله رضا او خوښه غوایان لـه لاسـه نـه ورکوي. دی به بې له هغو څه کار وکړي؟ آیا د یوې کولو لپاره ستا پر اورمیـږه بانـدې څغ کیږدي؟ سوبا، غوایان ترې واخله.))
سوبا ور وړاندې شه: ((پړی راکړه. که چیرته خپلې پیسې غواړې، عریضه وکړه، کنه تر مرګه پورې به دې ووهم. آیا تا هغه ته نغدې پیسې ورکړې؟ یوه بد شـګونه او بـد مرغه غوا دې پرې ور بار کړه او اوس یې غوایان هم غواړې.))
بولا له ځای نه ونه خوځید. هغه د غوایانو تر منځ چوپ ولاړ و لـه پاتیشـواري سـره دعوا ګټه نه درلوده.
داتادین خپله ملا نیغه کړه او په هیجان سره یې راتوب کړ او ویې ویل: ((د څه لپاره منتظر یاست؟ ویې وهئ. دی څنګه جرآت کوي چې زموږ له کلي نه غوایان بوزي؟))
پانشي چې یو تکړه ځوان و، په شدت سره یې بولا ته اوږه ورکړه او پر زمکـه یـې را وویشت، هغه راپورته شو او بل ګوزار پرې حواله شو. دوی وکتل چـې هـوري د دوی خوا ته منډې راوهي، بولا راپورته شو او د هوري خوا ته په خاپوړو او پورې وهلو روان شو: ((هوري، دوی ته حقیقت ووایه، آیا ما ستا غوایان په زوره اخیستی؟))
داتادین وویل: ((هوري، دی کوښښ کوي موږ وغولوي.))
هوري لږ څه وځنډید. د رامنډې وهلو په حال کې وویل: ((ښه، حقیقت دا دی چې ده له ما نه وغوښتل چې جونیا ورستنه کړم، کنه دی به زما غوایان واخلي.))
دوی ټولو هوري ته په سپکه سترګه وکتل. بولا خپله غاړه جګه کړه، په مغروری سره په لاره روان شو او غوایان ورپسې وو.
خوارلسمه برخه
د ټولو په نظر د (ټپنک) په شانې مالتي په حقیقت کې اقتصادي او زیارکښه وه. د دې ژوند یوازې د آس د ځغاستې میدان نه و. څوک ټول وخت په خوړو بانـدې ژونـد نـه کوي. د دې لپاره، ساتیري د ژوند ستر هدف نه و او نه شخصي ګټه. خـو ابتـذال پـه یقیني ډول د ژوند د ترخو ناخوالو په کمولو کې مرسته کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغې پلار له هغو فوق العاده او کميابو کسانو نه و چې به لکهـاوو روپـۍ عايـد يـې درلود. ده به د زميندارانو لپاره پورونه برابرول، د دوی شته او ملکيت به يې خرڅول د عاليرتبه مامورينو په مرسته به يې له ستونزو نه خلاصول، همدا د ده د ژوند کار و بار و، د بيلګې په توګه، دوی د راجاګانو او آيالتي شهزادګيو تر منځ د واده بنـدو بسـت کوي او په دې معامله کې په خالصه توګه زر روپۍ لاس ته ورځي. د معاملاتو کـوچنی چلوونکی دلال بولي، خو هغه دلالان چې لوړې او سترې معاملې سرته رسـوي لکـه کاول، له راجاکانو سره کار کاوه او له والي سره به يې چای څښنه.
کاول درې لونې درلودې او غوښتل يې چې دوی په انګلستان کې زده کـړه وکـړي. د نورو شتمنو په شان دی هم په دې باور و چې انګريزي زده کړه يو سړی بيخي بدلوي ښايي انګلستان اقليم په دې کار کې څه رول ولري، وايي د سړي ذکاوت زياتوي. خو د ده د دې ارزو له درې برخو نه دوه برخو يې تحقق ونه موند. مالتي لا په انګلسـتان کې وه چې په ژوند کې معيوب وه، ګونګۍ هم شوه. د خبرو کولـو د تـوان لـه لاسـه ورکول په دې مانا و چې د ژوند د معشيت او کاروبار سره هم خـدای پامـاني وکـړه.
دعايداتو اندول يې له خرڅ سره برابر و. د بدې ورځې لپاره سپما د هغې عادت نه و.
نتيجه دا شوه چې دوی په دې څو وروستيو کلونو کې مازې خپله ګوزاره کولـه يـانې خوله او لاس و د کورنۍ د خرڅ ټول بار په مالتي باندې پروت و په مياشت کې د هغې له څلورو تر پنځو سوو روپو عايد سره د لوړې سطحې ژوند اوس ممکن نه بر ښـيده.
خو دی په يو ډول سره د هغې د دوو خونيدنو د زده کړې خرڅ برابراوه.
شپه وه خو هوا تر اوسه پورې هم توده وه. مالتي او خويندې يې په چمن کې ناسـتې وې. د چمن واښه د نه پاملرنې له امله مړاوي او وچ شوي وو، ځای ځای واښه دومـره وچ شوي وو چې خاوره ورځخه را پورته کيده. مالتي وويل: ((آيـا بـاغوان د چمـن ساتنه او پاملرنه نه کوي؟))
دوهمې خور ساروج وويل: ((هغه ټول وخت ويده وي. هغه تيار دی چې د هغو کارونو د نه اجرا کولو لپاره چې بايد کړي يې وي شل دليله درته ووايي.))
ساروج په اجتماعي علومو کې د ليسانس زده کړه کوله. هغه د لـوړ قامـت خاونـده، ډنګره او نرۍ او په طبيعي ډول ژر خوابدې کېدونکې وه. په هر شي باندې شکمنه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټرانو ورته ویلي وو چې زیات فکر ونه کړي او غرنیو سیمو ته لاړه شي، خو کورنۍ یې دومره پیسې نه درلودې چې دا هلته ولیږي.

کوچنۍ خور وار دا فکر کاوه چې ساروج ته ډېره پاملرنه کیږي. که په ناروغ کیدو سره څوک کولی شي دومره د نورو زړه سوی لاس ته راولي، نو ولې دا خپل ځان ناروغ نه اچوي! پرته له ساروج نه هر شی په دې ګران وو. سترګې یې له ځلا نه بر ښیدلې او پوستکی یې ځلیده. هغې وویل: ((پلار ټوله ورځ هغه د بل چا د کارونو لپاره د باندې لیږي. هغه آن د ساه ایستلو وخت نه لري او تاسو وایئ چې ویده ده.))

ساروج په توند مزاجۍ سره وویل: ((پلار هیڅکله هغه د باندې نه لیږي. دا دروغ دي.))

وار دا ځواب ورکړ: ((هغه یې هره ورځ لیږي هو، دا کار کوي. نن هم هغه تللی و، پوښته ترې نه وکړه.))

((ولې وکړم.))

مالتي په هوښیارۍ سره موضوع بدله کړه. د ښځو لیک په دې وروستیو وختونو کې زیاتره د مالتي د هڅو له امله منځ ته راغلې وه. د ښار زیاتره تعلیمیافته چې په کې راتولې شوې وې. د مهتا پخوانۍ وینا د نیولو احساسات راپارولي و.

لیک پر بکړه وکړه چې ده ته غاښ ماتوونکی قانوني ځواب برابر کړي. د دغې ځوابیه وینا دنده د مالتي په غاړه وه. د ورځو ورځو لپاره مالتي د موادو په ټولو لګیا وه او مناقشې یې تنظیمولې. نورې ښځې هم وې چې وینا ته یې تیاری نیوه. کوم وخت چې مهتا د ښځو لیک ته راغی اډیټوریم ډک و هغه د غرور احساس وکړ. د ګډون کوونکو او اوریدونکو علاقمندي نه یوازې د دوی په مخونو کې له ورایه ځلیده، بلکې د دوی کالي اغوستل هم د هغوی د علاقمندۍ ښکارندوی و، ښځو ښه کالي اغوښتي وو او داسې یې ځانونه په زیور او ګاڼو بار کړي وو تا به وې د واده محفل ته راغلي دي. دوی خپل ټول کوښښ کړی و څو ډاکټر مهتا پړ کړي او پر هغه باندې بری ومومي. څوک ویلی شي چې برم او جلال قوي وسله نه ده؟ مالتي یوه نوې ساري او آخرین مود بلوز اغوستی و. د هغې مخ له ورایه د ناوې غوندې ښکاریده ډاکټر مهتا یوازې و او یوې ډلې ښځې یې په مقابل لوري کې. خو ښځې لا تر اوسه پورې پر ځان ویسا نه وې. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقيقت يوه سپرغۍ او شغله کولی شي د بې کفايته او ناوړتوب غر ميده ميده کــړي. ميرزا، کهنه او د بريښ مدير مسوول په اخريني کتار کې ناست وو. راى لـړ وروســته راغی او شاته ودريد. ميرزا هغه په اشاري سره کښيناستلو ته راوباله.

راى ځواب ورکړ: ((شکريه، زه ډېر راحت يم. ګنه ګوڼه زياته ده او د هال هوا بنده ده. مالتي د جلسي رياست کوي. کهنه، مبارک دې وي!))

کهنه په تريوتندي وويل: ((هغه اوس په مهتا سترګې پټې کړې دي. زه يې له نظر نه لويدلې يم.))

مهتا په خپله وينا پيل وکړ: ((ديوې صاحبانو. کله چې زه تاسو ته د الهې خطاب کوم. دا کومه غير معمولي خبره نه ده. دا درنښت او عزت ستاسو حق دی. خو آيا تاسو کله اوريدلی دي چې يوه ښځه نارينه ته د الهې خطاب وکړي؟ که چيرې تاسو هغه تــه د الهې خطاب وکړئ. هغه تېر باسئ ځکه زړه سوی، فدا کاري او قرباني د يــوې ښــځې ارزښتناک خصلتونه دي. او نارينه څنګه؟ هغه څه ورکوي؟ هيڅ. ورکړه د هغه کار نــه دی، بلکې هغه اخيستونکی دی. هغه مبارزه کوي، څو خپل حق له نورو واخلي. مبارزه د هغه د کرکټر اساسي خصلتونه دي.))

((توپاني چکچکې او شاباسي.))

راى وويل: ((دا سړی پوهيږي چې څرنګه د ښځو زړونه لاس ته راوړي.))

د بريښ مسوول مدير چې د راى خبرې خوند ور نه کړ، وويل: ((هغه کومه نوې خبره نه ده. حقيقت دا دی چې ما په څو محفلونو کې عين همدا مفکوره وړاندې کړې ده.))

مهتا وړاندې لاړ: ((نوځنګه کله چې زموږ منورې ښــځې ويــنم چــې د فــداکارۍ او قربانۍ له ژوند سره قناعت نه لري او د مبارزې په ژوند پسې منډې وهي او ټول وخت داسې فکر کوي چې نابېره د خوښۍ پر ګودر ور برابر شوې دي. ولې، بخښنه وغــواړم ډېره زياته بخښنه غواړم، زه فکر نه کوم چې دا به دوی ته د مبارکۍ ويلو موقع وي.))

ميرمن کهنه په ډېر ځير او غرور سره مالتي ته وکتل. مالتي خپل سر ښکته واچــاوه.

ميرزا وويل: ((مهتا يو زړه ور او بې باکه سړی دی. حقيقت تاسو ته مخامخ وايي.))

د بريښ مسوول مدير وويل: ((هغه وختونه تېر شوي دي چې کولی مو شواى ښــځې په اسانۍ سره تېر باسئ.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وينا ته ادامه ورکړه: ((دا چې وينم يوه ښځه د نارينه په شان چلند کوي دومره مې ځوروي، لکه چې ووينو نارينه د ښځې په شان چلند وکړي. زه پوهيږم چې په تاسو کې به يوې ته هم داسې نارينه د باور او مينې ارزښت او وړتيا ولري. زه په عين وخت کې تاسو ته ډاډ درکوم چې داسې يوه ښځه هم نه شي کولی د يوه نارينه اعتماد او تلپاتې مينه لاس ته راوړي.))

د کهنه مخ تک سور شو: ((د انساني تمدن د تکامل په دوران کې زه د ښځو موقف لوړ گڼم. دا به ټولنې ته هيڅ گټه ونه رسوي که چيرې ښځې د پيدايښت او تکوين معبد خوشې کړي او پريکړه وکړي چې د جگړې ميدان ته ور ودانگي زه په دې باره کې مثبت نظر لرم له افتخار نه ليرې ده چې نارينه خپلو تخريبي او ورانوونکو تمايلاتو ته زيات اهميت او ارزښت ورکړی دی. د خپل ورور د ازادۍ په اخيستلو او د هغه د وينې په زبېښلو باندې فکر کوي په هغه باندې يې يو ستر بری مونډلی دی. کله چې دی همدا کوچنيان چې ميندو د دوی له وينو نه روزلي او پاللي دي. د زرهاوو ماشيندارو په گوليو ووژني هغه قهرمان بلل کيږي او کله چې ميندې د هغه پر وچولي زايواني رنگ راکاږي او د خپلې دعا په وسيله يې د جگړې ميدان ته ليږي. دی فکر کوي چې ورانی او تباهي هغه شي دی چې نړۍ ورته اړتيا لري او د بريا دې تباهۍ لپاره د هغه غوښتنه او تمايلات لا نور هم پياوړی کيږي.

نن موږ څه ونيو؟ دې شيطاني غريزې د زړه لړزوونکی، ويجاړونې او ورانی راپه برخه کړی دی. نفوس يې پوپناه کړی، زمکه يې سوځولې او ښارونه يې د خاورو سره برابر کړي دي. د يوې صاحبانو له تا سونه پوښتم. آيا غواړئ د دغه شيطاني نڅا ته د تلپاتې کيدو بنه ورکړئ؟ زه له تاسو نه هيله لرم چې دا شيطاني قوتونه يوازې پريږدئ او په خپلو هغو دندو پورې ونښلئ چې ستاسو حقيقي ميراث دی.))

کهنه وويل: ((مالتي آن سر هم نه پورته کوي.))

رای وويل: ((هغه څه چې مهتا وايي واقعيت دی.))

د بربښ مسوول مدير وار په وار لمبه کيده: ((په دې کې هيڅ نوی شی نه شته. هر هغه څوک چې د ښځو د نهضت ضد وي داسې بې مانا خبرې کوي. زه دا نه منم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ د مينې او فداکارۍ له لارې پرمختګ کړی دی. په واقعيت کې دنيا د ټينګار مېړانې او عقل له مخې وړاندې تللې ده.))
د کهنه ايسار شوي احساسات راوپاريدل او ويې ويل: ((هغه اصلي فيلسوف نه دی، بلکې نقلي فيلسوف دی. فيلسوف داسې انسان وي...))
اون کارناتهې پرې ور زياته کړه: ((... چې له حقيقت نه انحراف نه کوې.))
کهنه چې د اون کارناتهې تعريف يې د بشپړ قناعت وړ ونه ګرځيد وويل: ((زه د حقيقت او نه حقيقت په باره کې څه پوهيږم.))
فيلسوف هغه څوک ساروج چې خپلې خور ته د احترام نه پرته غلی ناسته وه، ونه شوای کولی نور زغم وکړي او ځان ونيسي. هغې نارې کړې: ((موږ د رای ورکولو حق غواړو. د نارينه سره برابر !))
د هال له هرې ګوښې نه په لوړ اواز همدا خبره تاييد شوه: ((هو. موږ د رای حق غواړو!))
اون کارناتهې ودريد او په لوړ اواز يې نارې کړې: ((مړه دې وي د ښځو د نهضت دښمنان!))
مالتي خپل لاس پر مېز وواهه: ((نظم. نظم! هغه کسان چې غواړي وينا وکړي وروسته به موقع ورکړل شي.))
مهتا وويل: ((د رای حق د نوي عصر مود دی. دا يو سراب دی. ټګي او چلبازي ده. څوک وايي چې ستاستو شخصيت بشپړ رول نه شي لوبولی. ځکه چې ستاسو د فعاليت ساحه محدوده ده؟ موږ مخکې له دې نه چې هر څه و اوسو. لومړی تر ټولو انساني موجودات يو. زموږ ژوند په کور کې پيل کيږي. همدلته ده چې موږ نړۍ ته راځو او روزل کيږو. همدلته ده چې د ژوند له مهمو مرحلو نه تيريږو. که چيرې دې ته محدوده ساحه وايي. زه نه پوهيږم چې کومې ساحې ته نامحدوده وويل شي. تاسو غواړئ دا فابريکه ودروئ چې د انسان سرنوشت په کې ټاکل کيږي او جوړيږي او هغو فابريکو ته منډه واخلئ چې هلته انسان ټوټې ټوټې کيږي او وينې يې زبښل کيږي؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا نارې کړې: ((دا د نارینه وو استبداد او ظلم دی چې په ښځو کې یې د بلوا او راپاریدنې روحیه خلق کړې ده.))
مهتا ځواب ورکړ: ((زه موافق یم. نارینه د ښځو په مقابل کې له ظلم او بې عدالتۍ نه کار اخیستی دی. موږ باید خپله بې عدالتي له منځه یوسو نه دا چې کوچنی د حمام له اوبو سره یوځای ایسته وغورځوو.))
مالتي وویل: ((ښځې حقوق غواړي د دې لپاره چې له هغو نه په ښې ګټې اخیستو سره وکولی شي د نارینه وو مخه ونیسي ځو د دوی حقوق تر پښو لاندې نه کړي.))
مهتا ځواب ورکړ: ((په دې نړۍ کې ستر حقوق د خدمت او فداکارۍ له لارې لاس ته راغلی دي. او تاسو همدا اوس د دې حقوقونو څښتنان یاست. د رای ورکولو حقوق د هغو په پرتله کم ارزښته دي. زه ډېر خواشینی شم چې وایم زموږ ښځې غرب خپل ایډیال ګرځولی دی. هلته ښځې د خپل پټ او عزت له مقام نه رالویدلې دي. هغه نوره د کور میرمن نه ده. بلکې د ځان ښودنې او نندارې یوه ټوټه ده. د جایزې نندارتون او د ساتیرۍ او خوشحالۍ وسیله ده. په غرب کې ښځه غواړي چې ازاده و اوسي ځو وکولی شي د ژوند تر اخیرنۍ حده پورې خوند واخلي، خو جسماني خوشحالي هیڅکله زموږ د ښځو ایډیال نه دی ګرځیدلی، راځئ هغه شیان را واخلو کوم چې په غربي کلتور کې ګټور دی. تل د یوه او بل کلتور تر منځ راکړه ورکړه نه شته. خو په پټو سترګو د نورو پیښې کول د اخلاقي کمزورتیا او افلاس نښه ده. د غرب ښځې نور نه غواړي چې د کور د میرمنو په حیث پاتې شي. کله چې زه تعلیمیافته ښځې په غرب کې وینم چې په ښکاره سره د خپل بدن لاسونو پښو ښکلا او طلسم نندارې ته ږدي. د دوی لپاره خواشینی کیږم. د جذباتو او پاریدنې لپاره د دوی لوالتیا د دوی سترګې دومره پټې کړې دي چې نور د حیا په باره کې فکر نه شي کولی. د ښځو لپاره تر دې نه لوی اهانت بل نه شته.))
هال بیا له چک چکو ډک شو. میرزا اون کار ته وویل: ((شکمن یم چې دا مناقشې هم رد کړای شي.))
اون کار د ضد او کینې له مخې وویل: ((دا یوازینۍ معقوله خبره وه چې ده په دې وینا کې وکړه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا وویل: ((نو یوه خبره په تاپور ته شوه.))
اون کارناتهـ وویل: ((زه هیڅا ته غاړه نه ږدم. زه به هغه تکی پیدا کړم. انتظار وباسه او سیل کوه. سبا بیا د بر ښنې ورځپاڼې ورکوه.))
((ستا مقصد دا دی چیرته چې حقیقت تا رابولي چیغې او ناري نه وهي؟ ستا یـوازې هغو مناقشو ته پام وي کوم چې ستا مړاوی شوی نظر یې را وینې کړی.))
مهتا خپلې وینا ته دوام ورکړ: ((دا یوه دسیسه او توطیه ده چې د نارینه وو له خـوا تنظیم شوې ده هغه نارینه چې د جنسي تمایلاتو لاره تعقیبوي لکه غوایي چې د نورو په کروندو کې خوشې شي او هر شي چې پر مخه ورشي حمله پرې وکړي. د نارینه وو دسیسه پخوا غبر کې بریالی شوې ده. هلتـه ښـځې انځـور شـوې نـانځکې دي. زه شرمیږم چې دا ناوړه باد اوس په هند کې په لګیدو پیل کړی، څو د توبې او فـداکاری عنعنه له منځه یوسي. تعلیمیافته ښځې په خاص ډول ډېر ژر په دې ناروغتیـا اختـه کیږي. د کورنی میرمنې ایډیالونه له لاسه ورکوي او خپـل ځانونـه پـه بـې مناسـبه پتنګانو بدلوي.))
ساروج په قار سره خپل اواز پورته کړ: ((مور د نارینه وو سلا مشورې نه غـواړو. کـه نارینه غواړي آزاد و اوسي، مور هم غواړو. زمور نجونې نور نه غواړي واده ته حرفـوي بڼه ورکړي. وروسته له دې نه مینه به د واده یواځینی اساس وي!))
له هرې خوا نه. په خاص ډول مخکې کتارونو نه چې هلته میرمنـې ناسـتې وې ډېـر لاسونه پړکیدل.
مهتا چې آرامه او کراره ولاړ و په سړه سینه یې ځواب ورکړ. ((هغه څه ته چې تاسو مینه وایې. یو ابهام دی د تمایل اوښتنې لوڅ مخ دی. همداسې چې زیاتره وخـت لـه نفسي کارونونه لاس اخیسته یا انکار د مادي محرومیت یوازینی چاڼ شوی نـوم دی. واقعي خوښي او رښتیاني تسلي او ډاډګیرنه له ځان نه فارغ خـدمت څخـه لاس تـه راځي. له ځان نه فارغ خدمت د حقوقو سرچینه او د قـدرت منبـع ده. چیرتـه چـې خدمت نه وي هلته بې اعتمادي وي. څرنګه چې تاسو د نارینه وو ژوند رهبري کـوئ. ستاسو مسوولیت زیات دی. که تاسو وغواړئ کولی شئ د ژوند بېړی لـه منځـه نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنجات ساحل ته ورسوئ. خو په یوه ښویېدنه به ببړۍ ډوبه شي او تاسو به هم له ځان سره ډوب کړي.))

وینا پای ته ورسیده. دا چې موضوع د شخړې او مخالفت وړ وه. ډېرو ښځو د خبرو کولو اجازه غوښتې وه. ډېره ناوخته شوې وه. مالتي هم جلسه له ډاکټر مهتا نه په منڼې سره پای ته ورسوله. مخکې له تمامیدو نه هغې اعلان وکړ چې راتلونکې یکشنبه به یو ځو کسه میرمنې په همدې موضوع پورې اړوند خپل نظریات وړاندې کړي.

رای مهتا ته مبارکي ورکړه او ویې ویل: ((زه له هرې خبرې سره چې تا وویل موافقه لرم.))

مالتي وخندل: ((که چیرې تاسو مبارکي ور نه کړئ، نو څوک یې ورکړي؟ کهنه په ځیر سره مالتي ته وکتل لکه چې کوښښ یې کاوه د هغې ماغزه ولولي. نو بیا یې جرآت وکړ او ویې ویل: ((زما په نظر داکتر مهتا له زمانې نه وروسته پاتې دی.))

د مالتي لهجه تنده غوندې شوه: ((کومې نظریې؟))

((زما منظور خدمت او فداکاري او نور ټول دي.))

((که چیرې تاسو فکر کوئ چې د مهتا نظریات د سل کاله پخوا له موده لویدلي نظریات دي. موږ به خوشحاله شو چې ستا نوي او له مود سره برابر نظریات واورو. څنګه څوک کولی شي په واده ژوند بریالی شي ته کومه خاصه نسخه لرې؟))

کهنه وشرمید. د هغه مقصد د مالتي خوشحالول و، خو د هغې په قار کیدو تمامه شوه. میرمن کهنه خپل مېړه پسې د موټر خوا ته لاړه میرزا هم لاړ. مهتا خپله امسا له ستیج نه را واخیسته او د تګ په حال کې و چې مالتي له لاسه کلک ونیو. په سترګو کې یې تمنا او هیله له ورایه بر ېښیده. ((ته داسې نه شې تلی. راځه چې پلار ته دې ور وپیژنم. د ماښام ډوډۍ له مور سره وخوره.))

مهتا په ساتیرۍ او شوخۍ سره خپل غوږونه راکش کړل: ((که نه خپه کیږې. نن ساروج به زما سر وخوري. زه له دغو نجونو نه ډاریږم.))

((نه، هوش کوم. زه یې څارنه کوم چې څه ونه وایي. ولې. هغه به آن خپلې شونډې هم بیرته نه کړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ډېر ښه. زه به يو څو شپې وروسته درشم.))
((نه، ما يوازې مه پرېږده ساروج زما موټر بيولی. ته به ما کورته ورسوې.))
دوی د مهتا به موټر کې سپاره شول.

پنځلسمه برخه

هغه شپه چې را ورسيده چې د کليوالي جرګې مشرانو هوري جريمه کړی دی. نوکي رام ناظر پسې يې سړی ور وليږه. د هغه نه خوښيده چې په داسې يوه موضوع کې دی په تياره کې پاتې شي .هغه نوکي رام ته اخطار ورکړ: ((زما په دربار کې د هغو کسانو لپاره چې دوی هغه کارونه چې بايد وکړي، نه کوي؛ ځای نه شته.))
نوکي رام چې له دننه خوتيده په نري اواز وويل: ((په دې کې زه يوازې نه وم. ما د دومره ډېرو په مخکې څه کولی شوای؟))
رای د هغه وتلې خبتې ته په ځير وکتل او ويې ويل: ((مرداره خوله دې وتړه! تا بايد يو ځل دا موضوع ما ته ويلې وای. زه به د جرګې مشرانو ته اجازه ور نه کړم چې جريمه ولګوي، څو موضوع اړوندو مقاماتو ته ونه رسوله شي. د جرګې مشران څه حق لری چې زما او زما د کروندګرو په منځ کې ودرېږي؟ زه پرته له دغو جريمو نه څه عايد لرم؟ که چيرې جريمې ستاسو خلکو په جېبونو کې ولوېږي. نو زه څه کاره شوم؟ آيا زه په هوا باندې ژوند وکړم؟ دوی له هوري نه څومره اخيستې دي؟))
((صاحب. اتيا روپۍ.))
((نغدې؟))
((صاحب. نغدې يې نه درلودې. لږ څه يې جنس ورکړ. د پاتې په مقابل کې يې خپل کور ګرو کړ.))
رای ژر خپله خبره واړوله او د هوري خوا يې ونيوله: ((پوه شوم! نو تا او ستا ټګمارو د جرګې مشرانو زما يوه با اعتباره کروندګر لا پخوا برباد کړی دی! زه ستاسو نه پوښتم چې تاسو څه حق درلود چې پرته زما له مشورې زما د کروندګر په کارونو کې لاس ووهئ؟ زه کولی شم ستاسو ټولو دار او دسته د دې کار له امله اووه کاله په بنديخانه کې واچوم. ودرېږه. هوري او د هغه زوی ماته راولېږه.))
نوکي رام چې ډېر کم راغلی و، وويل: ((د هغه زوی د پېښې په شپه تښتيدلی دی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای له قاره وپوښتل: ((ما ته دا څرګنده ده چي ته دروغ نه وايې! هيڅ ځوان وروسته له دې نه چې خپله د ژوند ملګرې کور ته راولي. نه تښتي. که چېرې دی تښتيده، نو ولې يې هغه کور ته راوستله؟ په دې کار کې ستاسو نه د يوه لاس شته. آن که تاسو د خپلې بې ګناهۍ د ثبوت لپاره ځان د ګنګا اوبو ته هم ور وغورځوئ په تاسو باور نه کوم. له رای سره مناقشه ګټه نه درلوده بادار تل رښتيا وايي او حق په جانب وي. کله چې يو شتمن راوپاريږي هغه به تر هغو پورې ارامه نه شي، څو قار او غضب يې خپل معراج ته ونه رسيږي.

کله چې د جرګې مشرانو د رای پرېکړه واوريدله. له ډار نه کرخت شول. غله يو ځای وه. خو پيسې دوی لا پخوا سره وېشلې او خرڅې کړې وې. په دې کې هيڅ شک نه و چې د هوري کور تر ګروۍ لاندې وه. د هوري لپاره په لکهاو ارزيده، خو د دوی لپاره هيڅ. دلته رای و چې غوښتل يې خپله برخه يو پاو غوښه واخلي. هوري بايد د ده د غضب اور ته لمن وهلې وای. پاټشيواري لال تر ټولو زيات ويريدلی و. هغه ښايي آن خپله دنده له لاسه ورکړې وای.

پاتيشواري خپله غاړه جګه کړه او ويې ويل: ((ما تاسو ته خبرتيا درکړې وه چې ځان د دې غوا په کار کې مه داخلوئ، خو حرص ستاسو سترګې ړندې کړې وې. اوس هم چانس شته. هر يو شل روپۍ راوباسئ. که چېرې رای پوليسو ته لاړ شي، زموږ کار خلاص دی.))

داتادين په ډېر قار او غضب وويل: ((شل روپۍ! زه شل پيسې نه لرم. موږ مجبوره يو برهميانو ته ميلمستيا ورکړو او مذهبي مراسم پر ځای کړو. دا ټول پيسې غواړي. آيا رای جرآت کولی شي چې ما بنديخانې ته وليږي؟ د برهما د ورانوونکي په شان به يې کور له خاورې او ايرو سره برابر کړم! آيا دی پوهيږي چې له يوې برهمن سره ناوړه چلند څه مانا لري؟))

جهنګوري سنګ هم همدا شان خبرې وکړې. هغه وويل چې د رای نوکر نه دی. نه يې هوري وهلی او نه يې له جبر او زور نه کار اخيستی دی. له بلې خوا دوی هغه ته موقع ورکړې ده چې د خپلې ګناه متلافي وکړي. دوی ولې د دې کار لپاره بنديخانې تـه لاړ شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوکي رام ډاریده چې ښایي ونه کولی شي دومره ژر په چل ول بانـدې ځـان خـلاص کړي. د ده تنخوا په میاشت کې ایله لس روپۍ کیده. خو کلنی عاید یې د شکونې لـه مدرکه له زرو روپیو کم نه و. هغه د خپلې ګروندې کارونه د اجباري کار له لارې سرته رسول او کوم وخت به چې د پولیسو دفتر ته وغوښتل شو. آن د پولیسو آمر به ده ته خوکۍ تعارف کړه. خو پاتیشواري د مالیي د کاتب په توګه موقف درلود او د سـاتیرۍ په ډول یې په پور ورکولو ځان مشغول کړی و. که چیرې دی له خپلې دندې نه ګوښه کړای شي د ده بده وضع به څنګه وي؟ دوه ورځې په دغو اندېښنو کې راګیر شـوی و او بیا نا ببره یوه عالي مفکوره یې په ماغزو کې راوځرخیده. کلـه کلـه بـه یـې چـې محکمې ته تګ راتګ کاوه یو ځل به د بریښ دفتر ته ور ننووت. ولې د بریښ مسوول مدیریت ته یو بې نومه لیک ونه استاوه او په هغه کې ولیکو چې رای څنګه له خپلـو کروندګرو نه پیسې شکوي؟

دا به څه وکړي. د نوکي رام دا مفکوره خوښه شوه. د همدې مفکورې پر بنـا دوی یـو لیک برابر کړ او هغه یې د بریښ دفتر ته ولیږه. پنډت اون کارناتهـ د داسـې لینونـو لپاره شین ټاکو ناست و. هغه ژر تر ژره رای ته یو یادداشت ولیږه او په هغه کې یـې د لیک مهم ټیکي ولیکل. لیکونکی د خپلو ادعاګانو د ثابتولو لپـاره داسـې انکـار نـه منونکي حقایق لیکلي دي چې دی دې ته اړباسي چې ویې مني. د یوه مسوول مـدیر په حیث د ده مسوولیتونه حکم کوي چې دا لیک د عامه خلکو د ګټـو لپـاره خپـور کړي. البته که چیرې رای په دې باره کې څه ویل لري. دی بـه هغـه هـم پـه ډېـرې خوشحالۍ سره خپور کړي. خو دوستي او ملګرتیا به دی د حقیقت له لارې نه منحرف نه کړي.

رای په خواشینۍ سره خپل سر وټکاوه. د ده لومړنی عکس العمل او پریکړه دا وه چې اون کارناتهـ ته ښه وهل ورکړي او هغه ته ووایي چې اوس آزاد دی چې د وهلو خبـر له لیک سره یوځای خپور کړي. دوهم ځل یې چې له ځان سره ښه فکر وکړ پریکـړه یې وکړه چې اون کارناتهـ سمدستي راوغواړي، هر ډول څنګه ښایي د ده پـه زیـاتې بدنامۍ تمام شي. اون کارناتهـ چې له چکر وهلو نه راستون شوی و کښیناست څو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځې د سرمقالې په باره کې يې يو لږ څه په ماغزو کې را وګرځې. خو د ده مـاغزه لا لهانده او سرګردانه وو. له دباندې نه يې د موټر د دريدو آواز تر غوږو شو.
هغه خپل کاغذونه تيار کړل او په ليکلو يې پيل وکړ. راى بـې خبـره راننـووت . اون کارناتهـ د هغه د سترګي مشي لپاره ورجګ نه شو او نه يې هغه ته څوکۍ تعارف کړه. په سر سري ډول يې ورته وکتل. ته به وايي په زمکه کې يوه متهم ته ګوري. پـه لـوړ آواز يې ترې نه وپوښتل: ((زما يادداشت درورسيد؟ ما اړتيا نه درلوده چې تا ته ليک درولیږم. ما بايد لومړى حقايق څېړلي واى، خو دوو ملګرو پـه مـنځ کـې .... هـيڅ ارزښت نه لري؟))
راى له هوري نه پيسې نه وې اخيستې او هغه کولی شواى دا الزامونه په اسانۍ سـره رد کړي. خو هغه په دې لټه کې و چې په دې منځ کې اون کار پـه څنګـه خپـل رول ولوبوي. اون کارناتهـ په خواشينۍ سره وويل: ((نو زه بله لار نه لرم پرته لـه دې نـه چې دا خبر خپور کړم. زما نه خوښيږي چې له يوه ملګري سـره دا کـار وکـړم، خـو حقيقت د خلکو شا او مخ نه ګوري. که چيرې زه د خپلو دندو په سـر ته رسـولو کـې ناکامه شم د مسوول مديريت څوکۍ د ساتنې هيڅ حق نه لرم.))
راى کښيناست او ويې ويل: ((دا به کومه ګټه ونه رسوي. مخکې له دې نـه چـې زه وځوريږم ته به د دغې ورځې چې دا ګام دې اخيستی افسوس وکړې. که چيرې تـه د دوستانو او ملګرو خيال نه ساتې. زه يې هم پروا نه لرم.))
اون کارناتهـ د يوه سرښندوکي او سرتيري حالت ونيو او ويې ويل: ((ما مه تهديدوه! هغه ورځ چې ما د ورځپاڼې مسوول مديريت دنده په غاړه اخيستله. ماله خپل ژونـد سره خداى په اماني وکړه. د يوه مسوول مدير لپاره تر دې نه د شرافت او پت نه ډک انجام نه شته چې د حقيقت او عدالت لپاره د مبارزې په لار کې مړ شي؟))
((خبره خلاصه شوه. زه ستا چلنج منم تر اوسه پورې ماته د يوه ملګـري پـه شـان ګڼلې، خو که چيرې د جګړې خبر وي. راځه. زما دوسته چې وجنګيږو! زما دوسته. آيا ته اريان شوى نه يې چې زه ولې ستا د دې عالي پنځو ګنو کې ګډون کوم؟ زه پيسـې نه لرم. خداى به ماته پيسې راکړي. ستا د خولې پټولو لپاره پنځه اويا روپۍ درکـوم.
اون کارناتهـ را پاريدلی او هيجاني شوى و: ((زه فاسد کيدونکی نه يم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رای لهجه د توري به شان تیره وه: ((زما ګرانه دوسته. دا تا ته د بدې ورکولو مانا نه لري.))

((نو مانا يې څه ده؟))

((راځه. راته ووایه چې څه مانا لري؟ آیا احمق يې چې فکر کوې هغه کسان چې پـه آرامۍ سره ستا تاوانونه ګالي ټول احمقان دي؟ د حساب دفتر دې راوباسه، زه به تاته در وښیم چې زما له دارایي نه دې څومره اخیستې دي. په زرهاوو په لس هاوو زره .))

اون کار چې لږ غوندې نرم شوی و، وویل: ((رای صیب ته ښه پوهیږې چې وخت يې راغلی ما دا کار کړی دی.))

((زه يې منم په یو دوه پېښو کې تا زیات تثبیت کړی دی. خو تل دی د عامه خلکو له ګټو نه خپله ګټه معتبرې ګڼلي دي. هر وخت چې ته یوې شــخړې او جنجــال تــه ور دانګې. د ځان لپاره دې زیات عاید او عزت ګټلی دی. که چیرې غواړې همدا چال پـر ما باندې هم ووهې. زه نه غواړم چې تا سره مرسته وکړم. البته زه به تا ته پیسې در نه کړم. ځکه هغه تا ته د بدې ورکولو مانا لري. د هغې پر ځای به ستا د میرمنــې لپــاره ګاڼه تحفه درکړم. کوم اعتراض شته؟

دغه خبرونه چې تا تر لاسه کړي دي. هیڅ بنیاد نه لري. د نورو زمیندارانو په شان زه هم جریمې لګوم او هر کال یو څو زره پیسې راټولوم. که چیرې ته وغواړې چې مــا د عاید له دې منبع نه محروم کړې. ته به هم تاوان وکړې. زما دوســته. ژونــد وکــړه او پریږده چې ژوند وکړو. په دې خندوونکي لوبې او ډرامې کې څه پراته دي چې نندارې ته يې راباسې او خپل او زما موقف هم پرې کمزوری کوې؟))

رای پورته شو او اون کارناتهــ له لاس نه راونیو: ((هیله کوم کښېنه زه غواړم خپــل موقف هم توضیح کړم. په دې کې شک نه شته چې تا له ما سره ډېره مهرباني کــړې ده او د هغې لپاره زه ستا مننه کوم. ځنګه چې ته پوهیږې زه به د دغو پرنســیپونو د دفاع په خاطر آن خپل ژوند له لاسه ورکړم.))

رای چې بیرته کښیناست په نرمۍ سره يې وویل: ((ډېر ښه زما دوسته. هرڅه چــې دې زړه غواړي ويې لیکه. زه نه غواړم چې زما د پت د ساتلو لپاره ته خپل پرنسیپونه تر پښو لاندې کړې. که چیرې ته پر ما باور او اعتماد لرې. دا ځل له دې خبرونو نه تېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شه که چیرې کوم بل د اخبار مسوول مدیر وای ما به د خلکو په مخ کې دربولی وای، خو ته زما ملګری یې، ستا حالات بیخي جلا دي. دا د ورځپاڼو عصر دی. راځه نـور د دې موضوع په هلکله ونه غږیږو. را ته ووایه تیراژ څنګه دی؟))
اون کارناتهـ د کینې سره سره اعتراف وکړ چې ده څه نا څه کارونه سمبال کـړي دي هغه زیاته کړه: ((په اوسنۍ حالت کې له دې نه زیات ښه توب انتظار نه لري. مـا پـه دې مفکوره ژورنالیزم نه دی غوره کړی چې پیسې وګټم. که چیرې وکولی شم له هغو ټولو شتو او عاید سره چې زه یې لاس ته راوړم د خلکو لپاره خدمت وکړم. زما هیلـه دا ده چې زما وطن پرمختګ وکړي او سمسور شي.))
د رای زړه سوی زیات شو: ((زه ستا د احساساتو ستاینه کوم، خو د ښه خدمت کولو لپاره یو سړی باید آرام ژوند ولري. که چیرې هغه پـه مـالي سـتونزو کـې ورک وي. څنګه کولی شي ښه خدمت وکړي؟ ولې، آیا تیراژ تر اوسه پورې هغومره پاتې دی؟))
((اصلي خبره خو داده چې زه نه غواړم د خپل اخبار ستندرد او معیار ټیټ کړم. کـه چیرې پریکړه وکړم چې زه د سینما د لوبغاړو راپاروونکي عکسونه خپاره کړم. تیراژ به هغو ته پورته شي. زه پوهیږم دا زما د اخبار پالیسي نه ده. د لوستونکو د راجلبولو لپاره ډېرې نورې د مهارت نه ډکې لارې هم شته، زه هغه د اخبار لـه شـان نـه لـرې بولم.))
((ستاسو ډېره زیاته ایمانداري ډېره د ستاینې وړ ده. زه یو نظر لرم: د اخبار د ګډون کوونکو په لیست کې سل نومونه زما له خوا شامل کړه، زه بـه یـې د ګـډون پیسـې درکړم.))
اون کارناتهـ په مننې سره خپل سر ښکته کړ: ((شکریه، دا د ډېرې خواشینۍ ځـای دی چې له اخبارونو سره د خلکو مینه کمه شوې ده. زمـو د ښـوونځیو، پوهنځیـو او معبدونو لپاره د بودیجې لړوالی نه شته. خو یو هم را وړاندې نه شو چې د اخبـارونو د پراختیا لپاره څه مرسته وکړي. اخبارونه د ټولنیزې زده کړې لپاره تر ټولو ارزانه لاره ده. که چیرې اخبارونه هم د پوهنځیو په شان مرستې تر لاسه کـړای شـي. دوی بـه خپل وخت د اخبار مخونه په اعلاناتو ضایع نه کړي. زه ستا له دې مهربانۍ نه شکریه کوم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای لاړ. د اون کارناتهـ مخ د خوشحالۍ نښې نښانې نه شوای پټولی. د رای پیشهناد د تېر ایستنې نه و. اون کارناتهـ له هغو کړو وړو خبرو سره سره چې مخکې یې وویل شوې، دغه پیشنهاد ومانه. حقیقت دا و چې اون کارناتهـ سخته مالي ستونزه درلوده. هغه په دې دریو وروستیو میاشتو کې د اخبار د کارکوونکو تنخوا نه وه ورکړې د کاغذ د سوداګر صورت حساب چې نه ړدې زرو روپیو ته رسیدلی و لا تر اوسه پورې همــدا شان بې ورکړې پاتې و.

دا پیشنهاد لکه باد راوړې ګټې په شان هغه وخــت را ورســید چــې دی یــې د پــور غوښتلو له اهانت نه خلاص کړ.

شپاړلسمه برخه

په کلي کې دا خبر خپور شو چې رای د کلیوالي جرګې مشران ورغوښــتي دي. دوی یې توهین کړي او هغه پیسې یې چې له هوري نه شکولې وې ترې نه اخیســتې دي. انګازې داسې هم وې چې دوی یې بندیان کړي وو. خو دوی د هغه پښو ته ور ولویدل خپلې ناړې یې خټلې او بیا را وتښتیدل. دهنیا چې لږ څه آرامه شوې وه د جرګــې د مشرانو په باره کې غرېده. هغې به ویل: ((ښایی د بې وزلو چیغې او فریادونــه وا نــه وري، خو خدای یې اوري. دوی فکر کاوه چې په دې پیسو بانــدې بــه مــزې چړچــې وکړي. خدای داسې لړزوونکي خپېړه ورکړه چې پیسې هم ترې نه په خوا شوې. کــه غواړې کولی شي زما پر کور هم قبضه وکړې او دیوالنه یې وخټې.))

د کرکیلې وخت رارسیدلی و. خو هوري غوایان نه درلودل. د سپتمبر په میاشت کــې له یوه کروندګر نه د هغه غوایی اخیستل د هغه د لاسونو د پرېکولو په مانا وه. په نورو کرندو کې یوې روانې وې په ځینو کروندو کې به بزګرانو د کښت د کرلو په وخت کې سندرې ویلې، خو د هوري زمکه وچه کلکه دښته وه.

پونیا یوه جوړه غوایي درلودل او سوبا هم. خو دوی له خپلو کارونو نه وزګاریــدل څــو دوی سره مرسته وکړي. ټوله ورځ به هوري له دې کروندې نه ابلې کرونــدې تــه پــه لیوالتیا سره چټې او خوشې ورته. په ځینو کروندو کې به یې کار وموند او په نور کــې به وزګار او خوشې ناست و. له هغې غلې دانې سره چې ده تر اوسه پورې ټوله کړې وه د کورنۍ د غړو نسونه یې مړول. دهنیا، روپا او سونا هم په همدې ډول ځان تــه کــار

(c) ketabton.com: The Digital Library

موندلی و. تر هغه پورې چې د کښت موسم دوام درلود. ډوډۍ پیدا کول ستره ستونزه نه وه.
دباندې د دوی ماغزه یاغي کیدل او د شپې له خوا به د ښځې او مېږه پــه مــنځ کــې شخړه راپیدا کیدله. سپټمبر تیر شو. له عملي پلوه کار پیدا کول نا ممکــن و. د دوی برخه لیک د ګنیو په دغه کښت باندې چې اوس ولاړ و، تړلی و.
د ژمي یخه شپه وه او په کور کې د خوراک لپاره د هیڅ شي نښې نښانې هم نه موندل کیدې. ورځ یې په نخودو تیره کړه. روپا د ساړه نغري تر څنګ کښیناستله او له لوږې نه نا ارامه وه. د وره تر څنګ یې غلي غلي وژل. د خوراک لپاره هیڅ شی نــه مونــدل کیده. کوم وخت چې دې ونه شو کولی نوره د لوږې زغم وکړي د پونیا کور ته یــې د اور غوښتلو په پلمه ورغله. پونیا په لوښي کې سابه اچول او د ړدنو چپاتی یې پخوله. د دغو خوراکي شیانو بوی سره د روپا خولې اوبه وکړې.
پونیا ترې نه وپوښتل: ((آیا تر اوسه پورې مو په نغري کې اور نه دی بل کړی؟))
روپا په خاکسارۍ سره وویل: ((د پخولو لپاره څه شی نه و. نو اور مو بل نه کړ.))
هوري پخپلو فکرونو کې ډوب و چې داتادین، رای او نور د څه لپاره څه نوې ســتونزه راپیدا شوې ده؟ هغه د داتادین پښو ته ور ښکته شو او هغه ته یې څوکۍ تعارف کړه.
داتادین په مهربانه لهجه وویل: ((دا وخت ستا زمکه شاړه پرته ده. تا هیڅکله زمــوږ مرسته ونه غوښته. که چیرې تا زموږ مرسته غوښتې وای. بولا به هیڅکله حرکت نه و کړی چې ستا غوایانو ته لاس وروړي. هوري زه تا ته په دې پاک او سپیڅلي تار قسم خورم چې ما هیڅګله پر تا باندې جریمه نه ده ایښې. دهنیا د هیڅ شي لپاره زه بدنام کړی یم.
لا لا پاتیشواري او جهنیګوري څنګه دا کار کړی دی. زه یوازې د نصاب د پوره کولــو لپاره هلته وم، خلکو غوښتل چې نور هم له تا سره سخت چلند وشي. ما د هغو نظــر وغانده اوس دوی خواشیني دي. دوی فکر کاوه چې کولی شي کارونه هماغسې وشي چې دوی غوښتل. خو دا یې هیر کړي وو چې دلته کوم څوک هم شــته چــې پــر دې سیمه باندې حکمروایي لري. ته د خپلې کرکیلې په باره کې څه نظر لرې؟))
د هوري اواز ډېر شو: ((زه نه پوهیږم. زمکه به همداسې شاړه پاتې وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ستا زمکه به تر هغو پورې چې زه دلته یم شاړه نه شي. سبا بــه زه ســتا د کښــت بندوبست وکړم. زمکه تر اوسه پورې هم نمجنه ده. هیڅ تاوان نه لري یوازې دومره به وشي چې د حاصل اخیستل به لس ورځې ټال وخوري. موږ به په نیمایي سره شریک شو. فکر کوم دا مناسب کار دی. همدا نن ماته دا فکر راپیدا شو. زه ډېر ځوریږم چې ستا شودیاره شوې زمکه شاړه پاتې شي. دا واقعاً ځورونکې ده.))
هوري چې د باراني موسم په وخت کې زمکې ته سره ورکړې او بیا یې یــوې کــړې وه اوس په دې معامله باندې موافقه وکړه. داتادین په خوشحالۍ سره وویل: ((راځه، زه به تُخم درته وتلم. ته کولی شې سبا سهار لومړنۍ کار چې کوي هغه تُخم شیندل وي. ډوډۍ خو به دې خوړلې وي؟))
هوري په بې میلۍ سره وویل : ((دوی نن شپه نغری نه دی لګولی.))
داتادین د غندنې په توګه ورته وویل: ((زه ستا دښمن نه یم. ما ځوروې. په دې کــې څه خبره ده چې دومره حساس یې؟ په موږ ټولو دا حال راځي. همداسې نه ده؟ څــه فرق کوي که چیرې ته له ټیټې فرقې نه یې او زه یو برهمن یم. موږ ټول د یوې کورنۍ غړي یو. موږ د ژوند له ترخو او خوږو سره مخامخ کیـږو. کــه ســبا ورځ ماتــه کومــه ستونزه راپیدا شي. که چیرې ستا مرستې ته را ونه دانګم بل چا ته به ورشم؟ په هــر صورت ته هرڅه چې شوې، شوې. راځه زه به یو یا دوه مونډه غله درکړم.))
هوري وروسته له نیم ساعت نه له یوې ټوکرۍ سره چې یو منډه اوربشې په کــې وې راستون شو. دهنیا چې اوربشې میچن کولې ژړله یې سبا ته د کښت کاروبار پیل شو. هوري او د هغې کورنۍ دومره په شوق او زیار سره ضربتي کار کاوه چې تا بــه ویلــي ټول حاصل به د دوی وي. څو ورځې وروسته دوی کښت ته هم پــه همــدې شــوق او مزې اوبه ورکړې. داتادین بې بیه ډېر ښــه مــزدوران درلــودل. اوس نــو د هغــه زوی مادادین د هوري کره ډېر تګ راتګ درلود.
ماتادین چې بې باکه او څو ژبی و. هغه څه چې له ښې یا بدې لارې نه راپیدا کول پــه شرابو او ساتیرۍ یې لګول. یوه موچي ښځه د ده معشوقه وه او ده تر اوســه د ځــان لپاره ښځه هم نه وه موندلې. ټول کلی پرې خبر و. خو ټولو ځان غلی نیــولی و. زمــوږ خوراک زموږ دهرما ده؛ که چیرې موږ خپل خوراک سپیڅلی وســاتو. نــاروا او منــع شوي شیان ونه خورو، زموږ دین سپیڅلی پاتې کیږي. زموږ خــوراک د دهرمــا نــه د خلاف کارونو په مقابل کې یو پوښ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داتادین چې اوس د هوري شریک و. ډېر ځله به دا موقع ورته برابره شوه چې له جونیا سره خبرې ورکړي. هغه به په ځیرکی سره د هوري کره د خپل راتګ وختونه داسې عیار کړل چې څوک به په کور کې نه و. جونیا په رښتیا ښکلې نه وه، خو ځوانه وه او له موچي نه ښه ښکاریدله، ښاري ژوند هغې ته د ښه اغوستلو او په زړه پورې خبرو کولو کره وړه ور زده کړي وو. هغه حیاناکه وه. کوم چې د یوې ښځې تر ټولو ستره ګاڼه ده. کله کله به چې داتادین د هغې کوچنی په غیږ کې اخیسته، هغه به ډېره خوشحاله شوه. یوه ورځ هغه له جونیا نه وپوښتل: ((ته څه شي دې ته اړ ایستلې چې له ګوبار سره را وتښتې؟))

هغې په شرمناکه توګه ځواب ورکړ: ((قسمت دلته راوستلم. نور څه ویلی شم؟))

داتادین چې غمجن ښکاریده، وویل: ((ځومره بې وفا دی. د تاغوندې لکشمي یې دلته یوازې پرېښودلې ده او په خپله کله یوې خوا او کله بلې خوا ګرزي هغه له خپل لوز نه اوښتی دی. فکر کوم چې کوم بل چیرته یې سر ګرم کړی دی. داسې خلک باید په ګولۍ وویشتل شي.))

جونیا په ژړا پیل وکړ. داتادین شاوخوا ته وکتل او د هغې لاس یې ونیو: ((که چیرې هغه تللی پریږده چې تللی وي تا هیڅ شی له لاسه نه دي ورکړی. زه به تا ته هر هغه څه چې ستا هیله وي در کړم. پیسې، کالي، ګاڼه او نور هر څه چې ته وغواړې))

جونیا په ارامۍ سره خپل لاس ترې نه خلاص کړ او شا ته ودرید: ((مهاراج ته ډېر مهربانه یې. زه د دوو وندیو په منځ کې ورکه شوې یم.))

داتادین دلاسا کړه: ((هغه یو بدماش دی. ساده انسان دی. کله کله به یې له خپل مور او پلار سره شخړه کوله. بد اخلاقي د هغه عادت دی. که مداخله نه وای کړې او دی مو نه وای ژغورلی د پولیسو امر به دې نیول و. ولې. آن هغه د غلا کار هم کاوه.))

ماتادین په دفاعي حالت کې وویل: ((د باراني موسم په وخت کې آن لرګی هم نم اخلي. نو غله یې ولې وا نه خلي؟))

هغه ووت سونا د هغه مجلس ورګډوډ کړ. په راتلونکي موسم کې د بورې نوکې فابریکې چې د ښاغلي کهنه ملکیت و په تولید پیل کاو د فابریکې نماینده ګان له یوه کلي نه بل کلي ته سرګدانه و او د ګنیو ولاړ کښت یې اخیسته. یوه ورځ دوی د هوري کلي ته راغلل د خبرو اترو په لړ کې کروندګرو ته معلومه شوه چې په ګوړه باندې د ګنیو بدلو په فابریکه باندې د کښت له خرڅلاو نه زیاته ګټه نه درلوده. څرنګه چې ګنې او ګوړه عین بیه لري، نو په ګوړه باندې د ګنیو بدلولو زیار او ربړ ګلل څه ګټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري. که آن چیرې دوی په دې کې لږ غوندې پیسې تر لاسه کوي. نقصان یې په فوري نغدو پیسو اخیستلو کې وځي. یو کروندګر کولی شي پر دغو پیسو باندې غوایی واخلي. بل کولی شي د زمکې اجاره ورکړي. بل یو کولی شي د پور ورکوونکو تنده لږ غوندې ورماته کړي.

د هوري زیاته غوښتنه او هیله د یوې جوړې غوایانو اخیستل وو. ده هیله درلوده چې د ګنیو له خرڅلاو نه د سلو روپو په شاوخوا کې لاس ته ورشي، دا به ده ته یوه جوړه غوایي شي. خو پور ورکوونکي به څنګه شي؟ داتادین دا ټولې پیسې به آن د دوی سود هم پوره نه کړي. ده په خپل ژوند کې داسې لاره چاره نه شوی موندلی څو پیسې لاس ته راوړي او څوک پرې خبر نه شي. ستره مسئله د غوایانو اخیستل وو.

خو څنګه؟ دوی به ټول له کراچیو نه د هغه مال ښکته کیدل او د تلې پر سر د هغه پیسې اخیستل وګوري. همداسې هم کیده داتادین او ملګرو به د سیوري غوندې هغه تعقیب کړی او سم په هغه وخت کې به ځانونه را ورسوي چې پیسې له یوه لاس نه بل لاس ته راځي.

ماښام ګیردار وویل: ((هوري کاکا. ته څه وخت خپل ګني فابریکې ته وړې؟))

هوري ځان تیر کړ: ((ما تر اوسه فکر نه دی کړی. ته څنګه؟))

ګیردار په تیر ایستونکې لهجه وویل: ((کا کا، ما هم تر اوسه په دې باره کې فکر نه دی کړی.))

نور کلیوال تیر ایستونکي وو. ټول یو پر بل شکمن وو. د ټولو چې تر پور لاندې ډېره ستره غوښتنه دا وه چې د جهینګوري سنګه له څوکیدارو سترګو نه ځان وغړوي.

سوبا له هوري نه وپوښتل: ((آیا نه شې کیدای چې جهینګوري سنګ کولرا مړ کړي؟))

هوري په موسکا شو: ((په هغه صورت کې به د ده له کورنۍ نه څوک ساتنه وکړي؟))

((آیا موږ باید د هغه د کورنۍ په فکر کې و اوسو او که د خپلې؟ هغه په آرامۍ او راحت سره دوه ښځې ساتلې. موږ ته د یوې نس مړول ګران کار دی. زموږ ټول حاصل به دی واخلي. موږ ته به هیڅ شی پاتې نه شی.))

((ماته خو نه وایې. وروره. زه آن غوایي هم نه لرم.))

د ګنیو وړل به لږ تر لږه دوه یا درې ورځې ونیسي. ولې د تلې جمادار ته ونه وایو چې د تللو په کار کې لږ بیړه وکړي؟ (۱۲: انیس اخبار)

پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه

انیس اخبار، کال: ۱۳۷۰ لمریز، د ثور، جوزا، سرطان، اسد او سُــنبلې میاشــتې پرلــه پسې ګڼې.

خموش، عبدالقدیر، ۱۳۸۸ هجري لمریز، د ژباړې فن، نا چاپ اثر.

رهپو، محمد صدیق، ۱۳۶۹ لمریز، قالبین(ګزینه داستان های کوتاهه نویسنده ګـان هند) مطبعه دولتي، مخ (د).

سکسینا، رام بابو، د میرزا محمد عسکري ژباړنه، د اردو ادب تاریخ، ۵۴۰ مخ، چـاپ ځای: انتظارلاج، غفار منزل.

غوربندي، میراجان، ۱۳۸۸ لمریز ، د نړۍ ادبیات،جهان دانش خپرندویه ټولنه.

کریم، قیوم، ۱۳۶۹ لمریز، د لیکوال عزت (د منشي پریم چند غوره کیسې)، د چـاپ ځای دولتي چاپخونه ــ لینو ټایپ.

مجروح، سید شمس الدین، ۱۳۹۱ لمریز، مجموعه مقالات علمي، سیاسي و اجتماعي، چاپ ځای افغانستان، کابل، مطبعه افغانستان تایمز.

نیازی، رفیع الله ،۱۳۹۴ لمریز، پښتو ژبــې تــه د روشــن لال ملهــوتره خدمتونــه، د ماسترۍ تیزس، افغان ــ هند فونډېشن، افغانستان ټایمز مطبعه.

وجیندر سناتک، مترجم خورشید عالم، ۱۹۹۹میلادي، هندي ادب کي تاریخ، ساهیته اکاډمي.

هېوا دمل، زلمی، ۱۳۷۹ لمریز، د پښتو ادبیاتو تاریخ(لرغوني او منځنۍ دوره)، لومړی ټوک، دانش خپرندویه ټولنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (حکم خان حبیبي) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له ژباړونکي، سمونچاري او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د ژباړلو ، سمولو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپرونو لړ: ۱۱۹

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library